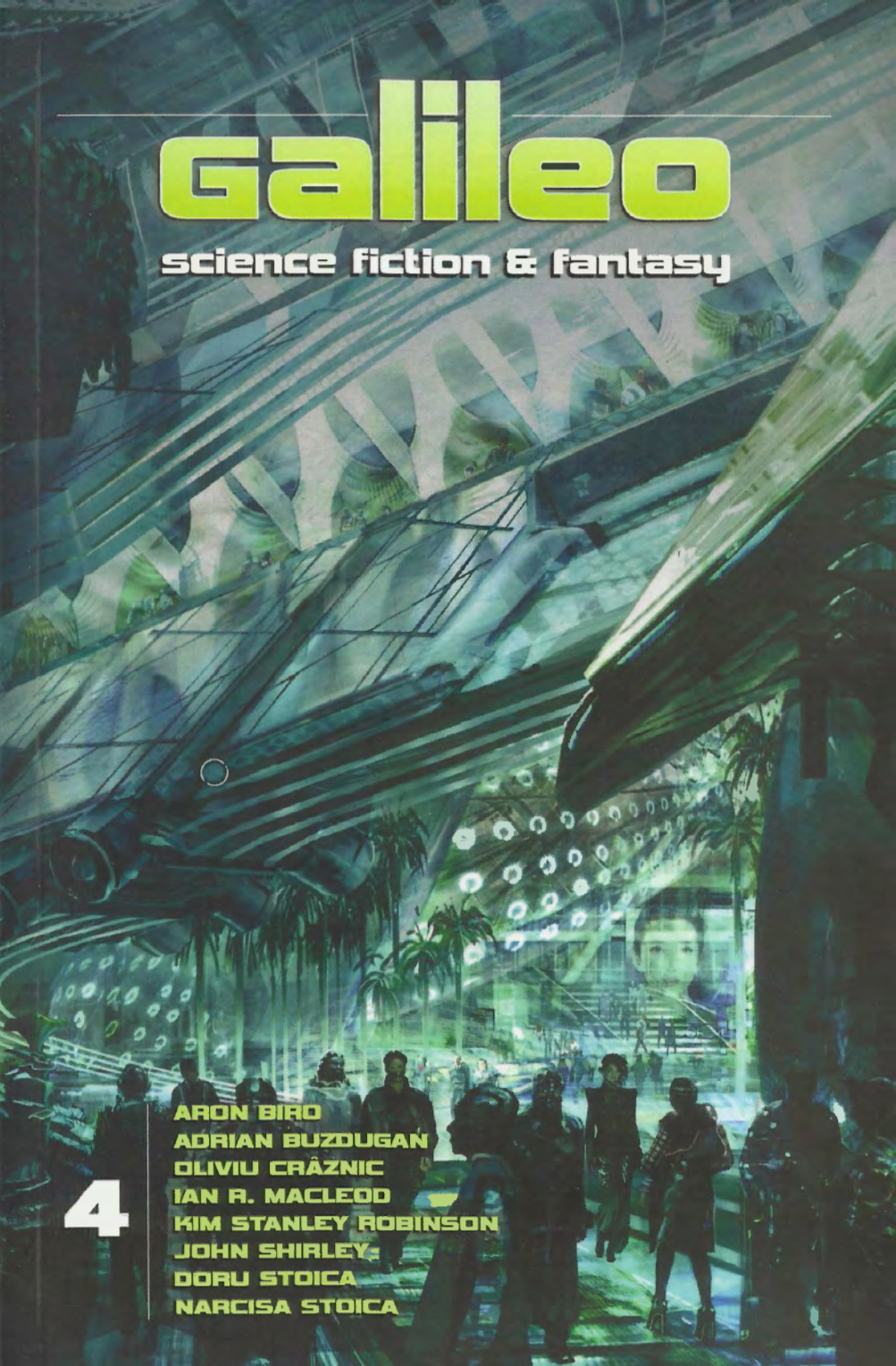
Galileo
science fiction & fantasy
4
ARON BIRO
ADRIAN BUZDUGAN
OLIVIU CRÂZNIC
IAN R. MACLEOD
KIM STANLEY ROBINSON
JOHN SHIRLEY
DORU STOICA
NARCISA STOICA

TEXAROM

Câştigaţi un KOBO Touch!

kobo
Câştigaţi un Kobo Touch eReader!
Trimiteţi un email cu titlul KOBO
la adresa Office@texarom.com
până la data de 1 Mai inclusiv,
menţionând numele si localitatea
de domiciliu. Tragerea la sorţi va
avea loc la data de 5 Mai şi
rezultatul va fi anunţat în numărul
următor al revistei Galileo!!
TexaRom vă urează mult succes!!!

WWW.TEXAROM.COM

GALILEO

SCIENCE FICTION & FANTASY

4

GALILEO SCIENCE FICTION & FANTASY
este o publicație trimestrială editată de
Millennium Books / Satu Mare.

REDACȚIA:

Horia Nicola Ursu (redactor-şef)
Michael Haulică, Oliviu Crâznic (redactori)
Ona Frantz (pre-press)
Vlad-Mihai Botta (design)

Ilustrația copertei: Ioan Dumitrescu
Speed of Mankind (2010)

DATE DE CONTACT:

Millennium Books
www.revista-galileo.ro | www.millenniumpress.ro

Str. G.V. Popescu Nr. 7
440021 Satu Mare, România

telefon: 0371-388.260
e-mail: office@millenniumpress.ro

Copyright © Millennium Books, 2010

Reproducerea integrală sau parțială, prin orice mijloace
şi în orice format, a textelor publicate în paginile revistei
Galileo Science Fiction & Fantasy
se poate face numai cu acordul scris al editorului.

SUMAR

NR. 4

EDITORIAL

Horia Nicola Ursu	5	Înainte!

FICȚIUNI

Aron Biro	7	Apocalipsa după Aron Biro
Adrian Buzdugan	44	Bulgărele din cer
Oliviu Crâznic	53	Transport periculos
Ian R. MacLeod	69	Isabel în cădere
Kim Stanley Robinson	100	O istorie ilustrată a secolului XX
Doru Stoica	142	Clona-mi-aș
Narcisa Stoica	152	Apocalipsă la super-ofertă

VIITORUL ANTERIOR

Mircea Opriță	168	Diptic – Felix Aderca și Adrian Rogoz

DOSAR: JOHN SHIRLEY

Horia Nicola Ursu	190	Repere bio-bibliografice
Florin Pîtea	192	Interviu cu John Shirley
John Shirley	204	Isolation Point, California

Horia Nicola Ursu

ÎNAINTE!

Ne-am făcut planuri mult prea ambiţioase atunci cînd, în martie 2010, acum doi ani, am anunţat apariţia revistei *Galileo*. Visam la o publicaţie trimestrială menită să acopere un gol existent pe piaţă. Criza şi planurile noastre în veşnică schimbare, în care mereu alte proiecte au ajuns pe primul plan – fiindcă ni s-au părut mai acut-actuale sau pur şi simplu mai profitabile – ne-au dovedit că aceia care ne-au privit demersul cu scepticism nu s-au înşelat întru totul. Din fericire, nici nu pot jubila pe de-a-ntregul, căci, iată, *Galileo* continuă să apară.

Socoteala de acasă nu se potriveşte întotdeauna cu cea din tîrg. Aşa se face că acest număr al revistei *Galileo* ajunge în mîinile voastre atît de tîrziu. E o vină pe care, indiferent de motivele întîrzierii, ne-o asumăm. Să fie însă limpede, e mult mai bine mai tîrziu decît niciodată, iar ceva e mult mai mult decît nimic, aşa că voi încheia aici cu scuzele şi vă voi invita să privim înainte (şi nu fiindcă înainte era mai bine!) şi să ne bucurăm împreună de cîteva poveşti cu adevărat remarcabile.

Veţi găsi în acest număr al revistei nume mai noi (vă recomand cu toată căldura povestea talentatei Narcisa Stoica),

nume deja cunoscute cititorilor pasionați de F&SF-ul românesc (Aron Biro, Oliviu Crâznic, Adrian Buzdugan și Doru Stoica nu mai au nevoie de nici o prezentare), dar și cîteva traduceri (lucrate cu acribie de Mircea Pricăjan) ale unor povești scrise de autori care au un cuvînt greu de spus în F&SF-ul mondial (Kim Stanley Robinson și Ian R. MacLeod). Nu lipsește erudita incursiune a lui Mircea Opriță în istoria F&SF-ului românesc, de astă dată cu un diptic de studii luîndu-și drept obiect de studiu viața și opera unui precursor al genului, Felix Aderca, și parcursul legendar al unuia dintre titanii SF-ului de la noi, Adrian Rogoz. În sfîrșit, rubrica „Dosar" găzduiește în acest număr un interviu cu unul dintre greii cyberpunk-ului, un nume de legendă, John Shirley, care și-a pus semnătura și pe una dintre cele mai impresionante povești post-apocaliptice pe care le-am citit vreodată: „Isolation Point, California".

Cam acesta e sumarul acestui al patrulea număr al revistei *Galileo*. E mult? E puțin? Rămîne să ne judecați voi și să vă hotărîți dacă vreți sau nu să ne citiți și pe mai departe, atîta vreme cît ne vom încăpățîna să mergem înainte.

Unul dintre cei mai percutanți autori debutați după trecerea în noul mileniu, Aron Biro, laureat al Premiului Kult și recent finalist în cursa pentru Premiile Galileo 2012, ne oferă în acest număr al revistei propria versiune asupra Apocalipsei.

Aron Biro
APOCALIPSA DUPĂ ARON BIRO

Se împlinesc o sută de ani de cînd Satana şi bestiile lui au ieşit din gurile de metrou, crăpînd sub copite de cai negri asfaltul străzilor din New York, sub ochii camerelor video şi sub privirile paralizate ale telespectatorilor. La prima intersecție de pe High Street armata beznei şi pucioasei s-a ciocnit cu parada mîndriei homosexualilor şi pe loc s-a dat măsura puterilor care veneau de Dincolo. Pederaştii au fost striviți sub copite, mistuiți de flăcări, înecați în fum. Craniile le-au explodat împrăştiind materie cenuşie pe vitrinele *glamour*, iar ploaia de confeti s-a transformat într-o ploaie de sînge în cîteva minute. Din sîngele băltind, un individ pe care istoria l-a botezat Satana s-a cățărat pe un car alegoric şi a răcnit un blestem într-o portavoce aflată la îndemînă, apoi şi-a mînat dihăniile înapoi, lăsînd în urmă un loc în carantină, care nu avea să-şi mai deschidă porțile niciodată. Lingviştii nu ne-au dat o traducere

nici pînă azi, astfel că mesajul a rămas nedescifrat ori poate a contat prea puțin în lumina a ceea ce a urmat.

A urmat San Fernando Valley, unde dragoni roșii cu aripi supurînd acizi au suflat flăcări peste studiourile industriei porno forțînd șobolanii umani să urle rugăciuni pe străzi și actrițele să alerge cu poalele-n cap prin canalizări, în speranța sosirii armatei și pompierilor. Turiștii de pe plaje au luat calea apei, înecîndu-se în ocean atunci cînd au obosit să înoate, iar plăcile de surfing n-au mai făcut față valurilor.

Pe Wall Street tranzacțiile la bursă au încetat o dată pentru totdeauna cînd unul dintre agenți a turbat subit și a sărit la grumajii colegilor săi, infectîndu-i la fel de subit. În nici o oră sala principală de tranzacționare avea pe podele sînge de o palmă și agitația tradițională fusese înlocuită de o liniște cumplită, abia întreruptă de cîteva arătări cu aspect vag de primate, care lipăiau printre xeroxuri și, flămînde de creier încins, spărgeau craniile morților cu telefoanele împrăștiate peste tot.

În studiourile CNN guvernatorul băncii federale a fost decapitat în direct, cu propriul lui card de credit, în timpul unui talk-show, de un grup de indivizi mascați care au vandalizat clădirea și au lăsat în urma lor doar un panou de carton, rezemat în fața unei camere de filmat rămasă fără cameraman, cu mesajul "Moarte cămătarilor".

Apoi s-au ridicat morții din morminte – nu mult, abia în patru labe, cît să umble de colo-colo în turme, tîrîndu-se peste dealuri și cîmpii precum bizonii de altădată, hrănindu-se cu insecte și coajă de copac, fără să dea vreun semn că și-ar recunoaște chipurile congestionate de plîns ale copiilor, părinților și prietenilor care ar fi preferat să și-i amintească așa cum i-au văzut ultima dată.

Apoi au început să iasă de peste tot creaturi despre care nici măcar Biblia nu apucase să avertizeze, iar chipul lumii s-a schimbat pînă cînd imaginile din satelit, pe care cîndva orașele clipeau ca niște licurici electrici, au început să arate nopți

luminate de flăcările incendiilor ori pete de beznă acolo unde oraşele s-au stins cu totul. La urma urmei licuricii nu sînt decît nişte gîndaci cu fundul luminos şi asta eram şi noi, striviţi sub talpa Iadului.

Şi totuşi, de atunci au trecut... cît? 100 de ani, nu-i aşa? Şi sîntem încă aici. Am fost luaţi prin surprindere, dar nu am fost surprinşi nepregătiţi, după cum spune Înaltul Prelat al Sinodului Religiilor Unite. Sîntem încă aici şi începem să ne obişnuim. Slavă Domnului Complet!

• • •

Îl chema Luis Manuel Galindo, avea 30 de ani şi fusese posedat de şase ori – prima dată la vîrsta de zece ani, cînd a fost cel mai rău. Între timp s-a obişnuit, asta nu înseamnă că îi era la îndemînă să rabde chinurile minţii prăjite la foc mic. Astfel, în clipa în care s-a sfîrşit anunţul de la radio, şi-a luat arma din cui şi i-a curăţat ţeava cu atenţie, aranjînd apoi gloanţele după calitate: cele noi veneau primele, iar cele vechi ori umede la urmă, pentru disperata eventualitate.

Mama Sofia o îmbărbăta pe mezina care nu cunoscuse încă posedarea şi era paralizată de spaima inevitabilei experienţe. Tatăl lui Manuel, un mexican mustăcios care lucrase toata viaţa la negru, lua măsuri pentru întîmpinarea pericolului, înţesînd curtea cu minele de teren agonisite în ultimii ani. Tatăl şi fiul se înţelegeau prost, bătrînul se încăpăţîna să nu-şi mute familia la oraş, unde sistemul de protecţie şi pază era mult mai bine pus la punct decît la ţară. În plus, se anunţase că orăşenii aveau să beneficieze gratuit de noul vaccin împotriva posedării, ceea ce ar fi uşurat semnificativ atît munca exorciştilor, cît şi viaţa enoriaşilor.

Anunţul radiofonic băgase satul în sperieţi cu vestea invaziei de vrăjitoare, de aceea în toate gospodăriile pregătirile erau în toi şi nimeni nu-şi mai pierdea vremea pe-afară. Vecinul Rosario nu mai avea pe nimeni, familia sa fusese de mult atîrnată prin copacii din grădină, astfel că se alăturase familiei

Galindo şi îşi instala pe acoperişul acestora un punct de observaţie dotat cu mitralieră pe trepied. Caii fuseseră închişi în grajduri, bine legaţi în chingi, să n-o ia razna peste cîmpul minat din faţa casei. Mama se făcea utilă după cum se pricepea, aşezînd lumînări în sfeşnice şi pregătind mătănii. Radioul anunţa la fiecare jumătate de oră punctul în care ajunsese haita; specialiştii erau de părere că vrăjitoarele veneau din zona Marilor Lacuri, unde mai colcăiau cuiburi de demoni.

Manuel era încordat şi-şi număra pentru a treia oară gloanţele pe care se putea baza – nu foarte multe, iar dioceza fusese anunţată, ajutoarele de la oraş erau în curs de organizare. Sătenii sperau să reziste, dar speranţa nu era suficientă. Şi nici faptul că dioceza cunoştea situaţia. Dioceza întotdeauna cunoscuse situaţia.

Bătrînul Galindo, cu fruntea arsă de soare pînă la rană, se priponise în faţa casei, cu mîinile păroase la piept, agăţate de bretelele din piele de cal. Cugeta la dispunerea minelor prin curte. Pînă la trecerea pericolului nimeni nu avea voie să iasă din casă; cît despre vizitatori, nimeni nu avea să se încumete pe-afară în următoarele ceasuri. Vecinul Rosario îşi fixa trepiedul în cuie. O scară prin pod îi oferea acces direct pe acoperiş.

Luis Manuel îşi rezemă cotul în arma descărcată şi aruncă o privire prin geamul prevăzut cu o fantă care-i permitea să ţintească într-o arie destul de întinsă în faţa casei. Orizontul era dominat de turnurile centrului de ozonificare *Sfîntul Ioan Gură de Aer*, la picioarele căruia se întindeau cele cîteva case din care se încropise satul în care Manuel îşi petrecuse toată viaţa. Centrul fusese inaugurat în urmă cu un an, cu mare fast, în prezenţa mai marilor Sinoadelor Urbane plus un Arhirector de la New York însărcinat cu tăierea panglicii albastre, simbol al patronului instituţiei însărcinată cu refacerea stratului de ozon. Erau semne clare că, în ciuda cîrcotelilor bătrînului Galindo, dacă omul nu se mută la oraş, oraşul se mută pînă la urmă în casa omului. Iar anul acesta semnele au devenit

certitudine odată cu instaurarea carantinei pe ambele maluri ale Tiroidului, rîul din care era suficient să bei apă ca să faci în cîteva luni o guşă de pelican. Norocul prostului că satul lui Galindo bea încă apă din fîntînile săpate de propriile mîini, iar locuitorii săi arătau încă normal, singurul neajuns al apei de fîntînă fiind balonarea. Tehnologia nouă şi ieftină pusă la dispoziţie de către Sinoadele Urbane crea anual milioane de spaţii locuibile, dînd verticalitate oraşelor în ambele sensuri, atît subteran cît şi aerian, astfel că întreaga albie a Tiroidul avea să fie în curînd curăţată de pe faţa Pămîntului, de la izvoarele infestate şi pînă la gura de vărsare. Odată cu oraşul vin şi locurile de muncă, acelea care atrag populaţia din provincie în rîndul lumii, la adăpostul umbrelei de ozon, al diocezelor urbane şi în slujba reconstrucţiei mondiale.

Desigur, excepţie făceau oamenii asemeni tatălui lui Luis Manuel, a căror lipsă de încredere în sistem a avut consecinţe de felul celor de pe malurile Tiroidului sau, mai rău, să nu uităm satele de graşi din nord şi victimele ploilor de pelin din vest. Oameni ca bătrînul Galindo încă mai foloseau radioul şi se hrăneau din roadele pămîntului lucrat de ei şi de animalele lor, în ciuda consecinţelor evidente ale centralelor nucleare rămase în paragină şi colcăind de reziduuri. Între astfel de oameni şi-a petrecut Luis Manuel viaţa, arînd pămîntul, îngrijind vite cu două ugere şi citind pe ascuns manifeste de popularizare pe diverse teme pe care le mai împrăştiau angajaţii diocezei cînd veneau să convingă sătenii să se mute la oraş – *Fizica ridicării la ceruri*, spicuiri din politica Religiilor Unite sau *Teologia Speciilor* erau broşuri pe care trebuia să le ţină bine ascunse de ochii bătrînului.

Totuşi, cel mai important lucru pe care Luis l-a învăţat a fost să tragă cu arma, întrucît trupele diocezei veneau mai mult pentru împărţit manifeste decît să protejeze populaţia de haitele de diavoli. Dacă centrul de ozonificare nu ar fi promis atragerea satului în spaţiul intravilan, tînărul şi-ar fi luat de mult tălpăşiţa, trăgîndu-le după el pe fată şi pe mama Sofia cu

orice preț. Chiar şi aşa, îşi bănuia tatăl că ar plănui împreună cu Rosario mutarea familiei înspre sud, departe de ameninţarea dezvoltării urbane.

Pînă una, alta însă, principala preocupare a lui Luis era să scape teafăr şi din încercarea zilei. Rosario tocmai coborîse din pod, satisfăcut de stabilimentul său. Paturile pentru la noapte, proviziile şi muniţia fuseseră asigurate. Bătrînul Galindo se retrăsese să picotească în jilţul preferat, capitonat cu pielea unui diavol răpus de propriile-i mîini, cîndva în tinereţe. Nici murmurul buzelor, nici băşinile periodice nu garantau că bătrînul nu adormise cu totul. Fiica şi mama începuseră să joace zaruri, să-şi mai ascundă din gînduri. Lui Manuel nu-i plăceau zarurile, cîştiga întotdeauna şi nu vedea sensul în a juca un joc pe care nu poţi să-l pierzi. Purta totuşi o pereche de zaruri în buzunarul din spate, să-i poarte noroc. Radioul susura un blues de pe vremuri despre moarte şi femei. Iar afară se lăsa seara. După care urma noaptea. Noaptea vrăjitoarelor, fiinţe nocturne care făceau orice om să se tăvălească în propria urină dacă reuşeau să se apropie la cîţiva metri.

Bătrînul Galindo fu cel care sparse tăcerea:

— Or să treacă... or să vină şi-or să treacă. Au mai fost şi al'dată şi uite c-am apucat şapte'j'de ani. Nici nu mă mişc din scaunul ăsta, stau cu puşca pe genunchi şi le aştept să intre una cîte una. Le îmbiem cu un pahar din licoarea lui Rosario, să vedem cum ţin la băutură. Apoi pac, un glonte între ochi, cui pică primul sub masă!

Una peste alta, bătrînul era un ţintaş prost, dar nimeni n-avea de gînd să-l contrazică, mai ales că înaintea unei confruntări obişnuia să tragă sănătos la măsea. Susţinea că asta îl ajuta să suporte mai uşor posedarea. Pe de altă parte însă, la cei 70 de ani ai săi, bătrînul arăta de 100 şi avea momente în care nu putea merge singur la latrină.

Rosario nu era nici el tocmai sănătos, cu atît mai mult cu cît obişnuia să se sustragă exorcizării, reuşind să treacă prin posedare datorită alcoolului distilat de el însuşi în spatele

casei. Ce-i drept, asta-l făcea să zacă două săptămîni pline în chinuri groaznice, mai mult decît dura o exorcizare, însă individul nu avea încredere în exorciști și, de altfel, în nici un orășean. Luis Manuel era de părere că tatăl său fusese influențat în rău de prietenia cu Rosario – împreună frecventau grupurile anonime de sprijin care supuneau dezbaterii însăși existența Dumnezeului Complet. Cît despre mama Sofia, era o femeie bună la suflet, dar fără vreun cuvînt de spus în familie.

Radioul transmise știrea că haita vrăjitoarelor se afla la o jumătate de ceas de centrul de ozonificare și că mujahedinii diocezei Bronx fuseseră alertați.

— Pun pariu că pînă sosesc ajutoarele îi terminăm, declară Rosario, încurajat de bravada bătrînului Galindo.

Tatăl lui Manuel încuviință cu un zîmbet știrb, dar nu se sinchisi să se miște din jilțul său.

— Femeile să coboare în beci, ordonă Rosario pe un ton administrativ.

Bătrînul Galindo făcu un nou semn aprobator, așa că mama și fiica se conformară.

Luis Manuel își șterse lentila fixată pe țeava armei, menită să-i facă ținta mai ușoară chiar și în condiții de luminozitate slabă. În spatele său, ceilalți doi bărbați începuseră să se foiască. Ajutoarele din oraș aveau să întîrzie ca întotdeauna, iar randamentul celor doi bătrîni piliți avea să fie slab.

Cînd se auzi prima explozie, toți trei încremeniră pentru o clipă, transpirația îi năpădi, părul li se ridică pe brațe, apoi adrenalina îi puse în mișcare și Rosario țîșni cu o viteză tinerească pe scara ce ducea pe acoperiș. Tatăl și fiul se repeziră fiecare la geamul lui. Bătrînul răcni:

— Nu trageți, poate trec de noi.

Luis Manuel închise un ochi și căută prin lentilă locul în care explodase prima mină. Nu avu de așteptat prea mult. La nici o sută de metri de casă, două siluete gheboase se agitau. Probabil între copacii din spatele lor erau și celelalte. Radioul afirmase că haita cuprindea în jur de cincizeci de indivizi.

Tînărul focaliză lentila pînă cînd reuşi să le vadă trăsăturile – ar fi putut trimite un glonte chiar între ochii pocitaniei. Era mai înţelept totuşi să asculte sfatul bătrînului.

Luis Manuel îşi aminti prima sa posedare cînd, la nici zece ani, scăpase de taică-său pentru cîteva ceasuri şi ieşise din casă nesupravegheat, împreună cu căţelul. Reuşise să se strecoare pînă în luminişul în care sătenii îşi legau morţii de ramurile copacilor – se dovedise că doar morţii îngropaţi în pămînt înviau, aşa că cimitirele săteşti se mutaseră între crăcile copacilor bătrîni, unde răposaţii erau legaţi cu frînghii, doar-doar s-or ridica la ceruri. Nu se ridicau niciodată, oasele li se rostogoleau pînă la rădăcină atunci cînd hamacele şi frînghiile cedau greutăţii corbilor, ceea ce nu mai era o problemă – oasele nu înviau. Manuel îşi chinuise o vreme căţelul printre tufişuri, pînă cînd acesta găsise o falangă şi îşi pierdu cheful de joacă, iar cînd obosise îndeajuns încît să vrea acasă, zărise arătările oribile îndreptîndu-se spre el cu mersul lor de maimuţă. Aduceau destul de mult cu primatele, mai puţin la chip – cu nas ascuţit, buze subţiri care aduceau mai degrabă cu un sfincter decît cu o gură şi privirea umană cu aer răutăcios – toate acestea, împreună cu părul lung şi încîlcit de pe cap, le-au adus numele de vrăjitoare. Copilul Manuel le ştia numai din poveştile care-i înfioraseră pruncia, aşa că imediat ce i-au ieşit în cale a început să urle ca din gură de şarpe.

Atacul fizic al vrăjitoarelor era întotdeauna precedat de unul telepatic, care inducea crize epileptice şi inflamaţii ale meningelui. Dintre creaturile de Dincolo, doar vampirii bubonici, cu muşcătura lor infectă, mai îngroziseră într-atît populaţia. Din nefericire, dacă vampirii fuseseră eradicaţi cu insecticide obişnuite, pentru vrăjitoare nu se găsiseră alte soluţii decît forţa fizică, iar lucrurile erau cu atît mai rele cu cît posedarea avea loc aproape instantaneu, odată ce victima intra într-o rază de cîţiva metri. Efectul posedării asupra copiilor era chiar mai periculos; astfel încît puştiul avusese mare noroc cu Rosario, care îi auzise răcnetele şi ajunsese la

locul cu pricina tocmai cînd animalele încercau să fugă cu corpul neînsufleţit aproape, acoperit de vomă şi urină din cap pînă-n picioare. Pentru micul Luis urmaseră zile de coşmar în care exorcistul chemat de mama Sofia se strădui să-l pună pe picioare cu medicaţia de rigoare şi un regim bine pus la punct. În final preotul îi dojenise pe părinţi şi le recomandase să se mute la oraş unde copiii creşteau în siguranţa oferită de Sinodul Urban. Bătrînul Galindo l-a sfidat dînd volumul radioului atît de tare încît să acopere vorbele preotului, iar acesta s-a enervat şi a plecat.

Imaginea vrăjitoarei care stătuse în faţa lui şi-i sorbise voinţa cu o privire îi revenea acum, douăzeci de ani mai tîrziu, şi se suprapunea peste imaginea vrăjitoarei care se agita în faţa lentilei. Amintirea evenimentului trezi suficientă ură în sufletul tînărului Galindo încît să nu conştientizeze momentul în care apăsă pe trăgaci.

Faţa pocitaniei se spulberă şi un guiţat strident se ridică dinspre pîlcul de copaci. Tatăl îşi înjură fiul de mamă şi începu să tragă la rîndul lui. Luis Manuel se dezmetici cu greu, prea tîrziu să repare situaţia. Bestiile se repeziseră în cîmpul minat şi cu siguranţă o parte aveau să treacă dincoace din simplul motiv că erau suficient de multe. De sus Rosario înjură şi începu să urle, apoi urletul îi fu acoperit de mitraliera care începu să scuipe praful din faţa casei cu cartuşe consumate. Bătrînul Galindo trăgea aiurea gloanţe care ar fi trebuit să încapă pe mîini mai bune. Manuel şi le înlocuia pe ale sale cu viteza pentru care era vestit pe ambele maluri ale Tiroidului şi nu ierta nimic. Nu avea cum să ierte. Cuvîntul ieşise din vocabulare.

Din fericire, terenul minat doborîse o mare parte din animale; o altă parte atacase locuinţele consătenilor, la rîndul lor bine apărate. Şi totuşi, monştrii nu mai conteneau să iasă din pîlcul de copaci. Tînărului i se zbătu o pleoapă, semn că una dintre bestii era deja aproape. Tresărirea nu îl împiedică să mai spulbere un exemplar. Ajutoarele erau pe drum. Cu siguranţă.

Zgomotul împuşcăturilor începea să fie acoperit de guiatul bestiilor care reuşeau să înainteze cu salturi rapide şi eficiente. Un exemplar se ridică chiar în faţa geamului, şi cartuşul îi explodă în faţă. Cum naiba ajunsese pînă aici? Era treaba bătrînului Galindo să protejeze aripa stîngă... Din fericire mitraliera lui Rosario seceră primul rînd de monştri care se apropiaseră la o distanţa periculoasă. Din păcate, nu şi pe al doilea.

Luis Manuel avu surpriza să vadă trupul vecinului prăbuşindu-se în ţărîna din faţa casei de la înălţimea respectabilă a acoperişului. În secunda următoare corpul inert fu înşfăcat de două animale şi tîrît spre zona minată unde era foarte probabil să mai existe mine nedetonate. Situaţia era critică. După încă două focuri, prima vrăjitoare ateriză în cameră prin chepengul care ducea la mitraliera lui Rosario. Bătrînul Galindo îi crăpă capul cu patul puştii, dar următorul animal îi sări drept în spinare, doborîndu-l. Luis Manuel n-avea decît să spere că bătrînul se va descurca pentru că animalele de afară se izbeau deja cu capul de geam încercînd să pătrundă înăuntru.

Ultimele zece gloanţe nu mai fură folosite întrucît tînărul scăpă arma din mînă. Durerea surdă îi presa capul dinspre interior pe măsură ce vrăjitoarele se înghesuiau în cameră, răsturnînd bibelouri şi guiţînd isteric. Venele tîmplelor deveniseră neîncăpătoare pentru sîngele din ele. Manuel strînse din dinţi zdrobindu-şi o măsea şi căzu în fund. Durerea îl îndemnase la sinucidere încă de la primele posedări din tinereţe, însă paralizia membrelor nu îi permitea acest lux. Bătrînul Galindo dispăruse din cameră. Tînărul nu mai avea de ce să spere la ajutor. Era conştient că lichidele începuseră să curgă din el prin toate orificiile. Junghiurile dintre urechi îl făcură să strîngă pleoapele. Tot ce putea să mai facă era să învîrtă cu putere capul în stînga şi-n dreapta, lucru care-i mai potolea măcar senzaţia de grumaz ţeapăn.

În jur, vrăjitoarele păreau să se plictisească. Acum că nimeni nu mai trăgea, cîteva se suiseră pe masă şi începuseră

să se caute de pureci. Într-un tîrziu aveau să verifice şi beciul, unde numai Domnul ştie ce era în sufletul femeilor.

• • •

Pompierii, armata şi medicii noştri şi-au dat toată silinţa, şi nu în zadar. Pompierii, armata şi medicii lor, la fel, fără ei n-am fi izbîndit. Preşedintele a cerut ajutorul mujahedinilor şi l-a primit – o prietenie pe care nimeni nu ar fi bănuit-o altădată. Graniţele s-au dizolvat brusc şi nimeni n-a mai ţinut socoteala a cine şi unde traversa. Lucrurile erau clare, oamenii fie fugeau şi n-aveai cum să nu îi înţelegi, fie erau chemaţi şi nu aveai de ce să îi opreşti.

Elicopterele americanilor au răpus dragonii, pompierii chinezi au pornit furtunurile cu insecticide în calea vampirilor, tancurile ruşilor au strivit sub şenile coarnele ţapilor cu respiraţie otrăvită, iar otrava botulică a mujahedinilor s-a dovedit fatală pentru roiurile de lăcuste negre. Cînd japonezii au identificat microorganismul care controla, prin impulsuri electrice, creierele cadavrelor vii, s-au bătut palmele Religiilor Unite pentru reconstrucţia mondială, iar francezii s-au văzut obligaţi să înveţe engleza. Lucrurile nu erau atît de rele precum păruseră în primul an, cînd toţi am fost convinşi că lumea era pe cale să se stingă definitiv. Ca să nu mai învie, morţii au început să fie incineraţi ori atîrnaţi prin copaci, cum e obiceiul pe la ţară, iar cel pe care îl bănuiam ca fiind Satana, omul negru cu portavocea, nu s-a mai arătat niciodată. S-a zvonit o vreme că armata l-a găsit într-un buncăr, plîngînd cu faţa în palme. Armageddonul venise prea tîrziu şi nu ne-a luat tocmai pe nepregătite.

Au fost şi prizonieri, de o singură parte, căci hoardele întunericului nu ştiau la ce-s buni prizonierii. Pornirile lor erau vechi şi instinctuale precum piatra lui Cain, nici un dram de inteligenţă ori strategie. Noi învăţaserăm însă că războaiele se purtau în mai multe feluri.

• • •

Cînd parohul George St. George ejaculă peste cornițele sucubei simți o urmă de vinovăție. Încercă să-şi enumere în gînd eventualele motive de îngrijorare:

a. Sexul cu o odraslă diavolească, fără suflet, care avea drept unică alternativă mistuirea în chinurile iadului, nu era un adulter în legile Sinodului, chiar dacă făptaşul avea două nevaste şi cinci copii.

b. Geoge St. George era un purtător al sutanei, însă jurămîntul castității fusese abolit odată cu adoptarea conduitei musulmane.

c. Nu pofti la femeia aproapelui tău! Nici o problemă, o sucubă nu era femeia nimănui, era un obiect al plăcerii la dispoziția oricui dorea să se recreeze la sfîrşitul unei zile de muncă. Seara, grădina zoologică se transforma într-o casă a plăcerilor rafinate.

d. Nici un bărbat nu trebuie să-şi risipească sămînța! Da, aici era o problemă. Sinodul acorda pînă la nouă luni de surghiun la vînătoare de vrăjitoare oricui era prins sau pîrît asupra faptei. George, în calitate de patron al parohiei Bronx, risca o pedeapsă mult mai aspră, de aceea era hotărît să se spovedească în cel mai scurt timp cu putință. Căința era mereu încurajată sub auspiciul taxei de clemență.

În genunchi, sucuba se uita la paroh cu o privire bovină, cauzată de condiționarea chimică, în timp ce acesta îşi aduna hainele cu mişcări istovite. Părul blond al femelei cădea lung pînă pe sînii imenşi ce purtau urmele de muşcături ale celor care o vizitaseră de-a lungul zilei. Cornițele ciuntite scurt și aripile pleoştite completau imaginea jalnică a ceea ce fusese odată o bestie infernală.

George îşi încheie uniforma kaki, oarecum demodată, aplicând zonele aderente una peste cealaltă, apoi încălță bocancii de teren din dotare, pe care avea de gînd să-i schimbe în scurt timp pe ghetele de vacanță. Femela căzu într-o parte,

rezemîndu-se cu obrazul de peretele cu transparență unidirecționată, menit să ferească încăperea de privirile indiscrete, dar în același timp să satisfacă exhibiționismul clienților, creîndu-le senzația că sînt priviți din exterior precum peștii dintr-un acvariu. La ora cu pricina trecătorii erau rari, traficul fiind constituit din taxiuri care își transportau clienții spre numeroasele puncte de interes turistic ale Noului York.

Parohul aplică un ultim retuș pieptănăturii cu ajutorul căreia își scotea în evidență începutul de chelie pe care refuza să o trateze din motive ce țineau de prestanță. Cu mișcări vlăguite își potrivi cascheta, atîrnă crucea la brîu și ieși în holul curat al bordelului îndreptîndu-se spre Carmen, recepționerul.

— Allah fie cu noi, Excelență.

George nu ocupa un post care să merite acest apelativ, dar Carmen întotdeauna își răsfăța clienții importanți.

— Ce părere aveți de noile fete?

Parohul se așeză pentru un pahar de venin rece cu lapte și răspunse:

— Știi, Carmen, că nicăieri nu mă simt ca aici la voi. Și sînt un tip pretențios. Puștiul n-a ieșit încă?

— Nu, Excelență, dar timpul lui s-a scurs, răspunse Carmen, lovind cu unghia în clepsidra de pe tejghea...

Homosexualii au avut dintotdeauna un statut neclar în fața Domnului Complet, fie că era vorba de preoți sodomiți care acuzau moștenirea genetică, fie de creatorii de modă care invocau un lifestyle liber consimțit. Situația s-a negociat pînă la 40% din veniturile homosexualilor, taxa Sodomei pentru clemență, direcționată înspre finanțarea centrelor de ozonificare. Carmen avusese relațiile necesare să coboare procentajul chiar mai jos, după operația de schimbare a sexului cu care a justificat, fiscal cel puțin, ieșirea din rîndul iubitorilor de aproape de același sex. În calitate de client fidel al bordelului zoologic, George St. George, paroh al Bronxului, își exercita rolul de protector instituțional cu suficientă discreție.

Carmen zîmbi cu dantura lui superbă:

— Excelență, ați avut parte de una dintre fetele noi... le-au adus recent din munți, aproape imaculate. Azi dimineață au lucrat pentru prima dată cu clientul.

Pentru Carmen reclama era în sînge, dar nu și în minte. Era evident că mințea, hematoamele de pe sînii sucubei erau urmele unor mușcături vechi de cîteva zile. Preotul se surprinse rememorînd clipele petrecute cu fata din cabină, limba ei despicată, de șarpe, plescăindu-i zonele intime, și căutătura oarbă a ochilor negri, fără iris și fără urmă de conștiință.

Băiatul cel nou de la parohie nu ieșise încă din cabina ce i se repartizase. Merita o mustrare. Matronul continua să-și promoveze marfa însă George nu mai făcu nici un comentariu, sorbindu-și băutura și admirînd interiorul bordelului. Clădirea era vopsită în alb la fel ca majoritatea construcțiilor din Orașul Sfînt. Intrarea era păzită de doi palmieri, iar cabinele erau dispuse în peretele circular sub forma unor nișe. Recepția se afla în mijlocul salonului de așteptare, iar Carmen trona pe un jilț comod, cu registrul programărilor afișat pe un monitor în dreapta și un automat de venin proaspăt în stînga.

Tînărul ucenic continua să întîrzie, și nu pe cheltuiala lui, astfel că proxenetul începu să bată tactul în tejghea cu unghiile sale lăcuite și țintuite pe margini cu bobițe aurii, așteptînd ca George să ia măsuri. Parohul dădu peste cap ultimul strop din băutură și aprobă cu un semn apăsarea butonului. Din acel moment ucenicul mai avea un minut să iasă din cabină.

Nu fu nevoie de atîta, disciplina din mînăstire își spuse cuvîntul. Tînărul era în al treilea an de studii și venise timpul să fie inițiat în tainele pragmatice ale meseriei pe care urma să o îmbrățișeze. George îl alesese din cei treizeci de candidați pentru că păruse dezghețat și totodată suficient de prost încît să nu înțeleagă în ce fel parohul urma să se folosească de el. Îl plimbase pe poligonul de trageri, prin laboratoarele cu demoni, îi arătase mici trucuri utile în imobilizarea variatelor tipuri de monștri, apoi vizitaseră un grup de copii cu sechele de pe urma posedărilor prost tratate, iar la sfîrșitul zilei îl

aduse în secret la bordelul lui Carmen, să-i cîștige definitiv loialitatea.

Ucenicul se apropie istovit de recepție și ceru îngăduința să-și tragă o clipă sufletul pe unul dintre scaune.

— O cafea, un venin cu gheață? se interesă Carmen în calitate de gazdă ospitalieră.

Tînărul refuză politicos. George îl măsură din priviri. Hainele îi erau îngrijite și dovedeau o aspră disciplină.

— Cum a fost, fiule? Ai pus-o pe jar?

Ucenicul încercă să spună ceva, dar sunetele abia răzbăteau din el.

— Nu te forța, bea un pahar, o să-ți ajute. În jumătate de ceas trebuie să te predau Înaltului Prelat pentru raportare. Repet, să nu pomenești nimic despre vizita noastră aici sau despre gazda amabilă aici de față. Mîine dimineață o luăm de la capăt la aceeași oră.

Cîteva momente mai tîrziu Carmen își însoți oaspeții spre ieșire:

— Casa noastră vă așteaptă oricînd cu porțile deschise. Nu vă sfiiți să mai poftiți. Fetele sînt mîndre să servească clienți de prestanța Excelențelor voastre.

George, urmat îndeaproape de tînăr, adresă un ultim salut transsexualului și păși în trafic cu gîndul la cele două alternative de transport: prima și cea mai rapidă era să folosească cabinele Translației, pentru teleportare aproape instantanee direct în Citadela Albă.

Tehnologia care coordona mare parte din transportul în comun din marile orașe se baza pe reconstituirea materiei la destinație conform unui model informațional celular transmis prin satelit. Inițial, tehnologia de proiectare informațională a materiei fusese denumită *Ridicarea la ceruri*, însă oficial se impusese denumirea de Translație pentru a evita ca sosirea la destinație să fie socotită o „coborîre din ceruri". Cea mai mică inadvertență tehnică putea afecta reconstituirea la destinație, însă statisticienii au considerat că, la distanțe suficient de mici,

riscul era mai redus decît al unui accident aviatic şi cu un număr mult mai mic de victime. Cu toate acestea, George St. George nu agrease niciodată moartea temporară ca mijloc de transport, astfel că apela la aceasta doar în situaţiile urgente. Avea reticenţe în a-şi încredinţa modelul atomic unui sistem construit de oameni asemenea lui. Nici rugăciunea adresată Domnului Complet pentru a proteja atomii aflaţi în Translaţie nu îi dădea suficientă încredere, de aceea prefera oricînd un taxi tradiţional, lent, dar sigur.

Preotul îşi aranjă cascheta astfel încît să i se vadă gradul, ceea ce aduse în scurt timp o maşină la picioarele sale. Cei doi urcară şi indicară ca destinaţie Citadela Înaltului Prelat. Faptul că unele taxiuri erau încă manevrate de şoferi umani se datora politicii de reducere a şomajului şi atragere a populaţiei de la sate. Nu în ultimul rînd, un şofer cu un simţ al umorului este o prezenţă oricînd plăcută.

Vehiculul o luă pe o cale ocolită, dînd pasagerilor ocazia să admire o serie de puncte de interes de pe traseu – Catedrala Comerţului cu turnurile gemene ale Vaticanului şi Islamului unindu-şi vîrfurile undeva deasupra norilor, Grădina Botanică a Edenului cu bananierii ale căror ramuri atîrnau pînă dincoace de gardul electrificat, cimitirul Memorial, de unde, la 1 noiembrie avea să se transmită în direct o simbolică înviere a morţilor urmată de dezintegrarea acestora pe calea Translaţiei, fără destinaţie şi reconfigurare.

La cîteva clădiri după Monumentul Preotului Anonim începea zona cu vedere la ocean şi la Statuia Libertăţii în curs de renovare, îmbogăţită cu simboluri ale Religiilor Unite. De cealaltă parte a autostrăzii se ridica Reşedinţa Înaltului Prelat şi a Sinodului Local New York, o clădire semisferică, la fel de albă ca orice altă clădire din Oraşul Sfînt, ce adăpostea sub acoperămîntul ei apartamentele conducătorilor spirituali, laboratoarele, o versiune redusă a Edenului pentru oaspeţii de vază din aglomerările urbane eurasiatice şi cine ştie ce alte facilităţi.

Maşina opri la limita accesului în Citadelă. Pasagerii coborîră şi îşi continuară drumul prin reţeaua de legitimare, înţesată de indicatoare şi cuve cu apă sfinţită. Era imposibil să te rătăceşti.

Pe Înaltul Prelat îl găsiră în Biroul de Comunicări pentru discursul aniversar transmis în direct pe toată planeta. Mulţimea de colaboratori apropiaţi se înghesuiau la intrarea în Birou abia abţinîndu-se să intre în raza de acţiune a videocamerei autonome ce substituia presa, aşa că George se mulţumi să aştepte într-un loc în care putea cel mult să asculte ceea ce se discuta. Spera ca emisia să fie pe terminate, să-şi facă raportarea şi să se retragă tihnit acasă. Vocea blîndă a Înaltului Prelat era uşor de recunoscut:

În urmă cu 100 de ani, Preşedintele folosea această ocazie pentru a comunica problemele ţării. Astăzi astfel de rapoarte nu mai sînt necesare. Astăzi doar adevărului îi este îngăduit să ajungă la oameni şi tot ceea ce oamenii ştiu este adevărul. Aniversăm 100 de ani de la sacrificiul celor de pe High Street, sacrificiu care a schimbat faţa lumii, felul în care vorbim unii cu alţii şi felul în care credem unii în alţii.

Chiar aici, în Biroul de Comunicări din care vă vorbesc astăzi, se află strănepoata unui om simplu, pe nume Todd, căruia îi acord pe această cale Crucea Islamului pentru curajul arătat în faţa celei mai negre ameninţări pe care a întîmpinat-o vreodată omul. Ne amintim astăzi fluturul drapelelor, lumina lumînărilor, vărsarea sîngelui, vocea rugăciunilor. Am întrevăzut nevoia Uniunii în munca pompierilor, în mormintele de sticlă şi asfalt, în rugile care s-au înălţat deodată în toate limbile, tuturor Dumnezeilor care nu erau decît fragmente întrezărite de fiecare dintre noi, după puterea şi diferenţa noastră faţă de înţelegerea completă a lucrurilor.

Aplauze. Înaltul Prelat îi face semn unei tinere din spatele videocamerei să iasă în față și să primească medalia. Din nou aplauze, apoi discursul continuă.

Spaima noastră s-a transformat în frăție, iar frăția în soluție. Comuniunea religiilor a fost cel mai larg gest de prietenie pe care omul şi l-a arătat de la Facerea Lumii. Adăpostul şi administrația justă a Uniunii Ecumenice a adus în fața noastră adevărul şi, odată cu acesta, încrederea omului în sine şi în Domnul Complet, indiferent de numele cu care Îl chemăm.

Avem o încercare în urmă şi mai avem una înainte. Lupta nu s-a sfîrşit, însă amenințarea Apocalipsei s-a încheiat. S-a sfîrşit o lume, a început alta, Împărăția Domnului şi Grădina Edenului sînt chiar aici, pe Pămînt, iar relația omului cu divinul a trecut într-o nouă etapă.

Aplauze. O gură de apă.

Prietenii ruşi întocmesc chiar acum lista ultimelor cuiburi demonice detectate de sateliți, iar oraşele noastre îşi recapătă măreția de altădată. Mă angajez să nu am linişte în suflet pînă cînd ultima pocitanie va fi închisă după zăbrelele unei Grădini Zoologice pe care copiii noştri să o viziteze cîndva în siguranță. Mă angajez să nu am linişte pînă cînd Fiara nu va fi supusă Judecății.

Nu pretind că sînt Regele care ne-a călăuzit lupta. Nu pot să spun cine e Regele despre care vorbea Sfîntul Ioan. Poate e generalul Harrison, care a condus dezinsecția din New Mexico, poate sînt eu, şi omul din mine nu poate discerne slava din mine, poate e Todd, care a murit pe High Street acum 100 de ani crucificat pe un panou publicitar. Consider, şi sînt înclinat să cred că îmi este împărtăşită considerația, că acum nu contează ale cui sînt meritele, ale cui sînt sacrificiile, ci al cui este viitorul.

Aplauze. O gură de apă.

Astăzi, la 100 de ani de la jertfa din High Street, vă rog să vă alăturați mie, să construim ziua în care acest pahar de apă curată pe care îl vedeți pe masa mea să fie la îndemîna tuturor, să curgă apă în albia Tiroidului și să stea apă în lacurile otrăvite din munți. Să declarăm un război definitiv spaimei, să ne uităm în jurul nostru, la planeta noastră, și să repetăm în gînd vorbele reverendului Galilei: „Și totuși, încă se mai mișcă".

Aplauze repetate. Înaltul Prelat își duce o mînă la ureche și coboară privirea. Ezitarea sa devine pauză, iar pauza se prelungește. O urmă de tristețe îi pleacă colțurile gurii.

Iubiți credincioși, regret să îmi închei discursul cu o veste pe care o găsesc amarnică. Ziua care pentru unii înseamnă sărbătoare pentru alții înseamnă sacrificiu. Tocmai mi s-a comunicat că frații din satele Sudului au căzut pradă unui atac nemilos. Le transmit pe această cale că ajutoarele sînt pe drum. Să nu cadă pradă disperării și să se apere cu toată puterea.

Îl am alături pe parohul George St. George, care conduce operațiunea de salvare și căruia îi dau acum cuvîntul pentru ultimele veşti.

Cum stătea rezemat de perete, George nu realiză că numele îi fu invocat de Înaltul Prelat, decît în momentul în care o gardă personală îl trase de mînecă și îl îndrumă în aria de acțiune a camerei de filmat.

Parohul se replie în timp util pentru improvizația solicitată, uitînd totuși să își scoată cascheta. Ceea ce nu era neapărat un lucru rău, lăsa impresia că fusese extras din mijlocul evenimentelor. Formula de introducere îi ieși pe gură fără să fie nevoit să o gîndească.

Sfinția Voastră, onorați consilieri, iubiți credincioși.

La următoarea propoziție trebui să se gîndească mai mult. Un sentiment de panică îl făcu să fie tentat, pentru o clipă, să bea din paharul de apă al Înaltului Prelat care îl privea critic, puțin dinspre stînga. Își aminti despre ce era vorba la timp, încît ezitarea să poată fi pusă pe seama surescitării provocate de gravele evenimente. A pus în vorbele sale și ton, și elocință – o carieră întreagă îl pregătise pentru a fi oricînd o prezență magnetică.

Venim! Sîntem aproape! Am arătat deja că sîntem mai puternici decît bănuiam! Primejdia nu ne poate separa și, într-o bună zi, primejdia va fi definitiv abătută din drum. Trupele de salvare sînt deja acolo, iar oamenii mei pregătesc strategia de extragere a ostaticilor. Știrile vă vor ține la curent, datoria mea este acum viața credincioșilor și datoria mă cheamă. Domnul Complet să ne aibă în pază!

Parohul fu condus afară de același consilier care îl introdusese cu atîta promptitudine. Rememoră cele spuse, încercînd să identifice vreo scăpare, vreun semn al improvizației. Era în regulă.

E adevărat că uitase să consulte ordinea de zi, deși probabil erau evenimente de ultimă oră. La capătul coridorului, consilierul de imagine deschise un birou și îi înmînă ordinea de zi. Era trecut totul acolo – ora, traseul, măsurile și obiectivele. Un sat din vecinătatea Tiroidului fusese asaltat de o invazie de vrăjitoare. George ignorase mesageria de serviciu după un prost obicei pe care și-l făcuse. De regulă cineva îl anunța întotdeauna în timp util, pe o cale neoficială. Consilierul mut îi puse în mînă detaliile acțiunii. Dojana avea să vină de altundeva, mult mai de sus. De aici încolo totul era sarcină de serviciu. George își luă gîndul de la a-și petrece noaptea acasă și începu să tasteze instrucțiuni în timp ce alerga pe coridoare, cu ucenicul confuz pe urmele lui. Nu puteau decît

să spere că nimeni nu va cerceta unde și-au petrecut vremea toată seara, cu comunicatoarele oprite și nădragii în vine.

Au luat calea grătarelor de Translație, era prea tîrziu pentru alte mijloace de transport, datele arătau că în scurt timp satele din preajma centrului de ozonificare aveau să fie rase de pe suprafața Pămîntului. Mujahedinii îl așteptau cu armele la picior, aflaseră probabil mai devreme, însă fără comanda sa operațiunea de salvare nu putea fi declanșată.

S-au sinucis toți odată, la o comandă scurtă, pășind în grătarele de dezintegrare. Păzește-ne, Doamne, atomii aflați în Translație și asigură-ne învierea la capătul celălalt.

În acest timp satul lui Galindo era luminat de flăcări și mirosea a carne de om prăjită în incendiu. Haita trecuse mai departe, spre satele oamenilor cu gușă, iar tînărul Luis Manuel avea convulsii și împrăștia în jurul lui spumele care i se revărsau pe bărbie.

• • •

Fusese un zvon nefondat, că l-au găsit pe Satana învelit în pături, într-un buncăr. Ori dacă nu a fost zvon, Satana nu merita să fie chemat Satana. Avea dinții măcinați și gingiile scăzute de alimentația precară, iar chipul îi era atît de ridat, încît putea să-și ascundă ochii sub cearcăne. E drept că pe fruntea lui stătea gravat numărul Bestiei, dar alte semne nu îl distingeau de un om normal, nespălat, nemîncat și care nu mai văzuse lumina zilei de ceva vreme.

L-au judecat în transmisie directă, dar acuzatul nu era în stare să răspundă, ori nu ne înțelegea limba. L-au ars pe rug. Am început să avem îndoieli, iar Ecumenia nu a exclus posibilitatea să fi fost vorba de un simplu general, mai ales că evenimentul nu a făcut atacurile să contenească.

• • •

Luis Manuel Galindo avea 30 de ani și fusese posedat pentru a șaptea oară. Omul aplecat asupra lui avea ceva

milităresc în felul de a se purta, dar în mod cert era unul din exorciști. Vocea sa era dură și blîndă în același timp:

— Mă numesc George St. George și sînt Parohul diocezei Bronx. Nu trebuie să vorbești, știu cum te simți. M-am ocupat personal de exorcizarea ta și îți recomand să eviți în continuare cafeaua și teleportările frecvente, altfel riști o scleroză cu mult înainte să fii bătrîn. Știu că nu ai cu ce să-mi răsplătești serviciul, dar o lună de muncă în folosul comunității cred că îți stă în putere. În această chestiune trebuie să te adresezi Biroului Forțelor de Muncă. După cum probabil știi, ai dreptul la o masă gratuită în oraș și la un telefon înainte să fii trimis la locul de muncă. Nu are rost să dai telefonul acasă, nu mai e nimeni acolo. Îmi pare rău pentru pierderea suferită. Ai o jumătate de oră să părăsești spitalul. Mai sînt și alții la rînd.

Preotul nu așteptă o eventuală replică și părăsi încăperea. Luis Manuel se ridică în capul oaselor și evaluă situația. Nu se simțea atît rău, cît amorțit din pricina sedativelor care îl făceau să urineze de parcă mîncase sparanghel toată săptămîna. Capul îi era greu și vertijul îl împiedica să facă mișcări bruște.

Camera îi era bine-cunoscută de la posedările trecute: instalații sanitare, seringi și, pe un scaun, hainele sale prăfuite. Zarurile norocoase alunecaseră din buzunare și se rostogoliseră sub scaun. Cu mișcări încete părăsi căldura patului și păși pe gresia rece. Unicul geam îi înfățișa priveliștea unui roi de taxiuri ce pluteau la distanța regulamentară de pereții clădirilor. Realiză că afară era noapte, cel puțin teoretic. Își îmbrăcă leneș hainele și-și căută actele prin buzunare, cu toate că nimeni nu fura în Orașul Sfînt. Papucii îl așteptau lîngă ușă. Nu mai avea ce să caute în acea cameră.

Ușa i se deschise în față dezvăluindu-i unul dintre coridoarele cunoscute lui, cu podele ce absorbeau impuritățile și camere video la tot pasul. Înaintă spre ușa din capăt, cu mîinile adîncite în buzunarele mari. Cîteva maici stăteau la bîrfe, la recepția de lîngă intrare. Una dintre ele îi înmînă bonul de

masă şi încă un bon pentru transportul gratuit la Biroul Forţelor de Muncă. Salută cu o clătinare a capului şi făcu semn să i se deschidă uşa principală. Afară, pe trotuar, se ciocni de patul mobil al unui posedat care îşi aştepta aparţinătorii. Probabil nu se putea face nimic pentru el. Tînărul încercă să-i ignore prezenţa şi să-şi evalueze propria situaţie. Avea să urmeze o perioadă dificilă, să pună osul pe şantierul vreunui centru de ozonificare, ori să cureţe ruinele vreunei centrale nucleare. Dar, pînă una, alta, avea o zi la dispoziţie să se distreze.

Cerul întunecat dovedea că era noapte, însă n-ai fi zis, după luminozitatea emanată de neoanele oraşului. Chiar vizavi se putea vedea frontispiciul strălucitor al unui club de dans. Traversarea străzii constituia o adevărată problemă, însă pasajul subteran îl salvă pe Luis Manuel. Ezită să intre în local şi o vreme tăie frunze la cîini prin împrejurimi, dar, într-un tîrziu, se hotărî să intre.

Contrastul puternic între atmosfera discotecii şi liniştea străzii, unde pînă şi trotuarele aveau izolaţii fonice, îl şocă. Volumul muzicii era infernal, dar avu noroc să găsească un separeu în care să nu îi bubuie tîmplele. Tineri pe jumătate despuiaţi dansau în caleidoscopul de oglinzi care era ringul de dans, trezind o urmă de invidie în mexicanul care-şi petrecuse adolescenţa lucrînd pămîntul şi îngrijind animalele. Pe măsură ce spiritul oraşului îi inducea vibraţii în trup, sentimente contradictorii de mulţumire şi frustrare creşteau în Luis Manuel. Luă o băutură ieftină sacrificîndu-şi bonul de masă. Din locul în care se afla putea vedea sîni acoperiţi de machiaje fluorescente dansînd hipnotic sub un strat de ceaţă artificială.

Munca de jos era, şi aici, deservită de elementul uman, natural. Animatoare îmbrăcate provocator jucau deopotrivă rol de chelneriţe şi de curtezane. După socoteala lui Manuel, cu hainele pe care le purta, cantitatea de băutură cumpărată şi pretenţiile localului, avea să fie dat afară cam într-o jumătate

de oră. Aspectul său rural sărea în ochi de la o poştă. Scoase zarurile din buzunar şi le aruncă pe masă.

O palmă fină, cu unghiile ţintuite de bobiţe aurii acoperi perechea de zaruri.

— Cinci, se auzi o voce suavă din stînga sa.

O tînără îmbrăcată provocator îl fixa cu ochi azurii, ale căror irisuri păreau să se rotească. Auzise despre cosmeticării din astea prin cărţile de dragoste ale mamei Sofia.

— Cinci ce? întrebă Luis Manuel.

— Dacă aduni numerele care au ieşit, iese cinci. Ăsta e pariul meu. Cine pierde face cinste.

— Ai dreptate, e cinci...

— Nu merge aşa, spune şi tu un număr, altul decît cinci, altfel pariul nu poate sta în picioare.

Tînăra era deja lipită de el, cu o mînă strecurîndu-i-se pe după umeri şi cealaltă acoperind în continuare zarurile. Manuel o privi, era atît de aproape, încît făcu un efort să-şi focalizeze privirea şi să îi poată evalua trăsăturile. Zadarnic, privirea îi era irezistibil atrasă de rotaţia irisurilor. Manuel lăsă de la el.

— Fie cum vrei, atunci eu zic şase.

Apoi se răzgîndi, realizînd că bonul lui de masă nu era valabil pentru alte persoane şi îi era imposibil să-i cumpere fetei o băutură. Palma se ridică, dezvăluind un doi şi un patru. Fata se posomorî.

— Poţi să guşti de la mine, o consolă mexicanul. Nu-i cine ştie ce, dar ţine de sete. Numele meu e Luis Manuel Galindo. Tînărul întinse mîna. Fata i-o strînse cu putere, bărbăteşte.

— Carmen mă numesc.

Mîna ei gingaşă era dotată cu unghii lungi, care puteau sfîşia o jugulară. Luis se simţea stînjenit de prezenţa frumoasei fete şi apelă la buna sa creştere şi la sfaturile căpătate de la maică-sa. Ştia că treaba merge mai greu cu orăşencele, femei pretenţioase care discută uneori despre lucruri de neconceput. În plus, muzica îl deranja de-a dreptul, sensibilitatea la zgomot era o consecinţă a posedării şi îi crea o senzaţie de insecuritate.

Carmen profită de vulnerabilitatea sa evidentă pentru a-l descoase.

— Nu eşti orăşean, nu-i aşa?

— Aşa e. Dar asta nu înseamnă că n-am mai fost pe-aici. Acu doi ani am lucrat în slujba comunităţii şi-acum mi-a venit din nou rîndul.

Fata părea interesată:

— Chiar aşa? Ce te face să vii să lucrezi pe-aici?

Manuel aruncă priviri hăituite în jur şi răspunse:

— La ţară e mare plictiseală. Tata e cam bătut în cap şi nu vrea să ne mutăm la oraş, dar mie îmi place aici. Stai să vezi ce-am păţit alaltăieri. Am fost atacaţi de vrăjitoare...

— Zău? N-am văzut niciodată una vie, dar am auzit că-s urîte ca un coşmar. Aici abia dacă mai auzi de cîte una prin ziare, le mai vede cîte unul pe la gurile de metrou părăsite şi, dacă are noroc, apucă să le şi fotografieze.

Un bas supărător provocă ţiuituri în urechile tînărului Galindo. Ritmul îi agresa timpanele şi îi producea vibraţii neplăcute în vertebrele cefei. Se temea de crize. Nu voia să îl vadă Carmen scăpîndu-se în pantaloni. În oraş trebuie să le arăţi tuturor că eşti puternic, nimeni nu dă doi bani dacă te vede tremurînd.

— Ascultă, Carmen, dacă ieşi cu mine la o plimbare îţi povestesc cum m-am luptat cu vrăjitoarele.

— Şmechere, chicoti fata. În regulă, plecăm. Dar locul îl aleg eu.

Cei doi se ridicară şi părăsiră localul.

Liniştea de-afară era reconfortantă, dar schimbarea presiunii îl mai supără o vreme. În picioare, Carmen avea o constituţie destul de masivă, cu umeri aproape masculini, dar cu sîni generoşi, ascunşi sub un decolteu ce devenea, cu pîlpîiri intermitente, transparent. Picioarele, puţin cam groase, cu o linie perfectă totuşi. Luis Manuel nu ieşise niciodată cu o fată de la oraş.

Şi nici nu intrase vreodată într-un taxi. A urcat cu ezitări pe bancheta din spate. Fata şopti la urechea şoferului destinaţia,

iar Luis Manuel fu scutit de stînjeneala de a nu fi capabil să precizeze o destinație. Mamei Sofia i-ar fi plăcut Carmen cu siguranță, arăta exact ca fetele de pe copertele revistelor.

Mașina opri într-o zonă slab luminată și pasagerii coborîră. Întunericul părea mai adînc decît în alte părți ale orașului. Se putea auzi vuietul oceanului, iar pe cerul necirculat, luna asigura o atmosferă romantică.

— Unde ne aflăm? se interesă tînărul.

Carmen duse degetul la gură, chicoti și-i făcu semn să tacă. Avea un fel al ei de a chicoti...

— În Eden... La ora asta vizitatorii nu au voie, dar mă descurc eu. Oricum e plin de cupluri care își fac de cap printre bananieri.

Manuel se lăsă dus de mînă prin punctul de acces, cu picioare moi din pricina tratamentului, dar și a emoției. Carmen se ocupă de procedura de identificare.

Spre deosebire de restul orașului, Grădina era foarte slab luminată noaptea. Vegetația bogată își unduia umbrele acoperind aproape complet cerul. Cei doi se strecurară pe o cărare, pătrunzînd mai adînc în întuneric. Mirosul naturii îi împresura, iar liniștea era întreruptă doar de foșnetul ierbii înalte la adierea vîntului oceanic.

— Îți plac, Luis? întrebă fata.

— N-am mai fost niciodată aici, răspunse tînărul cu gîndul în altă parte, mi-ar plăcea să văd cum arată ziua. Mamei i-ar fi plăcut să fie aici, sînt sigur.

Carmen se atîrnă de brațul puternic al bărbatului, plecînd capul pe umărul lui. Cu pași mici, unul în fața celuilalt, femeia impuse ritmul plimbării.

Nu rămăseseră multe locuri asemeni Grădinii pe fața Pămîntului. Luis, deși trăise la țară, nu simțise niciodată mirosul verde al ierbii și frunzei curate. Aici, dintre ramurile copacilor atîrnau banane, nu hamacele cu morții familiei.

— Povestește-mi despre tine, Luis.

— Doar dacă îmi vei povesti și tu despre tine.

— Semnăm un pact al sincerității? chicoti fata, cu irisurile strălucitoare ascunse intermitent de bătaia pleoapelor.

— Sinceritate să fie, atunci, şi bărbatul trase aer în piept, masîndu-şi totodată ceafa.

— Ne întindem?

Picioarele lungi ale lui Carmen deveneau chiar mai lungi sub strălucirea lunii. Iarba moale le mîngîie spinările, iar lui Luis şi coatele, căci el rămase în capul oaselor, să o poată vedea mai bine.

— Ce vrei să afli, Carmen?

— Adevărul.

— Să nu îți închipui că ar fi mare lucru. Mama m-a adus pe lume în Valea Tiroidului, pe vremea cînd apa era curată. Tata ne-a mutat în grabă peste deal, parcă ştiind că nu era ceva în regulă cu rîul.

— Spune-mi despre tatăl tău.

— Nu ştiu ce să zic, n-am vorbit niciodată prea mult cu tata despre judecățile pe care le făcea, apoi a venit o vreme cînd nu a mai putut să facă judecăți. Bolborosea mereu că şi-a risipit viața în slujba mea şi a familiei, că ne voia binele chiar şi împotriva voinței noastre. Însă nici eu, nici mama nu i-am cerut asta. Din partea noastră putea să îşi vadă de trebi, să ne lase în pace.

Capul fetei părea că se odihnea pe o pernă de iarbă, uitîndu-se în sus, spre Luis sau peste umărul lui, unde nu era altceva decît cerul, stelele şi luna de pe el.

— Am fost cel mai bun țintaş din sat, asta l-a făcut întotdeauna mîndru pe tata. Pe mama a făcut-o mîndră că citeam, întotdeauna mi-a zis că o să-mi folosească atunci cînd ne mutăm la oraş. Nu ne-am mai mutat însă niciodată... iar acum nu mai avem pe cine muta... ți-am mai spus, ne-au atacat alaltăieri vrăjitoarele, iar ajutoarele au venit prea tîrziu. Exorcistul zicea că sînt singurul care am scăpat şi că nu am voie să beau cafea.

— Eşti însurat, Luis?

— Fetele de vîrsta măritişului întotdeauna fug la oraş. La noi în sat nu erau decît femei bătrîne şi fete de vîrsta soră-mii... oftă şi înghiţi un nod din gît. Acuma nici astea nu mai sînt. Iar cu fetele din Vale mi-a spus mama să nu mă încurc, că ies copii cu guşă şi cine ştie ce hibe mai au. Deh, vorbea şi mama, nici noi nu sîntem pe deplin sănătoşi, dar i-am făcut hatîrul. Oricum nu îmi plac fetele cu guşă.

— Eu îţi plac, Luis?

Carmen trase palma tînărului şi se mîngîie cu ea pe gît. Pielea ei fină, desăvîrşită, lăsa să se simtă dedesubt un mic măr al lui Adam. Degetele mare şi arătător ale bărbatului îi cuprinseră bărbia.

— Tu eşti... altfel, Carmen.

Momentul se încărca de magie, cel puţin în privinţa sentimentelor tînărului, care acum era şi el întins, rezemat într-un singur cot, cu cealaltă mînă mîngîind pielea partenerei.

— Destul despre mine, acum să vorbim despre tine.

— Ce vrei să afli, Luis?

— Adevărul.

Vocea bărbatului căpătă tonul unei sentinţe. Cererea lui deveni un exerciţiu de voinţă. Mîna coborî de pe gîtul fetei şi poposi pe pieptul ei, în dreptul inimii. Respiraţia ei se acceleră trădînd un uşor gîfîit, iar unghiile ei cu bobiţe încastrate se înfipseră în antebraţul lui Luis. Glasul ei curse în şoaptă, de undeva de dincolo de forţa ei de a alege.

— Luis, oamenii îţi vor răul.

— De ce zici asta, Carmen?

— Pentru că am fost trimisă după tine. M-au trimis să obţin o picătură din sămînţa ta. Au găsit ceva în sîngele tău.

— Cine te-a trimis?

— Preoţii. Le este frică de tine, ei cred că sîngele tău este amestecat cu o forţă care poate aduce sfîrşitul lumii.

— Şi de ce îmi spui asta?

— Pentru că nu pot să fac altfel. Pentru că e timpul schimbării, Luis, e noaptea lunii pline. În noaptea asta sînt femeia

care te salvează, dar dacă aştepţi aici pînă mîine dimineaţă, voi deveni bărbatul care te va vinde cu un sărut. Fugi, Luis, în timpul care ţi-a rămas, şi nu te opri pînă cînd nu mai vezi picior de om. Du-te în deşert şi cugetă asupra ispitei. Ieşi în calea ei abia atunci cînd vei putea să-i stai în cale, fără teama că ai putea să-i cazi pradă.

Luis o privi în ochi, dar privirea ei era fixă, direct în cercul lunii de pe cer. Irisurile i se roteau cu mare viteză iar pulsul îi era atît de puternic, încît Luis îl simţea prin propriul braţ. Boabe de transpiraţie se repeziră în jos pe tîmplele fetei, iar unghiile ei decorate, înfipte în antebraţul său, îi trădau starea febrilă. Luis începu să se teamă că era posedată şi sondă cu privirea întunericul tufişurilor din apropiere. Bananierii erau înfiorați de briza care sufla dinspre ocean. Bărbatul căpătă certitudinea că lucrurile au luat-o pe altă cale decît cea care fusese scrisă. Timpul încremeni pentru o vreme, iar inimile parcă încetară să bată. Se auzi un fîlfîit şi aripa unei sucube acoperi pentru o clipă chipul pătat al lunii.

— Fugi, Luis, răcni deodată fata, de data asta privindu-l în ochi, agăţîndu-se disperată de mînecile sale.

— Hai cu mine, Carmen.

— Locul meu este aici, la focul mocnit al pierzaniei, recită fata pe un ton rece, automat, care îi dădu fiori tînărului.

— Hai cu mine, Carmen.

— Locul meu este aici, în spatele porţilor stacojii.

— Hai cu mine, Carmen.

— Pot să încerc, Luis, dar mă tem că vom regreta amîndoi.

De data asta fata îl privi în ochi. Apoi se ridicară şi începură să alerge împreună.

• • •

Încă de la şcoală toată lumea ştie că reverendul Galilei ar fi spus că orice fenomen religios are o explicaţie ştiinţifică şi orice observaţie ştiinţifică are o însemnătate religioasă. Reverendul Galilei a trăit în vremea bătăliilor dintre religiile omului, iar

crezul lui a fost îngenuncheat de crezul altor secte, mai puternice la acea vreme. Asta se întîmpla cu mult înainte să credem în Domnul Complet, cînd toate crezurile s-au dovedit adevărate.

• • •

Sacristia Înaltului Prelat aducea mai degrabă cu o peşteră, cu pereţii acoperiţi de un basorelief în lemn, prezentînd pe mai multe rînduri evenimente din luptele oamenilor împotriva demonilor. Becurile nu erau niciodată aprinse, cunoscută fiind fotosensibilitatea conducătorului, astfel că micul birou era luminat în mod obişnuit doar de focul unui şemineu.

Azi însă focul din şemineu era mascat de corul copiilor surzi care cîntau *Gloria Mundi* pe un ton plăcut, de ambianţă, astfel încît fusese nevoie de o lumînare aprinsă la mijlocul mesei pentru ca cei doi interlocutori să îşi vadă chipurile.

George St. George se aşezase la semnul discret al Înaltului Prelat şi aşteptase fără o vorbă pînă cînd corul *a cappella* încheie oda. Aşteptă apoi un alt semnal, care îi făcu pe coriştii să îşi tragă glugile peste capetele mici, rase, brăzdate de cicatricile operaţiilor. Băieţii mai înalţi erau dispuşi pe rîndul din spate, cu cîte o mînă pe umerii băieţeilor mici de pe rîndul din faţă. Deşi nu putea fi văzut de la masă, focul şemineului îşi făcea cunoscută prezenţa prin emanaţia luminoasă ce înconjura grupul compact de copii şi umbrele capetelor acestora proiectate pe pereţi. Chipul Înaltului Prelat părea într-o dispoziţie relaxată, însă mişcarea compulsivă a degetelor pe tăblia mesei trăda tensiunea situaţiei. George era dator să iniţieze salutul.

— Domnul fie cu noi, Excelenţă.

— Domnul este cu noi dacă îl aducem între noi, George, îi dădu calm replica Înaltul Prelat, din partea cealaltă a biroului. Ştii de ce te-am chemat, George?

— Ştiu, Sfinţia Voastră, şi regret profund...

— Nu ştii de ce te-am chemat, George. Dacă voiam să te dojenesc pentru ce s-a întîmplat pe malul Tiroidului nu mă oboseam să stau de vorbă cu tine, găseam căi mai convingătoare

pentru asta. O tragedie fără eroi este doar o dramă. Eu nu finanțez drame, ci tragedii, şi era ocazia ta să apari ca erou.

— Regret profund...

— Să nu pierdem vremea, George, sînt lucruri mai importante pentru care te-am chemat. Ții minte ce am zis azi despre merite şi sacrificii?

— Că nu contează ale cui sînt meritele, ci al cui este viitorul?

— Mda... poate a fost o exprimare cam ambiguă, George. Voiam să îți asumi nişte merite. Va veni şi un viitor de pe urma lor.

— Desigur, Sfinția Voastră, orice pentru Uniune.

— L-am găsit pe cel pe care îl căutăm, George.

— Ştiu, am aflat despre omul pe care l-au scos din buncăr, în Nevada, dar n-am primit încă rapoartele autopsiei.

— Nu, George, amărîtul ăla e pentru ochii lumii, n-are a face cu ce discutăm noi aici. Noi discutăm despre cel venit de Dincolo să ne pună capăt jocurilor şi nebuniilor. Cel care poate provoca o ploaie de pelin ridicînd o mînă şi o poate opri ridicînd-o pe cealaltă, cel care... naiba ştie ce mai poate să facă.

George simți furnicături pe şira spinării. Tonul Înaltului Prelat trăda neliniște iar neliniștea nu trebuia trădată în fața subalternilor. Să îl audă pe Marele Strateg vorbind în astfel de termeni era de natură să aducă neliniște oricui, şi celor cu meritele, şi celor cu viitorul.

— Sfinția Voastră, nu sînt sigur că înțeleg.

— Nu tu trebuie să fii sigur, George, ci eu. Ție nu îți rămîne decît să execuți ideile pe care le nasc certitudinile mele. Tu ai vreodată certitudini?

— Probabil... cred că da.

— Nu cred că ai certitudini, George. Tu eşti un om care mereu înclină să creadă, dar niciodată nu ajunge să creadă şi cu atît mai puțin să ştie. Ştii cine îți semăna în privința asta?

— Cine, Sfinția Voastră?

— Heisenberg. Mai ții minte cine a fost Heisenberg, nu? Ştii cît au luptat fizicienii noştri împotriva incertitudinilor sale.

— Desigur, fizica Ridicării la ceruri, teleportarea, am studiat la şcoală marile invenţii ale istoriei, nu mă consider însă specialist...

— Sînt convins de asta, George. Dacă ai fi specialist, ai avea ceva mai multă încredere în această descoperire.

— Descoperire?

— Înţelegi, George, că, în condiţiile incertitudinilor lui Heisenberg, teleportarea era imposibilă...

— Desigur, Translaţia a fost posibilă abia după ce s-au găsit metode de compensare a incertitudinii.

— Da, George, asta ai învăţat la şcoală. Realitatea este însă alta. Incertitudinea lui Heisenberg nu a fost niciodată anulată de instrumente, metode ori invenţii năstruşnice. Noi nu am inventat nimic; pur şi simplu, incertitudinea lui Heisenberg a devenit într-o zi certitudine. A venit o zi, o oră şi o clipă în care am descoperit că ţesătura acestei lumi s-a schimbat, iar electronul buclucaş stătea acolo blajin să fie văzut, măsurat, domesticit. N-a mai opus rezistenţă, nu s-a mai dat peste cap din pricină că ne uitam la el, şi am putut să îl trimitem acolo unde şi cînd doream noi să ajungă. Ceea ce s-a schimbat a fost comportamentul cuantic, nu metoda noastră de lucru. Nu vom şti niciodată cum s-a întîmplat asta, nu ştim precis nici cînd s-a întîmplat, dar o putem considera o zi în care a dispărut îndoiala. Trăim un timp al profeţilor, în care, cu o observaţie suficient de precisă şi completă, viitorul devine absolut previzibil. Şi controlabil.

În ciuda ambiguităţii cunoştinţelor sale de fizică, George fu umbrit de perspectiva a ceea ce tocmai aflase.

— Asta înseamnă că dacă măsurăm cu precizie absolută o stare de fapt şi dacă aplicăm cu la fel de mare precizie o metodă, vom ajunge cu siguranţă acolo unde dorim?

— Da, George, ăsta e visul lui Einstein devenit realitate – azi putem să ne teleportăm, putem să modificăm compoziţia atmosferei apăsînd cîteva butoane şi putem să ne jucăm cu cromozomii pentru a da naştere unor vietăţi pe care natura nu le-ar fi plămădit vreodată. Putem să facem azi lucruri pe care

cîndva țesătura lumii le făcea imposibile. Cu condiția să facem măsurătorile cele mai precise şi să aplicăm metodele fără vreo deviere şi asta nu e deloc puțin lucru, mănîncă o grămadă de bani care ajung în burțile filistinilor de la Institutele de Cercetare. Dar acum avem măcar certitudinea că drumul pe care apucă această lume poate fi pavat cu intențiile noastre.

— Sau cu intențiile celui care a schimbat țesătura lumii.

— Sau aşa, aprobă Înaltul Prelat cu o expresie care i-a adîncit ridurile. Mă bucur că eşti capabil să vezi ambele fețe ale banului.

Metafora banului îi dădu puțin de furcă lui George, dar îşi aminti că citise despre vremuri în care banii arătau ca nişte jetoane, care picau fie pe o față, fie pe cealaltă. În ciuda demonstrației de perspicacitate, George simți că nu era cazul să se umfle în pene.

— L-am găsit, George, pe cel a căror comandă electronii noştri o aşteptau. Datele îi confirmă prezența printre noi. Ieri i-ai luat chiar tu analizele de sînge şi lichid spinal.

George încercă o recapitulare a sarcinilor de serviciu din ziua respectivă, dar nu apucă să îşi adune toate amintirile, căci Înaltul Prelat izbucni cu o furie care aproape stinse flacăra lumînării dintre ei.

— A fost spitalizat pentru a şaptea oară. Drace, George, nu v-ați întrebat niciodată cum a rezistat băiatul ăsta la şapte posedări?

Parohul din Bronx avu pentru o clipă senzația că s-a schimbat subiectul discuției. Avusese cîteva zile intense, cu operațiunea de salvare ratată, cu migrenele primei soții, cu băiatul cel mai mic spărgîndu-şi capul într-o joacă de copii.

— Sfinția Voastră, exorcizările au devenit o rutină, abia dacă mai aruncă cineva privirea pe analizele alea.

— Incompetentule, rutina asta avea un rost şi analizele alea la fel. Măsurători şi metode de precizie absolută, îți aminteşti? Chinezii îşi monitorizează oamenii pînă la ultimul, i-au mutat în oraşe cu forța. În fiecare dimineață primesc de la

ruşi profilul biologic la zi al fiecărui cetăţean. Iar voi, aici, în inima Oraşului Sfînt, găsiţi rutina o scuză? Asta numeşti tu măsurători şi metode de precizie absolută? George, în comportamentul tău se ascunde cumva toată incertitudinea care a dispărut din cuantica lumii?

— Sfinţia Voastră, despre cine vorbim aici? Am exorcizat zece victime azi dimineaţă.

— Despre Rege vorbesc, tună Înaltul Prelat făcînd să vibreze flăcările din şemineu. Despre Fiul Omului, pentru care am cercetat pămîntul ăsta de la un capăt la altul vreme de o sută de ani. Am răscolit mormintele, am secat albiile, am topit gheţarii ca să-l găsesc. Iar el era în spitalul diocezei tale azi dimineaţă! Pentru a şaptea oară, George! De cîte ori din cele şapte te-ai ocupat chiar tu de fişa lui, George? Şi te-ai mulţumit să-i recomanzi să evite cafeaua şi teleportările frecvente!

— Băiatul din sud..., îşi aminti parohul Bronxului.

— Băiatul din sud nu e un simplu băiat, parohule! Am primit azi de la laborator o dovadă certă: nu au reuşit să teleporteze nici măcar o picătură din sîngele lui. Nu sîntem capabili nici măcar să-i măsurăm profilul cromozomial, e un haos desăvîrşit acolo. Înţelegi implicaţiile, George?

— Îmi amintesc, am avut şi eu probleme cu analizele lui, le-am completat pînă la urmă în baza unei fişe vechi pe care o aveam la îndemînă. M-am gîndit că erau probleme cu sculele. Ar putea fi o mutaţie.

— Drace, oameni ca tine fac lumea să se prăbuşească!

Marele Strateg trînti un pumn în masă, făcîndu-i să tresară pînă şi pe copiii surzi din dreptul şemineului. George avu senzaţia că mîinile îi sînt în plus şi că ar fi trebuit să fie mult mai mic decît era. Ocupa prea mult spaţiu, respira prea mult aer, deranja şi era în general în plus. Iar acum el şedea, în timp ce Înaltul Prelat stătea în picioare, de cealaltă parte a mesei. Tentativa de a se ridica îi fu oprită de un semn al superiorului.

— Stai jos şi ascultă-mă. Trebuie să mi-l aduci pe băiatul ăsta cu orice preţ. Avem motive să credem că nu e conştient

încă de forța cu care a fost investit. E o forță care vine să manevreze certitudini cu o precizie absolută. Cu un semn al mîinii poate să răstoarne lumea cu susul în jos, cu înăuntrul pe dinafară ori să o facă praf și pulbere. Trebuie să mi-l aduci în noaptea asta. Viu și vătămat. Altfel tot ce am pus la cale în ultimul veac e o zădărnicie.

• • •

La comanda preotului, vrăjitoarele se îngrămădiră dezordonat pe suprafața grătarului de Translație, biciuindu-și coapsele cu cozile, amușinînd matricea de pe podele și guițînd prin sfincterul care le ținea loc de gură. Parohul Bronxului mîngîie dispozitivul de reglare a cîmpului cerebral. Pocitaniile ieșiseră direct din țarcurile nutriționale și aveau încă senzori lipiți în dreptul glandelor. Nu avură nici o reținere în a se arunca în Translație, ceea ce nu se poate spune despre George, care rămase la urmă.

Își dădu drumul singur, ros de incertitudini și de senzația că incompetența lui avea consecințe pentru care trebuia să simtă vină. Vederea periferică i se întunecă și se restrînse pînă cînd în fața ochilor mai avea doar capătul luminos al unui tunel, capăt care se îndepărtă cu viteză pînă cînd conștiința sa rămase în beznă. Apoi ochiul minții se închise și el, și nu se mai deschise niciodată.

Translația îl trînti pe iarba moale a Grădinii Edenului. Monștrii îl așteptaseră liniștiți. George căzuse moale, cu sîngele năpădindu-i pe nas. Reconfigurarea eșuase. Vrăjitoarele rămaseseră în jurul mortului răscolind cu ghearele iarba de pe lîngă dispozitivul ce le controla instinctele. Orașul Sfînt era în pană de curent, iar George St. George se blocase în lift printr-o nefastă coincidență.

• • •

Luis Manuel a sărit gardul electrificat împreună cu Carmen, uitînd să se întrebe de ce nu fuseseră trăsniți la

pămînt ori de ce luminile Oraşului Sfînt s-au stins brusc în urma lor. La ţară penele de curent erau frecvente.

Întunericul i-a făcut să nu vadă marginea promontoriului şi să se prăbuşească de la înălţime în apa oceanului. Luis a despicat apa cu picioarele înainte, iar Carmen a venit imediat în urma lui. Luis a înghiţit două guri de apă sărată, dar a fost împins în sus mai repede decît ai zice Evrika! Carmen a înghiţit două guri de apă sărată, dar nu a împins-o nimic în sus. A mai înghiţit două guri şi stomacul i s-a umplut cu apă, apoi lichidul a început să-i invadeze plămînii. Luis s-a trezit pe suprafaţa apei, în patru labe, remarcînd că îi era imposibil să se scufunde. O peliculă uleioasă la atingere părea să acopere apa şi să se muleze perfect pe suprafaţa valurilor care, oricît de mari ar fi fost, nu făceau mai mult decît să îl răstoarne de pe o parte pe cealaltă. Carmen plutea imediat sub peliculă, cu unghiile ei ţintite cu bobiţe aurii zgîriind pătura de tensiune superficială dinspre dedesubt. Luis a lovit în zadar apa cu pumnii, îi era imposibil să se scufunde ori măcar să spargă pelicula lichidă.

Dedesubt, din gura fetei au ieşit balonaşe de aer care s-au îngrămădit sub peliculă, spărgîndu-se şi unindu-se în balonaşe mai mari, în timp ce irisurile luminoase ale ochilor ei albaştri s-au scufundat uşor în beznă, doi licurici alunecînd în prăpastia apoasă a oceanului.

I-a luat ceva timp lui Luis să se ridice în picioare, şi nu pentru mult timp – un val buclucaş l-a trîntit la loc, stropindu-l pe faţă cu apă cu gust de lacrimi. Apoi a mai reuşit o dată să se ridice şi a început să înainteze cu dificultate, alunecînd ca un copil care învaţă să meargă, cînd pe spate, cînd pe burtă, apoi o nouă încercare şi încă una, cu mîinile întinse în lateral, încercînd să-şi păstreze echilibrul pînă cînd apele au tăcut şi oceanul s-a transformat într-un lac liniştit care îl invita la o plimbare sub clar de lună. A păşit încet o vreme, apoi a căpătat încredere şi a început să alerge. A ţinut drumul Estului fără să se uite în urmă. Alerga cînd a depăşit stana de piatră a Statuii

Libertății, această fiică a lui Lot care şi-a întors zadarnic privirea nostalgică spre Sodoma. Gîndul l-a înspăimîntat în aşa hal, încît nu s-a uitat în urmă decît atunci cînd în toate zările se vedea doar uniunea apelor cu cerul. Şi-a tras răsuflarea aşezat în fund pe pelicula de apă, apoi, tot rotindu-şi privirile, a pierdut socoteala apusului şi răsăritului, a nordului şi sudului. A scos zarurile din buzunar şi s-a uitat la ele – fiecare îi arăta şase numere în acelaşi timp, era o chestiune de alegere, nu una de noroc. S-a întins în mijlocul deşertului de apă nu atît din oboseală, cît cu gîndul la sfatul mamei Sofia – noaptea e un sfetnic bun. La răsărit avea să decidă şi soarta noastră.

✦✦✦✦✦

Copyright © Aron Biro, 2011

Debutant la Humanitas în urmă cu doi ani cu volumul de povestiri *Capela excomunicaților*, care i-a adus ulterior și un Premiu ARSFAN, Adrian Buzdugan a fost pentru lumea F&SF-ului românesc o revelație. Iată-l aici în chip de hîtru povestitor...

Adrian Buzdugan
BULGĂRELE DIN CER

Asta s-a'ntîmplat demult, pe cînd varza n-avea cotor şi creştea spînzurată'n copaci, vacile, mult mai agere la minte decît acu', fătau iezi în ocolul zgîrciților, pruncii, de ți-i aducea poştaşul, aveau deja dinții mijiți şi mergeau cătinel, iar brînza se usca-n felii pe sfoară, prinsă de grindă în pridvor... aşa că pune-ți orice îndoială-n cui şi-ascultă:

La un sfîrşit de-april, cînd soarele tocit se strecura printre copacii din apus de sat, flăcăul din povestea noastră, Tudorică, se întorcea mîhnit din cîmp. Tristețea lui purta un nume: Ionica, fiica boierului din sat.

Anțărț venise-un boiernaş din Ieşi, Lupescu. Acesta-i dase bani bătrînului Dudău – ce se aflase-n viață tare risipitor şi leneş, în schimb îi luase casa şi moşia de pe deal. Doi bani nu daseră megieşii cînd îl văzuseră aşa pipernicit şi costeliv, vădan şi c-o fătucă plînsă după dînsu', avea să-mpungă iute

fuga! Dar chibzuiala şi priceperea de care el dădu dovadă le-nchise gura'n an. Umplu hambarele, îşi luă o nouă droşcă, doi cai zglobii şi-alt cat la casă ridică în mai puţin de-o lună!

Ei, cum să cei mîndreţea unui asemeni om, bogat şi de ispravă?! Un coate-goale, un pîrlit ca el... e-adevărat, cu minte sănătoasă, chef de muncă, cu suflet mare şi curat, dar făr-un petec de pămînt, muncind cu ziua pe la alţii... De cînd dăduse primăvara, Ionica înflorise toată şi pe sub gene îl privea ades; zvîrlugă dalbă cu părul pădure, negru ca tăciunele, faţă rumenă şi zîmbitoare.

În drum spre sat, cu aste gînduri, necăjit, abia de-şi ridica din ţărnă ochii Tudorică, dar iată că-ntr-o clipă nimerită zări cum o fărîmă de lumină, o stea cu strălucire rece, albăstruie se rupse-abrupt din boltă şi s-ascunse după deal. Căzu cu zgomot plin. Netemător, al nostru Tudorică, se scărpină în creştet a mirare, îşi strînse sapa-n mîini, puternic şi merse după culme. La nici treizeci de paşi în vale, un bulgăr aspru-vineţiu sfărmase-n două un nuc bătrîn. Fără de teamă atinse-uşor c-un deget drobul de lumină...

Ajuns acasă, trase clanţa tare şi, iacă-tă – ce buimăceală! – rămase c-o juma' de poartă-n mînă! De scîrţîială, zăvozii din vecini deja dădeau a rupe lanţu', aşa că o propti uşor de stîlpi, cercînd să curme zarva. Cu paşi abia ghiciţi urcă pe prispă, hoţiş se furişă-n căsuţă. C-un boţ de mămăligă rece şi-o nafură de brînz'ascunsă într-o ceapă degerată, se cocoţă pe vîrful patului şi descîlci pe îndelete ce se mai petrecuse-n zi, ce treburi mai avea pe mîne, îşi aminti unde pitise bulgărul de cer, oftă gîndindu-se la Ionica şi adormi uşor...

A doua zi, în drum spre ţarină se abătu şi pe la nucul doborît, trase frunzişul deoparte şi, minunat nevoie mare, mai preţui în palme globul albăstrui. Oare-ar putea să scoaţ-un galbăn – doi pe el? Îl astupă apoi la loc în lutul moale şi-o luă din loc, la lucru.

— Măi tată, ceva e necurat aici! se scărpină în creştet Tudorică.

Pogoanele vecinului Gheorghiță le prășise într-un ceas, în două și ceva pe cele ale Irinucăi, iar pînă-n prînz, ca într-o joacă, mai doborîse trei stejari și îi scurtase în butuci... Știa el că-i voinic și în putere, dar parcă nici așa, atît de repede și fără dram de osteneală!... O picătură de sudoare nu-i brăzdase fruntea! Se-uită pierdut la palmele-albăstrui și îl cuprinse îndoiala. Să fie de la drobul cel sticlos? Cum treaba-și isprăvise, se-ntoarse-n crîngul nucului căzut, cătă bucata de lumină și iarăși o ținu în palme. Apoi se coborî la rîu și se-ndesă în bolovani. Îi grămădi, îi azvîrli în nori, din cei mai mari, cît roata morii, făcu un stăvilar să liniștească apa ce lovea-n podeț... și toate astea fluierînd!

— Na, iaca poznă! și Tudorică, lămurit, puse în traistă botul ce îi da tărie.

Cucoșii răgușiți nici nu dăduseră-n al doilea cîntec, cînd larmă mare îl trezi pe Tudorică.

— Ai naibii-mpielițați! Dacă îi prind, i-oi tăbăci de-o lună n-o să poa' să șază-n scaun!

— Și pe-ale tale le-au furat?

— Păi, cum le-ar fi lăsat?! Doar ce le înnoisem!

— Vin de la popa Măzăriche. Și lui i le-au dosit, tot drăcuia prin curte!

— Da' ce e bre? Cine-a furat și ce?

— Cum ce, măi Tudorică? și un sătean îi arătă o cușcă mare de căruță ce zăcea în drum.

— Ce glumă o mai fi și asta?

— Că bine-ar fi să umble cineva cu șoalda!... O roată nu mai e în sat!

— Și cîtă cărătură pentru tîrg aveam pe astăzi! prinse-a se tîngui vecinul Ghiță. Nici nu-mi închipui cum m-oi descurca!...

— Ia stai oleacă, bre! Nu-i dracu-atît de negru!

— Păi, n-o fi pentru tine Tudorică! Tu n-ai nici car, căruță, d-apoi roți!

Spre hazul gospodarilor din sat, flăcăul nostru se bagă din nou:

— Îmi dai doi gologani să-ți car eu tot?

— Doi gologani?! Doi firfirici ți-oi da, măi Tudorică!

— Te prinzi?

— Mă prind, măi Tudorică!

— Cît ieu vreo doi-trei dumicați să am putere, pune-n căruță ce-ai mata de pus ș-apoi om merge!

... Și cîte și mai cîte nu vîrî-n căruță Ghiță!... Băgară și-alții mustăcind zeci de pietroaie cu gîndul de a rîde mai vîrtos de Tudorică...

— Atîta tot ai de cărat, vecine?

— Atît, atît! Să nu ne-oprim prea des ca să răsufli!...

Ghioante-și dădeau cu toții, rîzînd pe înfundate.

— Stai liniștit, vecine! și Tudorică ridică cu două degete cușca, o sprijini ușor de-un gard ce pîrîi cumplit, apoi o cumpăni și-o aruncă în spate ca pe un sac. Ei, hai, ce faci? Te sui sau mă ajungi din urmă?

Cu gurile căscate, nevenindu-le să creadă, l-au petrecut pe Tudorică cu privirea cum tot se depărta în fugă cu coș-cogeamitea povară în spinare.

Peste un ceas, cînd s-a întors, nu le-a mai ars a rîde! L-au tot tocmit să îi ajute... Umpleau cuștile zdravăn și le lua pe toate Tudorică; le sprijinea ușor pe gleznă și iute le-arunca pe umăr. Mai toate le trecea prin fața porții mîndrei lui, doar doar de l-o zări așa-n putere! Urca cu o căruță îndesată de știuleți și se-ntorcea c-un car de lemne fluierînd. Luase și două deodată, subsuoară, dar renunțase repede, că rămînea cu bătături...

A doua zi, flăcăul nostru însă n-a mai putut să dreagă furtișagul. Cearșafuri, rufărie, albituri, tot ce erea din pînză dispăruse. Cu mult năduf femeile-ocărau în poartă pe cine își pusese-n minte să le fure fala, iar fetele gata de măritiș vărsau lacrimi de fiere pe lăzile de zestre lăsate vraiște. Bărbații – stîlpii casei – se uitau unul la altul zăpăciți. Cum se furase la

tot satul, de vină trebuia să fie-o ceată de străini, așa că, pînă îi vor prinde, ar fi mai bine ca să stea cu ochii-n patru, iar peste noapte se legară ca să stea la pîndă.

...Dar peste noapte, scăpați de gura muierească de acasă, bărbații se-ncurcară-n niște sticle aduse de băieții popii... Ce margini să mai străjuiești cu ei băuți?! Abia în următoarea zi văzură ce-adusese nepăsarea lor: poduri întregi pierite ca un fum, grinzi, bîrne, toate dispărute.

— Hait, nu mai e de șagă! Nici nu îmi vine să mă-ntorc acasă! Florica o fi tare supărată!

— Păi, ce te-ndemni să te întorci! Ori înăuntru ori afară... de-acuma e totuna!

— Da' cine oare poa' să știe, măi?

— Cîțiva voinici ca Tudorică'al nostru sînt, neîndoielnic!

— Da' oare n-o fi, măi, chiar el cel care șterpelește? As'noapte n-a venit și el să stea de pază!

— Și ce să facă?! Să-ți ție hangul la sticluță, bețivane?!

— Ei, hai, chiar că se potrivește!... El tot o face pe grozavu', Ionica îi tot face-ochi dulci de după perdelute!...

— Care perdele, că-s furate toate?

— Vezi, măi! Nu doar că ești bețiv, mai ești și prostănac!

— Poți să mă faci cum vrei! Eu cred că-i Tudorică!

— Și eu, că prea se leagă toate!

— Da' oare ce mănîncă de-are atîta forță? Că e voinic cît douăj'de fîrtați!...

— Ia hai să mergem să vedem!

— Poate găsim și roțile ascunse!

— Da' nătărăi mai sînteți! De-abia-i încape patul în căsuță! Păi, unde-ar mai intra și toată furăciunea?

— O fi ascuns-o în pădure!

— Ptiu, bată-vă norocu' de nătîngi! Voi chiar nu știți?!

Era Anica a lu' Cozorici, o cotoroanță pricepută la ghicit și descîntat. Pe-o săptămînă fusese-n Țigănești ca să desfacă niște vrăji și-aflase de acolo ce pungași de soi se aciuaseră-n

ținutul răzeșesc. Din cale-afară puși pe șotii, Zdrobilă, Ciopîrțilă, Hîrîilă, fii vitregi ai lui Sarsailă, fuseser'alungați din iad. Ba îi lăsaseră pe scriitori să fugă-n rai, ba cu-ajutorul unor farmece străvechi schimbaseră pucioasa în parfum de trandafir, ba daseră pe vin și țuică mai toată păcura din gheenă și, mai mult, aduseseră trei munți de gheață să își răcească băutura și-acum era un frig de dîrdîiau toți păcătoșii... așa că Sarsailă-i surghiunise, ani buni să nu-i mai calce-mpărăția ș-acum căutau să fac'un pui de iad 'n-alt loc.

Cîțiva săteni mai vrednici, mai viteji se răspîndiră împrejur să scormonească după cuibul cel de draci și pe la prînz se-napoiară amărîți. Baba lu' Cozorici avea dreptate, ai naibii draci se oploșiseră alături de sat, în mijlocul pădurii-ntunecate... și-acolo, cu patru sute patruzeci de roți furate, trei mii de căprioare și toate pînzele din sat, cercau să construiasc-o măgăoiae, cu ea să zboare pîn'la Lună.

— Păi, să-i lăsăm să plece! Și-n tihnă om petrece după asta!

— Da' prost mai ești! Cu ce să mai petreci? Pîn-or să plece, o să sugă tot! Mîncare le-o mai trebui și animale pentru munci, slugi ca să robotească la cazane și cîte și mai cîte!

Atuncea Tudorică-și luă avînt:

— Băi, care mergi cu mine să-i alungăm pe draci de-aice?

— Și cum crezi tu că poți să îi alungi acuma, cînd au juma' din treabă înjghebată?

— Or fi chiar și mai răi ca de-obicei!... Ce să îi mai stîrnim!...

— Ia uite cum îi tremură nădragii!

— Da' lasă-l, măi, în pace, poate așteaptă să îi fure soacra!

— Stați să vă spun ceva! și Tudorică-i liniști pe toți vorbindu-le de bulgăr și de puterea ce-o avea.

— I-auzi, măi, ce noroc chior! Unii își tocesc opincile o viață-ntreagă s-adune doi-trei firfirici, iar lu' ăsta i-a trimis ceriul comoară pomană, sănătate să aibă s-o macine!

— Mai taci, nea Ciofu!

— Zi, măi Tudorică!

— Păi, ce s-o mai lungim atîta! Hai, care mergi cu mine să îi snopim pe alde Aghiuță!

Săriră Gheorghe, Dumitrel, Vasile şi Ionel, veniră şi băieții lui Bugeac şi verii de pe baltă, Călin şi Mihail. Toți tinerii din sat şi-uncheşul Ciofu ce se ținea ca scaiu' de belele se adunaseră acas' la Tudorică. Pe rînd ținură boțu-n palme, de îl secară de putere, apoi ieşiră în medean.

— Ia să vedem acu' de ce-om fi noi în stare!...

Băi nene! Păi ridicau c-un deget carul, c-o mînă învîrteau un bou, iar de se încordau oleacă, puteau să mute şi-un bordei din loc, cu acareturi, grajd şi tot!

— Hai că-i ceva mai bine!

— Ia să-i vedem pe-ncornorați!

Şi au plecat spre drăcărime...

Printre aluni şi lăstăriş zăriră dracii picotind lîngă o vacă pîrpălită, mîncată pe jumate. Ca la un semn, săriră cîte patru – cinci pe-un drac să-l ia-n tărbacă. Ba îi trăgeau de barbă, ba-i țineau în pumni, ba Tudorică-i atingea cu-o ghioagă ghintuită.

— Na, ia de-aici! Şi tu!

Da' dracii draci, încetul cu încetul se dezmeticiră... Zdrobilă tot dădea în jur cu pumnii cît dovleacu', al doilea, Ciopîrțilă, tot foia din cleştii ce-i creşteau din mîini, iar Hîrîilă îi înnebunea pe toți – chiar şi pe frații săi – cu zgomote ciudate ce îi ieşeau din pieptul uriaş.

— Ia stăi oleacă, măi!... şi Tudorică, din patru lovituri bine țintite, cu ghioaga-l rupse-n şale pe Zdrobilă.

— Ține-l!

— Dă-i, măi!

Vasile-i rupse-un corn lu' Hărîilă, apoi îl betejiră cu nădejde verii de pe baltă.

Pe Ciopîrțilă patru voinici îl învîrteau de coadă şi-l tot pocneau cu capul de copaci.

Într-un sfîrşit, din cîte două izbituri vîrtoase îi afundară în pămînt pînă la creştet pe tustrei.

— Aveți milă!

— Măi, drăgălașilor, hai c-am greșit și noi și-am luat de un' nu trebuia! Doar cine nu greșește?

— Îndurare!

Dar nu din milostenie nu-i nimiciră, ci nu care cumva să vină Sarsailă și să îi răzbune.

— Jurați că nu mai călcați în veci pe-aicea?

— Jurăm, jurăm!

— Lăsați-ne în viață și neam de neamul vostru n-o mai auzi de noi!

Șontîcăind, cu gemete și văicăreli plecară înspre miazăzi cu huiduielile flăcăilor în spate.

— Bine le-ați mai făcut!

— Ție îți mulțămim, măi Tudorică!

— Ei, hai să-ntoarcem prada-n sat!

Cum bulgărele nu mai da tărie, și vraja voiniciei se sfărmă. Feciorii au zăcut o zi și-o noapte, iute se îndreptară'apoi, taman ca jordia cea tînără de în zadar încerci s-o frîngi!

Numai moș Ciofu care-n răstimp rotise boțul stins căîndu-i vreo deschizătur'ascunsă, nu pierde ioc ce-a căpătat: privire vulturească, pas grăbit. Ce-i mult mai curios este c-a prins a șade-n casă toată ziulica. Iese doar seara după apă, că de-ale gurii, pe alese, mai toate mîndrele din sat i-aduc!...

Și Tudorică își veni-n simțiri, numa' ceva mai greu, că se-mbătase-n mult prea multe rînduri cu vigoarea de pe cer. Cum drag i-era și Ionicăi, boier Lupescu se-nmuie și-i dete fata voinicului ce îi scăpase prin mărinimia sa – din bulgărul însuflețit, singura sa avere, mai rămăsese doar o piatră vișinie, sfărîmicioasă – de spaima fiilor lui Sarsailă. Și ce mai nunt'a fost!... Toată suflarea a dansat și-a chefuit trei zile și trei nopți la rînd. Au fost și cîteva perechi venite de la tîrg, domni îmbrăcați slutește, după modă și oarece cocoane înăcrite, cu pălării ascunse-n pene și cu poșete-n formă de căpșună, dă' s-au dat duse imediat, tot strănutînd de colbul ridicat în joc

de-opincile aprinse. Cît despre draci, ce să mai spui?! Cic-au ajuns pînă la urmă un' doreau, dar altfel, pe trei burdufuri cu-aer cald, din pod și-nsăilînd vreo mie de lilieci cu sfori de borangic cît părul de copil...

Văz că zîmbești a bănuială!... Păi dacă nu te-a adormit scorneala asta, dă pagina sau schimbă povestașul, că doar e plină lumea de pisari fățarnici!

♦♦♦♦♦

Copyright © Adrian Buzdugan, 2011

Cel dintîi laureat al Premiului Galileo pentru cel mai bun volum publicat în 2010 – romanul gotic *...și la sfîrșit a mai rămas coșmarul* (Editura Vremea), Oliviu Crâznic își încearcă talentul într-o poveste pur science fiction, parte dintr-un ciclu mai larg care promite multe clipe de lectură plăcută.

Oliviu Crâznic
TRANSPORT PERICULOS

Am parcurs cu paşi mari culoarul de metal rece, în timp ce prin hublourile situate din metru în metru alerga bezna. Spațiul fusese întotdeauna negru, indiferent ce credeau cei care rămăseseră la sol, negru chiar şi atunci cînd era scăldat în lumină stelară. Pentru că un lucru nu are culoarea pe care o reflectă, ci culoarea care *există* în el, şi de cînd îl străbăteam, nu găsisem în spațiu altceva decît nuanța întunecată a morții.

Nu aş putea spune că aveam un presentiment. Nu cred în astfel de lucruri. Dar operațiunea nu îmi plăcuse din primul moment, chiar dacă era una perfect legală. Terranii fuseseră întotdeauna închistați şi dificili, barbari fără îndoială, şi de cîte ori avusesem de-a face cu ei, lucrurile merseseră de la rău spre groaznic. Exista un motiv pentru care Marte se desprinsese de Alianță – existau în fapt mai *multe* motive. Dar sîngele care înecase rebeliunea lui Washington nu fusese suficient pentru a

ne rupe cu totul de ei, nu fusese suficient pentru a refuza să semnăm Tratatul de Colaborare. Şi dacă nu ar fi avut suficiente probleme interne ca să le piară cheful de a-şi bate capul cu noi, sînt destul de convins că aşa lipsiţi de resurse cum ne aflam, ne-ar fi luat înapoi chiar dacă pentru asta ar fi trebuit să ne căsăpească pînă la unul.

Dinastia Ice nu glumea cu bunurile ei.

Apoi venise incidentul cu morzii. Tîmpiţii din Alianţă atrăseseră rasa asta pe planeta lor principală, apoi se apucaseră să îi transforme în sclavi, să le ia tehnologia şi să îi măcelărească. Ştiam mai multe despre morzi decît ar fi putut vreodată să ştie Gareth Ice, dar imbecilul nu se obosise să ne trimită măcar un mesaj ca să ne întrebe ce e cu nou-veniţii. Aşa că se trezise cu o rebeliune cumplită pe cap, şi morzii *ştiau* să fie cumpliţi atunci cînd era nevoie. Unde mai pui că existau şi terrani care vedeau altfel lucrurile – *mai* prost, după părerea mea – cum era de exemplu Herbert Flood, acum cunoscut şi sub numele de *Invadatorul*. Pentru că Flood încheiase o înţelegere cu morzii şi trupele lor aliate îl spulberaseră pe Geoffrey Ice în zona de Sud şi nu lăsaseră pe nimeni în viaţă. Şi nu numai atît. Gareth fusese atacat în Văioagă de un detaşament de morzi zburători, decişi să îl ia prin surprindere şi să o termine cu el o dată pentru totdeauna.

Numai că Gareth nu era chiar atît de tîmpit pe cît îl crezusem – se pare că anticipase mutarea, căci unii din cercetaşii lui scăpaseră pe drumurile de lîngă pădure, iar cînd morzii veniseră, îi aştepta. Îi aştepta şi cerul a ars ore întregi în vreme ce trupurile masive se roteau bezmetic prin aer, cu flăcările portocalii fîlfîind într-un dans al ororii. Iar Lorzii Estici rupseseră înţelegerea şi într-o noapte cu două luni tăiaseră beregăţile aliaţilor lor, pînă cînd ultimul străin îşi bolborosise suspinele înecate în sînge.

Conform rapoartelor oficiale Herbert Flood şi oamenii săi scăpaseră, şi mai adunaseră de pe drumuri cîteva zeci de morzi răzleţi, dar totul se terminase. Gareth avea să curețe

regiunea de spurcăciuni şi, susţinut de Lorzi, fără îndoială că urma să îl găsească şi să îl execute pe Flood, chiar dacă acesta părăsea Planeta.

De altfel, *Invadatorul* nu avea unde să fugă, căci figura îi era cunoscută pe toate lumile Alianţei, iar la noi funcţiona Tratatul de Extrădare anexat la cel Principal. Putea cel mult să rătăcească în spaţiu o vreme, pînă avea să fie găsit de demoni şi, de obicei, asta nu dura mult.

Prin urmare, ceea ce aveam de făcut părea să fie destul de simplu – trebuia doar să transport pasagera prin spaţiul terran pînă cînd Gareth avea să ne iasă în întîmpinare. După ultimele ştiri, Flood era încolţit undeva către Insule, împreună cu ultimii lui susţinători şi cu morzii rămaşi, aşa că spaţiul era relativ sigur, bineînţeles dacă nu socoteam demonii. În momentul în care coteam pe lîngă ultimul hublou am aruncat o privire neliniştită inscripţiilor interioare – acestea erau mult mai palide decît cele de pe exterior, dar preotul mă asigurase că erau suficient de puternice pentru a opri un demon să străbată pereţii. Numai că nu eram sigur; preotul care fusese desemnat să întărească literele era unul tînăr, fără experienţă. Chiar şi aşa, m-aş fi simţit mult mai bine dacă mi s-ar fi permis să îl iau la bord.

Dar preoţii erau rari acum şi deosebit de necesari pe Marte. Nu se accepta pierdera vreunuia dintre ei.

Am ajuns lîngă uşă.

Cred că am şovăit cîteva secunde – cel puţin aşa mi-a arătat computerul de bord ulterior. Nu aş putea spune de ce am făcut-o. Apoi am dat comanda vocală şi am intrat, în timp ce uşile grele de metal cenuşiu se dădeau silenţios la o parte.

• • •

Ermengaarde Eyes mă aştepta în picioare, sprijinită cu un aer visător de peretele rece. Privirea îi era pierdută undeva în gol, în direcţia în care putea să privească în spaţiu, dar expresia ei infirma ideea că se uita la ceva anume. Cîrlionţii blonzi îi

scăldau ca o apă umerii albi, iar profilul aristocratic era cu atît mai evident, cu cît astfel de femei nu existaseră niciodată pe Marte. Adevărul era exact aşa – pe George Washington îl urmaseră oameni hotărîţi şi bravi, dar nu nobili. Şi niciodată nu avuseserăm vreun refugiat din vreo Casă. Astfel că primul lucru care m-a lovit cînd am dat cu ochii de ea, a fost impresia covîrşitoare de *superioritate* care emana din fiinţa fetei, impresie care se prăbuşea asupra mea pentru a mă strivi.

Pentru cine nu a văzut pînă acum o terrană, e foarte greu să mă înţeleagă. Dar eu am să încerc să explic. Ochii, ochii erau fără îndoială o problemă; i-a întors către mine cînd intram şi parcă sufletul mi s-a mişcat în trup, gata să îl părăsească. Erau adînci şi ameţitori, ca un iaz care adăposteşte înecaţii, caramel lichid umbrit de gene negre ce tremurau cu o siguranţă dezarmantă – era ca şi cum te lăsau dintr-odată complet dezbrăcat în faţa ei, paralizat şi vulnerabil.

Pentru că ea *era*, desigur, dezbrăcată, ca orice terrană din Casele Superioare. Cei din neamul ei, cu excepţia fratelui şi soţului, nu aveau voie să ridice privirea deasupra genunchilor delicaţi ai tinerei, dar ca neafiliaţi, noi puteam să o privim fără vreo restricţie legală. Însă evitam să o facem. Evitam atît cît puteam, pentru că ştiam cît de periculos era trupul ei şi ce anume te putea determina să faci, dacă erai suficient de prost să o priveşti mai multă vreme.

Am încercat să îmi ţin privirea pe faţa ei, evitînd ochii, evitînd gura plină şi ademenitoare şi zîmbetul devastator, rătăcind prin părul ei sclipitor şi pe cerceii grei de aur. Dar desigur că nu puteam să ignor cu adevărat corpul ei armonios uşor arcuit, suplu şi misterios şi cu formele pline şi, desigur, perfecte. Pentru că terranele erau *perfecte*, asta ştiam de la Academie, cu proporţiile ideale şi tenul bronzat uniform, şi cu toate trăsăturile îmbinate într-un dulce, fatal şi desăvîrşit echilibru.

Poate din acest motiv, fetelor de pe Terra li se spunea *Artă*.

Trebuie să mă mişc repede, am gîndit. Şi puteam să o fac. Fusesem antrenat pentru asta.

— Sînt comandantul William Ellys, Domnişoară, m-am adresat tinerei cu o voce aparent sigură. La dispoziția dumneavoastră.

— Stăpînă, spuse ea surîzînd.

— Poftim? am întrebat năucit.

— *Stăpînă*. Asta e formula corectă de adresare, comandante.

— *Domnişoară*. Nu sînt afiliat, i-am spus iritat.

Genele îi tremurară din nou, reverberîndu-mi în suflet şi carne. Insistă:

— *Stăpînă*.

— *Stăpînă*, am zis ca să o scurtez. Pentru ce m-ați chemat?

Mă privi uşor dintr-o parte, printre firele strălucitoare, rebele ale părului auriu.

— Mi-e foame. Îmi va fi dificil să mănînc, dacă îmi țineți mîinile legate la spate.

Privirea îi coborî pe forma lină a umărului către curba mai pronunțată a şoldului ei perfect, pe care se odihneau mîinile fine unite printr-o eşarfă de aderență. Eşarfa arăta a fi de mătase roşie, conform protocolului şi rangului, cu o fundă mare şi elegantă, dar în fapt era făcută din piele de *grief*, care se contopea cu pielea fină a prizonierei pentru a fi imposibil de scos de altcineva decît de cel care crescuse *grieful*. Nu era dureroasă şi nu lăsa urme inestetice, permițînd sîngelui să circule, dar fără îndoială că era incomodă. Capetele eşarfei atîrnau de pe şold pe picior, pînă deasupra genunchiului, şi am privit pictura măiastră a luminilor care jucau pe ele, contrastînd cu pielea aurie a prizonierei.

— Comandante? întrebă ea, uşor amuzată, şi apoi clipi de două ori, repede.

În mod cert antrenamentul nu era bun de nimic. Trebuia să ies din încăpere cît mai urgent.

— Stăpînă. Nu aveți *nevoie* să mîncați. Ajungem în mai puțin de patru ore.

— Ah. Așa e obiceiul pe Marte? Țineți fetele flămînde? Nu mă mir că sînteți atît de puțini! Mă așteptam însă, comandante, la puțină curtoazie și bună creștere față de o tînără prizonieră de familie bună.

M-am încruntat. Nu fără greutate.

— În primul rînd, nu sînteți prizoniera mea, ci a Alianței Terrane. Eu trebuie doar să vă transport la proces, punînd în aplicare clauzele Tratatului Terra-Marte. În al doilea rînd, nu sînteți de familie bună. Sînteți fiica lui Aaron *Netrebnicul* și iubita lui Herbert *Invadatorul*.

— Și sînt, de asemenea, soția și sora aliaților voștri, Gareth și Geoffrey Ice, spuse ea, și ochii înstelați mă priveau cu neașteptată blîndețe. Nu va fi nici un proces. Gareth mă va jupui de vie, pe puntea navei, după care mă va lăsa echipajului. Și o știți.

M-am sprijinit involuntar de perete.

— Nu știu care sînt legile la voi... *Stăpînă.*

Cumva, cu înfiorare, mi-am dat seama că pronunțasem pentru prima dată titlul cu respect, și nu cu îngăduință.

— *Știu* însă, am continuat încercînd să mă adun și să îmi desprind privirea de pe buzele umede și roșii ale femeii superbe care îmi stătea în față, *știu* că ați asasinat doi dintre oamenii voștri credincioși, inoculîndu-le *biavara* în vreme ce ei credeau că le dați de mîncare. Mai știu că au murit în chinuri groaznice, și că ați comis toate astea pentru ca mesajul lor de avertizare de la *fratele* dumneavoastră mort să nu ajungă la timp la *soțul* dumneavoastră. Astfel încît acesta să *moară*. Păcat însă că nu v-a ieșit pasiența – mă scuteați pe mine de un drum și de foarte multă oboseală.

Cuvintele mi-au sunat *mult* mai dure decît vocea, care îmi tremura penibil și evident. Mi-am trecut mîna peste frunte și am simțit-o acoperită de sudoare. Iar tînăra se uita drept spre mine – *suavă*, e singurul lucru la care mă puteam gîndi.

Aș fi vrut să înjur cu voce tare.

— Am omorît doi oameni care voiau să mă violeze. Vocea îi era cristalină, cu sunet de instrument muzical, şi mi-am amintit de legendele pe care George Washington le cărase cu el, despre suprafemei care trăiau într-un loc ideal numit Olympp şi pe care muritorii le numeau *zeiţe*. Cît despre *fratele* meu – Geoffrey m-a vîndut lui Gareth pentru a obţine putere, şi a obţinut. Şi nu i-a păsat că nu eram nici prima, nici singura femeie din viaţa *soţului* meu, şi că majoritatea celorlalte atîrnau de cîrlige în beciuri.

Am icnit şi m-am tras înapoi.

— Ce vreţi de la mine? Nu putem încălca Tratatul. Nu vrem să ajungem ca Voi – o Alianţă Barbară domnind peste planete pustiite! În plus, nu vrem să avem de a face cu Terra, în nici un fel!

— Nu vreau *nimic* de la tine, comandante, spuse ea cu tristeţe, şi trupul gol şi ferm i se încordă pentru o secundă, întocmai ca al unei feline, înainte să se relaxeze din nou. Du-te, nu îmi mai e foame. Du-te şi nu mai reveni – decît atunci cînd vei fi gata să mă predai lui Gareth.

Cu ochii lipiţi de carnea ei tare şi tînără şi cu imaginile evocate de ea în minte, m-am împleticit pe picioare şi am ieşit.

• • •

— Ce voia de fapt? întrebă bănuitor Styles.

Ne aflam amîndoi în carlinga neprietenoasă a navei, cu nişa de trecere lăsată deschisă. Priveam absent tabloul de bord, în care se reflecta interiorul punţii principale – Sienna se holba în ecran încercînd o proiecţie, iar MacDonald's lucra la reglajul fin.

Jonathan Styles era cu mine.

M-am uitat atent la ofiţerul tactic, la profilul lui ascuţit şi colţuros, la ochii albaştri spălăciţi şi la părul scurt, dat pe spate. Uniforma îi era neîngrijită şi un zîmbet urît şi neliniştit îi strîmba buzele palide şi subţiri. Bătea darabana cu degetele, dezvăluindu-şi nervozitatea.

— Nu îmi place toată tărăşenia asta, omule. E o copilă. Nu îmi place unde o ducem şi ce vor să îi facă.

Jon Styles scuipă pe podea.

— Nu fi cretin, Ellys. Nu e copilă deloc – are douăzeci şi unu de ani, deşi arată de maximum optsprezece. A omorît doi soldaţi antrenaţi şi a profitat de moartea fratelui ei pentru a încerca să îi ia gîtul soţului. În plus, nici măcar nu ne priveşte cum o să se sfîrşească afacerea. Pentru Dumnezeu, e o *terrană*! Din partea mea, n-au decît să moară *toţi*.

Adăugă cu răutate, după o clipă:

— Mai bine cîştigau morzii.

Am clătinat din cap. Trebuie că antrenamentul celor de la Tactic era superior celui făcut de mine.

— Cei doi au vrut să o violeze. Iar soţul ei...

— Ştiu, ştiu, mă întrerupse el nepoliticos, au vrut, da, da. Sigur că au vrut. Şi tu ai vrut, şi eu vreau. Probabil că vor şi Mac, şi Sienna. *Mai ales* Sienna. Şi probabil că a vrut şi amiralul Banner, sau poate a şi făcut-o.

Scuipă din nou.

— Citeşte naibii dosarul ăla, Ellys. *Poate* că au vrut să o violeze. Dar, Iisuse! I-a otrăvit *înainte* să ştie ce vor!

Prin geamul hubloului vedeam negru.

— Nu te lăsa prostit! E o *sirenă*! Ştii ce e aia o *sirenă*, Ellys? Am văzut una în minele de pe Falon. Înoată la adîncime medie, printre cărbunii lichizi, şi imită chipul şi obiceiurile persoanei dorite. A luat patru dintre noi, Ellys, *patru* pînă am reuşit să o cauterizăm!

Înţelegeam ce voia să zică.

— Dar de Gareth *ştim* o grămadă de mizerii, Jon. Ştim ce le face *refugiatelor*. Geoffrey *era* un lingău libidinos. Iar Herbert Flood... omul e respectat. Nu şi-a călcat *niciodată* cuvîntul. *Moderat* – aşa i se spune pe Terra.

Styles izbi în podea cu cizma. Ochii îi fulgerau, dar ceva în expresia mea îl calmă şi mi se adresă aproape blînd, atît cît putea fi de blînd cineva de la Tactic:

— Chiar dacă ar fi aşa, nu putem să riscăm încălcarea Tratatului. Terra ne-ar face *bucăţele*. Nici măcar nu ne-am putea alia cu morzii – sînt *extincţi*. Şi, în plus, avem ordine clare de la Banner. Fă un efort – foloseşte-ţi antrenamentul!

— Comandante! am auzit-o chiar atunci pe Sienna.

Fata se zgîia în continuare în ecranul proiecţiei, dar după ton mi-am dat seama că dibuise ceva.

— Nave. Sînt *trei*.

Cuvintele analistei sunau rece. Am îngheţat, şi a îngheţat şi Styles.

— Demoni?

Fata scutură din cap violent.

— Nu aş zice. Navele sînt mult mai deschise la culoare, şi au simbolul Alianţei Terrane.

— Gareth? am întrebat neîncrezător.

— Pe naiba. E Herbert Flood.

• • •

Situaţia se prezenta exact atît de dezastruoasă pe cît mă temusem că va deveni în momentul în care preluasem misiunea. *Game Of Poker* nu era o navă mare şi nu eram decît patru oameni la bord: eu, Styles, ofiţerul analitic Sienna Bad Time (căreia i se mai spunea, după împrejurări, şi Sienna Bed Time) şi ofiţerul evaluator Jerry Mac Donald, pe care îl porecliserăm Mac Donald's pentru că unul dintre strămoşii săi terrani fusese, se pare, un fel de bucătar. Ăsta era marele echipaj pe care amiralul Banner îl detaşase să transporte Prizonierul Nostru Nr. 1 – Subiectul Extrădării cu Eticheta de Dosar 10, principesa terrană Ermengaarde Eyes.

Pe care soţul ei Gareth Ice o aştepta să o judece pentru Trădare şi Adulter, şi pe care amantul ei, Herbert Flood, *Invadatorul*, însoţit probabil de ultimii morzi, venea acum să o ridice.

Dintr-un salt, şi eu, şi Styles am fost pe puntea principală şi aproape că am preferat să fi fost atacaţi de demoni. Aveam cel puţin inscripţiile pentru a ne proteja.

Şi, în orice caz, mi-am zis chiar atunci, navele fabricate pe Marte ar trebui să fie *mult* mai mari.

Fiindcă, după cum arătau proiecţiile Siennei, echipajul uneia dintre nenorocitele alea de fierătanii care veneau către noi era de cel puţin douăsprezece persoane. În total, trebuie să fi fost în jur de treizeci-patruzeci de atacatori.

Şi noi eram *patru*.

— Parcă Flood era undeva în Insule, am mîrăit către Styles.

Ofiţerul scrîşni din dinţi.

— După ultimele rapoarte.

M-am întors spre Mac şi Sienna.

— Opţiuni!

Cei doi se priviră dezorientaţi.

— Păi, nu avem, spuse liniştită fata, după cîteva momente, trecîndu-şi mîna cu unghii lungi prin părul de abanos. Ne aşteptam să fim atacaţi de demoni sau să dăm de Gareth – nu avem nici un fel de protocol pentru o altfel de situaţie.

— Trebuie să le dăm prizoniera, şefule, adăugă încet Mac. Nu avem cum să fugim sau să ne ascundem – şi în orice caz nu avem cum să luptăm.

— Nici nu se pune problema! urlă Jon Styles. Dacă facem asta, Gareth va ataca Marte şi nepoţii voştri vor auzi de libertate numai din cărţi!

— Pînă la nepoţi, ar însemna Curtea cu Juri, am zis încruntat. Jon, preia puntea. Mac, tu vino cu mine. Bad Time, fii cu ochii pe ei.

Styles şi Sienna încuviinţară, uşor nesiguri. Urmaşul „bucătarului" se grăbi să mi se alăture, umezindu-şi buzele arse. Sudoarea îi strălucea pe tîmple. Sînt convins că şi mie la fel.

— Ai un plan? îngăimă el.

— Oarecum, l-am minţit. Să aducem aici prizoniera.

• • •

Ermengaarde ne aştepta cu acelaşi surîs melancolic pe buze. Nu ne întrebă nimic, dar feţele noastre spuneau destule.

Şi faţa *ei* spunea destule. Se uita la mine aproape cu milă, în orice caz cu superioritate, şi mi-am dat seama că ştiuse tot timpul că iubitul ei avea să vină după ea, şi că avea să ajungă înaintea lui Gareth.

Fără un cuvînt, i-am făcut semn să iasă pe coridor şi trupul fetei se undui ca o panteră aurie printre noi, lăsînd o dîră de parfum ameţitor, în timp ce picioarele ei goale atingeau metalul de gheaţă al podelei culoarului. Chiar şi *aşa*, chiar şi *atunci* i-am admirat spatele perfect drept, proporţiile exacte ale trupului, pielea netedă şi catifelată, formele egale la milimetru şi anatomic *corecte* şi m-am gîndit că terranele nici măcar nu erau modificate genetic, că perfecţiunea lor se datora modului de viaţă natural şi combinaţiei atent alese de exerciţii fizice şi dietă. M-am gîndit la Sienna, care nu crescuse în castele, ci în cala unei nave, şi care nu auzise de altă dietă decît *cartofii prăjiţi*.

Şi am urît şi mai tare Terra.

Dar, în mod straniu, pe *ea* nu puteam să o urăsc. Deşi simţeam că purta în corpul devastator al ei distrugerea noastră.

• • •

Cînd ne-am înapoiat pe puntea principală, Ermengaarde păşi maiestuos în încăpere, cu bărbia ridicată, cu umerii traşi în spate semeţ şi ochii plini de mîndre lumini. *Vanitate*, mi-am zis, dar ştiam că era mai mult. Pe marele ecran de comunicare, un bărbat cu trăsături frumoase, plete de nobil şi o expresie aspră se aplecă fulgerător în faţă şi figura i se mai îmblînzi la vederea ostaticei. În spatele lui, în umbră, desluşeam siluetele mormăitoare ale morzilor.

— S-au purtat bine cu tine, iubito? întrebă Herbert Flood grijuliu, şi i-am urît căldura din voce, ca şi felul în care trupul tinerei răspunse la chemarea bărbatului.

Am văzut-o încordîndu-se toată şi mîinile legate la spate tresăriră involuntar, făcîndu-i umerii să se ridice imperceptibil în clipa în care răspunse:

— Atît de bine cît se putea, Herbert. Nu au vrut însă să îmi dea să mănînc sau să mă dezlege. Sînt... Sînt niște *ghiolbani*.

Styles o fulgeră cu privirea. Sienna se uita la ea cu gura căscată, fascinată de perfecțiunea terranei. Din cîte puteam vedea, pe Mac începuse să îl doară puternic capul.

— Haide să terminăm povestea, Flood, am spus sec, decis să ajung cît mai repede la finalul tărășeniei. Nu vei îndrăzni să ne ataci, pentru că ți-ai vătăma fata. Și chiar dacă ai face-o, *Game* îți poate doborî două nave înainte să ne arunci în aer, și cum nu cred că mai ai altele în afară de astea trei, pariez că nu o să îți convină. Așa că propun să te dai la o parte din calea noastră și să o ștergi cît mai poți – Gareth Ice tre' să sosească în zonă din clipă în clipă.

Herbert Flood întoarse capul spre mine. Vocea îi era sigură și calmă.

— Te înșeli *total*, comandante Ellys. Dacă nu îmi cedați prizoniera, prefer să o omor cu mîna mea, și eventual să mor și eu în învălmășeală. Pentru că nu mai există nimic pentru noi pe Terra – nimic decît beciurile și cîrligele lui Gareth, unde eu, unul, nu am de gînd să ajung, și nici să o las pe ea să ajungă.

M-am înfiorat.

— Blufează, șuieră Styles.

— Și dacă ți-aș da-o, e absurd, am zis încruntat. Unde să fugi? Pe toate planetele afiliate domnește Gareth. Aliații te-au trădat, morzii au fost căsăpiți. Pe Marte nu poți fi primit din cauza Tratatului. La urma urmei, ce dracu' speri? Să plecați în Spațiul Liber și să vă petreceți ultimele ore fugăriți de demoni?

— Te privește prea puțin ce sper eu, comandante Ellys. Tu dă-mi fata.

— Nu îți dăm nimic, făcu Styles printre dinți. I-o dăm lui Gareth.

M-am uitat în ochii lui Flood și nu am văzut altceva decît hotărîre calmă. Omul nu blufa – ne-ar fi aruncat în aer cu Ermengaarde cu tot. Nu m-am putut abține să nu îl admir – juca într-adevăr tare.

Chiar atunci ridică din umeri.

— Păcat, spuse. Se putea rezolva pentru toată lumea. Iertare, iubito.

Fața i se retrase în umbră. Dacă Ermengaarde avea vreun regret, nu îl exprimă în vreun fel. De altfel, păreau că se înțeleg de minune unul cu altul, rezonau amîndoi fără să aibă nevoie de vorbe.

Iar noi urma să murim.

L-am auzit pe Mac Donald's icnind undeva în spate. Știa ce va urma.

Știam cu toții.

— Stai, Flood, am spus repede. Poate mai putem discuta.

Degetul i se opri la cîteva unități de butonul de oprire a conversației. Ridică o sprînceană.

— Vino la bord, i-am spus. Îți garantez imunitatea, cel puțin pe moment. Să încercăm să stăm de vorbă.

Ochii i se îngustară.

— Poți să ai încredere în comandantul Ellys, spuse liniștită Ermengaarde păşind alături de mine.

Am privit-o surprins. Era aproape lipită de umărul meu și... Mi s-a părut mie, sau mi-a zîmbit uşor, fluturîndu-și genele?

Nu-mi dau seama.

— În regulă, spuse Flood, ridicați codurile. Vin la bord, însoțit de un singur om.

I-am făcut semn lui Mac.

— Dă-le voie.

Degetele evaluatorului alergară pe tastele fine.

— Acum, spuse încet Mac Donald's.

Tubul terran se desfăşură fulgerător, telescopic, şi se înfipse în nava noastră, înfăptuind cu scrîşnet uniunea. Capacul tubului glisă huruind dizgrațios şi Flood împreună cu însoțitorul său călcară pe punte.

Spusese *un om* – dar nu era un *om*, era un *mord*. Un mord înalt de doi metri şi jumătate, cu capul pătrățos şi fălci grele,

bătînd agale din aripile mari prinse de umerii musculoşi. Ochii mici, îndobitociţi, de animal, erau fixaţi pe principesă.

— La dracu', spuse atunci Styles, şi mi-am dat seama că antrenamentul celor de la Tactic *era* într-adevăr superior, pentru că a fost primul care şi-a dat seama ce o să urmeze.

Spada lui Flood luci fulgerător şi incandescent şi Jon Styles căzu cu un strigăt în timp ce trupul i se deschidea sub botezul lamei. Sîngele ţîşni prin despicătură şi, în clipa în care atît eu, cît şi Mac, şi Sienna aveam deja armele în mînă, Herbert Flood se răsuci brusc şi cu o singură şi precisă lovitură reteză capul mordului.

Mă uitam la el cu gura căscată. Spada lui Flood căzu pe dale odată cu trupul mare al creaturii.

Sienna scînci.

Aveam sentimentul unui vis grotesc şi de neînţeles, în care toate personajele se purtau aiurea. Şi aşteptam să văd ce se va întîmpla, ca să înţeleg odată.

Numai că nu se mai întîmplă nimic.

Flood continua să stea în faţa noastră, dezarmat, cu mîinile lăsate relaxat pe lîngă corp şi cu o privire liniştită, în timp ce ultimele scîntei de viaţă se scurgeau din trupul lui Styles. Mordul tresălta şi el greoi, cu smoala vîscoasă care îi servea drept sînge clipocind neplăcut în jurul gîtului retezat.

Atunci am vorbit, în sfîrşit.

— Ce Dumnezeu se întîmplă?!

— Nimic nu se mai întîmplă, spuse Flood obosit. S-au rezolvat toate.

— *S-au rezolvat*?! am scrîşnit. Ce *anume* s-a rezolvat?! *Sîntem în aceeaşi situaţei ca înainte, doar că fiecare avem un mort*!

— Nu sîntem în aceeaşi situaţie ca înainte, spuse el răbdător. Aţi ucis un mord, aşa că vă vor vîna pînă la unul. Vrînd-nevrînd, trebuie să vă aliaţi cu noi.

Simţeam că îmi crapă capul.

— *Am ucis un mord?! Eu* l-am ucis?! A cui *mă-sa* e sabia aia?!

— A, preciză el calm, e a mea, dar cei din nave nu vor şti asta. Şi nici voi nu le veţi putea spune, pentru că nu ştiţi limba morzilor. Nici noi nu o ştim prea bine, de altfel – avem mari dificultăţi de comunicare. Şi tot ce au văzut *aliaţii* mei e că am intrat în nava voastră cu unul de al lor şi nici unul dintre noi nu a mai ieşit, sau am ieşit singur. Ce credeţi că or să presupună?!

— Morzii îi ucid întotdeauna pe cei care l-au luat pe unul de-al lor, murmură Mac. Vor ataca Marte.

— O vor ataca şi o vor rade, încuviinţă Flood. Singura voastră speranţă e să vă aliaţi cu mine – aşa cum am precizat.

— Eşti nebun, am răcnit. Nu sînteţi decît o mînă de oameni. Gareth o să vă calce în picioare şi o să vin să vă văd cum atîrnaţi în cîrligele lui.

— Gareth e mort, interveni cu blîndeţe terrana, şi nimeni nu va mai atîrna în cîrlige. Rapoartele pe care le-aţi primit erau false. Morzii au ucis tot ce mişca în Văioagă, pe Gareth, pe oamenii lui, femei, bătrîni, copii. Au luat-o razna. Atunci am înţeles că trebuia să rupem legătura cu ei, pentru că au prins gustul uciderii. Se pare că acum ucid pe toată lumea, şi nu reacţionează la protestele noastre. Şi sîntem prea puţini ca să le facem faţă doar noi – iar voi nu ne-aţi fi ajutat pentru că urîţi Terra şi pentru că vă feriţi de conflicte. Dar acum nu mai aveţi de ales.

M-am holbat prosteşte la ea, la Sienna.

— Spune adevărul, confirmă analista. Degetul ei tremurător arăta spre proiecţie. Terra colcăie de morzi, comandante. Sînt mai mulţi decît oamenii şi semnalele oamenilor arată că sînt tensionaţi.

Am scuturat din cap năucit.

— Dar l-aţi omorît pe Styles!

— A încercat să mă atingă, spuse Ermengaarde cu blîndeţe. Chiar înainte să urce la bord. Herbert are un filament de interceptare unde poţi vedea ce a încercat să facă.

Înscenare. Totul fusese o înscenare, ştirile oficiale de pe Terra, aşa-zisa fugă a Ermengaardei de soţul ei şi căderea ei în

mîinile noastre, transportul – toate erau menite să ne aducă în spațiul dominat de morzi și să ne pună în opoziție cu aceștia.

M-am uitat la femeia nespus de frumoasă și la bărbatul cu trăsături serioase și nobile care ne întinseseră capcana, silindu-ne să ne alăturăm celor de care ne desprinseserăm și să luptăm cot la cot cu noua Dinastie pentru a-i salva pe terrani de rasa îndobitocită care le domina acum pămînturile. Rasa adusă de Geoffrey și Gareth Ice.

Am lăsat arma să cadă cu zgomot. Pe ecran vedeam cele trei nave în care colcăiau morzii plutind amenințătoare în vidul din jurul nostru.

— Și acum? am întrebat răguşit.

Cu o mișcare fluidă, ca de dans, terrana se strecură înspre mine și se întoarse cu spatele, privind peste umărul gol cu surîsul ei nimicitor și scuturînd fermecător din buclele blonde.

— Pentru început, comandante Ellys, ai putea să îmi scoți eșarfa – te rog să desfaci nodul, pentru că *grieful* cred că îți aparține.

Mecanic, degetele mele o dezlegară. Îi simțeam trupul cald și răsuflarea dulce și parfumată. Mac și Sienna priveau scena stupefiați, incapabili să se dezmeticească din vîrtejul evenimentelor. Mă simțeam beat și eșarfa de aderență alunecă roșie pe podea.

— După care? am întrebat-o privind în gol, în timp ce ea se desprindea ușoară de mine, făcîndu-mi delicat cu ochiul.

— După care, spuse Flood luîndu-și iubita de mînă și fixînd crunt cele trei nave de pe ecran, după care *atacăm*.

* * * * *

Copyright © Oliviu Crâznic, 2011

Prezență discretă în fandomul mondial, autor al unor romane și povestiri ce i-au adus pînă în prezent un Premiu Locus (pentru romanul său de debut, *The Great Wheel*), două premii World Fantasy și două premii Sidewise (pentru *Summer Isles*, în versiunea nuvelă și roman), Ian R. MacLeod ne onorează cu semnătura sa în acest număr, deasupra titlului uneia dintre cele mai sensibile – și în egală măsură cutremurătoare – povestiri ale sale.

Ian R. MacLeod
ISABEL ÎN CĂDERE

Odată, într-un timp care mereu a fost demult, trăia o fată. O chema Isabel și – în unele versiuni ale poveștii de față veți auzi despre frumusețea ochilor ei, suspinul părului ei, adîncimea privirii ei, care se asemuia cu scînteierea întunecată a o mie de fîntîni – însă Isabel n-a fost așa. Din alte istorisiri veți afla că gura ei era precum a unui porcușor de mare, că avea o voce aidoma strigătului unei cucuvele în zori. Totuși, Isabel nu era nici așa. Isabel era simplă. Părul ei era castaniu, și așa, probabil, erau și ochii, deși acest fapt rămîne pe veci nedocumentat. Era de înălțime medie pentru femeile care trăiau pe atunci. Nu pășea aplecată de spate și nicio altă malformație evidentă nu avea, și avea o inteligență sub medie. Deși Isabel

era ne-frumoasă şi ne-inteligentă, era în acelaşi timp ne-proastă şi ne-urîtă. Între multele chipuri ale raselor şi speciilor care populează aceste multe universuri, al ei era unul dintre ultimele pe care le-ai fi observat.

Isabel s-a născut şi a murit în Ghezirah, marele Oraş al Insulelor aflat la confluenţa tuturor celor Zece Mii şi Una de Lumi. Ghezirah era diferit pe atunci, iar în timpul care a fost mereu demult, deseori se spunea că animalele purtau în mod curent discuţii între ele, zeii umblau noaptea şi fîntînile se umpleau de duhuri. Pentru Isabel însă aceea a fost perioada de la sfîrşitul Războiului Crinilor.

Originile sale sînt neclare. Se prea poate să fi fost odrasla uneia dintre cerşetoarele care, atunci ca şi acum, cer pomană pe marile artere de cristal. Se poate să fi fost fiica uneia dintre preotesele-soldat care au luptat pentru Biserica lor. E posibil să fi fost fata pierdută a unei mari matroane, cum se întîmplă deseori în astfel de poveşti. Tot ce este sigur e că, atunci cînd Isabel s-a născut în Ghezirah, nenumăratele alianţe instabile care leagă dintotdeauna Bisericile au degenerat în război. Pe atunci erau totodată mai mulţi bărbaţi, iar mulţi dintre ei erau războinici, astfel încît este posibil chiar ca Isabel să fi venit pe lume ca urmare a unui viol mai degrabă decît a unei decizii conştiente. Isabel n-a ştiut niciodată. Tot ce şi-a amintit ea de-a lungul vieţii, în primele mărturii fragmentare care-i sînt atribuite, este forfota unei mulţimi numeroase, obiecte sfărîmate sub picioare, şi vuietul şi detunătura pe cer a ceva ce putea să fi fost un fel de aeronavă militară. În acea atmosferă de panică şi pericol, ea se ţine într-un moment de o mînă. În următorul, cerul pare să ia foc şi mîna alunecă dintr-a sa.

Mulţi oameni au murit sau şi-au pierdut minţile în timpul Războiului Crinilor. Ghezirah însuşi a suferit grave stricăciuni, cu toate că oraşul măsoară lucrurile după propriul său timp şi priorităţi, şi în scurt timp a demarat procesul de reclădire a multelor insule care se întreţes pentru a forma reţeaua scînteietoare care încercuieşte steaua numită Sabil.

Viața, așa cum trebuie mereu să facă, a mers mai departe și lumina a continuat să ardă de la minaretă la minaretă în fiecare dimineață, odată cu cîntul Vestitoarelor Zorilor purtat de la una la alta, cu toate că multe dintre frumusețile pe care la cîntau zăceau acum în ruină la picioarele lor. Și Bisericile au trebuit să se reclădească și să caute noi adepți, după multele decese și trădări. Acolo, împletindu-se printre molozul fumegînd, prea mică pentru a se apăra singură, era Isabel cea simplă. Acela trebuie să fi fost unul dintre rarele momente din viața ei cînd a fost observată, ziua aceea cînd a fost luată împreună cu multe altele pentru a îngroșa rîndurile șubrezite al Bisericii Zorilor.

Biserica Zorilor are propria ei insulă în Ghezirah, numită Jitera, și Isabel se prea poate să fi fost educată acolo în simpla artă a aducerii luminii și întunericului, deși e mai probabil că a urmat cursurile unei mici academii locale și a primit greaua sarcină manuală de-a reconstrui una dintre multele minarete care fuseseră distruse, poate să împingă o roabă sau să mînuiască o mistrie. Totuși, în toiul haosului pe care Războiul Crinilor îl adusese peste Ghezirah, toate Bisericile știau că a distruge minaretele ce se înălțau spre cer ar fi un act ce depășea nebunia. Astfel, dintre toate Bisericile, aceea a Zorilor suferise probabil cel mai puțin și își putea permite să se arate generoasă. Poate acela a fost motivul pentru care Isabel, cu toată înfățișarea ei simplă și lipsa de abilități înnăscute, a fost educată să devină, la maturitate, a Vestitoare a Zorilor. Sau poate, cum încă se mai obișnuiește, ea a atins astfel de culmi deoarece nimeni nu s-a gîndit să o bage în seamă.

Dintotdeauna, pe primul loc în cadrul Bisericii Zorilor este curățirea oglinzilor: uriașele reflectoare care captează lumina lui Sabil mult deasupra cerurilor ocrotitoare din Ghezirah și acelea de jos; parabolicele argintii ale marilor minarete care umbresc toți munții, mai puțin pe cei mai înalți; nenumăratele parabolice mai mici care răsfrîng lumina peste tot orașul în fiecare dimineață, la strigarea Vestitoarelor.

Totuşi, sînt multe altele lucruri pe care ucenicele Bisericii Zorilor trebuie să le studieze. Este comportamentul luminii înseşi, şi efectele lentilelor; totodată, multele moduri în care lumina lui Sabil trebuie filtrată înainte să poată ajunge în siguranţă la piele şi ochi, fie ei extratereştri ori omeneşti. Apoi mai sînt mecanismele care înfăptuiesc rotaţia tuturor acelor oglinzi şi motoarele ascunse care le acţionează. Şi mai este studiul chiar al lui Sabil, care se aprinde şi păleşte cu toate că strălucirea ei pare neschimbată. Ghezirah, chiar şi la recenta concluzie a Războiului Crinilor, era un loc al verii veşnice şi a căldurii tropicale, unde florile nu se veştejeau niciodată, copacii îşi păstrau frunzele pe toată durata lor de viaţă şi momentul exact cînd ziua şi noaptea se revărsau peste oraş, odată cu strigarea Vestitoarelor, era stabilit în capelele Bisericii Zorilor prin rotaţia unui ceas atomic. Cu toate acestea, în activitatea tinerelor ucenice care îngrijeau de minarete, pe primul lor, întotdeauna, era curăţirea oglinzilor.

Grupa Isabelei era dificilă, însă nu şi neplăcută. Chit că urcase mult în Biserica ei, mai erau totuşi multe ca ea. În fiecare seară, după rugăciune şi micul-dejun de noapte, şi după studiul fotonului ori prismei, Isabel şi colegele ei ucenice se îmbrăcau pentru a urca scările spiralate ale minaretei locale la care fuseseră arondate. Unele ungeau multele pistoane şi volante dinăuntru ori poate răspundeau nevoilor Vestitoarei înseşi, însă majoritatea urcau pînă întîlneau spaţiul deschis şi vîntos unde ceea ce probabil părea a fi întregul Ghezirah se întindea, sclipitor, la picioarele lor, curbîndu-se ascendent în noapte. Acolo, prin toate orele întunecate pînă ce uriaşele reflectoare aflate mult deasupra lor se întorceau iarăşi spre Sabil, Isabel îşi trăgea săculeţe de velur pe mîini şi picioare, despăturea cîrpe, storcea bureţi, descolăcea frînghii şi harnaşamente şi se apuca, dimpreună cu celelalte ucenice, să lustruiască oglinzile. Isabel trebuie că se descurcase bine sau, cel puţin, nu rău. Unele dintre prietenele ei căzeau de pe

minareta sa, lăsînd dîre de sînge pe muchia ascuțită a planurilor de jos pe care ea însăşi le avea de curățat. Altele erau izgonite înapoi la străchinile lor de cerşetoare. Pentru puținele rămase însă, viitorul însemna să devină Vestitoare.

Pînă în ziua de azi, ceremoniile de acceptare în această şi-n toate celelalte Biserici rămîn în cea mai mare parte secrete. Dar acum, dacă n-a făcut-o deja, Isabel trebuie să fi călătorit prin tunel ori navetă pînă la insula Jerita a Bisericii Zorilor şi să fi atins mica inimă a ceasului care aducea neschimbatele zi şi noapte ale verii eterne pentru întregul Ghezirah. Trebuie să se fi înălțat cîntări de laudă şi tristețe pe cînd ea era prezentată acoliților seniori ai Bisericii ei. Apoi, după ce aceştia vor fi auzit şoapta secretelor adînci, colegele de ucenicie ale Isabelei erau toate orbite ritualic. Orice ar fi Ochiul lui Sabil, trebuie să filtreze mult din puterea stelei pînă cînd suficiente raze de un anumit tip rămîn ca să distrugă vederea şi totuşi să lase ochii aparent neafectați. Ucenicele Bisericii Zorilor caută toată în mod activ momentul acesta, socotind că atunci zăresc privirea Atotputernicului, şi este greu de imaginat cum a izbutit Isabel să-l evite. Poate că pur şi simplu a închis ochii. Cel mai probabil, a fost uitată în mulțime.

Astfel, Isabel, ai cărei ochi erau de o culoare ce rămîne pe veci nedocumentată, a devenit Vestitoare a Zorilor, cu toate că ea nu era oarbă, şi – cine ştie cum – a reuşit să supraviețuiască acestei noi etape a vieții sale nedetectată. Ea probabil că nu şi-a imaginat niciodată că era unică. Fiind Isabel, şi nu întru totul slabă cu duhul, dar categoric nu isteață, probabil că nici nu s-a gîndit bine la chestiunea aceasta. În această lume nouă a orbilor, unde atingerea şi gustul şi sunetul şi fojgăiala ca de şoareci a noilor ucenice erau tot ce conta, Isabel, cu toate însuşirile ei limitate, a descoperit curînd trucul deprinderii de a nu vedea.

I s-a oferit tutela unei minarete pe insula Nashir, unde Oceanul Plutitor atîrnă ca un giuvaier albastru la orizontul

crescînd. Nashir este o insulă mîndră, şi un excelent leagăn al învăţării, însă era şi, în esenţă, încă este o văgăună. Minareta Isabelei era mică, pe deasupra, aducînd ziua şi noaptea peste o vale de cedru de-o frumuseţe considerabilă, însă fără vreo semnificaţie aparte, cu excepţia faptului că între vest se deschidea spre zidurile exterioare, din piatră trandafirie, ale Catedralei Lumii. Înaintea zorilor, pe cînd zăcea în odaia sa de sus, Isabel auzea rîset şi ropot de paşi, în timp ce ucenicele ei, lustruitoare de oglinzi, îşi duceau îndatoririle la bun sfîrşit, şi le permitea cîtorva privilegiate să-şi închipuie că ele o trezeau, intrînd, după care o ajutau la abluţiune şi rugăciuni. De fiecare dată, ea se uita prin ele. Aproape de fiecare dată, nu vedea literalmente nimic. Se gîndea la fetele acelea ca la nişte sunete, nume, mirosuri, paşi şi atingeri diferite. Aburcată cu ajutorul lor pe platforma unde, chiar şi în vîrful acelei mici minarete, senzaţia de aer şi spaţiu o înconjura, Isabel era legată de crucifix în bezna solemnă şi auzea cîrîitul modemului care recepţiona bătaia ceasului atomic de pe Jerita, şi simţea aşteptarea curată şi limpede a oglinzilor proaspăt lustruite în jurul şi deasupra sa în timp ce, cu ultime şoapte şi binecuvîntări, ucenicele se îndepărtau spre domiciliile lor jos, lîngă rîu, unde, legănate de cîntul păsărilor, aveau să doarmă aproape tot timpul cît ţinea lumina pe care stăpîna lor avea în scurt timp să o aducă.

Cîrîitul modemului se schimbă abia perceptibil. Isabel se încordă şi începu să cînte. Între multe alte proprietăţi ale oglinzilor, acestea amplificau vocea ei şi o purtau în jos, prin valea întunecată, spre ucenicele plecate la casele lor şi spre ferme, şi dincolo de zidurile Catedralei Lumii. Era un sunet emoţionat, înfiorător, care îi trezi pe cei care aveau îndatoriri de dimineaţă, iar cei care nu aveau învăţaseră de mult să-l ignore şi să doarmă mai departe. Departe deasupra ei, într-un huruit ca de tunet îndepărtat, uriaşele oglinzi de pe orbita Ghezirahului se poziţionară pentru a se întoarce cu faţa la soare. Încă un moment şi cîrîitul modemului se schimbă iarăşi,

şi odată cu el şi cîntecul Isabelei, în timp ce, în trîmbe orbitoare, lumina lui Sabil se pogorî asupra fiecărei minarete. Isabel se încordă pe crucifixul ei şi îşi mişcă membrele în felurile învăţate; mişcări care acţionau scripeţii şi pistoanele care, la rîndul lor, făceau oglinzile minaretei să-şi răsfrîngă peste vale razele captate. În felul acesta, în cînt şi lumină, fiecare zi în Ghezirah se naşte, iar Isabel rămînea cu nimic diferită de oricare altă Vestitoare, mai puţin cu faptul că, în momentul de răscruce cînd prima lumina scăpăra în jos spre ea, învăţase să strîngă bine din ochi.

O zi tipică, şi munca ei era aproape gata atunci, pînă venea momentul să intoneze alte cîntece, cîntece care chemau noaptea. Uneori, dacă apăreau dificultăţi tehnice, sau norii erau aduşi de vînt dinspre Oceanul Plutitor, sau ploua, Isabel trebuia să se lege din nou de crucifix şi să se străduiască din răsputeri să menţină valea în lumină. Alteori, veneau vizitatori sau cete de şcolari, dar cel mai adesea acum timpul îi aparţinea doar ei. Nu era ieşit din comun ca Vestitoarele să le roage pe ucenice să lase unele trebuşoare nefăcute în fiecare noapte, astfel încît ele să aibă plăcerea de a se pierde în muncă ziua următoare. Isabelei însă-i venea uşor să nu facă nimic. Avea abilitatea celor aproape simpli la minte de a lăsa timpul să treacă peste ea la fel de uşor ca lumina şi vîntul.

Într-o dimineaţă, Isabel inspecta unele dintre oglinzile exterioare. Sarcinile acestea minore, mai ales verificarea faptului că ucenicele ei îşi făceau datoria aşa cum trebuia, făceau parte din viaţa ei. Orice Vestitoare oarbă care ştia meserie îşi dădea seama după cum o oglindă anume respingea aerul dacă fusese lustruită cum se cuvine, şi apoi aşezată în unghiul necesar pe şenile şi platforme. Atingînd-o, urma lăsată de buricul unui singur deget ar fi fost un sacrilegiu, iar vederea, în acel loc al sticlei eclatante, nu folosea la mare lucru. Isabel, în strălucirea minaretei din zilele ei solitare, rareori se gîndi să privească, iar atunci cînd o făcea, ceea ce vedea era o lume neclară din pricina petelor care îi înotau acum în faţa ochilor.

Peste alte cîteva luni, cel mult ani, ar fi fost orbită de munca pe care o depunea. Atunci însă, în ziua aceea cu nimic ieşită din comun, exact cum bănuise graţie rezistenţei pe care o simţise în braţul stîng al crucifixului, o oglindă din cvadrantul vestic era greşit aliniată. Isabel o studie, simţind caracterul nelalocul lui al aerului. Era vorba de Oglinda 28, iar eroarea era o chestiune de fracţiuni de secundă dintr-un grad şi, astfel, uriaşă după standardele ei. Aşa cum se prezenta Oglinda 28, abia dacă mai reflecta lumina lui Sabil şi făcea colţul minaretei ei, unde stătea atunci, să pară relativ întunecat. Astfel, pe cînd Isabel stătea în cumpănă dacă să încerce să rezolve problema atunci sau să o lase în seama ucenicelor, îşi recăpătă ceva mai mult din vedere.

Valea care se întindea mai jos de ea unduia deja în acele îndepărtate timpuri cu dimineţi călduroase şi bruşte, iar rîul argintiu reflecta lumina minaretei sale. Cele cîteva case ca nişte punctişoare erau din teracotă albă. O altă zi perfectă, cu excepţia unei uşoare întunecimi spre vest provocate de oglinda aceea defectă. Efectul, îşi spuse Isabel încordîndu-şi ochii îndureraţi, nu era neplăcut. Zidurile exterioare ale Catedralei Lumii, din piatră trandafirie, structura principală aflată mult dincolo de colinele acelei văi, aveau o strălucire intensă, plăcută. Umbrele păreau mai pline. Înăuntrul zidurilor erau grădini pavate, arbori şi fîntîni. Porumbeii fîlfîiau, florile înfloreau, insectele zumzăiau, statuile gesticulau. Ici şi colo, fără niciun motiv evidente, erau aşezate cutii din stinghii albe. Nimic şi nimeni de acolo jos nu părea să fi observat că, în ziua aceea, ea le greşise în datoria sa. Isabel zîmbi şi inspiră aerul bogat, înmiresmat de polen. Era un cusur minor, iar ea se simţea în continuare mîndră de munca sa. Aproape de zid, alături de-un loc unde lespezile lui se afundai spre o poartă de intrare, se găsea un spaţiu deschis cu coloane şi pavaj. Şi acesta era din piatră trandafirie. Isabel fu pe cale să închidă ochii, ca să se poată concentra mai bine asupra mirosului, cînd auzi inconfundabilul lipăit de picioare pe piatră caldă, sunetul

venind spre ea slab pe adierea vîntului. Îndreptă iarăşi privirea în jos, aplecîndu-se în faţă peste Oglinda 28, cu chipul ei anodin captat în reflecţie, şi văzu o siluetă mişcîndu-se departe, jos, pe pavajul deschis. O fetişcană, după cum arăta. Părul îi era împodobit cu inele aurii scînteietoare, precum şi braţele şi gleznele. Dansa în cerc, într-un fel straniu care nu-i spunea nimic Isabelei, chit că arăta graţios într-un fel ce depăşea puterea de a explica a Isabelei.

În noaptea aceea, după ce aduse întunericul prin cînt, Isabel neglijă să le menţioneze ucenicelor defectul Oglinzii 28. A doua zi dimineaţă, trăgînd în piept aerul cald în acelaşi colţ vestic al minaretei, ascultă din nou lipăitul de picioare. Se scurse mult timp pînă ca ea să deschidă ochii, şi cînd o făcu, vederea ei părea mai clară. Fata care dansa pe pavajul din piatră trandafirie avea păr negru lung şi era îmbrăcată în mătăsurile sclipitoare pe care Isabel le asocia cu ţinuturi şi temple îndepărtare. Pe degete îi scînteiau inele. Un *bindi* îi licărea pe frunte. Isabel inspiră şi privi şi se minună.

A doua zi strălucitoare, ziua după aceea, Isabel privi iarăşi din vîrful minaretei sale, de lîngă Oglinda 28 defectă. Era în mod clar un ritual. Fata era probabil o ucenică sau poate un acolit de rang inferior. Învăţa profesia, oricare ar fi fost aceasta, care se practica în Catedrala Lumii. Isabel îşi aminti, sau încercă să-şi amintească, propriile-i origini. Mulţimea aceea forfotitoare. Apoi foamea, setea. Ce s-ar fi întîmplat dacă ar fi fost dusă nu în locul acela, ci dincolo de zid? Ar fi fost oare vreodată atît de graţioasă? Isabel cunoştea deja răspunsul, dar totuşi întrebarea o consuma. În vise, mîna pe care o ţinea în timp ce avionul de luptă intra în picaj devenea de aceeaşi nuanţă oliv lucioasă precum pielea lucitoare a fetei aceleia. Şi uneori, înainte ca tropotul de paşi al ucenicelor să o trezească pentru datoria încă unei zile, Isabel aproape avea impresia că şi ea dansa.

Într-o zi, aerul fu diferit. Oceanul Plutitor care atîrna la orizont era un loc despre care Isabel înţelegea puţine, deşi era

alimentat de energiile reflectate ale lui Sabil de un specializat Ordin al Bisericii ei. Uneori, în ce mai mare parte, era albastru. Apoi scînteia şi devenea gri. Din el, ca nişte gînduri furioase, se desprindeau nori şi ploaie. În acele clipe, pe cînd ea se zbătea pe crucifix, Isabel îşi imagina furtuni capabile să eşueze corăbii, ape zbuciumate. Alteori, norii care veneau dinspre el erau uşori şi albi, deşi interferau şi ei cu lumina în feluri mai subtile şi deseori mai agravante. În acea zi anume, totuşi, Isabel se trezi şi simţi umezeală pe piele, lipicioasă dar nu neplăcută, şi o încercă senzaţia că fiecare sunet şi scîrţîit al acelei minarete cu care era de-acum familiarizată se schimbase. Vocile ucenicelor ei, chiar pe cînd se adunau ciorchine în jurul ei, erau înfundate, iar părul şi carnea lor miroseau a jilăveală şi răceală. Lumea întreagă, puţinul pe care îl zărea în timp ce urca ultima scară şi era legată pe crucifix, căpătase un ton gri. Lemnul lipit de spinarea sa era alunecos. Harnaşamentul pe care îl tăbăcise şi-l asudase şi întinsese după formele membrelor sale era larg. Ştia că majoritatea oglinzilor minaretei se acopereau cu condens încă dinainte ca ultimele ucenice senioare să-i raporteze, cu ton scăzut, acest fapt şi să se îndepărteze, făcînd plecăciuni.

Umezeala din aer înghiţi primele note ale cîntecului ei. Cum mecanismele întregii minarete suferiseră toate modificări uşoare, Isabel se strădui cum nu se mai străduise nicicînd înainte să aducă ziua. Trîmba lui Sabil era firavă, iar oglinzile se aflau cu mult sub nivelurile lor obişnuite de reflectare. Chiar şi aşa, pentru astfel de dimineţi fusese ea antrenată, şi captă acea lumină palidă şi o împrăştie peste vale, deşi trăia impresia că înota prin oceane de lut. Iar cîntecul ei, cînd în sfîrşit izbuti să atingă echilibru şi norii începură să se împrăştie în căldura dimineţii, deveni mai vesel ca oricînd, în triumful ei, astfel încît locuitorii văii îşi alungară somnul din cap şi gîndiră cum rareori gîndeau: *A, auzi Vestitoarea Zorilor, ne aduce ziua!* În pofida aerului alb şi rece, probabil că îşi efectuară

abluțiunile fluierînd, încrezători că unele lucruri nu se vor schimba niciodată.

Trecură mai multe ore pînă ce Isabel fu sigură că mințile şi mecanismele mai mici ale minaretei îşi atinseseră echilibrul obişnuit şi se putea încrede că vor funcționa singure. Lumea însă, pe cînd ea coborî de pe crucifix, era în continuare acoperită. *Ceață* – învățase cuvîntul în perioada de ucenicie, deşi îl considerase drept una dintre acele aberații mitice, precum impactul cu o cometă. Totuşi, iat-o acolo. Se plimbă pe balcoanele şi rampele încețoşate. Lumina acolo era difuză, dar puternică. În scurt timp, credea ea, puterea pe care o adusese de la soarele ei avea să risipească lumea aceea albă de umezeală. Înspre vest, totuşi, se întindea un semiîntuneric mai mare, care astăzi era mai profund. Unde se găsea ea, aerul era aproape la fel de tăios cum fusese înaintea ivirii zorilor. Isabel îşi muşcă buza şi îşi frămîntă palmele. Se ocărî singură fiindcă îngăduise să se întîmple asta. Ce ar fi spus bătrîna ei educatoare? Prea tîrziu acum să încerce o corijare a situației de la Oglinda 28, cu planurile acoperite de broboane şi pistoanele picurînd de apă. Trebuia să discute cu ucenicele ei în seara aceea şi să facă tot posibilul pentru a se preface severă. Asta făceau în general profesorii, observase ea: cînd uitau să trateze un aspect al problemei, dădeau vina pur şi simplu pe clasă. Isabel încercă să-şi imagineze scena din invizibilul vest de jos. Fetişcana aceea dănțuitoare din spatele zidurilor Catedralei Lumii avea cu siguranță să găsească acea aproape-întunecime drept u mare inconvenient. Lucrul cel mai simplu, cel mai evident – şi nevinovat – părea a fi să coboare şi să-şi ceară iertare de la ea.

Isabel coborî multele scări ale minaretei sale. I se păru ciudat să iasă în lumea de afară – terenul era atît de *jos*! – dar mai ales astăzi, cînd, aproape imitînd efectele vederii ei precare, totul cu excepția minaretei care lumina deasupra ei era estompat şi ecranat şi argintat. Merse printre cîmpii în direcția zidurilor de piatră trandafirie şi auzi, dar nu văzu, animalele

păscînd. Frecîndu-se miop şi fără a conştientiza asta, cum făcea acum din instinct, de orice lucru, continuă drumul pe lîngă tufe încîlcite şi, pe cînd simţi palida strălucire înfocată a zidului venind spre ea, avea mîinile şi braţele zgîriate şi ude. Lespezile zidului erau şi ele ude. Acolo, aerul era o prezenţă jilavă. Conştientă că pătrundea în ţinutul cu lumină difuză creat de propria-i neatenţie, Isabel înaintă pipăind peretele pînă ce ajunse la uşă. Părea veche şi puţin folosită; genul de intrare peste care dai într-o poveste. Nu ştia dacă să fie surprinsă atunci cînd întoarse inelul rece şi alunecos de fier şi-l simţi că cedează.

Acum se găsea în grădinile exterioare ale Catedralei Lumii şi complet la umbra Oglinzii 28 defecte. Era întuneric acolo, fără doar şi poate, dar simţurile şi vederea i se ajustară curînd şi ea decise că efectul nu era neplăcut, într-un fel indefinibil şi melancolic. În acel semiîntuneric, arborii erau nori întunecaţi. Pavajul era negru şi lucios. Unele flori atîrnau închise ori erau îmbrobonate cu pînze argintii de păianjen. Cîteva albine zumzăiră pe lîngă ea, însă păreau şi ele ameţite şi pe jumătate adormite în acea semi-lumină. Apoi, dintre toate lucrurile, apăru o lumină portocalie pîlpîitoare; o strălucire pe care ochii pe jumătate distruşi ai Isabelei refuzară să o creadă. Totuşi, pe cînd se apropia de ea, aceasta se detaşă în mai multe sfere tremurătoare, aducînd cu ele miros de fum şi lipăit de paşi pe piatră udă.

Dimensiunile curţii deschise pe care Isabel o privise de sus, din minareta sa, erau imposibil de estimat de pe margine, unde ea stătea în ziua aceea întunecoasă şi ceţoasă, deşi coloanele împrejmuitoare care se îndepărtau şi dispăreau în negură păreau uriaşe, luminate de pîlpîitul mangalurilor fumegînde aşezate între ele. Isabel avansă. Dansatoarea rămase mult timp doar un sunet, ceva ce învolbura ceaţa. După aceea, brusc ca o fantomă, apăru înaintea ei.

— *Ahlan wa sahlan...*

Făcu o plecăciune cu genunchii depărtați, cu palmele unite. Emana un miros dulce de transpirație și santal. Avea părul lung și negru și bogat.

— Și tu cine, rogu-te, ești? Și ce cauți aici?

Isabel, încurcată într-un fel în care nu se mai simțise de ani de zile, răspunse bîlbîindu-se. Minareta de dincolo de zid... Arătă inutil în ceață. Întunecimea aceea – nu, nu ceața în sine, ci lipsa luminii cuvenite... Ochii ovali dați cu creion dermatograf ai dansatoarei o priveau cu ceea ce părea a fi amuzament. Bindi-ul de pe fruntea ei scînteia în chip similar. Cu toate că dansatoarea stătea nemișcată, umerii ei se ridicau și coborau din pricina efortului. Cerceii ei rotunzi clincăneau.

— Deci tu aduci lumina din turnul acela?

Isabel, care poate încă nu se exprimase atît de clar cum ar fi trebuit, încuviință din cap, amețită și ușurată că creatura aceea stranie începea să o înțeleagă.

— Îmi pare *tare* rău că e așa întuneric azi. Te-am... te-am auzit cum dansai din turnul meu și am... crezut... că omisiunea aceasta îți fa crea dificultăți.

— Dificultăți?

Fata lăsă capul pe o parte, cum fac păsările, ca să cumpănească. Flăcările încă dănțuiau. Lumina lor pîlpîia într-un portocaliu închis pe brațele ei.

— Nu, nu cred. De fapt, chiar îmi place. Mă numesc Genya, apropo. Sînt apicultoare...

Scoase un rîset lichid și făcu un pas în față, apoi în spate, dispărînd pe jumătate.

— Deși, mulțumită ție, astăzi sînt puține albinele de care să mă îngrijesc.

— Apicultoare... dar credeam că acestea sînt grădinile Catedralei Lumii. Credeam că tu ești...

— ... O, sînt și *Bibliotecară*, în același timp. Sau cel puțin, o ucenică de rang superior. Totuși, unele dintre noi trebuie să învețe și cum se cresc albinele.

Isabel aprobă din cap.

— Desigur. Pentru miere...

Din nou, Genya rîse. După toate aparențele, Isabel nu prea putea face nimic ce să nu stîrnească buna ei dispoziție.

— O, nu! Niciodată pentru *asta*! Mierea o dăm săracilor de la porțile noastre principale, în zilele de sărbătoare. Ținem albine deoarece ne învață cum să găsim cărți. Vrei să-ți arăt?

Isabelei i se arătă. În acea primă zi, grădinile înnegurate nu fură decît o enigmă pentru ea. Erau tufișuri înflorite care Genya îi spuse că purtau în fiecare celulă a lor întregi librării de informații despre războaie purtate și pierdute. Erau adăposturi cu scări, ca niște cripte, în spatele unor porți scîrțîitoare de fier unde, prin alte uși care se deschiseră la un simplu gest al Genyei, se găseau cărți legate cu istorii ale lucrurilor care nu se întîmplaseră nicicînd în lumea aceasta sau în oricare alta. Se aflau, șopti Genya, întinzîndu-se ca să ia jos un obiect argintiu înfășurat în plastic, doar la cel mai îndepărtat țărm al celor mai mari oceane ale tuturor cunoștințelor posibile. Și totuși, pe unele dintre acele catacombe luminate artificial nu le întreceau în mărime decît cele mai luxoase săli ale centrelor de învățare ale Bisericii Zorilor.

— *Aia* ce-i, totuși?

Era un disc multicolor. După ce se forță puțin, Genya deschise cutia transparentă care îl conținea.

— Cred că înmagazinează muzică.

Isabel nu își putu reține un icnet atunci cînd Genya puse vîrfurile degetelor pe suprafața discului, atît de tare se asemăna acest cu o oglindă. Degetele Genyei însă descriseră degrabă o mișcare circulară, de mîngîiere. Închise ochii pentru un moment. Începu să fredoneze.

— Da. *Este* muzică. Un vechi cîntec popular despre neghiobi pe dealuri. E adorabil. Mi-aș dori să am voce ca tine ca să-l cînt.

— Îl poți *auzi* din ăla?

Genya încuviință.

— Cu aşa ceva sîntem înzestraţi noi, Bibliotecarele. Degetele noastre. Vezi...

Le ridică spre ochii Isabelei. Aproape de vîrfurile lor, carnea părea crudă, ca un ţesut cicatrizat recent.

— Primim nervi optici suplimentari. Mici senzori magnetici... Procesoare... Alte chestii...

Puse discul multicolor înapoi în cutia sa.

— Uşurează foarte mult viaţa.

Încercă să demonstreze acelaşi truc cu o bandă maronie, a cărei bobină începu imediat să se deruleze singură de-a lungul coridorului pe care se aflau ele. Ea fredonă, odată ce-l prinseră din urmă, o altă piesă muzicală.

— A fi Bibliotecar înseamnă şi asta, să ai degete sensibile, anunţă Genya introducînd obiectul înapoi pe raft. Apropo... Se întoarse înapoi spre Isabel. Aveam impresia că văi, Vestitoarele Zorilor, treceţi prin chinuri mult mai mari...

Genya se aplecă în faţă cu privirea ei de dansatoare, scrutînd ca nimeni altcineva vreodată umbrele uitate ale ochilor Isabelei.

— Tu ar trebui să fii *oarbă*, nu-i aşa? Şi totuşi e clar pînă şi pentru cel mai tîmpit om că nu eşti...

Dimineaţa următoare, cerurile erau din nou limpezi. Oceanul Plutitor era iarăşi calm şi distant şi albastru. Cei din vale care ţineau să asculte cîntul Isabelei trebuie să fi gîndit în ziua aceea că suna uşor neglijent. De-acum însă cîntările normale de aducerea zorilor erau ceva banal pentru Isabel. Începea să se obişnuiască chiar şi cu sentimentul diferit emanat de minaretă şi datorat erorii Oglinzii 28. Sub cerurile albastre pe care numai un cunoscător sau un acolit ar fi observat o uşoară întunecime în cvadrantul vestic, ea se grăbi peste cîmpii spre zidurile de piatră trandafirie ale Catedralei Lumii.

Deşi acuzarea a reuşit să argumenteze convingător faptele în sens contrar, nici Isabel şi nici Genya nu s-au gîndit vreodată că acţiunile lor din acele zile de demult ale verii nesfîrşite din Ghezirah erau egale cu trădarea. Ştiau că Bisericile

cărora le aparțineau fiecare își păzeau secretele cu toată spaima paranoică a celor cu adevărat puternici, care au multe de pierdut și puține de cîștigat. Știau, totodată, despre terorile recente ale Războiului Crinilor. Însă viețile lor fuseseră meschine. Mai departe pe același zid de piatră trandafirie, dacă Isabel s-ar fi sinchisit să-l urmeze cu privirea dincolo de valea sa, ar fi văzut într-un sfîrșit că blocurile lui vechi și netede de piatră purtau urme de rafale de gloanțe; și mai departe, piatra însăși se dizolva în maldăre lucioase de lavă distorsionată de vis, iar grădinile erau încă înțesate de colții ascuțiți ai curselor de cîrtițe. Și totuși, Nashir avusese de suferit mult mai puțin în Războiul Crinilor decît multe dintre insulele din Ghezirah. În rețeaua vastă de pămînt locuit care înconjura Sabilul, încă se mai găseau falii uriașe și plauri de molozuri amalgamate. Șaptesprezece ani sînt puțin pentru a-ți reveni de pe urma unui război, însă pacea și tinerețea și vara nesfîrșită ți se urcă la cap, iar lecțiile administrate în sălile de curs ale Bisericii prin loviturile harapnicului stăpînei rămîn uneori înfășurate pe veci în praf de cretă și plictis. Zi luminoasă după zi în văgăuna aceea a unei văgăuni, Isabel și Genya pătrunseră tot mai adînc în secretele sihăstriilor și grădinilor Catedralei Lumii. Zi după zi, ele trădară tainele Bisericilor cărora le aparțineau.

Catedrala și împrejurimile ei sînt vaste, iar fermele și satele și orașele și cele cîteva metropole din Nashir care le înconjoară sînt majoritatea acolo, într-un fel sau altul, pentru a le răspunde nevoilor. Dincolo de faleza văii Isabelei, stînd pe buza grădinilor abrupte care coborau și iar coborau atît de departe, încît lumina se făcea albastră și pîcloasă, văzură departe, în zare, o întindere de piatră, sticlă și turnuri.

— Aceea este Catedrala?

Nu pentru prima dată-n ziua aceea, Genya rîse.

— O, nu! E doar Biroul de Credit local...

Merseră mai departe, coborînd; cascade scînteiau în dreptul lor în lumina îndepărtată a unei minarete mult mai mare decît a Isabelei. Într-o altă zi, ajungînd la suprafață din tunelurile

unei catacombe din care avuseseră impresia că nu vor mai ieşi niciodată, Isabel văzu încă o clădirea măreaţă şi semeaţă. Din nou, ea puse aceeaşi întrebare. Din nou, Genya rîse. Totuşi, în îngrădirile acelea cu edificii albe aiuristice şi statui închinate lui Dewey, Bliss şi Ranganathan, existau multe compensaţii.

Pe măsură ce drumeţiilor lor zilnice le purtau tot mai departe, deveni o necesitate să călătorească prin metode mai rapide, dacă Isabel voia să se întoarcă la minareta sa la timp ca să cînte aducerea nopţii. Catacombele cu cărţi erau prea vaste pentru ca orice Bibliotecară să catalogheze pînă şi cel mai restrîns subiect fără acces la un mijloc de transport rapid. Astfel, pe scaunele de mătase ale caleştilor care zbîrnîiau pe perne de energie îngropată, străbătură coridoarele cu viteză. Rafturile cu cărţi goneau pe lîngă ele, titlurile dispărînd prea repede ca să poată fi citite, pînă cînd cotoarele însele deveneau de nedesluşit şi luminile globulare se împleteau, pe tavan, într-o singură dungă albă. Isabel şi Genya rîdeau şi scandau în timp ce îşi îmboldeau vehiculul metalic la tot mai mari isprăvi de viteză şi manevrabilitate. Înţelepciunea prăfuită a epocilor pierdute le răcorea feţele.

Rareori vedeau pe cineva, şi atunci doar ca pe nişte siluete vagi ordonînd teancuri de cărţi în depărtare, ori dîrele aeronavelor aidoma unor zgîrieturi pe tavanul albastru al cerului ghezirahian. Antrenamentul Genyei, dansurile şi indexările – de pildă, sub-categorisirea timpurilor minore ale verbului care însemna *a clipi* în şaizeci şi opt de limbi uitate – îi veneau prin mesaje şi mai izolate ca ticăitul modemului Isabelei. Uneori, statuile îi vorbeau. Alteori, florile emanau izuri speciale ori frunzele ancrasate ale unui tufiş îi comunicau ceva prin atingerea lor. Dar, cel mai adesea, Genya învăţa de la albinele sale.

Într-o zi, Isabel cedă cererilor repetate ale Genyei şi o duse în vîrful minaretei sale. Genya rîse, uitîndu-se în jos de pe scara spiralată pe care urcau. Înălţimea, spuse ea, aplecîndu-se mult peste balustradele de alamă uzată, era ameţitoare. Isabel se aplecă şi ea; nu se gîndise niciodată să se *uite* la minareta ei

în felul acela. Văzut din interior, locul era ca un uriaş tunel vertical, vîrstat de lumină solară şi praf şi clinchet lent de angrenaje gigantice, scăzînd spre un aparent infinit.

— De ce este totuşi nevoie ca voi, Vestitoarele Zorilor, să fiţi oarbe? întrebă Genya continuînd urcarea, cu vocea de acum întrucîtva întretăiată.

— Presupun că fiindcă oricum în scurt timp am orbi – dintr-un fel de milă. Asta, şi deoarece avem acces la locuri atît de înalte. Noi, Vestitoarele Zorilor, ştim cum să combinăm lentilele...

Isabel se opri pe o treaptă un moment, cînd un gînd nou o străfulgeră, şi Genya se lovi de spatele ei.

— Deci poate alte Biserici îşi fac griji pentru ceea ce, uitîndu-ne în jos, am putea vedea...

— Mă surprinde că cineva poate ajunge în vîrful clădirii ăsteia fără să moară de oboseală. Ucenicele tale trebuie că au nişte picioare ca trunchiurile de copaci!

Ajunseră însă în vîrf şi Isabel simţi mîndria pe care o simţea mereu în contact cu acumularea de căldură şi putere a minaretei sale, în vreme ce Genya, după ce îşi trase sufletul, se duse iute dintr-un balcon argintat în altul, arătîndu-se entuziasmată de privelişte. Isabel nu era obişnuită să vadă ceva acolo sus, dar văzu cu ochii-i slabi multe imagini reflectate ale prietenei ei, sărind dintr-o oglindă în alta cu mătăsurile ei frumoase curgînd în urma ei ca nişte stoluri de păsări colorate. Isabel surîse. Se simţea fericită, iar fericirea aceasta era diferită de cea pe care o simţea la fiecare răsărit de soare. Mergînd pe urma reflecţiilor, o găsi într-un final pe Genya cea adevărată stînd pe rampa de deasupra Oglinzii 28.

— Aici e mai întuneric.

— Da. Oglinda are o defecţiune.

— Probabil că de aici m-ai văzut prima dată... Genya chicoti. Mi se păruse mie că lumina se schimbase. Culorile erau dintr-odată mai adînci. O vreme, a derutat chiar şi albinele. În alte rînduri, lumina soarelui mi s-a părut aproape răcoroasă în

timp ce dansam în ea – mai liniştitoare. Dar presupun că aceasta era privirea ta...

Se uitau amîndouă în jos la grădinile Catedralei Lumii. Arătau glorios, deşi spaţiul cu coloane unde Genya dansase părea gol într-un chip ciudat fără ea. Isabel îşi masă ochii îndureraţi, cînd pete mai mari ca de obicei înotară înaintea lor.

— Nu mi-ai vorbit niciodată despre dansul ăla, spuse ea.

— S-ar zice că e secret.

— Asta se zice despre multe alte lucruri.

Stătură acolo mult timp în mijlocul luminii unduitoare a minaretei, mult deasupra văii verzi şi a zidului şerpuit de piatră trandafirie. Ziua aceea părea diferită. Poate că erau deja prea mari pentru întîlnirile acelea. Poate că lucrurile trebuiau să se schimbe... Vîntul călduţ sufla pe lîngă ele. Oceanul Plutitor scînteia. Arborii murmurau. Rîul sclipea. Apoi, cu un zumzet crescînd ca de angrenaj mic prinzînd viaţă, o albină care urcase pe curenţii ascendenţi pînă la înălţimea aceea mare se lovi de faţa Isabelei. Cine ştie cum, se aşeză acolo. Ea îi simţi picioruşele ascuţite, apoi atingerea degetelor Genyei cînd luă insecta de acolo.

— Îţi arăt dansul acum, dacă vrei.

— Aici? Dar...

— ... uită-te, doar.

Din căuşul mîinilor, Genya aşeză insecta pe scîndurile duşumelei rare. Aceasta rămase acolo în lumina soarelui, scuturînd încet din aripi. Părea năucă.

— Aceasta e-una cu coada albă. Desigur, e o albină lucrătoare – şi e *femelă*. Ele fac toată munca, exact ca în Ghezirah. Cel mai probabil a fost trimisă astă-dimineaţă ca iscoadă. Multe dintre ele nu se mai întorc niciodată, dar cele care se întorc, şi dacă au găsit vreo nouă sursă bună de nectar, dau vestea întregului stup...

Genya se îndoi de mijloc. Îşi frecă palmele una de cealaltă, le ţinu aproape de insectă şi le suflă mireasma spre ea, scoţînd în acelaşi timp un sunet ca un zumzet concentrat. Se dădu în spate.

— Priveşte...

Albina îşi curăţa antenele şi îşi scutură toracele şi flutură din aripi. Se împletici în spate, apoi în faţă, mişcările ei mici descriind smucit cifra opt.

— Îţi folosesc minareta ca indicator de direcţie... murmură Genya în timp ce albina continua să danseze.

Isabel miji ochii; *era* ceva în mişcările ei care îi amintea de pe Genya pe pavajul din piatră trandafirie.

— Asta, şi mersul întregului Ghezirah. Se numeşte dansul legănat. Majoritatea soiurilor de albine sociale îl practică şi e, de asemenea, sacru în Biserica noastră.

Încîntată, Isabel chicoti.

— Dansul legănat?!

— Păi, există multe nume mai lungi şi mai serioase pentru el.

— Nu, nu... e adorabil... Îţi poţi da seama unde a fost ea?

— Dincolo de zid, desigur. Şi nu poate să înţeleagă de ce este teren solid aici sus, unde ar trebui să se afle soarele. Ea crede că noi sîntem, probabil, flori, însă nu din cele bune pentru cules de nectar.

— Îţi poţi da seama de toate *astea*?

— Ce sens ar avea, altfel, dansul ei? E la fel în cazul tuturor Bibliotecarelor. Dansul nostru e un ritual pe care îl folosim ca să arătăm unde se găseşte o carte anume.

Isabel îi adresă prietenei sale un surîs. Ideea că cineva dansa ca să arate unde se afla o carte în labirintul de tunele, clădiri şi catacombe ale Catedralei Lumii părea delicios de ineficientă şi de-a dreptul tipică pentru Genya. Aşa cum stăteau amîndouă acum, Isabel putea vedea cele două siluete ale lor reflectate clar în inutila porţiune convexă superioară a Oglinzii 28. O lăsă fără grai, ca de obicei, frumuseţea naturală a Genyei – şi apoi propria sa simplitate. Isabel era palidă ca o umbră, pînă la vesta de piele înnegrită şi pantalonii scurţi pe care îi purta, părul lălîu tuns cu o oarbă eficienţă şi prins la spate cu o bandă de cauciuc crăpat. Putea, la drept vorbind, să fie chiar umbra

Genyei. Era un gînd plăcut, acesta – amîndouă combinate în lumina pe care ea o aducea peste vale în fiecare zi – dar în acelaşi timp, reflecţia o deranja pe Isabel. Pentru început, Oglinda 28 împrăştia întuneric în loc de lumină din minareta sa. Pînă şi numele ei părea rece şi oţelit, ca o premoniţie...

Isabel articulă insonor ceva. O expresie: *defectul Oglinzii 28*. Aceasta era o vorbă ce avea să devină populară în toate cele Zece Mii şi Una de Lumi, desemnînd un lucru mic lăsat de izbelişte care atrage după sine multe consecinţe importante, deseori cumplite...

— Ce ai spus?

— O... nimic...

Albina, ridicată iarăşi în aer de mîinile Genyei, îşi luă zborul. Cele două tinere femei rămaseră să discute pe platforma caldă, schimbînd alte secrete. Existau dispozitive inteligente, află Isabel, care hălăduiau pe culoarele Catedralei Lumii, căutînd, scanînd, citind, străbătînd secole de praf în căutarea cine ştie cărui adevăr minor. Erau cît se poate de prietenoase cînd le întîlneai, chit că arătau ca nişte cosciuge ambulante. Uneori, totuşi, dacă le rugai frumos, îşi lăsau deoparte îndatoririle şi îţi îngăduiau să urci în spinarea lor pentru o plimbare...

Modemul cîrîia. O altă fi se scurgea. Era timpul ca Genya să se întoarcă în spatele zidurilor Catedralei Lumii. De regulă, cele două tinere femei îşi luau rămas bun într-un fel grăbit, cu nepăsare, dat, în acea după-amiază radioasă, Isabel simţi că ezită, iar Genya se întinse şi urmări cu degetele sale distruse şi sensibile trăsăturile anodine ale chipului prietenei sale. Isabel făcu la fel. Deşi pielea ei, atunci, nu era cu nimic mai deosebită ca ea însăşi, dobîndise obiceiul orbilor de a folosi atingerea în locul vederii.

— Mîine... ?

— Da?

Făcură amîndouă cîte un pas în spate, stînjenit de acea bruscă intimitate.

— Vei dansa pentru mine... jos, în grădina pavată? Acum, că ştiu la ce foloseşte, mi-ar face plăcere să te văd dansînd din nou.

Genya zîmbi. Făcu aceeaşi plecăciune formală pe care o făcuse cu ocazia primei lor întîlniri, apoi se întoarse şi începu lunga coborîre pe scările minaretei. Pe cînd ajunse jos, Isabel se legase deja pe crucifix şi îşi spunea rugăciunile preliminare în timp ce se pregătea pentru a închise o nouă zi prin cîntare. Întunecimea văduvită de stele şi mîndră ca zorile înseşi se întinse peste întregul Ghezirah şi Isabel nu-şi mai văzu niciodată prietena.

Dintre multele secrete atribuite Bisericii Zorilor, Isabel cunoştea încă relativ puţine. Nu ştia, de exemplu, că lumina, modulată în feluri ce depăşeau orice putea ea percepe cu simţurile sale omeneşti, poate transporta cantităţi imense de informaţii. Pe lîngă faptul că aducea zorile cîntînd zilnic pe crucifix, aducea totodată, fără să ştie, torente informaţionale care treceau aproape într-o clipă peste vale şi, în cele din urmă, transmiţîndu-se de la o minaretă la alta, se întorceau în locul de unde porniseră, adică la luminoasa insulă Jerita, unde toate lucrurile care aparţineau Bisericii Zorilor trebuiau să înceapă şi să se sfîrşească. Încă dinainte ca Isabel să fi observat singură, o parte din marea Inteligenţă care guverna acţiunile Bisericii observase, cam la fel cum un mare dirijor observă dezacordarea unei singure corzi dintr-o orchestră, o anumită slăbiciune a mesajului ce se întorcea de pe izolata şi, cu toate acestea, importanta insulă Nashir, acolo unde Catedrala Lumii îşi întindea vastele rădăcini şi crengi. Pentru Inteligenţă, această disonanţă nu putea fi asociată decît unei minarete, şi apoi unei oglinzi anume, cea purtînd numărul 28. Inteligenţa avea multe alte preocupări, dar începu să monitorizeze mai atent funcţionarea acelei minarete, detectînd alte modificări mai discrete ce nu puteau fi puse întru totul în seama variaţiilor meteorologice sau experienţei sporite a unui nou acolit. La momentul potrivit, anumiţi membri ai Bisericii fură puşi şi

ei în alertă şi diverse măsuri fură dispuse pentru stabilirea cauzei acestei neglijenţe, dintre care cea mai simplă implica o vizită în toiul zilei la dormitoarele de pe malul rîului care străbătea valea Isabelei, unde ucenicele fură trezite şi interogate fără mare zgomot cu privire la comportamentul noii lor stăpîne, apoi întrebate dacă ar fi dispuse să renunţe la somn şi să-şi spioneze stăpîna dintr-un loc secret, folosind instrumente delicate care aveau, desigur, să le fie furnizate.

Dimineaţa de după ce Isabel urmărise dansul albinei veni luminoasă şi aromată ca întotdeauna. Păsările îşi începură cîntecul. Valea întreagă, sub ochii ei slabi, era un foc verde. Totuşi, ea era sigură că, dacă îşi folosea vederea cu precauţie şi se uita cu partea mai puţin afectată, ar putea să o vadă pe Genya dansînd. Respiraţia i se acceleră în timp ce urca ultimele trepte. Se simţea ca şi cînd ar fi fost translucidă, ca şi cînd ar fi înotat prin lumină. Apoi, dintre toate lucrurile, şi amplificat de mecanisme care imitau urechea internă omenească, poarta aflată departe, la baza minaretei, transmise bătaia codificată care anunţa nevoile urgente ale unei alte membre ale Bisericii sale. La uşa Isabelei aşteptau, de fapt, doi oameni. Unul afişa o mină severă şi îndurerată, pe cînd celălalt era un nou acolit, orbit de curînd. Încă dinainte să-şi fi atins mîinile şi feţele, Isabel ştiu că acest acolit venise să o înlocuiască. Deşi stătea pe pămîntul solid al Gheziarhului, avea impresia că se prăvălea.

Spre deosebire de multe alte amănunte ale vieţii Isabelei, procesul ei este relativ bine documentat. În mod ciudat, ori poate nu, Biserica Lumii e mai puţin înclinată spre a-şi face publice faptele, deşi multe pot fi deduse din surse secundare. Tonul rapoartelor de presă, de pildă, este incredibil de crispat. Dinainte încă să aibă ocazia de a-şi recunoaşte greşelile, Isabel şi Genya au fost ambele etichetate criminale şi trădătoare. S-a spus şi că erau amante – în toate sensurile posibile, mai puţin cel adevărat. Erau nesăbuite, periculoase – cerşetoare turbate care fuseseră salvate din rigolele Ghezirahului de Bisericile

cărora le aparțineau, iar ele răsplătiseră această bunătate cu perfidie și înșelătorie. Oare oamenii nutreau cu adevărat compasiune față de ele? Își imaginase oare cineva vreodată că ceea ce făcuseră ele nu era cu nimic diferit de acțiunile nevinovate ale tuturor tinerilor de-a lungul istoriei? Faptele poate că erau clare, însă asemenea întrebări, atît de departe în timp, rămîn fără răspuns. Trebuie să ne amintim, totuși, că Ghezirahul încă își revenea de pe urma Războiului Crinilor și că Bisericile, atunci mai mult ca oricînd, aveau nevoie să-și întărească loialitatea membrilor. Era vremea să fie dat un exemplu – și ca pacea să-și arate adevărata față, adică una nesigură, incompletă și periculoasă. Pentru acest rol au fost alese Isabel și Genya.

Din principiu, Bisericile nu-și ucid adepții care le greșesc. În schimb, continuă să se folosească de ei. Isabelei, înainte de toate, îi fu redată complet vederea, și mai mult decît atît, grație unor ochi de cristal fără pleoape, ochi care, astfel, nu puteau clipi. I se făcu totodată și ceva la trup ceva, ceva înrudit cu operațiile care fuseseră aplicate buricelor degetelor Genyei. În cele din urmă, dar acum într-o mare minaretă de pe insula-casă Jerita a Bisericii, fu retrimisă la datoria sa de Vestitoare. Zorii erau însă acum pentru ea un lucru teribil, iar ucenicele și prelații și acoliții de rang inferior care locuiau și munceau pentru Biserica lor în preajma zonelor împădurite ale Windfare Hills erau întîmpinați de strigăte agonice, atunci cînd se întorcea din caznele lor nocturne. Chiar și așa, Isabel se străduia să-și facă datoria, cu toate că lumina era durere pură pentru diamantele ochilor ei fără pleoape și văpaia soarelui era plumb topit pentru trupul care percepea acum și cea mai slabă adiere de vînd ca pe o vijelie în deșert.

Mintea nimănui, nici a Isabelei, nu putea rezista la un astfel de chin la nesfîrșit. Odată cu trecerea anilor, se prea poate ca porțiunile din creierul ei care au suferit cel mai mult să fi fost încet distruse, chiar dacă senzorii din carnea ei cicatrizată și strălucitoare continuau să funcționeze. Isabel în

deplin deveni o imagine comună prin pădurile şi curţile academiilor inferioare din Windfare Hills; o siluetă gîrbovită, hoinărind şi bolborosind în dureroasa lumină a zilei pe care ea însăşi o adusese, înfăşurată în haine şi bandaje, în pofida căldurii verii nesfîrşite; o lecţie vie a trădării, cu ochii scînteietori mereu umbriţi, feriţi de durere. I se dădeau pomeni. Toţi îi cunoşteau povestea şi simţeau că suferiseră alături de ea – sau că, cel puţin, că ea suferise pentru ei. Era tratată cel mai adesea cu tristeţe, bunătate, compasiune. Nopţile însă erau binecuvîntarea ei. Se plimba pe sub cerurile negre aproape în voie, atingînd cu degetele piatra în răcire a statuilor, ascultînd suspinul copacilor.

Poate îşi amintea de Oglinda 28 sau de ziua aceea cu ceaţă, cînd o întîlnise prima dată pe Genya. Cel mai probabil, fiind Isabel, nu fu nimic conştient în decizia de a aduce, încet, zi după zi şi an după an, tot mai puţină lumină peste acoperişurile impunătoare şi colinele verzi ale acelei porţiuni din Jerita, mai mult decît o dorinţă de a-şi diminua propria suferinţă. Oamenii observară însă nouă răceală din aer, diferenţa de lumină între acele dealuri şi, întocmai ca Genya şi Isabel odinioară, găsiră în asta o plăcută melancolie. Şi Inteligenţa Bisericii trebuie să fi fost conştientă în felul ei de aceste lucruri, deşi poate că asta îşi dorise de la bun început. Oamenii începură să frecventeze Windfare Hills datorită acelor umbre mai adînci, datorită şoaptei frunzelor din arborii aparent muribunzi rostogolindu-se peste peluze şi de-a lungul pasajelor. Aprindeau focuri după-amiezile pentru a-şi face cald şi găseau haine mai groase. Este cu totul posibil ca puţini să fi călătorit vreodată dincolo de Ghezirah sau să fie măcar conştienţi de multele lumi care propăşesc graţie fenomenului numit *anotimpuri*. Numai plantele, în ciuda tuturor schimbărilor la care fuseseră supuse, înţelegeau. Atunci cînd Isabel, care de mult nu mai avea nimic de pierdut, făcu într-o zi ultimul pas, lăsînd întunericul să plutească mai departe, preţ de multe momente incredibile, peste Windfare, în vreme ce peste tot

restul insulei Jerita se revărsa focul zorilor, arborii îşi înfiorară ramurile şi mai scuturară nişte frunze în cețurile muşcătoare, ea îşi aminti. Şi aşteptă.

Aceasta, în linii mari, este povestea Isabelei în Cădere, aşa cum este ea istorisită în mod normal. Zilele au devenit tot mai mohorîte în Windfare Hills. Nopțile s-au lungit. O siluetă zdrențuroasă, emaciată şi artritică, Isabel a ajuns într-un tîrziu să descopere întîmplător, vîrînd mîna în trîmba de lumină a lui Sabil care se revărsa în minareta ei, că văpaia care îi provocase atîta durere putea aduce şi dulcele sfîrşit al tuturor senzațiilor. Ştia pe-atunci că era pe moarte. Şi mai ştia că trupul ei distrus şi băşicat – pe cînd începea să semene cu un morman însufleţit de bețe carbonizate cum rămas după incendiile de toamnă – era ultimul dintre avertismentele cu care Biserica ei o împovărase. Şchiopătînd şi puțin, hoinărea tot mai departe pe insula Jerita a Bisericii Zorilor. Atingînd deja un statul aproape mitologic, îşi neglijă îndatoririle pînă într-acolo încît minareta, probabil fără ca ea să observe în succesiunea continuă de zile scurte şi ploioase, îi fu luată. Dorința pentru acele anotimpul se răspîndise deja în Ghezirah. Curînd, pe măsură ce adepții Bisericii Verzi învățară cum să reactiveze genele plantelor care odinioară făceau față acelor condiții meteo, primăvara era de găsit în Culgaith, iar iarba friguroasă în Abuzeid. Insulele rotitoare ale Ghezirahului erau schimbate pe vecie. Şi, într-un sfîrşit, în acea lume de tristețe zglobie şi bucurie melancolică pe care numai trecerea anotimpului o poate aduce, terorile Războiului Crinilor deveniră o amintire.

Într-o zi, Isabel în Cădere îşi tîra corpul şi ce-i mai rămăsese din amintiri printr-un loc cu grădini şi fîntîni. Sufla un vînticel răcoros. Arborii de acolo aveau culoarea flăcării, dar, în acelaşi timp, ea era aproape sigură că uriaşa clădire care se înălța înaintea sa nu putea fi decît Catedrala Lumii. Se uită în jur după Genya şi mormăi în barbă – fata probabil că se juca pe undeva de-a v-ați ascunselea. Isabel se împletici mai departe,

bandajele vechi care i se lipiseră de carnea arsă tîrîindu-se după ea. Arăta, aşa cum mulţi remarcau acum, ca o frunză mototolită; însuşi spiritul acelui nou anotimp al toamnei. Ba chiar mirosea a descompunere şi-a lucruri care ard. Mai avea totuşi vederea care-i fusese înapoiată cu atîta cruzime, şi clădirea din faţă... Turnurile clădirii din faţă păreau să nu aibă capăt...

Ploi reci căzură în rafale peste lacuri. Încet, zi după zi, Isabel se apropie de ultima mare citadelă a Bisericii sale, care într-adevăr se înălţa pînă la ceruri, şi apoi dincolo de ele. Inteligenţa care sălăşluia acolo o aştepta de mult timp, şi deschise porţile, şi reîmprospătă aerele din coridoarele şi scările ei pe care Isabel, cu instinctele unei Vestitoare a Zorilor, nu era nevoie să fie împinsă de la spate pentru a le urca. Ziua şi întunericul scăpărau pe ferestrele cît nişte crestături, în timpul urcării sale. La cotituri şi pe paliere apăreau mîncăruri şi vinuri, răcoroase şi gustoase pentru gura ei distrusă. Uneori, obiecte argintii şuierătoare o depăşeau sau se opreau pentru a o întreba dacă nu o pot purta pe sus, însă Isabel rămînea credincioasă perceptelor şi orgoliilor Bisericii ei, şi desconsidera asemenea moduri facile de-a urca. Fu un urcuş lung şi greu. În unele rînduri, auzi respiraţia grea a Genyei lîngă sine, exclamaţiile şi rîsetul ei pe cînd se uita jos în puţurile uriaşe care se căscaseră dedesubt. Alteori era sigură că era singură. Şi-n alte dată, deşi chipul ei înnegrit pierduse orice simţ şi ochii ei erau făcuţi din cristal, Isabel în Cădere era sigură că plîngea. Continua totuşi să urce.

Bolta care acoperă insulele din Ghezirah e uşor accesibil, pentru puţinii oameni şi extratereştri care fac aşa ceva, cu ajutorul aeronavelor şi a caleştilor-colibri. Chiar şi aşa, li se păruse corect arhitecţilor Bisericii Zorilor, uitaţi cu toţii, să existe un ultim turn şi o scară care să urce toţi cei cîţiva kilometri pînă sus pe cerurile Ghezirahului. Urmînd drumul care ducea mereu în *sus*, şi-n timp ce celelalte turnuri minarete rămîneau în urma ei, Isabel găsi calea aceea (acel ultim turn) şi o urmă. Uşile se deschiseră. Inteligenţa o conduse mai departe. Nu se

mai simțea nici o clipă singură acum și chiar și durerea rămase în urmă. Într-un sfîrșit, ajunse la o ușă care refuza să se deschidă. Era una simplă, cu canaturi rotunde și o roadă în mijloc care se încăpățîna să nu se rotească. Un bec pîlpîia deasupra ei. Poate era vreun fel de avertizare. Isabel căzu pe gînduri. Șezu acolo multe zile. Hrana apărea și dispărea. Ar fi putut să coboare înapoi, deși știa că n-ar supraviețui drumului. Ar fi putut merge mai departe, însă beculețul acela... În stînga sa, observă ea într-un final, era un fel de costum. O pălărie, cizme și capă – toate argintate. Păreau scumpe. Sigur nu-i erau destinate ei? Atunci își aminti de hrană, senzația unei prezențe. Se îmbrăcă, trăgîndu-l peste zdrențe, ori mai degrabă hainele se traseră singure pe ea atunci cînd Isabel se apropie de ele. Acum, roata se învîrti cu ușurință, încă înainte ca ea să întindă mîna. Dincolo de ușă era o dezamăgire; un spațiu minuscul, ceva mai mare ca un dulap. Dar atunci se auzi ca un șuierat și o ușă asemănătoare cu prima își învîrti roata și se deschise. Isabel trecu pragul.

Uriașa sferă interioară a Ghezirahului atîrna, învîrtindu-se. Oriunde te uitai înăuntrul acelei bile sclipitoare erau oglinzi mari cît oceanele. Pretutindeni era întuneric și lumină. Și Sabil atîrna în mijlocul ei, alb ca laptele; un foc viu. Isabel rămase gură-casă. Nu mai văzuse niciodată ceva atît de frumos – nici chiar pe Genya dansînd. Urcă spre pasarele prin umbre precise. Ceva din cunoștințele ei de Vestitoare îi spunea că oglinzile acelea erau înclinate pentru noapte și că, chiar și-n alunecarea imprevizibilă a noilor anotimpuri, aveau să aducă în scurt timp zorii peste Ghezirah. Ajunse la buza unui reflector mare și îl inspectă. În acel moment de dinaintea zorilor, așa luminos cum era, dogoarea lui nu era decît a unui simplu tăciune. Apoi, aplecîndu-se peste ele așa cum se aplecase odată peste Oglinda 28 cu Genya, Isabel făcu ceva ce nu mai făcuse niciodată. Atinse suprafața oglinzii. Nu-i mai rămăsese nici o senzație în mîinile distruse, dar, chiar și prin mănușile

costumului şi prin lumina şi puternicul vacuum al lui Sabil, o simţi netedă, rece, perfectă. Oglinda era vastă – de dimensiunea unei planete mici – şi se curba într-o parabolă aproape nesfîrşită. Isabel înţelese că pentru ca un asemenea obiect să se mişte cîtuşi de puţin, şi asta într-un singur moment, nu era posibil să fie făcut din sticlă sau din orice altă substanţă omenească normală. Dar în acelaşi timp, la vedere şi atingere părea solid. Fără a şti bine ce făcea, dar intuind că secundele de dinaintea zorilor se scurgeau cu rapiditate, Isabel se aburcă pe marginea oglinzii. Pe dată, purtată de energiile ei alunecoase, începu să patineze, să cadă. Secundele treceau. Oglinda o captură. O ţinu. Ea aşteptă. Se gîndi la insectele pe care le îndepărtase cu buretele de pe atîtea oglinzi în nopţile ei de ucenicie, la corpuşoarele lor pîrlite de căldura zilei. Zorii veneau, însă... Pentru ultima dată, pe cînd toate oglinzile se mişcară la unison pentru a transmite energiile lui Sabil spre insulele adormite ale Ghezirahului de jos, Isabel depărtă braţele pentru a întîmpina soarele. Cu voce zglobie, cînd lumina se năpusti peste ea, Isabel cîntă aducerea zorilor.

În unele versiuni ale acestei poveşti se spune că Isabel a căzut spre Sabil şi că, astfel, şi-a primit numele. În altele, i se spune pur şi simpli Isabel a Toamnei* şi ultima ei urcare dincolo de cer e trecută sub tăcere. În unele, ea e de-o frumuseţe tragică – sau de-o urîţenie frumoasă. Adevărul adevărat s-a pierdut, cum s-au pierdut multe altele amănunte despre ea. În cadrul Bisericii Zorilor, Isabel în Cădere este totuşi încă venerată şi, printre multele sale mistere, se spune că unul dintre marile reflectoare interne din Ghezirah încă poartă amprenta siluetei ei vaporizate şi că acesta este singurul cusur pe toate oglinzile sale permis de Biserică. Şi undeva, dacă ştii unde să te uiţi între toate insulele lui Ghezirah, şi în momentul potrivit al zilei şi în anotimpul corect, există un anumit zid într-o anumită grădiniţă unde silueta Isabelei poate fi văzută, plonjînd

* *Autumn*, sinonim al lui *fall*.

din minaretele de sus de tot; traversînd orele cărămidă după cărămidă jilavă sub forma unei umbre mici.

Cît despre Genya, ea este deseori uitată la capătul acestei poveşti. Ea atinge chipul Isabelei pentru ultimul timp, surîde, se înclină şi dispare în uitare pe scara minaretei în jos. Faptul însă că a fost şi ea pedepsită de Biserica ei rămîne de necontestat, iar pedeapsa a fost la fel de crudă şi de justificată în felul ei ca aceea care i-a fost dată Isabelei. Genya şi-a păstrat toate simţurile, buricele sensibile ale degetelor, pentru scurt timp chiar şi abilităţile ei de dansatoare; ce i-a luat Biserica a fost însă capacitatea ei de *înţelegere*. I s-a dat apoi sarcina de a transcrie multe manuscrise dintr-o limbă moartă în alta, să dicteze, să înregistreze, să citească la nesfîrşit şi să recite orice îi cădea sub ochi şi orice atingea cu pielea. Erau crunte poveşti cu prinţese şi dragoni, ecuaţii a căror rezolvare i-ar fi adus şi pe genii în lacrimi, însă semnificaţia lor, a tuturor, trecea prin Genya neobservată. Genya deveni un receptacul stupid dar util, şi îmbătrîni şi se îngrăşă şi deveni versată într-o criptă comodă din străfundurile Catedralei Lumii, unde ferestrele dau spre stelele în mişcare şi unde noii adepţi erau duşi să o vadă – faimoasa Genya care o iubise cîndva pe Isabel şi îşi trădase Biserica; acum albă şi corpolentă, ocupată şi fără minte ca un vierme în vreme ce scormonea prin torente infinite de cuvinte. Există totuşi destine şi mai rele, iar Genya, datorită lipsei de înţelepciune, nu suferea. Şi nu era fără suflet – undeva, adînc sub faldurile de grăsime şi deşertăciune, dincolo de toate acele cuvinte învolburate, ea era tot Genya. Cînd muri, bolborosind ultima propoziţie a unei epopei pe care nici o altă Bibliotecară sau maşină n-ar fi fost în stare să o transcrie, acea parte din ea dăinui mai departe odată cu manuscrisul pentru a reverbera şi a rămîne închisă pe veci undeva, în mijlocul tuturor uriaşelor chipuri de stîncă ale cărţilor, în Catedrala Lumii. Pînă în ziua de faţă, în pagini precum acestea, Genya poate fi încă găsită uneori, frumoasă cum era odinioară,

dansînd desculță pe lespezile trandafirii şi calde într-o dimineață de vară nesfîrşită, în timpul care mereu a fost demult.

✦✦✦✦✦

Traducerea din limba engleză: Mircea Pricăjan

Titlul original: „Isabel of the Fall"

Copyright © Ian R. MacLeod, 2001

Text apărut inițial în Interzone 169, *2001*

şi reluat în volumul Breathmoss and Other Exhalations,

Golden Gryphon Press, 2004.

Ne-a purtat imaginația pe Marte, într-o trilogie multipremiată, a studiat viitoruri alternative și trecuturi ucronice, ne-a avertizat asupra pericolelor care ne pasc la nivel global în cea mai recentă trilogie a sa, parțial tradusă și în România. De această dată, Kim Stanley Robinson ne îndeamnă să privim spre trecutul apropiat, având în minte dictonul „Cine nu-și cunoaște trecutul e condamnat să îl repete".

Kim Stanley Robinson
O ISTORIE ILUSTRATĂ A SECOLULUI XX

Dacă adevărul nu se află pe rafturile Muzeului Britanic,
mă întreb, luînd carnețelul și creionul,
unde altundeva s-ar putea afla.
— Virginia Woolf

Starea celor ce suferă de depresie se îmbunătățește simțitor prin administrarea de doze zilnice de lumină puternică. Astfel, în fiecare zi, la ora opt seara, Frank Churchill se ducea la clinica de pe Park Avenue și stătea trei ore într-o încăpere iluminată cu o mie șase sute de wați. Nu era tocmai ca și cînd ai avea soarele în cameră, însă lumina era puternică, era cam ca și cînd șaisprezece becuri fără abajur ar fi atîrnat din tavan. În

cazul de față, becurile probabil că erau niște tuburi lungi ascunse după o placă de plastic alb. În felul acesta, tot tavanul strălucea.

Ședea la o masă și făcea rotocoale cu un pix mov pe un carnețel cu foi roz. Apoi se împlinea ora unsprezece și el ieșea pe străzile bătute de vînt, clipind des în vreme ce luminile traficului înotau în semiîntuneric. Se înapoia pe jos la o cameră de hotel din West Eighties. A doua zi dimineața, la ora cinci, avea să se întoarcă la clinică pentru un tratament înaintea zorilor, dar acum era timpul să se culce. Abia aștepta asta. Urma cura deja de trei săptămîni și se simțea istovit. Cu toate că tratamentul părea să aibă într-adevăr efecte benefice – din cîte își dădea el seama –, recuperarea se spunea că se produce, în medie, cu o rată de douăzeci de procente săptămînal, iar el habar nu avea ce stare ar trebui să-i dea aceasta.

În camera lui, beculețul robotului telefonic pîlpîia. Avea un mesaj din partea agentului, care îi cerea să-l contacteze numaidecît. Acum era aproape miezul nopții, totuși el tastă numărul și agentul răspunse de la primul țîrîit.

— Ai SFSI, îi zise Frank.

— Poftim? Poftim?

— Sindromul Fazei de Somn Întîrziat. Știu cum să te lecuiești de el.

— Frank! Ascultă, Frank, am o ofertă bună pentru tine.

— Ai aprins toate becurile?

— Poftim? O, da, ia zi, cum merge tratamentul?

— Probabil că mi-am revenit cu șaizeci la sută.

— Bun, bun. Ține-te de el. Ascultă, am ceva care ar trebui să te ajute sută la sută. Un editor din Londra vrea să te duci acolo și să scrii o carte despre secolul XX.

— Ce fel de carte?

— Ce faci tu de obicei, Frank, numai că de data asta de la A la Z. Ceva care să însumeze toate celelalte cărți ale tale, într-un fel. Vor s-o scoată la timp pentru intrarea în noul secol. Și fără zgîrcenie, cu o droaie de ilustrații, format mare...

— O carte pentru măsuța de cafea?

— Sigur, oamenii or s-o țină pe măsuța de cafea, dar nu asta-i...

— Nu vreau să scriu o astfel de carte.

— Frank...

— Ce vor, zece mii de cuvinte?

— Vor treizeci de mii de cuvinte, Frank. Şi-ți vor plăti un avans de o sută de mii de lire.

Asta-l făcu să pregete.

— De ce atît de mult?

— Sînt noi pe piața de carte. Înainte, s-au ocupat de computere şi sînt obişnuiți cu cifre ca astea. E-un alt nivel.

— Categoric. Da' eu tot nu vreau s-o scriu.

— Haide, Frank, tu eşti persoana potrivită! Singurul urmaş al Barbarei Tuchman! (Acesta era un blurb ce se găsea pe edițiile de masă ale operelor sale.) Te vor musai pe tine. Adică, ascultă aici: Churchill vorbeşte despre secolul XX. Ha-ha. E de milioane.

— Nu vreau s-o fac.

— Haide, Frank. Ți-ar prinde bine banii. Înțeleg că ai probleme cu plățile...

— Da, da. (Era timpul pentru altă abordare a problemei.) O să mă gîndesc.

— Tipii se cam grăbesc, Frank.

— Parcă ziceai ceva de intrarea în noul secol!

— Ziceam, numai atunci or să fie o groază de cărți de astea, iar ei vor să fure startul. Să stabilească un standard şi să o aibă pe tarabe cîțiva ani. O să fie ceva senzațional.

— Or să rămînă cu ea pe stoc în nici un an. Or să rămînă cu tot tirajul în brațe încă dinainte să se lanseze. Ți-o spun eu şi cred că mă pricep la cărțuliile de genul ăsta.

Agentul lui suspină.

— Haide, Frank. Ți-ar prinde bine banii. Cît despre carte... o să fie atît de bună pe cît o poți face tu, corect? Toată cariera te-ai ocupat de aşa ceva, iar acum ai ocazia să tragi linie. Şi o

mulțime de cititori... oamenii vor pleca ochiul la scrisul tău. Îngrijorarea îi ascuți vocea: Nu te lăsa influențat atît de tare de ce ți s-a întîmplat, încît să ratezi o ocazie ca asta! Oricum, munca e cel mai bun leac împotriva depresiei. Acum ai șansa să ne influențezi modul de gîndire asupra a ceea ce s-a întîmplat!

— Cu o cărțulie pentru sufragerie?

— Fir-ar să fie, n-o lua așa!

— Și cum să o iau?

Agentul inspiră adînc, lăsă aerul să iasă, vorbi foarte răspicat:

— Ia-o ca pe o sută de mii de lire, Frank.

Agentul lui nu înțelegea.

• • •

Cu toate acestea, a doua zi dimineață, pe cînd stătea sub tavanul ce radia lumină albă și mîzgălea cu un pix verde pe o foaie de hîrtie galbenă, hotărî să plece în Anglia. Nu mai avea chef să stea în camera aia; îl speria, întrucît bănuia că nu-l ajuta cu nimic. Nu era însănătoșit cu șaizeci la sută. Și nu voia să treacă la un tratament medicamentos. Nu descoperiseră nici o disfuncție cerebrală și absolut nici o problemă de ordin fizic, și chiar dacă asta nu însemna mare lucru, îl făcea totuși să se opună ideii de medicamente. Avea el motivele lui și voia să-și mențină controlul asupra sentimentelor!

Tehnicianul camerei cu lumină considera că atitudinea aceasta, în sine, era un semn bun.

— Nivelul de serotonină este normal, corect? Așa că nu-i atît de rău. Pe deasupra, Londra e mult mai la nord decît New York-ul, așa c-o să recuperezi lumina care-ți lipsește aici. Iar de-ți va trebui mai multă, poți oricînd să mergi și mai la nord, n-am dreptate?

• • •

Îi sună pe Charles și Rya Dowland pentru a-i întreba dacă poate trage la ei. Află că aceștia plecau spre Florida a doua zi,

însă îl invitară să stea totuşi la ei; le plăcea să-şi ştie apartamentul ocupat în lipsa lor. Frank mai făcuse asta înainte, încă avea cheia pe inelul său cu chei.

— Mersi, zise el.

La drept vorbind, aşa avea să fie mai bine. Nu-i prea ardea lui de conversaţii.

Îşi umplu deci rucsacul, punînd alături de haine şi echipamentul de camping, şi-n dimineaţă următoare luă un avion spre Londra. Ciudat cum se călătorea în zilele astea: intrai într-o odaie mişcătoare în faţa hotelului, apoi treceai dintr-o odaie în alta preţ de mai multe ore, păşind afară din nou doar cînd ieşeai din staţia de metrou Camden, la cîteva sute de metri de apartamentul lui Charles şi Rya.

Spectrul vechii sale plăceri îl vizită în vreme ce traversa Camden High Street şi trecea prin faţa cinematografului, ascultînd vocile Londrei. Aşa proceda de ani de zile: venea la Londra, trăgea la Charles şi Rya pînă-şi găsea alt loc de cazare, se documenta şi scria la Muzeul Britanic, vizita anticariatele de pe Charing Cross, petrecea serile la Charles şi Rya, unde se uitau la TV şi pălăvrăgeau. Aşa procedase cît scrisese patru cărţi, în decursul a douăzeci de ani.

Apartamentul se afla deasupra unei măcelării. Toţi pereţii lui erau acoperiţi de rafturi ticsite cu cărţi. Erau rafturi bătute în cuie şi deasupra vasului de toaletă, a căzii şi a patului pentru musafiri. În eventualitatea improbabilă a declanşării unui cutremur, oaspetele se putea trezit îngropat sub o sută de istorii ale Londrei.

Frank îşi aruncă rucsacul pe patul pentru musafiri şi coborî scările, pe lîngă poeţii Angliei. Livingul era ocupat aproape în întregime de o masă pe care se îngrămădeau ziare şi cărţi. Stradela de jos era o piaţă în aer liber şi de acolo auzea vocile vînzătorilor care-şi strîngeau marfa peste noapte. Soarele nu apusese, totuşi era trecut de nouă; zilele de mai erau întotdeauna lungi. Parcă s-ar fi aflat şi acum la o şedinţă de terapie.

Coborî la parter şi cumpără legume şi orez, apoi urcă înapoi şi le găti. Geamurile bucătăriei aveau culoarea apusului şi micul apartament radia, evocîndu-şi proprietarii atît de tare, încît aceştia parcă s-ar fi aflat acolo. Dintr-odată, Frank simți că le doreşte într-adevăr prezența.

După ce mîncă, deschise CD-playerul şi puse nişte Handel. Trase draperiile din living şi se culcuşi în fotoliul lui Charles, cu un pahar de vin bulgăresc în mînă şi un carnețel deschis pe genunche. Urmări lumina pîcloasă cum se scurgea din nori către nord şi încercă să se gîndească la cauzele Primului Război Mondial.

• • •

Dimineață, îl treziră bubuiturile unui satîr ca tranşa hălci înghețate de carne. Coborî scările şi mînă cereale, frunzărind în acelaşi timp ziarul *Guardian*, apoi luă metroul pînă pe Tottenham Court Road, de unde o luă la picior spre Muzeul Britanic.

Graţie volumului *Belle Epoque*, cercetarea cu privire la perioada antebelică o avea deja făcută, însă nu voia să întrerupă ritualul scrisului în Biblioteca Britanică; asta făcea ca el să ia parte la o tradiție ce începea cu Marx şi merge chiar mai departe în timp. Îşi arătă permisul încă valabil unui bibliotecar şi apoi găsi un loc liber pe rîndul său obişnuit; la drept vorbind, scrisese bună parte din *Entre Deux Guerres* în exact locul acela, sub lobii frontali ai uriaşei cupole craniene. Deschise un carnețel şi se uită în gol la pagină. Tacticos, scrise: *de la 1900 la 1914*. Apoi privi iarăşi lung pagina.

Prima lui carte se concentrase cu precădere asupra excelor clasei conducătoarea în Europa antebelică, după cum se exprimase un tînăr şi evident stîngist recenzent în *Guardian*. Atît cît discutase cauzele Marelui Război, subscrisese la teoria comună; că fusese rezultatul naționalismului tot mai pronunțat, al eşecului diplomației şi-al mai multor precedente amăgitoare din cele două decenii anterioare. Războiul Americano-

Spaniol, Războiul Ruso-Japonez şi cele două războaie balcanice rămăseseră toate conflagraţii pe plan local şi cu efecte necatastrofale; şi se înregistraseră cîteva „incidente", crizele marocane şi altele asemenea, care aduseseră cele două mari alianţe pe marginea prăpastiei, dar încă nu le învrăjbise. Aşadar, cînd Austro-Ungaria făcuse revendicări imposibile Serbiei, în urma asasinării lui Ferdinand, nimeni nu putea şti că situaţia va degenera şi că se va ajunge la măcel pe scară planetară.

Istoria ca accident. Ei, fără-ndoială că era mult adevăr în asta. Acum se trezi că gîndul îi zboară la mulţimile de pe străzile din toate marile oraşe, urlînd în gura mare vestea izbucnirii războiului; la dispariţia pacifismului, care păruse o forţă indestructibilă; la, pe scurt, aparent unanima susţinere pentru război în rîndul cetăţenilor prosperi din ţările puternice ale Europei. Susţinere pentru un război ce nu avea niciun motiv temeinic de-a fi!

Era ceva ireductibil misterios la asta, şi acum el hotărî că o va admite şi că va discuta problema. Pentru aceasta, va trebui să facă o trecere în revistă a secolului precedent, a *Pax Europeana*; cel care, în fapt, fusese un secol al subjugării sîngeroase, momentul de culme al imperialismului, cînd bună parte din lume cădea în faţa marilor puteri. Acele puteri prosperaseră pe spinarea coloniilor lor, care sufereau într-o mizerie cruntă. Apoi marile puteri îşi cheltuiseră profitul pe fabricarea de armament, pe care îl folosiseră apoi una împotriva celeilalte, distrugîndu-se reciproc. Era ceva just într-un mod straniu la această evoluţie a lucrurilor, ca atunci cînd un criminal în masă întoarce în sfîrşit arma împotriva sa. Pedeapsa cuvenită, sfîrşitul sentimentului de vinovăţie, sfîrşitul durerii. Oare asta putea într-adevăr să explice lucrurile? Cît stătuse în Washington lîngă patul de moarte al tatălui său, Frank vizitase Memorialul Lincoln şi, acolo, pe peretele din dreapta era al doilea discurs inaugural al lui Lincoln, săpat cu majuscule, fără virgule, o ciudăţenie care sporea cumva natura biblică a

mesajului, ca atunci cînd vorbea despre războiul aflat în desfăşurare: „CHIAR ŞI AŞA DACĂ VOIA DOMNULUI VA FI CA EL SĂ CONTINUE PÎNĂ CÎND TOATĂ BĂGAŢIA STRÎNSĂ CU SUDOAREA MUNCII VREME DE DOUĂ SUTE CINCIZECI DE ANI VA PIERI ÎN NIMIC ŞI PÎNĂ CÎND FIECARE PICĂTURĂ DE SÎNGE CURSĂ SUB LOVITURA BICIULUI VA FI RĂSCUMPĂRATĂ DE O ALTA CURSĂ SUB LOVITURA SABIEI CUM S-A SPUS ACUM TREI MII DE ANI CHIAR ŞI AŞA TREBUIE SPUS CĂ «JUDECATA DOMNULUI ESTE DREAPTĂ»."

Un gînd înspăimîntător, venit din acea parte întunecată a lui Lincoln care nu s-a aflat niciodată departe de suprafaţă. Totuşi, ca teorie a originii Marelui Război, aceasta continua să i se pare neadecvată. Era posibil să crezi asta despre regi şi preşedinţi, despre generali şi diplomaţi, despre ofiţerii de rang superior din toată lumea; ei ştiau ce făceau şi, astfel, poate că vinovăţia subconştientă îi împinsese la un act de suicid în masă. Dar despre cetăţeanul de rînd, acasă, exultînd pe străzi la aflarea veştii izbucnirii războiului general? Asta părea a fi, mai probabil, doar o altă formă de manifestare a urii faţă de celălalt. Toate problemele mele ţi se datorează ţie! El şi Andrea îşi spuseseră asta unul celuilalt deseori. Toată lumea o făcea.

Şi totuşi... avea impresia că adevăratele cauze îi scăpau, aşa cum le scăpaseră tuturor. Poate că era vorba de simpla plăcere a distrugerii. Care este reacţia primară la vederea unui edificiu? Fă-l una cu pămîntul. Care este reacţia primară la vederea unui străin? Atacă-l.

Se îndepărta însă de idee, cădea în consideraţii metafizice la adresa „naturii umane". Asta era întotdeauna o problemă la un eseu de amploarea aceasta. Şi oricare ar fi fost cauzele, rămînea anul 1914, ireductibil, inexplicabil, imuabil. „ŞI RĂZBOIUL A VENIT."

• • •

În celelalte cărţi ale sale nu scrisese niciodată despre războaie. Se număra printre cei care credeau că adevărata

istorie se scria pe timp de pace, şi că, atunci cînd intervenea un război, nu puteai decît să mai dai cu zarurile o dată sau să treci direct la tratatul de pace. Căci, cu excepţia unui istoric militar, lucrurile interesante reîncep doar după ce s-a încheiat războiul.

Acum, nu mai era la fel de sigur. Impresiile actuale privitoare la Belle Epoque era distorsionate, deoarece oamenii o vedeau doar prin lentila războiului care se încheiase; ceea ce însemna că Marele Război era, cumva, mai puternic decît Belle Epoque, ori barem mai puternic decît crezuse el. Se părea că, de data aceasta, va trebui să scrie despre el, pentru a afla sensul întregului secol. Aşadar, va trebui să se documenteze pe marginea lui.

Se apropie de mesele cu sistemul central de catalogare. Cînd soarele intră după nori, încăperea se întunecă şi el simţi un fior de răceală.

• • •

Un timp, cifrele singure îl năuciră. Pentru a sparge liniile de apărare cu tranşee, fuseseră declanşate bombardamente de artilerie incredibil de ample: pe Somme, britanicii instalaseră cîte un tun la fiecare douăzeci de metri pe un front lung de douăzeci şi doi de kilometri şi detonaseră un milion şi jumătate de proiectile. În aprilie 1917, francezii detonaseră şase milioane de proiectile. Mortiera germană Big Bertha trăgea proiectile la o înălţime de o sută douăzeci de kilometri, de-a dreptul în spaţiu. La Verdun avusese loc o „bătălie" care durase zece luni şi în care muriseră aproape un milion de oameni.

Secţiunea britanică a frontului era lungă de o sută patruzeci şi cinci de kilometri. În fiecare zi a războiului, în jur de şapte mii de oameni de-a lungul acelui front fuseseră ucişi ori răniţi – nu într-o luptă anume, ci doar ca rezultat al gloanţelor rătăcite sau a bombardamentelor. Acestea au fost numite „pierderi colaterale".

Frank se opri din citit, cu minte dintr-odată plină de imagini ale Memorialului Vietnamului. Îl vizitase imediat după ce plecase de la Memorialul Lincoln şi văzînd toate acele nume gravate în plăcile de granit negru avusese un efect puternic asupra sa. Un moment, i se păruse imposibil să-şi imagineze atîţia oameni, cîte o liniuţă albă pentru fiecare în parte.

Numai că o dată la o lună sau două, în timpul Marelui Război, britanicii înregistraseră morţi cît să umple un Memorial al Vietnamului. O dată la o lună sau două, vreme de cincizeci şi una de luni.

• • •

Completa fişe de cerere şi le dădea bibliotecarilor de la mesele din inelul central, apoi ridica volumele cerute cu o zi înainte şi se ducea cu ele la locul său. Le frunzărea şi lua notiţe, consemnînd în principal cifre şi date statistice. Fabricile britanice produseseră două sute cincizeci de milioane de proiectile. În marile bătălii muriseră, însumat, o jumătate de milion de oameni sau mai mult. Aproximativ zece milioane muriseră pe cîmpul de luptă, alte zece milioane căzuseră împotrivindu-se ordinelor ori fuseseră răpuşi de boli şi foamete.

Din cînd în cînd, se oprea din citit şi încerca să scrie; niciodată nu ajungea departe. Într-un rînd scrise mai multe pagini despre economia războiului. Organizarea agriculturii şi afacerilor, mai ales în Germania sub Rathenau şi-n Anglia sub Lloyd George, îi amintea foarte tare de economia postmodernă ce domina acum lumea. Rădăcinile capitalismului tîrziu puteau fi recunoscute în inovaţiile din timpul Marelui Război aduse de *Kriegsrohstoffabteilung*-ul lui Rathenau („Departamentul de Materie Primă pe Timp de Război") ori de a sa *Zentral Einkaufs-Gesellschaft*. Toate activităţile economice fuseseră organizate pentru lupta cu duşmanul; dar cînd războiul se încheiase şi duşmanul dispăruse, modul de organizare se păstrase. Oamenii continuau să-şi sacrifice roadele

muncii, numai că acum o făceau pentru corporațiile care luaseră pozițiile guvernelor din timpul războiului în sistem.

Astfel, mare parte din secolul XX fusese dominat de Marele Război. Şi apoi fusese semnat armistițiul, la ora unsprezece, în ziua de 11 noiembrie 1918. În dimineața aceea, în prima linie, cele două părți se bombardaseră reciproc, ca de obicei. Pînă la unsprezece muriseră mulți oameni.

În seara aceea, Frank se grăbi acasă, ajungînd cu puțin înainte să se dezlănțuie o furtună cu tunete. Aerul era întunecat ca sticla afumată.

• • •

Şi războiul nici nu se terminase.

Ideea aceasta, că cele două războaie mondiale fuseseră de fapt unul singur, nu-i aparținea lui. Winston Churchill o enunțase la vremea lui, la fel ca şi nazistul Alfred Rosenburg. Ei vedeau anii douăzeci şi treizeci ca pe un antract, o pauză pentru regrupare în toiul unui conflict în două părți. Ochiul uraganului.

Era ora nouă dimineața şi Frank se afla tot în apartamentul celor doi Dowland, zăbovind în fața cerealelor şi frunzărind întîi *Guardian*, apoi carnețelele sale. În fiecare dimineață îi venea greu să se apuce de treabă devreme şi, chiar dacă era luna mai, zilele nu păreau să se mai lungească. Ba dimpotrivă.

Existau argumente împotriva ideii războiului unic. În anii douăzeci, amenințarea nu prea părea să plutească în aer, cel puțin după semnarea Tratatului de la Locarno, în 1925: Germania supraviețuise colapsului financiar şi peste tot revenirea economică părea puternică. Însă anii treizeci arătaseră adevărata față a lucrurilor: depresiunea, noile democrații căzînd pradă fascismului, brutalul Război Civil Spaniol; înfometarea kulacilor; sentimentul teribil de fatalitate care se simțea pretutindeni. Senzația alunecării la vale, a recăderii în război, fără putință de împotrivire.

• • •

De data aceasta fusese însă diferit. *Războiul total.* Expresia aceasta fusese născocită de strategii militari germani în anii 1890, pe cînd analizau campania lui Sherman în Georgia. Şi crezuseră că poartă un război total atunci cînd bombardaseră nave neutre, în 1915. Dar se înşelau; Marele Război nu fusese un război total. În 1914, zvonul cum că soldaţii nemţi uciseseră opt călugăriţe belgiene ajungea pentru a şoca întreaga lume civilizată, iar mai tîrziu, cînd fusese scufundată *Lusitania,* obiecţiile fuseseră atît de aprige, încît nemţii acceptaseră să nu mai atace navele de pasageri. Asta se putea întîmpla doar într-o lume în care oamenii încă mai credeau în ideea că războaiele se poartă doar între armate şi că soldaţii ucid doar soldaţi, în vreme ce civilii suferă de neajunsuri şi poate îşi pierd viaţa accidental, însă nu sînt niciodată ţintiţi în mod voit. În Europa, aşa se purtau războaie de secole la rînd: o diplomaţie altfel înţeleasă.

În 1939, totul se schimbase. Poate că se schimbase doar fiindcă din baza tehnologică rezultase posibilitatea războiului total, sub forma bombardamentelor aeriene de rază lungă, în masă. Poate că, pe de altă parte, era o chestiune ce ţinea de învăţarea lecţiilor Marelui Război, a digerării implicaţiilor lui. Masacrarea kulacilor de către Stalin, de pildă: cinci milioane de ţărani ucraineni, ucişi fiindcă Stalin voia să colectivizeze agricultura. Hrana era intenţionat scoasă din acea regiune mănoasă, livrarea ajutoarelor întîrziată, rezervele secrete distruse; şi mii de saturi dispăruseră, pe măsură ce locuitorii lor mureau de foame. Asta însemna război total.

• • •

În fiecare dimineaţă, Frank frunzărea cataloagele cele mari, în speranţa că va mai găsi vreo carte despre istoria secolului XX. Îşi completa fişele, ridica volumele solicitate cu o zi înainte, se întorcea cu ele la locul său. Petrecea mai mult timp citind decît scriind. Zilele erau înnorate şi lumina era

slabă sub cupola uriaşă. Notiţele lui începeau să fie confuze. Renunţase la abordarea cronologică şi se întorcea iar şi iar la Marele Război, chit că lecturile sale principale tratau subiectul celui De-al Doilea Război Mondial.

Douăzeci de milioane muriseră în primul război, cincizeci de milioane în al doilea. Mare parte din diferenţă era reprezentată de victimele înregistrate în rîndul civililor. Spre sfîrşitul războiului, mii de bombe fuseseră aruncate peste oraşe în speranţa declanşării unor furtuni de foc, în care atmosfera însăşi se aprindea, cum se întîmplase în Dresda, Berlin, Tokyo. Acum, ţintele erau civilii şi erau uşor de nimerit prin bombardamente strategice. Hiroşima şi Nagasaki fuseseră, în sensul acesta, un soi de semn de exclamaţie, la sfîrşitul unei propoziţii pe care războiul o rostise încă de la început: vă vom ucide familiile acasă. Războiul e război, cum spusese Sherman; dacă vreţi pace, predaţi-vă. Şi ei se predaseră.

După două bombe. Nagasaki fusese bombardat cu trei zile după Hiroşima, înainte ca japonezii să apuce să se dumirească de dimensiunea dezastrului şi să reacţioneze. Aruncarea bombei peste Hiroşima era dezbătută la nesfîrşit în literatura de specialitate, însă Frank întîlni puţine tratate care să ia partea civililor japonezi. Truman şi consilierii lui, ziceau toţi, îi arătaseră lui Stalin că a) nu aveau doar o singură bombă şi b) că o vor folosi chiar şi ca semnal de ameninţare ori doar de avertizare, după cum demonstra Nagasaki. Victime civile cît să umple tot Memorialul Vietnamului într-o singură explozie gigantică, doar ca Stalin să-l ia în serios pe Truman. Ceea ce şi făcuse.

Cînd echipajul de pe *Enola Gay* aterizase, sărbătoriseră cu carne la grătar.

• • •

Seara, Frank stătea în apartamentul soţilor Dowland, în linişte. Nu citea, ci doar privea lumina vesperală de seară cum se scurgea din cer, la nord. Zilele începeau să se scurteze.

Simțea că avea nevoie de terapie. Mai multă lumină! O persoană ilustră rostise cuvintele acestea pe patul de moarte – Newton, Galileo, Spinoza, cineva de rangul lor. Fără doar și poate că, la momentul acela, persoana în cauză era deprimată.

Le simțea lipsa lui Charles și Rya. S-ar fi simțit mai bine, era sigur, dacă i-ar fi avut aproape și le-ar fi putut vorbi. La urma urmei, ăsta era chichirezul cu prietenii: erau mereu aproape și puteai vorbi cu ei. Aceasta era definiția prieteniei.

Numai că Charles și Rya erau în Florida. Iar el, la apus, văzu că pereții plini de cărți ai apartamentului funcționau asemenea unei cortine de plumb într-un mediu radioactiv, toate acele gînduri înregistrate pe hîrtie formînd un soi de scut de apărare împotriva realității otrăvitoare. Cel mai bun scut disponibil, probabil. Însă acum își rata scopul, cel puțin în ce-l privea pe el; cărțile nu păreau a fi altceva decît propriile lor cotoare.

Apoi, într-o seară, într-un prematur apus albastru, i se păru că întregul apartament devenise translucid și că el ședea într-un fotoliu, suspendat deasupra unui oraș necuprins și potopit de umbre.

• • •

Holocaustul, precum Hiroșima și Nagasaki, avusese precedente. Rușii cu ucrainenii, turcii cu armenii, coloniștii albi cu amerindienii. Însă eficiența mecanică a masacrării evreilor de către nemți era ceva nou și oribil. În teancul său era o carte despre cei care proiectaseră lagărele morții, arhitecții, inginerii, constructorii. Erau oare acești funcționari mai puțin demenți decît doctorii nebuni, decît paznicii sadici? Nu se putea hotărî.

Iar apoi era incredibilul lor număr, acel șase milioane. Era greu de cuprins cu mintea. Citi că exista o bibliotecă în Ierusalim care își făcuse o datorie de onoare din înregistrarea tuturor informațiilor disponibile despre fiecare din cele șase milioane de victime. Pe cînd umbla pe Charing Cross Road, în

după-amiaza aceea, se gîndi la asta şi se opri brusc locului. Atîtea nume într-o singură bibliotecă, altă încăpere translucidă, alt memorial. O secundă, înţelese la un anumit nivel cît de mulţi oameni însemna asta, destui cît să populezi toată Londra. Apoi sentimentul se stinse şi el rămase la un colţ de stradă, uitîndu-se în ambele direcţii, pentru a se asigura înainte să traverseze.

Continuîndu-şi drumul, încercă să calculeze de cîte Memoriale Ale Vietnamului ar fi nevoie pentru a fi listaţi toţi cei şase milioane. În mare, cîte două la fiecare o sută de mii; astfel, douăzeci pe milion. În concluzie, o sută douăzeci. Ia să le numeri unul cîte unul, pas cu pas.

• • •

Deprinse obiceiul de a-şi petrece serile în puburi. Wellington era la fel de bun ca oricare altul şi, pe deasupra, era frecventat uneori de persoane pe care le cunoscuse prin intermediul lui Charles şi Rya. Şedea cu aceştia şi îi asculta cînd discutau, însă deseori se trezea că gîndul îi zboară înapoi la ce citise în ziua aceea. Astfel, conversaţiile îşi urmau cursul fără el, iar britanicii, nitel mai toleranţi decît americanii faţă de excentricităţi, nu-l făceau să se simtă în plus.

În puburi era larmă mare şi multă lumină. Zeci de oameni se mişcau de colo-colo, vorbeau, fumau, beau. Un alt soi de încăpere drapată cu plumb. El nu bea bere şi, astfel, la început rămase treaz la minte; apoi descoperi cidrul tare. Acesta îi plăcea şi-l bea cum ceilalţi beau bere, şi se îmbăta destul de bine. După asta, uneori devenea extrem de vorbăreţ, spunîndu-le celorlalţi lucruri despre secolul XX pe care ei le ştiu deja. Totuşi, ei încuviinţau din cap şi veneau, din politeţe, cu informaţii suplimentare, după care readuceau subiectul la ceea ce discutaseră înainte, o făceau cu abilitate, fără a-i băga pumnul în gură.

Cel mai adesea, însă, cînd se îmbăta, se îndepărta şi mai tare de discuţiile lor, care evoluau mai repede decît era el în stare să urmărească. Şi-n fiecare dimineaţă de după, se trezea

tîrziu şi fără tragere de inimă, cu capul greu, cînd soarele era deja de-o prăjină pe cer şi lumina dimineţii se pierduse aproape complet pe aripile somnului. Depresivii n-ar fi trebui să bea de loc. Aşa că, în cele din urmă, renunţă să mai treacă pe la Wellington şi, în schimb, luă masa la puburile din apropierea apartamentului soţilor Dowland. Unul se numea Casa din Drum, celălalt Capătul Lumii, neinspirată alegere de nume, însă el tot mînca la Capătul Lumii, iar după aceea şedea la o masă din colţ şi trăgea de un whisky şi se holba la pagină după pagină de notiţe, rontăind capătul unui pix pînă rămînea în gură cu ceea ce aducea a şrapnel de plastic.

• • •

Luptele n-au încetat nici o clipă, cum proclama titlul unei cărţi. Dar bomba atomică însemna că a doua jumătate a secolului va arăta diferit faţă de prima. Unii, americani în bună parte, o numeau *Pax Americana*. Totuşi, majoritatea o numiseră Războiul Rece, 1945-1989. Şi nici măcar nu fusese atît de rece. Sub umbrela acordului de neagresiune dintre marile puteri, peste tot izbucniseră conflicte locale, războaie care, în comparaţie cu cele două mari, păreau mici; fuseseră însă peste o sută la număr şi în ele muriseră peste 350.000 de oameni anual, ajungîndu-se la un total de aproximativ cincisprezece milioane, unii spuneau chiar douăzeci; era greu de numărat. Majoritatea victimelor căzuseră în cele zece mai mari: cele două războaie din Vietnam, cele două războaie indo-pakistaneze, războiul din Coreea, războiul din Algeria, războiul civil din Sudan, masacrele din Indonezia, din 1965, războiul din Biafra şi războiul Iran-Irak. Pe deasupra, alte zece milioane de civili fuseseră înfometate prin acţiune militară voită; aşa încît, totalul din acea perioadă era egal cu cel al Marelui Război însuşi. Chiar dacă fusese nevoie de zece ori mai mult timp pentru asta. O îmbunătăţire, într-un sens.

Dar şi, poate, recrudescenţa atrocităţilor de război, ca şi cînd oroarea crimelor individuale ar fi putut compensa lipsa

crimelor în masă. Şi poate că aşa era; întrucît, acum, cercetarea sa consta dintr-o succesiune de istorisiri şi fotografii color cu violuri, dezmembrări, torturi – corpuri ale unor persoane individuale, îmbrăcate în propriile haine, împrăştiate pe pămînt în bălţi de sînge. Săteni vietnamezi, aruncaţi în aer de bombe cu napalm. Cambodgia, Uganda, Tibet – în Tibet era vorba, iarăşi, de genocid, pus în aplicare cu meticulozitate, aşa încît să nu atragă atenţia lumii, cîţiva săteni ucişi an de an într-un proces numit *thamzing* ori reeducare: sate atacate de chinezi şi săteni ucişi printr-o varietate de metode, „îngropaţi de vii, spînzuraţi, decapitaţi, eviscerați, fierţi, crucificaţi, hăcuiţi, lapidaţi, copii mici forţaţi să-şi împuşte părinţii; femei însărcinate cărora li se provocau avorturi, iar fetuşii erau aruncaţi grămadă în mijlocul satului."

• • •

Între timp, puterea pe planetă continua să se concentreze în tot mai puţine mîini. Al Doilea Război Mondial fusese singurul lucru care pusese capăt cu succes Marii Depresiuni, fapt pe care conducătorii nu-l uitaseră; astfel, consolidarea economică începută în Primul Război continuase de-a lungul celui De-al Doilea şi al Războiului Rece, împingînd întreaga lume spre un război economic.

La început, 1989 păruse a reprezenta o ruptură de toate acestea. Totuşi, acum, la doar şapte ani distanţă, învinşii Războiului Rece arătau toţi ca Germani în 1922, cu banii devalorizaţi, cu rafturile goale, cu democraţiile năruindu-se în junte. Doar că de data aceasta juntele aveau sponsori corporatişti; bănci multinaţionale conduceau vechiul bloc sovietic la fel cum făceau cu Lumea a Treia, cu „măsuri de austeritate" impuse în numele „pieţei libere", ceea ce însemna că oamenii se culcau flămînzi seară de seară pentru a-şi plăti datoriile milionarilor. În vremea aceasta, presiunea continua să crească, popoarele continuau să sufere, „conflictele locale" continuau să ardă în douăzeci de locuri diferite.

Într-o dimineață, Frank trăgea de un bol cu cereale, întîrziind ieşirea din apartament. Deschise *Guardian* şi citi că suma bugetelor pentru apărare din toată lumea în anul acela se ridica la un trilion de dolari.

— Mai multă lumină, rosti el, înghiţind greu.

Era o zi întunecată, ploioase. Simţea că i se dilată pupilele, străduindu-se să vadă. Zilele într-adevăr se scurtau, chiar dacă era luna mai; şi aerul se închidea, ca şi cînd ceţurile victoriene ale Londrei s-ar fi întors, fum de cărbune peste pînza realităţii.

Dădu pagina şi începu un articol despre conflictul din Sri Lanka. Singhalezii şi tamilii se războiau deja de o generaţie şi, la un moment dat săptămîna trecută, doi soţi ieşiseră din casă dimineaţa şi găsiseră capetele celor şase fii ai lor aranjate pe peluză. Aruncă ziarul în lături şi porni prin funingine de-a lungul străzilor.

• • •

Ajunse la Muzeul Britanic pe pilot automat. În vîrful teancului îl aştepta o carte ce conţinea totalul estimat al victimelor de război din secolul XX. În jur de o sută de milioane de oameni.

Se regăsi pe străzile întunecate ale Londrei, gîndindu-se la numere. Umblă toată ziua şi tot nu reuşi să-şi adune gîndurile. Iar în noaptea aceea, cînd îl fura somnul, calculul se reîntoarse, într-un vis ori o viziune hipnotică: ar fi nevoie de două mii de Memoriale ale Vietnamului pentru afişarea tuturor morţilor din războaiele secolului. De sus, se văzu pe sine plimbîndu-se pe Mall în Washington, D.C., şi tot parcul de la Capitoliu la Memorialul Lincoln era presărat cu V-urile negre ale Memorialelor Vietnamului, ca şi cînd un stol de păsări uriaşe ar fi aterizat în el. Toată noaptea se plimbă pe lîngă zidurile negre ca nişte aripi, mergînd spre vest, către mormîntul alb al rîului.

• • •

A doua zi, prima carte din teanc discuta războiul dintre China şi Japonia, 1931-1945. Ca majoritatea istoriei Asiei, acest

război lăsase puține urme în memoria Occidentului, deși fusese de proporții. Întreaga națiune coreeană devenise, de fapt, un lagăr de muncă forțată în efortul de război japonez, iar în lagărele de concentrare japoneze din Manciuria muriseră la fel de mulți chinezi cîți evrei uciseseră nemții. Între acești morți se numărau mii care își aflaseră sfîrșitul în stilul Mengele și al doctorilor naziști, cei răpuși prin tortură medicală în numele „științei". Experimentatorii japonezi efectuaseră, de pildă, transfuzii prin care îi goleau pe prizonierii chinezi de sînge, după care le umpleau venele cu sînge de cal, pentru a vedea cît timp vor supraviețui. Rata supraviețuirii varia de la douăzeci de minute la șase ore, „cobaiul" petrecînd tot acest timp în agonia morții.

Frank închise cartea și o puse deoparte. O culese pe următoarea din semiobscuritate și o cercetă cu ochii mijiți. Era un obiect vechi și greu, legat în piele verde-închis, cu un model auriu încrustat pe cotor și laturi. O *Istorie a secolului XIX, cu ilustrații*. Ilustrațiile erau fotografii sepia, decolorate și neclare. Publicată în 1902, de George Newnes Ltd.; echivalentul pentru secolul trecut al propriului său proiect, după toate aparențele. Curiozitatea în acest sens îl făcuse să solicite titlul. O deschise și o frunzări și pe ultima pagină îi reținu atenția un paragraf: „Cred că Omul este bun. Cred că ne aflăm în zorii unui secol ce va fi mai pașnic și mai prosper decît oricare altul în istorie."

• • •

Lăsă cartea jos și părăsi Muzeul Britanic. Consultînd o carte de telefon dintr-o cabină roșie, localiză cea mai apropiată agenție de închirieri auto, o filială Avis din apropiere de Westminster. Luă metroul și ajunse la agenție pe jos. De acolo, închirie o furgonetă Ford Sierra albastră. Avea volanul pe dreapta, desigur. Frank nu mai condusese niciodată în Marea Britanie și se așeză la volan încercînd să-și ascundă stînjeneala față de agentul auto. Slavă Domnului, ambreiajul, frîna și pedala de accelerație erau dispuse de la stînga la dreapta, ca

de obicei. Iar schimbătorul de viteze era în locul normal, chiar dacă trebuia să o acționezi cu mîna stîngă.

Vîrî stîngaci schimbătorul în viteză și ieși din garaj, cotind la stînga și rulînd pe banda stîngă a drumului. Era ciudat. Totuși, stranietatea faptului de-a ședea în dreapta îi amintea că trebuie să conducă pe stînga. Trase la trotuar și studie harta stradală Avis a Londrei. Stabili un traseu, se reînscrise în trafic și conduse pînă pe Camden High Street. Parcă în fața clădirii în care locuiau soții Dowland, apoi urcă la etaj și își strînse lucrurile. Duse rucsacul la mașină. Se întoarse pentru a lăsa un bilet: *Am plecat în țara soarelui de la miezul nopții.* După aceea coborî la mașină și porni spre nord, ieșind din Londra și intrînd pe autostradă.

• • •

Era o zi umedă. Plafonul jos de nori mai că nu atingea solul, scuturînd ici un duș de ploaie neagră, colo o jerbă de lumină cețoasă. Dealurile erau verzi, iar cîmpurile galbene ori brune ori verde mai deschis. La început, întîlni multe dealuri, multe cîmpuri. Apoi, drumul ocoli Birmingham și Manchester, și el conduse pe lîngă întinderi de case lipite unele de altele, șir după șir după șir, pe străzi înguste, fără copaci – toate ordonate și curățele, însă tot se numărau printre cele mai triste peisaje urbane pe care le văzuse vreodată. Străzi ca niște tranșee. Categoric, lumea gemea de oameni. Probabil că densitatea populației se apropia de nivelurile stabilite în acele experimente asupra șobolanilor care-i făcuse pe aceștia să o ia razna. Altă explicație mai bună nu era. În ambele cazuri, masculii aveau cel mai mult de suferit: vînători teritoriali, învățați să ucidă pentru a avea ce mînca, acum erau închiși în cutiuțe. Și își pierdeau rațiunea. „Cred că Omul este așa și pe dincolo", scria autorul edwardian, și de ce nu; nu se putea nega faptul că, în bună parte, toate erau opera oamenilor. Planificările, diplomația, luptele, violurile, crimele.

Soluția evidentă era predarea hățurilor lumii femeilor. Exista exemplul lui Thatcher în Falklands şi a Indrei Gandhi în Bangladesh, adevărat; însă totuşi, merita încercat, mai rău nu putea să fie! Şi, ținînd cont de instinctul matern, probabil că ar fi fost mai bine. Fiecare primă-doamnă să primească funcția soțului ei. Mai mult, fiecare femei să primească funcția soțului. Bărbații n-aveau decît să crească odraslele, vreme de cinci mii sau cincizeci de mii de ani, cîte unul pentru fiecare an de patriarhie criminală.

• • •

La nord de Manchester, întîlni gigantice turnuri radio şi ceva ce aducea a reactoare nucleare. Avioane de luptă săgetau pe cer. Secolul XX. De ce nu fusese autorul acela edwardian în stare să prevadă asta? Poate că viitorul se opunea pur şi simplu imaginației, atunci şi mereu. Ori poate că lucrurile nu arătaseră atît de rău în 1902. Edwardianul, uitîndu-se spre viitor într-un moment de prosperitate, văzuse tot prosperitate; în schimb, urmase un secol al ororilor. Acum, te uitai spre viitor într-un moment al ororii; astfel, prin analogie, viitorul nu părea să rezerve decît tristeți fără margini. Şi beneficiind de noile tehnologii distructive, practic orice era posibil: război chimic, terorism nuclear, holocaust biologic; victime ucise de nano-asasini care le străbat corpul sau de viruşi infiltrați în rezerva lor de apă sau de un țîrîit anume ale telefonului; sau transformați în zombies de medicamente ori implanturi cerebrale, tortură sau gaz toxic; sau răpuşi pur şi simplu de gloanțe ori foamete; hi-tech, low-tech, metodele erau nesfîrşite. Iar motivele aveau să fie mai puternice ca oricînd; cum numărul populației creştea şi resursele scădeau, oamenii aveau să se lupte nu pentru a conduce, ci pentru a supraviețui. Cine ştie ce țărişoară, văzîndu-se în pragul înfrîngerii, putea dezlănțui o epidemie împotriva rivalului ei şi ucide accidental un continent întreg sau toată omenirea. Era o posibilitate plauzibilă. Secolul XXI putea face secolul XX să pară floare la ureche.

• • •

Îşi revenea din astfel de reverii şi îşi dădea seama că trecuseră treizeci sau patruzeci sau chiar optzeci de kilometri fără ca el să nu vadă nimic din lumea exterioară. Pilot automat, pe drumuri inversate! Încercă să se concentreze.

Era undeva dincolo de Carlisle. Harta indica două rute posibile spre Edinburgh: una părăsea autostrada cu puțin înainte de Glasgow, în vreme ce un drum mai mic o părăsea mai repede şi oferea o traiectorie mult mai directă. Alese varianta din urmă şi, la un sens giratoriu, ieşi pe A702, o şosea cu două benzi ce se-ndrepta spre nord-est. Asfaltul ei negru era ud de ploaie, iar norii care goneau pe cer erau întunecați. După cîțiva kilometri, trecu pe lîngă un indicator care spunea „Scenic Route", ceea ce-l anunța că alesese calea greşită. Însă nu-i ardea să facă drum întors. Probabil că, urmînd acest curs, ar fi ajuns la fel de repede acum, doar că după un efort mai mare: sensuri giratorii dese, sate cu semafoare şi porțiuni înguste unde drumul era mărginit de garduri vii ori ziduri. Apusul era aproape, iar el conducea de cîteva ore bune; era obosit şi cînd camioane negre goneau spre el, ieşind din perdelele de ploaie şi umbre, avea impresia că se vor ciocni frontal cu el. Începu să-i fie greu să stea pe partea stîngă a drumului şi nu să-şi urmeze instinctele, trecînd pe dreapta. Dreapta şi stînga trebuiau inversate la acel nivel, totuşi păstrate nealterate la nivelul piciorului – inversate în privința mîinii care se ducea la maneta schimbătorului de viteze, dar neinversate pentru acțiunea pe care o avea schimbătorul – şi totul începea să se amestece şi să devină confuz, pînă cînd, în cele din urmă, un trailer mare veni cu viteză din contra-sens şi el vră la stînga, doar că apăsă pedala de accelerație în locul frînei. Simțind pe neaşteptate zvîcnetul înainte, trase şi mai tare de volan la stînga, pentru a fi sigur, şi asta făcu roțile din stînga să părăsească asfaltul şi să intre în noroiul şanțului, aruncînd maşina înapoi pe drum. Acționă frînele tare şi trailerul vui pe lîngă urechea sa. Maşina patină pe asfaltul ud şi se opri.

Trase pe margine şi porni luminile de avarie. Cînd coborî, observă că oglinda din partea şoferului dispăruse. În locul ei rămăsese doar o adîncitură dreptunghiulară în metal, patru găuri cu filet şi o gaură mai mare, pentru mecanismul de ajustare a oglinzii, care lipsea şi el.

Se duse de cealaltă parte a maşinii pentru a vedea cum arătau oglinzile laterale ale Sierrei. Metal solid şi carcasă de plastic. Merse o sută de metri înapoi pe drum, căutînd-o prin crepuscul pe cea care lipsea, dar nu află nimic. Oglinda se pierduse definitiv.

• • •

La intrarea în Edinburgh, se opri şi-l sună pe Alec, un vechi prieten.

— Poftim? Frank Churchill? Salut! Eşti aici? Treci pe la mine, atunci.

Frank îi urmă indicaţiile şi ajunse în centrul oraşului, pe lîngă gară, pînă într-un cartier cu străzi înguste. Parcarea laterală cu spatele îi dăduse întotdeauna de furcă; trebui să încerce de patru ori ca să aducă maşina lîngă bordură. Sierra se hurducă peste pietrele de pavaj şi se opri. Frank opri motorul şi coborî, însă tot corpul continua să-i vibreze, un uriaş diapazon murmurînd în crepuscul. Luminile magazinelor cădeau peste maşinile în trecere. Măcelărie, brutărie, restaurant indian.

Alec locuia la etajul trei.

— Intră, bătrîne, intră. Arăta stors. Credeam că eşti în America! Ce vînt te aduce aici?

— Nu ştiu.

Alec îi aruncă o căutătură piezişă, apoi îl conduse în zona de bucătărie şi living a apartamentului. Uitîndu-te pe geam vedeai, peste acoperişuri, castelul. Alex rămase în bucătărie, necaracteristic de tăcut. Frank îşi lăsă rucsacul jos şi se apropie de fereastră. Privi castelul cu un sentiment străin. În trecut, el şi Andrea se pregătiseră de mai multe ori în vizită la Alec şi

Suzanne, care era primatolog. La vremea aceea, ei locuiau într-un apartament uriaş, pe trei niveluri, în New Town, iar cînd Frank şi Andrea sosiseră, rămăseseră toţi patru treji pînă tîrziu în noapte, bînd brandy şi sporovăind într-un living georgian, cu tavan înalt. În timpul unei şederi merseseră toţi în Highlands, iar altă dată Frank şi Andrea stătuseră o săptămînă, cît ţinuse un festival, şi toţi patru urmăriseră toate piesele la care putuseră ajunge. Dar acum, Suzanne şi Alec îşi văzuseră fiecare de drumul lui, Frank şi Andrea erau divorţaţi, iar Alec locuia în alt apartament. Toate viaţa aceea dispăruse.

— Am picat într-un moment prost?

— Nu, deloc. (Zdrăngănit de vase în timp ce Alec trebăluia la chiuvetă.) Trebuie să plec să iau cina cu nişte prietenii. Nu vii şi tu? Ai mîncat?

— Nu. Nu voi fi...

— Nu. Cred că ai făcut deja cunoştinţă cu Peg şi Rog. Şi sînt sigur că ne-ar prinde bine să relaxăm mintile. Dimineaţă am fost toţi la o înmormîntare. Nişte prieteni comuni, le-a murit copilul. A murit în leagăn, înţelegi.

— Iisuse. Adică pur şi simplu a...

— Sindromul morţii subite infantile, da. L-au lăsat la creşă şi acolo a murit, în somn. Avea cinci luni.

— Iisuse.

— Mda. Alec se duse la masa din bucătărie şi umplu un pahar dintr-o sticlă de Laphroaig. Vrei un whisky?

— Da, te rog.

Alec mai turnă un pahar, îl bău pe al său.

— Presupun că, în zilele de-acum, ideea este că o înmormîntare corectă îi ajută pe părinţi să facă faţă situaţiei. Aşa că Tom şi Elyse au adus sicriul, care era cam atît de mare.

Ţinu palmele la distanţă de treizeci de centimetri.

— Nu...

— Mda. N-am văzut niciodată aşa ceva.

Băură în linişte.

• • •

Restaurantul era un local boem, căutat, care servea preparate din fructe de mare, dispus deasupra unui pub. Acolo, Frank şi Alec îi întîlniră pe Peg şi Rog, un alt cuplu, şi o femeie pe nume Karen. Toţi behaviorişti pentru animale şi toţi pornind spre Africa în următoarele cîteva săptămîni – Tog şi Peg în Tanzania, ceilalţi în Rwanda. În pofida nefericitului eveniment de dimineaţă, discuţia era iute, spirituală, cu spectru larg; Frank bău vin şi ascultă conversaţii despre politica africană, despre problemele filmării primatelor, despre muzica rock. Doar o dată a ajuns vorba la înmormîntare, iar atunci ei clătinară din cap; nu prea aveau ce să spună. Îndîrjire de fier.

Frank grăi:

— Presupun că-i mai bine că s-a întîmplat acum decît atunci cînd copilul ar fi avut trei sau patru ani.

Comesenii îl săgetară cu privirea.

— O, nu, zise Peg. Eu nu cred asta.

Extrem de conştient că-i scăpase o prostie, Frank încercă să-şi repare gafa:

— Adică, înţelegi, au mai mult timp să...

Clătină din cap, încurcat.

— E ca şi cum ai compara două absolute, nu crezi? rosti Rog cu duhul blîndeţii.

— Aşa e, admise el. Adevărat.

Îşi îşi bău vinul. Ar fi vrut să urmeze: Adevărat, voia să spună, orice moarte este un dezastru absolut, pînă şi aceea a unui copilaş prea tînăr ca să-şi dea seama ce se întîmplă; dar dacă ţi-ai fi petrecut viaţa crescînd şase astfel de copii şi apoi ai ieşi din casă într-o dimineaţă şi le-ai găsi capetele pe peluză? Oare asta nu-i ceva mai absolut decît ailaltă? Era băut, îl durea capul, trupul continua să-i vibreze de la cît condusese şi de la şocul întîlnirii cu trailerul; şi părea plauzibil ca dislexia epuizării să-i fi pus stăpînire pe toate procesele de gîndire, inclusiv pe sentimentul său de moralitate, dînd totul peste cap. Aşa că strînse din dinţi şi se concentră la vin, cu furculiţa vibrîndu-i

în mînă, cu paharul zăngănind de dinții săi. Încăperea era întunecată.

• • •

Mai tîrziu, Alec se opri la ușa clădirii sale și clătină din cap.

— Încă nu-s pregătit pentru asta, zise. Hai să încercăm la Preservation Hall, e genul tău de local în nopțile de miercuri. Jazz tradițional.

Frank și Andrea fuseseră pasionați de jazzul tradițional.

— E bun de ceva?

— Destul de bun pentru noaptea asta, eh?

Pubul era la o distanță pe care o puteai parcurge pe jos, străbătînd o promenadă largă, pavată cu piatră cubică, numită Grassmarket, apoi urcînd pe Victoria Street. Ajunși la ușa lui, se opriră; se percepea taxă de intrare, formația de pînă atunci fusese înlocuită cu un bufet și un concert, în care evoluau mai multe formații. Fondurile strînse aveau să ajungă la familia muzicantului din Glasgow, care își pierduse recent viața într-un accident de mașină.

— Iisuse Hristoase, exclamă Frank, enervat la culmea. Se întoarse să plece.

— Nu strică să încercăm, rosti Alec și scoase portmoneul. Fac cinste.

— Dar am mîncat deja.

Alec nu-l luă în seamă și-i dădu celui de la ușă douăzeci de lire.

— Vino.

Înăuntru, un pub foarte mare gemea de oameni și o masă de bufet enormă stătea să se prăbușească sub greutatea cărnurilor, pîinilor, salatelor, platourilor cu fructe de mare. Își luară de băut de la bar și se așeză la capătul unei mese de picnic pline. Era gălăgie, accentul scoțienilor atît de pronunțat, încît Frank înțelegea mai puțin de jumătate din ceea ce auzea. Pe scenă evoluau formații locale: formația de jazz tradițională, care cînta de regulă acolo, un comedian, un interpret de melodii din anii

patruzeci, un grup country-western. Alec şi Frank se duseră cu rîndul la bar pentru noi băuturi. Frank urmări formaţiile şi mulţimea. Toate vîrstele şi tipurile erau reprezentate. Fiecare formaţie spunea cîte ceva despre muzicantul răposat, care aparent fusese bine-cunoscut, un rocker tînăr şi încă unul destul de apreciat. Suferise un accident pe cînd se întorcea beat de la un concert. Nimeni nu era cîtuşi de puţin surprins.

Cam pe la miezul nopţii, un tînăr obez de la masa lor, care pînă atunci şterpelise hrană de pe toate platourile din jurul său, se ridică în picioare, greoi ca o balenă, şi urcă pe scenă. Cînd se alătură formaţiei care se pregătea să înceapă, oamenii ovaţionară. Luă o chitară, se aplecă spre microfon şi purcese să cînte o selecţie de r&b şi rock-and-roll vechi. Pînă acum, el şi formaţia lui erau cei mai buni, şi pubul intră în fierbere. Mare parte din mulţimi se ridică în picioare şi dansă pe loc. Alături de Frank, un punker trebui să se aplece peste masă pentru a-i răspunde unei doamne cărunte, curioasă cum îşi făcea el părul ţepi. Un priveghi celtic, gîndi Frank, dînd cidrul peste cap şi urlînd împreună cu ceilalţi cînd grăsanul atacă „Rock and Roll Music" a lui Chuck Berry.

Drept pentru care, nu simţea pic de durere cînd formaţie încheie ultimul bis şi el şi Alec se împleticiră afară în noapte, croindu-şi drum spre casă. Se făcuse mult mai frig cît stătuseră ei înăuntru şi străzile erau întunecate şi pustii. Preservation Hall nu era decît o cutiuţă de lemn luminoasă, îngropată într-un oraş de piatră rece. Frank se uită îndărăt în direcţia lui şi văzu că lumina unui felinar se reflecta în pietrele negre de pavaj ale Grassmarket-ului, făcînd să pară că erau mii de licurici albi pe jos, semănînd cu nume gravate în granitul negru, de parcă întreaga suprafaţă a pămîntului ar fi fost acoperită cu o singură placă memorială.

• • •

A doua zi, porni iar spre nord. Traversă Forth Bridge, apoi o luă spre vest, de-a lungul malului unui lac, către Fort

William, iar de acolo la nord, prin Highlands. Dincolo de Ullapool, creste abrupte se iscau aidoma unor înotătoare dorsale din coastele mlăştinoase ale dealurilor pe care nu creştea niciun trunchi de copac. Era apă pretutindeni, de la bălți la lacuri, Atlanticul însuşi arătîndu-şi fața din punctele cele mai înalte. Departe în zare se întrevedeau insulele înalte ale Hebridelor Interioare.

Continuă spre nord. Avea sacul de dormit şi izoprenul cu el, aşa că parcă într-un loc larg, îşi găti nişte supă la plita sa Bluet şi dormi în maşină, în spate. Se trezi odată cu zorii şi porni către nord. Nu vorbi cu nimeni.

Într-un tîrziu, atinse punctul cel mai nordic al Scoției şi se văzu nevoit s-o ia la est, pe un drum care urmărea malul Mării Nordului. În seara aceea, devreme, ajunse în Scrabster, în extremitatea nord-estică a Scoției. Conduse la docuri şi află că un feribot era planificat să plece spre Insulele Orkney a doua zi la prînz. Hotărî să-l ia.

Nu găsi un loc ferit în care să parcheze, aşa că-şi luă cameră la hotel. Mîncă de cină într-un restaurant din apropiere, crevete proaspete în maioneză cu fulgi de porumb, după care se înapoie în cameră şi dormi.

A doua zi dimineață, la ora şase, hoaşca bătrînă care ținea hotelul ciocăni la uşa sa şi-i spuse că peste patruzeci de minute pleca un feribot, neplanificat: nu voia să-l ia? El răspunse afirmativ. Se ridică şi se îmbrăcă, după care se simți prea obosit pentru a continua. Hotărî să ia totuşi feribotul regulat, se dezbrăcă de haine şi se întoarse în pat. Apoi înțelese că, din cauza oboselii sau nu, nu va reuşi să adoarmă la loc. Înjurînd, aproape plîngînd, se sculă şi se îmbrăcă la loc. La parter, bătrîn prăjise şuncă şi-i pregătise două sandvişuri groase, cum el nu mai avea să prindă servirea micului-dejun. Mîncă sandvişurile stînd în Sierra, aşteptînd să urce maşina pe feribot. Odată ajuns cu ea în cală, o încuie şi urcă în cabina pasagerilor, caldă şi sufocantă, se întinse pe o banchetă tapisată cu vinil şi adormi, în sfîrşit.

Se deşteptă cînd amarară în Stromness. Un moment, nu-şi aminti cînd urcase pe feribot şi nu reuşi să priceapă de ce nu se afla în patul său de hotel, în Scrabster. Se uită năuc prin geamurile lăptoase de la apa salină şi văzu ambarcaţiuni de pescuit. Se minună, după care memoria îi reveni. Era în Insulele Orkney.

• • •

Conducînd de-a lungul coastei sudice a insulei principale, descoperi că imaginea sa mentală a arhipelagului Orkney fusese întru totul greşită. Se aşteptase la o extensie a Highlands; în schimb, semăna cu estul Scoţiei, relief jos, rotund şi verde. Bună parte a pămîntului era cultivat ori folosit ca păşune. Cîmpuri verzi, garduri, case de fermă. Era puţin dezamăgit.

Apoi, în Kirkwall, cel mai mare oraş de pe insulă, trecu pe lîngă o catedrală gotică – o catedrală gotică foarte mică, un fel de catedrală de buzunar. Frank nu mai văzuse niciciînd aşa ceva. Opri şi coborî să se uite mai bine. Catedrala Sf. Magnus, începută în 1137. Ce uşor şi ce departe în nord! Nici o mirare că era atît de mică. La construirea ei trebuie să fi fost nevoie de muncitori de pe continent, aduşi aici, într-un sătuc pescăresc sărac, cu case din chirpici şi acoperite cu stuf; ce influx ciudat trebuie să fi fost, un soi de revoluţie culturală. Odată terminată, probabil că clădirea lăsase impresia unui lucru de pe altă planetă.

După ce dădu ocol casei episcopului de alături, şi apoi unui muzeu mic, înţelese că poate totuşi nu fusese un şoc atît de mare pentru Kirkwall. În zilele acelea, insulele Orkney fusese un fel de răscruce de drumuri, unde nordici şi scoţienii şi englezii şi irlandezii se întîlneau, dînd naştere unei culturi indigene cu rădăcini adînci pînă în Epoca de Piatră. Unele dintre cîmpurile şi păşunile pe care le întîlnise la venire erau muncite de cinci mii de ani!

Şi ce chipuri umblau pe străzi, atît de ferme şi de vii. Imaginea lui asupra culturii locale fusese la fel de greşită ca

imaginea sa asupra regiunii. Se gîndise că va întîlnii sătucuri pescăreşti decrepite, pe cale de extincție din pricina exodului localnicilor la sud, spre marile oraşe. Dar nu aşa stăteau lucrurile în Kirkwall, unde adolescenții hoinăreau în cete vorbărețe şi restaurantele de la stradă erau pline de clienți la ora prînzului. În librării găsi secțiuni extinse tratînd subiecte locale: ghiduri ale naturii, ghiduri arheologice, istorii, poveşti maritime, romane. Mulți scriitori, evident populari, abordaseră ca subiect principal insulele. Pentru localnici, înțelese el, insulele Orkney erau centrul lumii.

• • •

Cumpără un ghid şi porni spre nord, urcînd pe coasta de est a insulei principale pînă la Broch of Gurness, un fort şi sat ruinat ce fusese ocupat din vremea lui Hristos pînă în epoca vikingă. Vestigiile înseşi constau dintr-un turn rotund de piatră înalt cam de şase metri. Peretele lui era gros de cel puțin trei metri şi era făcut din lespezi plate, atît de bine clădite încît n-ai fi putut strecura nici măcar o monedă în crăpături. Zidurile din satul dimprejur erau mult mai subțiri; sub atac, sătenii se retrăgeau în turn. Frank încuviință din cap la propoziția explicativă din ghid, amintindu-şi că secolul XX nu deținea monopol asupra atrocităților. Unele se întîmplaseră chiar acolo, fără îndoială. Doar dacă fortul nu funcționase ca un element de intimidare.

Gurness stătea deasupra unui canal îngust între insula principală şi insulița Rousay. Uitîndu-se la canal, Frank observă unde albe pe apa lui albastră; veneau valuri şi spumă. Era, aparent, o mişcare de flux, iar în momentul acela întregul conținut al canalului urca spre nord cu o viteză pe care Frank n-o mai văzuse decît la rîuri.

• • •

Urmînd instrucțiunile din ghid, vizită vestigiile neolitice de pe insulă: Brodgar, Stenness şi Maes Howe. Brodgar şi

Stenness erau două inele din piloni de piatră aşezate în picioare; Maes Howe era o încăpere mortuară, aflată la mică distanţă.

Inelul Brodgar era într-adevăr mare, o sută doi metri în diametru. Pe jumătate din cele şaizeci de lespezi originale se aflau încă în picioare, fiecare un bloc de gresie cioplit brut, transformate sub influenţa mileniilor în forme puternic individuale şi carismatice, aidoma unor figurine Rodin. Urmînd arcul lor, urmări lumina soarelui spărgîndu-se pe ele. Era splendid.

Vestigiile de la Stenness nu erau la fel de impresionate, întrucît nu mai rămăseseră decît patru piloni, fiecare incredibil de înalt. Trezeau mai mult curiozitate decît mirare: cum reuşiseră să ridice în picioare monştrii aceia? Nimeni nu ştia bine.

De pe drum, Maes Howe nu era decît o movilă conică acoperită de iarbă. Pentru a vedea interiorul trebui să aştepte un tur cu ghid. Din fericire, acesta era programat să înceapă în cincisprezece minute.

Tot singura persoană care aştepta era şi cînd se apropie o femeie scundă şi îndesată, într-o camionetă. Avea în jur de douăzeci şi cinci de ani, purta jeanşi Levi's şi un vindiac roşu. Îl salută şi descuie o poartă în gardul care împrejmuia ridicătura de pămînt, apoi îl conduse pe o cărăruie de pietriş spre intrarea situată în partea sud-vestică. Acolo, trebui să se lase în genunchi şi să se tîrască, înaintînd pe un tunel înalt de un metru şi lung cam de zece. În toiul iernii, la apus, lumina strălucea direct prin acea intrare, se uită femeia peste umăr şi-l spus. Jeanşii ei erau noi.

Încăperea principală a mormîntului erau suficient de înaltă.

— Oau, făcu el, îndreptîndu-se de spate şi uitîndu-se împrejur.

— E mare, nu-i aşa? zise ghidul.

Îi vorbi despre ea într-un mod degajat. Pereţii erau făcuţi din lespezile de gresie care se găseau pretutindeni, intrarea

fiind mărginită de cîți monoliți gigantici. Şi ceva neaşteptat: în secolul al XII-lea, patru sute de ani după construirea mormîntului, în el intrase un grup de vikingi, pentru a se adăposti de o furtună care durase trei zile. Se ştia asta deoarece îşi omorîseră timpul cioplind pe pereți rune care spuneau povestea. Femeia indică spre linioare şi traduse:

— „Fericit e cel ce află marea comoară." Iar aici: „Ingrid este cea mai frumoasă femeie din lume."

— Glumeşti.

— Asta scrie. Uite aici, vei vedea că au făcut şi nişte desene.

Indică trei figuri grațioase, din linii, cioplite probabil cu lama unei securi: o morsă, un narval şi un dragon. Le văzuse pe toate trei în magazinele din Kirkwall, reproduse în argint ca cercei şi pandantive.

— Sînt frumoase, zise.

— Avea ochi bun vikingul ăla.

Se uită la ele mult timp, după care se plimbă prin încăpere pentru a studia din nou runele. Era un alfabet sugestiv, aspru şi unghiular. Ghidul nu părea să se grăbească, îi răspundea la întrebări pe îndelete. Vara era ghid şi iarna țesea svetere şi cuverturi. Da, era întuneric iarna. Nu era însă frig. Temperatura medie se situa în jurul a minus un grad.

— Aşa de cald?

— Curentul Golfului e motivul, înțeleg. De aceea i-atît de cald în Marea Britanie, dar şi-n Norvegia, dacă mă gîndesc mai bine.

Cald în Marea Britanie.

— Înțeleg, zise el răspicat.

Înapoi afară, rămase cu ochii în lumina tare a după-amiezii, clipind des. Tocmai ieşise dintr-un mormînt vechi de cinci mii de ani. Jos, lîngă lac, se vedeau pilonii de piatră, ambele inele. Ingrid este cea mai frumoasă femeie din lume. Se uită la Brodgar, un cerc de puncte negre lîngă luciul argintiu al apei. Şi acela era un memorial, chit că ceea ce trebuia să-i facă pe privitori să rememoreze se pierduse în negura timpului. O

mare căpetenie; moartea unui an, naşterea următorului; planetele, luna şi soarele, mersul lor. Sau poate altceva, ceva mai simplu. *Sîntem aici.*

• • •

Judecînd după soare, încă era după-amiază, drept pentru care fu surprins cînd îşi consultă ceasul de la mînă şi constată că era ora şase. Incredibil. Avea să fie exact ca la terapie! Doar că mai bine, întrucît era în aer liber, în lumina soarelui şi adierea vîntului. Să petreci vara în insulele Orkney şi iarna în Faulkland, care se spunea că sînt foarte asemănătoare... Se înapoie la Kirkwall şi luă cina la restaurantul hotelului. Chelneriţa era înaltă, atractivă, în jur de patruzeci de ani. Îl întrebă de unde este şi el o întrebă cînd se aglomera acolo (iulie), ce populaţie avea Kirkwall (aproximativ zece mii, bănuia ea) şi cu ce se ocupa ea pe timp de iarnă (cu contabilitatea). Luă scoici opărite şi un pahar de vin alb. După aceea, şezu în Sierra şi studie harta. Ar fi vrut să doarmă în maşină, dar încă nu văzuse un loc bun unde se parcheze peste noapte.

Partea nord-vestică a insulei principale părea promiţătoare, astfel încît conduse din nou prin mijlocul ei, trecînd iarăşi pe lîngă Stenness şi Brodgar. Pilonii de la Brodgar se reliefau pe cerul la apus, înconjuraţi de portocaliu şi roz şi alb şi roşu.

În extremitatea nord-vestică a insulei, Punctul lui Buckquoy, era o mică parcare, goale atît de tîrziu seara. Perfect. Extinzîndu-se spre vest de punct era un stăvilar de flux, acum acoperit de apă; la cîteva sute de metri peste întinderea mării se afla o insuliţă numită Brough of Birsay, o felie plată de gresie răsturnată cu faţa spre vest, astfel încît i se putea vedea întreaga suprafaţă înverzită. În capătul dinspre el erau ruine şi un muzeu, un far mic în punctul vestic. Fără doar şi poate, avea ce vizita a doua zi.

La sud de punct, malul vestic al insulei se curba înapoi într-un golf larg, deschis. Dincolo de plaja lui se înălţau ruinele

bine păstrate ale unui palat de secol XVI. Golful se sfîrşea într-un pisc înalt numit Marwick Head, care avea în vîrf un turn ce se numea Memorialul Kitchener, descoperi el uitîndu-se în ghidul turistic. În 1916, aproape de mal, *HMS Hampshire* atinsese o mină şi se scufundase, şi şase sute de oameni, printre care şi Kitchener, se înecaseră.

Ciudat să vadă asta. În urmă cu vreo două săptămîni (care i se păreau a fi ani) citise că atunci cînd frontul german fusese informat de moartea lui Kitchener, toţi începuseră să sune din clopoţei şi să zăngănească oale în semn de bucurie; gălăgia se răspîndise de-a lungul şi de-a latul tranşeelor nemţeşte, de la coasta belgiană la frontiera suedeză.

Îşi întinse sacul de dormit şi izoprenul în partea din spate a maşinii şi se întinse. Avea o lumînare pentru citi, însă n-avea chef să citească. Vuietul talazurilor era puternic. Încă persista un dram de lumină în aer, apusurile astea de vară în nord erau într-adevăr lungi. Soarele păruse a aluneca mai mult spre dreapta decît a coborî, şi dintr-odată el înţelese cum trebuie să fie cît te aflau deasupra Cercului Arctic în toiul verii: soarele ar aluneca în continuu către dreapta pînă cînd ar atinge orizontul la nord, după care s-ar înălţa înapoi pe cer. Avea nevoie să trăiască în Ultima Thule.

Maşina fu zdruncinată niţel de o pală de vînt. Toată ziua bătuse vîntul; aparent, vîntul sufla tot timpul acolo, iar acesta era motivul principal pentru care pe insule nu creşteau deloc copacii. Rămase pe spate şi se uită la plafonul maşinii. În chip de cort, maşina era cea mai bună variantă: suprafaţă plată, nicio posibilitate de infiltrare a apei... Cînd îl fură somnul, îşi spunea că era un detaşament lat de un kilometru şi lung de-o mie de kilometri.

• • •

Se deşteptă în zorii care se iviră cu puţin înainte de ora cinci. Umbra lui şi umbra maşinii se alungeau spre insuliţa Brough, care era în continuare nemişcată, cum stăvilarul de

flux era iarăşi acoperit. După cîte se părea, era expus doar cîte două ore în punctul de reflux.

Luă micul-dejun lîngă maşină, apoi, în loc să aştepte eliberarea stăvilarului, o luă spre sud, pe după Golful Birsay şi prin spatele Marwick Head, către Golful Skaill. Era o dimineaţă liniştită, avea şoseaua cu o bandă doar pentru sine. Aceasta străbătea păşuni verzi. Fumul se înălţa din hornurile caselor de fermă şi se risipea la răsărit. Casele erau albe, cu acoperişuri de ardezie şi două hornuri albe, cîte unul la fiecare capăt al clădirii. Ruine ale altor case de fermă construite după acelaşi model se vedeau în apropiere ori mai încolo, pe păşuni.

Ajunse la altă parcare în care se aflau cinci sau şase maşini. Prin iarba înaltă de lîngă plaja golfului fusese tăiat drum, iar el îl urmă spre sud. Urmă aproape un kilometru şi jumătate curbura golfului, trecînd pe lîngă un conac uriaş din secolul XIX, aparent încă ocupat. Aproape de punctul sudic al golfului se întindea un jeteu scund de ciment şi o clădire mică, modernă. Mai sus de plajă, în iarbă, se vedea ceva. Gropi, aparent. Ritmul pasului său acceleră. Cîţiva oameni erau strînşi în jurul unui bărbat în haină de tweed. Un alt ghid?

Da. Era Skara Brae.

Gropile din pămînt erau acoperişurile lipsă ale caselor din Epoca Pietrei îngropate în nisip; podeaua lor se afla la aproximativ patru metri sub linia ierbii. Pereţii interiori erau făcuţi din aceleaşi lespezi de piatră ca toate celelalte lucruri de pe insulă, aşezate una peste alta cu aceeaşi precizie. Vetre de piatră, cadre de pat din piatră, bufete din piatră: din pricina absenţei lemnului de pe insulă, explica ghidul, şi-a abundenţei de piatră, majoritatea obiectelor de mobilier din locuinţe fuseseră făcute din rocă. Şi astfel supravieţuise timpului.

Stive de lespezi susţineau alte lespezi mai lungi, formînd rafturi în stilul standard de colegiu, din cărămizi şi scînduri. Dulăpioarele erau săpate în pereţi. Era un soi de bufet de bucătărie din piatră, cu un mojar dedesubt. Înţelegeai numaidecît la ce servea totul; totul părea profund de familiar.

Între case se întindeau pasaje înguste. Şi acestea fuseseră acoperite; după toate aparenţele, acoperişurile de turf din tot satul fuseseră susţinute cu bîrne din lemn adus de apă ori coaste de balenă, astfel încît, în timpul furtunilor puternice, locuitorii nu erau nevoiţi să iasă afară. Primul mall, gîndi Frank. Printre esenţele de lemn se afla şi molidul, care trebuie să fi fost adus de ape din America de Nord. Iarăşi, Curentul Golfului.

Frank rămase în spatele unui grup de şapte, ascultînd vorbele ghidului în vreme ce se uita în jos, în case. Ghidul era bărbos, bondoc şi avea pe la cincizeci de ani. Era priceput la ce făcea, mergea dintr-un loc în altul fără vreun plan evident, împărtăşindu-şi cunoştinţele în mod liber, nu ţinînd discursuri memorate în prealabil. Satul fusese ocupat vreme de circa şase sute de ani, începînd cu 3000 î.H. Brodgar şi Maes Howe fuseseră construite în anii aceia, drept pentru care probabil că oamenii de aici ajutaseră la construirea lor. La vremea aceea, golful cel mai probabil că era o lagună cu apă dulce, separată de mare de-o plajă. Populaţia se ridica la în jur de cincizeci ori şaizeci de locuitori. Depindeau mult de vite şi oi, dar şi de vietăţile mării. Cînd satul fusese abandonat, nisipul umpluse casele şi peste el crescuse turf. În 1850, o furtună năprasnică smulsese turful şi scosese casele la lumină, intacte întru totul, dar fără acoperişuri...

Apa infiltrată rotunjise fiecare muchie, astfel încît lespezile păreau sculptate şi reflectau lumina. Fiecare casă în parte era o luminoasă operă de artă. Deşi aveau cinci mii de ani vechime, erau totuşi *atît* de familiare: reflectau aceleaşi nevoi, acelaşi mod de gîndire, aceleaşi soluţii... Îl străbătu un fior şi observă că rămăsese literalmente gură-cască. Închise maxilarele şi mai că nu rîse cu voce tare. Uimirea care te lăsa cu gura căscată putea fi atît de naturală uneori, atît de fizică, inconştientă, veritabilă.

După ce turiştii plecară, el continuă să mai rătăcească pe acolo. Ghidul, intuind că era un pasionat la fel de mare ca el, i se alătură.

— E ca în Familia Flinstone, zise Frank şi rîse.

— Ce familie?

— Te aştepţi să vezi televizoare de piatră şi mai ştiu eu ce altceva.

— O, mda. E foarte contemporan, aşa-i.

— E splendid.

Frank trecu de la o casă la alta şi ghidul îl urmă, şi discutară.

— Asta de ce se cheamă casa şefului?

— E doar o bănuială, de fapt. Toate obiectele din ea sînt ceva mai mari şi mai bune, atîta tot. În lumea noastră ar fi ocupată de şef.

Frank încuviinţă din cap.

— Locuieşti aici?

— Îhî.

Ghidul arătă cu degetul clădirea mică de dincolo de sit. Deţinuse în hotel în Kirkwall, dar îl vînduse; Kirkwall devenise un loc prea aglomerat pentru el. Obţinuse postul de aici şi se mutase, şi era foarte mulţumit de el. Studia prin corespondenţă arheologia. Cu cît învăţa mai mult, cu atît era mai bucuros că se afla acolo; în definitiv, acela era cel mai important sit arheologic din lume. Altul mai bun nu exista. Nu trebuia să-ţi imaginezi cum arătau mobilierul şi obiectele de uz casnic. Şi să vezi atît de clar cît de tare se asemăna modul lor de gîndire cu al nostru.

Exact.

— De ce au plecat, pînă la urmă?

— Nimeni nu ştie.

— Aa!

Merseră mai departe.

— Nu sînt urme ale unei lupte, în tot cazul.

— Bun.

Ghidul îl întrebă pe Frank unde stătea şi Frank îi spuse de Sierra.

— Înţeleg! făcu bărbatul. Păi, dacă ai nevoie să mergi la toaletă, este una aici, în spatele clădirii. Ca să te bărbiereşti,

poate. După cum te văd, pari că n-ai avut ocazia s-o faci în ultima vreme.

Frank își trecu o palmă peste țepii bărbii, roșindu-se. De fapt, nu se mai gîndise la bărbierit cu zile bune dinainte să plece din Londra.

— Mersi, rosti el. O să țin cont de asta.

Mai vorbiră un timp despre ruine, după care ghidul se îndreptă spre jeteu și-l lăsă pe Frank să se plimbe în voie.

El se uită în jos, în camerele care încă străluceau ca luminate din interior. Șase sute de ani de zile lungi de vară, de nopți lungi de iarnă. Poate că plecaseră pe mare spre insulele Falkland. Acum cinci sute de ani.

Îi strigă rămas-bun ghidului, care flutură din mînă. Întorcîndu-se la parcare, se opri o dată și se uită îndărăt. Sub o pătură de nori, vîntul mișca iarba înaltă de pe plajă, fiecare lujer legănîndu-se distinct, pîntecele norilor vizibil unduit; și totul atins de-o idee argintie de lumină.

Mîncă de prînz în Stromness, lîngă docuri, privind pescadoarele cum tresăltau pe valuri, la ancoră. O flotă foarte practică, după aspect, formată din geamanduri de metal și cauciuc și plastic în culori aprinse. După-masă, conduse Sierra pe după Scapa Flow și peste un pod al canalului de est, cel care Winston ordonase să fie blocat cu nave scufundate. Insula mai mică de la sud era numai cîmpii verzi și case albe.

După-amiaza tîrziu, conduse încet la Point of Buckquoy, oprindu-se pentru a arunca o ocheadă în apropiere peste ruinele palatului de secol XVI al contelui. Băieți jucau fotbal în salonul principal, rămas fără acoperiș.

Marea era în reflux și se vedea o pasarelă de beton așezată pe un terasament crăpat de gresie brună udă. Parcă și se apropie, împotriva vîntului tăios, de Brough of Birsay.

Ruinele vikinge începeau imediat, căci eroziunea făcuse ca o parte a vechii așezări să cadă în mare. Urcă scările spre o rețea strînsă de ziduri înalte pînă la genunchi. În comparație cu Skara Brae, acesta era un oraș mare. În mijlocul fundațiilor

joase se ridicau zidurile înalte pînă la umăr ale bisericii. Secolul XII, design romantic ambiţios: şi totuşi lungă doar doar cincisprezece metri şi lată de şase! Ei, asta da catedrală de buzunar. Chiar şi aşa, avusese o legătură monastică, iar unii dintre cei care predicaseră în ea călătoriseră la Roma, Moscova, Terranova.

Picţii locuiseră acolo înainte de asta; cîteva dintre ruinele lor se aflau sub cele ale nordicilor. Aparent, aceştia plecaseră înainte de sosirea nordicilor, deşi dovezile nu erau clare. Clar era că oamenii locuiseră acolo mult, mult timp.

• • •

După ce exploră în voie situl, Frank se îndreptă spre vest, în sus pe panta insulei. Nu erau decît vreo două sute de metri pînă la farul de pe creastă, o clădire albă şi modernă, cu un turn scurt, robust.

Dincolo de el era marginea insulei. Se apropie de el şi ieşi din adăpostul de vînt pe care îl oferea insula; un torent de pale aproape îl aruncă pe spate. Ajunse la margine şi se uită în jos.

În sfîrşit, ceva ce arăta aşa cum se aşteptase el să arate! Era distanţă mare pînă la apă, poate o sută cincizeci de metri. Faleza se descompunea în bucăţi mari, care stăteau aplecate precar peste apă, gata-gata să cadă în orice clipă. Muchii uriaşe de piatră, în care soarele se reflecta direct, şi talazurile spărgîndu-se într-o ploaie de picături în stîncile de jos: era o metaforă atît de evidentă, atît de grandilocventă a Sfîrşitului Europei, încît el trebui să rîdă. Un loc făcut cu scopul de-a te arunca în gol. Sfîrşitul durerii şi fricii, sari cu capul înainte de la pupa Europei... doar că aceasta părea a fi mai degrabă prova. Prova unei nave de dimensiuni gigantice, brăzdînd valurile către apus; da, o simţea în tălpi. Şi naufragiind, simţea totodată şi asta, zdruncinăturile, tangajul, ultima înclinare greoaie. Astfel, a sări peste bord ar fi în cel mai bun caz un gest redundant. Sfîrşitul va veni, într-un fel ori altul. Aplecîndu-se

împotriva vijeliei, simțindu-se ca un pict sau un viking, știa că se afla la sfîrșit – sfîrșitul unui continent, sfîrșitul unui secol; sfîrșitul unei culturi.

• • •

Și totuși era o ambarcațiune, care venea de după Marwick Head, dinspre sud, un pescador mic din Stromness, clătinîndu-se amenințător pe talazuri. Îndreptîndu-se spre nord-vest, către... către ce? Nu era nici o insulă în direcția aceea, niciuna pînă în Islanda, sau Groenlanda, Spitsbergen... oare unde se aducea la ora aceasta, cînd soarele aproape apunea și vîntul începea să sufle aprig dinspre vest?

Se uită după trauler mult timp, vrăjit de imaginea lui, pînă ce acesta nu mai fu decît un punct negru la orizont. Vălătuci albi acopereau marea și vîntul continua să se întețească, suflînd cu toată forța. Pescărușii planau pe rafale, aterizînd pe stîncile de jos. Soarele era foarte aproape de apă, alunecînd spre nord. Ambarcațiunea se confunda cu marea. Și atunci el își aminti de stăvilar și de flux.

Alergă de-a lungul insulei, în jos, și îi sări sufletul cînd văzu pasarela de beton acoperită de apă albă, care se umfla din dreapta. Blocat acolo, nevoit să intre cu forța în muzeu sau să se ghemuiască într-un colț al bisericii... dar nu; betonul se curăță iarăși de apă. Dacă alerga...

Tropoti pe scări în jos și fugi pe betonul aspru. În stînga erau zeci de straturi paralele de gresie încă vizibile, dreapta însă era acoperită deja și, în timp ce el alerga, un val urcă pe pasarelă și-l udă pînă la genunchi, umplîndu-i încălțările cu apă de mare și speriindu-l mai mult decît era nevoie. Fugi mai departe, înjurînd.

Pe stînci, apoi cinci trepte în sus. La mașină se opri, icnind după aer. Urcă pe locul pasagerului și își dădu jos ghetele, șosetele și pantalonii. Îmbrăcă alți pantaloni, șosete uscate și pantofi de alergare.

Coborî înapoi din maşină.

Vîntul devenise o vijelie continuă, măturînd maşina şi insula şi oceanul de jur împrejur. Avea să fie greu să-şi gătească ceva pentru cină la aragazul său de camping; maşina nu slujea bine de paravan, vîntul care pătrundea pe sub ea ar fi ajuns drept la mini-aragaz.

Scoase izoprenul şi-l lipi de maşină, ţinîndu-l cu picioarele. Caroseria automobilului şi salteaua ofereau adăpost de vînt suficient cît flacăra albastră a aragazului Bluet să nu se stingă. El se aşeză pe asfalt, în spatele aparatului de gătit, privind flăcările şi marea. Vîntul era năprasnic, Golful Birsay era acoperit de nori de furtună mai mult albi decît albaştri. Maşina se legăna pe arcuri. Soarele coborîse în sfîrşit în mare, însă era clar că avea să urmeze un crepuscul lung şi albastru.

Cînd apa începu să fiarbă, o turnă peste un plic de supă Knorr instant şi amestecă, o puse înapoi deasupra flăcări pentru alte cîteva minute, apoi închise aragazul şi mîncă, luînd supa de mazăre aburindă direct din vas. Supă, nişte brînză, o bucată de salam, vin roşu dintr-o cană de tablă, încă puţină supă. Era de-a dreptul superb să mănînci în astfel de condiţii: vîntul atinsese culmea furiei!

După ce termină de mîncat, deschise portiera şi puse înăuntru ustensilele de gătit, apoi îşi scoase vindiacul şi pantalonii de ploaie şi le luă pe el. Se plimbă prin parcare, apoi de-a lungul falezelor joase ale punctului Buckquoy, privind cum Atlanticul de Nord era sfîşiat de vijelia secolului. Mii de ani, oamenii făcuseră asta. Albastrul bogat al asfinţitului părea că va dura la nesfîrşit.

Într-un tîrziu, se întoarse la maşină şi îşi luă carneţelele. Reveni pe marginea falezei, simţind vîntul ca nişte palme peste urechi. Şezu cu picioarele atîrnate peste margine, înconjurat de ocean pe trei laturi, vîntul lovindu-l de la stînga la dreapta. Orizontul era o linie unde cel mai pur albastru se întîlnea cu cel mai pur negru. Lovi cu călcîiele în stîncă. Vedea doar atît cît să-şi dea seama care pagini ale carneţelelor erau

scrise; pe acestea le smulse din spirala cotorului, le făcu ghem în mînă şi le aruncă departe. Acestea îşi luară zborul spre dreapta şi dispărură imediat în întuneric. După ce scăpă de toate paginile pe care scrisese ceva, smulse şi paginile albe şi le azvîrli după celelalte.

• • •

Se făcea frig şi vîntul era un constant atac cinetic. Se înapoie la maşină şi şezu în scaunul pasagerului. Carneţelele lui stăteau pe scaunul şoferului. Spre vest, orizontul era acum de-un albastru adînc. Probabil că era ora unsprezece, cel puţin.

După un timp, aprinse lumînarea şi o puse pe bord. Maşina continua să se clatine în vînt şi flacăra lumînării dansa şi tremura pe fitil. Toate umbrele negre din maşină palpitau şi ele, sincronizate perfect cu flacăra.

Frank luă un carnet şi îl deschise. Mai rămăseseră cîteva pagini între copertele umede de carton. Găsi un pix în geantă. Îşi odihni mîna pe pagină, cu pixul în poziţie de scriere, cu vîrful în umbra tremurată a mîinii sale. Scrise: „Cred că omul este bun. Cred că ne aflăm în zorii unui secol ce va fi mai paşnic şi mai prosper decît oricare altul în istorie." Afară era întuneric şi vîntul urla.

✦✦✦✦✦

Traducere din limba engleză: Mircea Pricăjan

Titlul original: „A History of the Twentieth Century, with Illustrations"
Copyright © Kim Stanley Robinson, 1991
Textul a apărut iniţial în Isaac Asimov's Science Fiction Magazine, *aprilie 1991, şi a fost ulterior inclus în sumarul culegerii* Remaking History, *Tor Books, 1991.*

Laureat în acest an al Premiului Vladimir Colin pentru cel mai bun volum de proză scurtă (*Între bariere*, Millennium, 2009), zgîrcit în cantitatea scrierilor sale şi generos în ceea ce priveşte dăruirea talentului său, comparat cu Marquez pentru felul aparte în care transpune lumea rurală românească într-un paradoxal prezent cu arome vagi de viitor, Doru Stoica publică în acest număr al revistei noastre cea dintîi povestire scrisă după un răgaz de mai mulți ani.

Doru Stoica
CLONA-MI-AȘ

Şi într-o marți se făcea vară. Uite-aşa, brusc, cum cade găina cloşcă. Nu prea aveam habar eu pe vremea aia ce înseamnă vara, dar vedeam că oprea la poartă camionul cu gamele de aluminiu, se descărca frumos în săliță tot calabalîcul şi Mama Lina – să fi avut pe vremea aia vreo 50 de ani – începea să facă mîncare pentru clonăi. Începea marțea şi mai termina prin octombrie. Sînteți prea tineri ca să ştiți asta, dar pe vremea aia exista o chestie care se numea campanie agricolă de toamnă. Asta însemna că nici măcar preşedintele CAP-ului nu prea mai dădea pe acasă, ce nu dădea el nici în restul timpului, că avea boală pe contabile şi se ocupa de ele pe unde le prindea, dar în timpul campaniei chiar muncea. Asta începea vara şi se mai termina dracu' ştie cînd, oricum ştiu că se făcea frig. Populația

se muta la cîmp, se recolta orzul, apoi grîul, apoi porumbul, legumele şi tot aşa, trăgeau tractoarele şi combinele non-stop, daca ar fi stat vreun extraterestru să se zgîiască peste parmalîcul navei în jos spre sat sigur ar fi fost tare nedumerit la vederea zecilor de licurici ezitanţi şi sforăitori care tot trăgeau dungi în sus şi în jos pe tarlale. Toţi hăndrălăii de pe cîmpuri trebuiau să mănînce şi atunci cineva se gîndise la Mama Lina. Mama Lina ştia să facă mîncare – nu vă imaginaţi că făcea chateaubriand sau somon fumé – ştia însă de minune să împartă un pui în aşa fel încît să ajungă la opt tractorişti, ştia să tragă un sos prelung din două roşii coflecite şi un căţel de usturoi şi mai ştia să nu ardă ceaunul pe fund cînd gătea în curte. Eu eram pe vremea aia o gherlă de copil, nici dracu' nu mă băga în seamă, ăla micu de merge cu Lina la tractorişti îmi spuneau, Mama Lina mă mai punea uneori să bag lemne în foc, la cazan, era o minunăţie să vezi cum bolboroseşte ceaunul pe pirostriile aşezate în praful din fundul curţii, nici la asta nu eram prea bun, aveam altă treabă, aprindeam un băţ uscat de viţă de vie la un capăt şi ma holbam la el minute în şir, capătul băţului ardea cu vîlvătaie, se făcea un moţ roşu, apoi se blegea, se înnegrea şi cădea în praf, rămînea un ciot de tăciune pe care îl stingeam în ciorba din ceaun, să fie mai gustoasă, apoi îl aruncam, luam alt băţ, şi tot aşa, pînă se făcea de unşpe, se auzea la poartă: hai Mamă Lino, gata mîncarea? venise Petre, lua-te-ar dracu Petre, iar ai venit tîrziu, iar mă-njură ăia, ţipa Mama Lina, dar deja o ştiam, avea pentru căruţaş o afecţiune veche, duioasă, Petre era cel mai glumeţ din toată ferma, îi mai zicea de una, de alta, de alea mai ruşinoase, ea îl repezea, cu un dos de palmă îi tuflea basca peste o ureche, îşi trăgea basmaua pe frunte, o lega mai bine sub bărbie, apoi o dădea pe spate fix cît să ii rămînă trei centimetri de păr cenuşiu deasupra frunţii, apoi ochii albaştri îi slipeau scurt la unison cu dintele aurit dezvelit fugar într-un zîmbet de Mona Lisa în galoşi. Petre se cufurea pe dumnealui de bucurie că nu mai e supărată coana mare, îşi îndrepta acoperişul, se opintea, căra bidoanele de aluminiu şi cazărcile de tablă roşie, le urca în

căruță, erau fierbinți, le înveleam cu pături, Mama Lina mă ajuta să urc, apoi se așeza pe scîndură lîngă Petre, eu îmi făceam un culcuș între cîrpele cu care se înveleau caii după ploaie, mirosea a cal și a paie ude, a lucernă și a praf înmuiat mai mirosea, copitele reluau o incantație veche de sute de ani, cu sonorități mai noi incantația aia, căci se inventase asfaltul, mergeau la pas caii ca să nu vărsăm ciorba și mai ales „feludoi", ăsta era cel mai important, după o vreme intram pe drum de țarină și totul se liniștea. Mai dă-le bice, Petre, zicea Mama Lina, Petre bombănea dă-i dracu' de clonăi, lasă-i s-aștepte, și-așa mănîncă degeaba, asta era concepția comună, a noastră a tuturor, pînă și copiii aveau o ierarhie clară a valorilor cînd era vorba de ăștia, tuturor li se rupea de ei și cred că eu eram mai tembel pentru că eram singurul care îi privea cu adevărat.

• • •

Nebunia începuse cu vreo doi ani înainte, cînd venise Georgeta lui Brănici de la oraș. Satul aproape o uitase, știau oamenii că Brănici avea o fată care studia la București, dar asta nu însemna nimic, cînd țuica îi zgîndărea glanda mîndriei și încerca să șoptească două vorbe despre ea la cîrciumă ceilalți îl băteau afectuos peste umărul prăfuit al pufoaicei și îi spuneau lasă bre, nu ne mai lua cu d-alea academice, ia d'aci o zeamă de prunus domestica, Brănici repezea țuica pe gîtlej și rînjea, rîdeau și tîrtanii, știau oamenii că e fată la locul ei și e deșteaptă, că terminase școala, dar nu o lăsaseră ăia să plece în producție, ce dracu' să faci tu cu ditamai școala de biologie la cine știe ce fermă zootehnică, o țînuseră acolo peste program vreo cinci ani, cică studiase mazărea și nu mai știu ce la ouăle de popîndău, ne treziserăm cu zvonul că urma să fie profesoară la școala din sat, dracu' știe cine trăsese sforile, bîrfeau femeile că se încurcase cu un profesor mare de la București și ăla îi dăduse valea după ce se săturase de coțăială și de conversații intelectuale, teoretic nu avea de ce să ne pese, dar în prima zi de școală a anului ne-am schimbat total optica atunci cînd pe poarta lui Brănici a ieșit o

aia de ne-a ridicat părul pe ceafă şi ne-a luat mințile pe tălpile cizmelor cu toc înalt. Avea eleganța unei fregate spaniole, a unei pagode din oraşul interzis, o capodoperă arhitecturală cocoțată pe două catarge drepte şi rotunde era, nu se grăbea, mergea împinsă de un vînt din pupa, al dracului de fericit trebuie să fi fost vîntul ăla să îi sufle aşa mereu în pupa, plutea cu pînza bluzei umflată şi întinsă peste sîni către un tărîm nedescoperit încă, tînără, frumoasă şi condescendentă, îți venea să îi pui piedică şi să o prăvăleşti într-o baltă de noroi printre gîşte atunci cînd o vedeai cum navighează aşa imperial spre şcoală, asta doar aşa, de contrast, să o vezi şi altfel decît mîndră şi uimitoare, avea ochelari cu rame negre care îi încadrau ochii limpezi, înclina uşor capul cînd întîlnea pe cineva şi pletele i se scuturau uşor ca o coadă de cal prea leneş şi nehotărît să alunge musca aia care îl chinuie, spunea bună ziua cu un glas cald şi gutural, nu o spunea ca să te audă cum îi răspunzi, ci doar ca să savureze muşcătura de țipar electric pe care o aplica bărbaților fix la punctul sensibil, numai dezlipindu-şi şi lipindu-şi la loc buzele pline şi roşii.

Eu o văzusem la şcoală, trebuie să recunosc că eram printre ăia care încercau să îi pună piedică, eram mai mic, nu prea aveam loc de ăi mari, dar mă îndesam şi eu unde era ciurda mai densă, o pîndeam cînd urca scările spre clasele de la etaj, aveam planuri criminale, dar ne muiam cînd întrezăream forma genunchilor care îi bombau uşor fusta în drumul ascendent spre capătul scărilor, rămîneam pe trepte cu gura căscată sub briza unui parfum fin, în siajul ei, se spărgea vraja după ce dispărea şi noi începeam să alergăm îmbrîncindu-ne, era o feerie să fii şcolar pe vremea aia, cred că din cauza asta a şi avut atîta succes programul de alfabetizare a personalului de la cooperativă, veneau toți tractoriştii şi căruțaşii să se alfabetizeze, noi stăteam cu toții pe la geamuri şi rîdeam de ei cum repetau „Ana are mere", numai nea Călin nu înțelegea, Ana lui de acasă avea altceva, era tare greu cu noțiuni aşa abstracte, de fapt de acolo a şi început blestemăția cu Spințioate,

venise şi el la alfabetizare şi dăduse nas în nas cu Georgeta în incinta şcolii.

• • •

După o vreme copitele cailor nu se mai auzeau deloc, soarele ardea din ce în ce mai tare şi Mama Lina şi cu Petre o blestemau pe Georgeta lui Brănici, de vreo doi ani subiectul preferat al satului, căruţa înainta pe cîmp, prin mirişti, ne apropiam de locul stabilit, vedeam în depărtare cocoaşele combinelor tremurînd ca nişte spinări de hipopotami în aerul cald, era ca într-un safari, tractoarele alergau ca antilopele, mă zguduia căruţa, aruncam un ochi la cazărci, strigam „mai încet, că se varsă ciorba", caii şfichiuiau din cozi şi într-un tîrziu ne opream lîngă vreun utilaj. Începeau să se adune oamenii, primul venea preşedintele CAP-ului, hehe, rîdea ca prostu', ia să vedem ce avem de mîncare, du-te dracu', umflatule, îmi venea să-i strig, îl uram pentru că el era vinovat pentru toate şi pentru că era singurul care nu ma mîngîia pe creştet cînd mă vedea cît sînt de pricăjit, pleca preşedintele cu un blid de fasole, apoi soseau şi ceilalţi, se adunau clonăii la umbra vreunei remorci, dar nu îndrăzneau să înainteze, veneau întîi tractoriştii adevăraţi, nea Florin, nea Călin, nea Spinţioate al lui Răbdan, şi pe ăsta îl uram, e bine, mă, fără Georgeta, îmi venea să îi strig da' ştiu ca l-ar fi durut la coccis. Mîncau fără grabă tractoriştii, stăteau pe cîte un balot de paie şi puneau castroanele pe alţi baloţi, cînd terminau ziceau săru' mîna tanti Lino, numai Florin nu zicea, că ăla era un nesimţit de mare talent, se ridicau şi plecau, era rîndul clonăilor, hai mamă şi voi, le zicea Mama Lina, se uitau unii la alţii apoi îşi făceau curaj. Primul venea de cele mai multe ori Spinţioate al lui Răbdan, mă rog, nu el, clonăul lui, dădea jos şapca de pe chelie şi îşi făcea cruce. Tractoriştii tolaniţi pe cîte un balot se scobeau în dinţi cu cîte un pai şi rîdeau să moară. De ce îţi faci cruce, bă ? Ştii tu ce e aia ? Nu ştia săracul, el ştia doar să meargă cu tractorul şi să mănînce. Băga lingura în ciorbă şi începea să soarbă concentrat, i se încreţea fruntea de efort. Veneau şi ceilalţi, alde

Florin, Călin, Tingirică... Mîncau privind în gol. E buna, maică? întreba Mama Lina. Ei dădeau din cap. Nu ştiau să vorbească. Apăi fata aia mai bine vă învăţa să vorbiţi, maică, nu să vă mîrliţi. Eu mă făceam mic între doi baloţi de paie, lîngă Petre, mîncam şi noi cu clonăii, nu ne era ruşine, tot mîncarea aia era, ei transpirau şi înfulecau grăbiţi cu gîndurile pradă unui nimic atotcuprinzător. Spre sfîrşit venea preşedintele, haidi, bă, ce dracu', nici acu' n-aţi terminat? Se ridicau de pe baloţii de paie şi îşi căutau şepcile clonăii, ştergeau palmele mînjite de sos pe salopete şi se duceau spre tractoarele lor. Îi urmăream cu privirea, doi de Spinţioate Răbdan, Călini, Florini, mai mulţi. Ne urcam în căruţă şi o luam spre casă, se întetea căldura şi nimeni nu mai vorbea. Mama Lina se gîndea la ale ei şi mă mîngîia pe păr: eşti bine, mamă? Eu eram bine, n-aveam de ce să nu fiu.

• • •

Spinţioate a' lu' Răbdan venise la alfabetizare într-o joi, nu prea ştia el unde e clasa cu cei peste 40 de ani, se luase după o femeie de serviciu să o întrebe ceva, dar aia avea treabă, nu se putea încurca cu informaţii din astea puerile, rămăsese omul cu căciula în mînă lîngă panoul de onoare, se holbase un pic la poze, urîţi cu toţii pe panou, dăduse să plece Spinţioate şi la capătul holului se întîlnise cu Georgeta, că hîr, că mîr, pe cine căutaţi, se băgase femeia în sufletul lui ca şarpele în cuibarul de prepeliţă, Spinţioate neam, pe vremea aia era în putere, avea gîtul gros şi purta maieuri albe direct pe sub salopetă, chelise puţin, dar compensa timid cu părul crescut din nări şi din urechi, avea ochi tulburi, dar nu de la băutură, ci doar de la dilemele zilnice pe care i le scotea în cale meseria de tractorist, rămăsese cam prost la vederea fetei, mai văzuse el fregate din astea, dar nu chiar aşa decorative, îi pocniseră un pic tîmplele, se opintise să spună vreo două cuvinte mai complicate auzite pe la televizor, apoi abandonase lupta, dăduse un damf de ţuică drept spre zîmbetul de bioloagă şi fugise pe hol cu salopeta fluturînd ca rochia Antigonei lui Sofocle. Georgeta îl petrecuse amuzată cu privirea

savurînd victoria indubitabilă asupra testosteronului de tractorist, aşa începuse *l'affaire*, Spinţioate era deja otrăvit, începuse să se cam spele, pusese gînd rău părului din nas, dar nu se îndura să facă încă mişcarea supremă, întîrzia mereu la cursuri, doar-doar o da peste nălucă iar, din întîmplare, şi ca să vezi drăcie iarăşi se întîlneau, azi aşa, mîine aşa, aflase nevasta omului că al ei mergea la şcoală cam prea des şi că îl trage inima să navigheze pe corabie străină, îl aşteptase în uşă cu ochii la măturoi, pusese mîinile în şolduri şi îl luase la ocări, Spinţioate nu negase, ajustase doar croşeul său îndelung exersat cît să îi umfle doar ochiul stîng, nu şi pe dreptul, pasămite se simţea el vinovat cu ceva şi simţul dreptăţii nu îl lăsa sa oropsească excesiv un suflet nevinovat, du-te d'aci nebuno, îi zisese el privind-o cum zăcea mototolită în pragul uşii cu mîna la falcă, tu nu înţelegi că mă trimite partidu' la alfabetizare? şi plecase la cîrciumă, Georgeta ştia săraca ce fel de om e tractoristul entuziast care începuse sa îi lase înfipte în gard bilețele de amor scrise cu litere strîmbe de copil preşcolar, îi cam plăcea ardoarea lui nevinovată şi aprecia eleganţa mersului apăsat în cizme de cauciuc, dar mai tare ca orice se temea de gura satului şi de ciufuleala nevestelor, aşa că se retrăsese în laboratorul de biologie al şcolii pradă unor dileme existenţiale, studia mereu, dracu' ştie ce, pentru că pe la noi, de cînd belise Şandru ţestoasa cu doua capete din heleşteul bisericii şi îi făcuseră o disecţie de pomină la beţie, cu lăutari, pe tejgheaua cîrciumii, nu prea mai rămăseseră chestii serioase de studiat, o vedeai venind numai seara de la şcoală, becul din laborator ardea continuu, dar nimeni nu ştia ce face ea acolo, Spinţioate nu se lăsa, o fluiera pe la porţi după lăsarea întunericului, îi arunca cu nuci în geamuri, fata nici ea nu se lăsa dusă, plîngea pe întuneric de necaz şi umilinţă, dar nu dădea nici un semn, în fine, la vreo luna ieşise zvonul că o femeie de serviciu fusese cît pe ce să crape de sperietură cînd ar fi dat peste Răbdan într-un dulap cu becuri din laboratorul de biologie de la şcoală. Ziua în amiaza mare, nesimţitul! Femeia urlase şi fugise de nebună la miliţian lăsînd în urmă găleata de lături şi un Răbdan impasibil. Scandal

mare, oameni alergînd cu hîrtii în mîini pe culoarele primăriei, şedinţă de partid cu convocarea vinovaţilor, adulterul gol-goluţ, însîngerat şi cărnuit trîntit pe masă la vedere spre oroarea satului, Georgeta palidă şi mută ca un peşte, Spinţioate nu şi nu, că el fusese la praşilă toată săptămîna în tarlaua doişpe, tocmai la linia ferată, că are foile de parcus semnate şi una şi alta, aşa era nenică, nevinovat omul! Au luat-o la puricat pe măturătoare, ce ai băut femeie?!, să mă trăznească maică, io nu mă ating, nici ţuica de anul ăsta nu am terminat-o, Răbdan era, măiculiţă! cu maieu' pă dos şi fără nădragi era, să mă trăznească dacă mint! C-o fi, c-o păţi, într-un tîrziu, pusă de faţă cu toata conducerea de partid a satului şi cu Popa Stinsu care o punea să jure pe crucifix, Georgeta a mărturisit: că era şi ea singură, că e greu, că nimeni nu are curaj să îi zică o vorbă bună, că n-a vrut să facă nici un rău, dar că se apucase de clonat, să aibă şi ea un om numai al ei; le-a povestit pe îndelete că pe acolo pe la facultăţi făcuse oficial blestemăţii din astea cu oi şi cu vaci de prăsilă şi că aici, acasă, se gîndise că la beţivani de ce să nu meargă?! Păi bine, măi femeie, altu' nu găseai? rîsese preşedintele CAP-ului dîndu-şi una peste ceafă, hai să vedem şi noi animalu', l-au găsit în dulap scobindu-se în buric cu mare interes, l-au adus, era săracul speriat ca un pui de găină ratăcit printre curci, l-au luat cu binişorul, au vrut să îl momească cu o cană de tescovină, nimic, stătea cu gura deschisă şi nu zicea nici pîs, Spinţioate să-l bată, să-l omoare, ăilalţi nu şi nu, că e o mare realizare a satului, dar ce să facem cu el că înapoi în dulap nu poţi să îl mai bagi, s-a oferit preşedintele să îl ia la el şi să îl înveţe să ducă trai cinstit şi cu frica lui Dumnezeu, îl luase şi îl facuse băiat în curte, făcea de toate clonăul, săracul, totul era să îl înveţi cu binişorul şi să îi dai să manînce. La vreo două luni s-a mai convocat o şedinţă, au invitat-o şi pe Georgeta, a venit plînsă, dar la fel de maiestuoasă, preşedintele a luat cuvîntul, le-a explicat cu frumosul tuturor că Spinţioate-clonăul e un element de valoare, muncitor şi modest, că se apropie campania agricolă şi să pună dracu' mînă de la mînă să mai facă nişte clone că el nu poate să îndeplinească

planul. Bucurie mare, unanimitate de voturi, şeful de la zootehnică nu, că şi el vrea unu'-doi şi tot aşa fiecare, Georgeta s-a apucat serios de lucru, se umpluse de cearcăne şi de clonăi, îi scotea din dulap şi îi preda la ceape cu proces verbal, preşedintele s-a ocupat de ei, i-a culcat în saivan, i-a învăţat să lucreze pe tractor, pe combină, i-a mai scos în lume, i-a dus la film la oraş, dar mai cu fereală, să nu se afle la raion, oamenii din sat se învăţaseră cu ei, mai găseau dimineaţa cîte unul rătăcit prin grădini, fugit numai în chiloţi, plin de zgîrieturi şi roşu la bot de la măceşele mîncate peste noapte, aveau boală la măceşe clonăii, nu-i mai opreai cînd scăpau în cîte o tufă, îi luau de mînă oamenii şi îi duceau la CAP, mai împrumutau cîte unul de la preşedinte ca să îi ajute prin gospodărie, Popa Stinsu voia şi el un gropar mai de nădejde, tot aşa fiecare, te împiedicai de ei la tot pasul, umblau aiurea pe străzi, era o devălmăşia dracului de nu se mai înţelegea om cu om, cine ştie la ce s-ar fi ajuns dacă se continua aşa, noroc că într-o zi Georgeta a abandonat ştiinţa şi a fugit cu Cristache ăl' de punea tablă pe biserici şi picta icoane pe la mînăstirile de maici, pasămite dăduse fata ştiinţa pe obscurantism, fugise lăsînd satul într-o deplină beznă intelectuală pe problematica clonărilor, a căutat-o preşedintele, nici vorbă să mai dea de ea, s-a zvonit că a fugit chiar din ţară, undeva prin Austria, s-au consolat cu ideea că trebuie să aiba grijă de clonăii pe care îi au, că alţii nu mai are cine să le facă şi şi-au văzut de treabă în linişte.

• • •

Pe la vreo 90 de ani Mama-Lina se hotărîse să gătească pentru îngeri, încuiase găinile, stinsese becurile şi o luase frumos pe lîngă moţul clopotniţei drept spre grădina raiului, murise în somn ca orice om bun şi drept, mă sunaseră ai mei, a murit Lina, mă, nu vii şi tu la-ngropăciune ? Pe vremea aia mă înghiţise oraşul şi pe mine, o viaţă străină mă trîntise în praf şi se aşezase cu curul pe mine lăsîndu-mă să mă zbat, mă ţinuse departe bestia, venisem la înmormîntare într-o vineri, era toamnă şi copacii făceau glume aruncînd cu frunze galbene în

jos spre cortegiu, ţintind spre coşul de colivă, sufla un vînticel cald fluturînd colţurile basmalelor negre de sintetic, nu mai eram pricăjit, mă umflasem de trai bun, îmi răsărea căpăţîna dintr-o mare de babe şi moşi piperniciţi, mă uitam în jur şi nu mai recunoşteam pe nimeni, se duseseră ăia pe care îi ştiam, doar cîte o scăfîrlie a unuia îmi aducea aminte de tată-său, popa nu mai era Stinsu, era altul, cînta de zor pe la răscruci, dascălul îi răspundea silitor, babele mai vioaie îmi fuseseră colege de clasă, descopeream cu uimire sub broboade fetiţele pe care le înţepam cu creionul prin recreaţii, căruţa ce ducea moarta mi-era cunoscută, un nepot al lui Petre, ăsta se dusese şi el, de mult, dar caruţa îi supravieţuise, aproape de biserică mă uitasem în urmă, ultimii din mulţime mă priveau peste basmale cu ochi umezi, mă fulgerase amintirea lor, Spinţioate Răbdan, Călin, Florin, ăştia nu muriseră? păi nu, că ăia-s clonăii, mă asigurase cineva, aaa, ei... spusesem eu, greşise rău Georgeta, o fleşcăise pe la adeneu cred, mergeau cu toţii în rînd cu lumea şi îşi făceau cruci la Doamne Miluieşte, la fel de tineri cum mi-i aminteam, cum dracu' să laşi tu prostănacii să trăiască aşa, aiurea, pe pămînt, femeie nesăbuită, m-am uitat după ea, dar nu era, mai bine, preferam să mi-o amintesc tînără navigînd prin praful amiezii, şi oricum dacă mă forţam un pic îmi făceam una nouă numai pentru mine, încă mai păstram într-un pliculeţ de hîrtie îngălbenită unghia pe care şi-o rupsese la şcoală într-una din ultimele ore, nu asta era problema, mergeam în cortegiu şi mă întrebam dacă mai are vreun rost să îţi aminteşti atîtea, Alzhaimeru' să trăiască, lumea aia nu mai era, se dusese la vale odată cu mileniul doi, rămăsesem eu singurul care răscolea cu gîndul printre verile alea de demult, doar eu, poate şi clonăii, dar n-aş putea să jur, ei doar veneau agale din vremea aia şi se duceau tot înainte către viitor, da's sigur că-i durea în...

✦✦✦✦✦

Copyright © Doru Stoica, 2011

Am deschis grupajul de proză al acestui număr cu o Apocalipsă, e vremea să îl închidem în același ton ce pare a marca întregul an fatidic 2012, cu o povestire a tinerei și talentatei Narcisa Stoica, care va debuta în curînd și editorial, cu un roman *fantasy* aflat în pregătire la Millennium.

Narcisa Stoica
APOCALIPSĂ LA SUPER-OFERTĂ

— În caz că ați uitat despre ce vorbesc de 2 ore şi ceva, să vă reamintesc: scrisul, ca formă superioară de exprimare a ființei umane, a cunoscut de-a lungul timpului 3 mari momente în evoluția lui. Inițial, scrierea a fost sintetică, adică reda prin simbol o idee, un obiect sau un gînd, simultan cu sensul acestora. Aici v-am trimis la picturile rupestre din paleolitic, ce reprezintă amprente ale mîinilor, diverse semne geometrice, diferite animale ş.a.m.d., şi care au devenit, în timp, imagini schematice, tinzînd către simboluri şi semne abstracte. Exprimarea prin desene scrijelite pe diverse materiale: piatră, lemn etc. s-a modificat apoi în scriere analitică. Sau de cuvinte – care, în esență, notează o idee sau o silabă. V-am povestit despre scrierile vechi sumeriene, egiptene şi chineze, dar am impresia că mulți dintre voi s-au pierdut în acest punct al prelegerii mai repede ca francezul cînd a decriptat tăblița de la Rosette. În

fine, scrierea fonetică, sau alfabetică, este aceea în care fiecărui sunet îi corespunde un semn, şi este scrierea utilizată în prezent, deşi de foarte puţini dintre voi, pentru a lua notiţe la acest curs.

Aici a privit cu ochi severi pînă în spatele sălii de clasă, unde nu îndrăznea să doarmă nimeni de frica lui, şi a continuat:

— Spuneam că astăzi folosim scrierea fonetică, dar am exprimat imprecis o realitate pe care o cunoaşteţi cu toţii, sau aşa ar trebui. De cînd a intrat în vigoare „Directiva Ve"?

Liniște.

— Aţi adormit, sau habar n-aveţi pe ce lume trăiţi? Ce pretenţii să mai am că veţi descrie şi modifica lumea în care trăiţi, dacă n-aţi observat schimbarea majoră de acum 3 ani? Ia să spună...

Nu te uita la mine, moşule, că n-am chef de vorbă, murmuram, în timp ce încercam să-i evit privirea urîcioasă.

— Ăăă, Lena. Parcă aşa-ţi spui, mai nou. Da, dragă, tu! Fata blondă din rîndul 3, pe care acum 3 ani o strigam Elena. Acum te cheamă Lena, nu?

— Da.

Ufff, dintre toţi, m-a găsit tocmai pe mine.

— Spune, Lena, de ce ai venit la facultatea de litere?

— Ca să fiu jurnalist.

— Aha, şi de ce vrei să devii jurnalist?

— Nu ţin neapărat să îmbrăţişez această carieră, dar aici am fost trimisă, acum 2 ani de zile în urma promovării examenului de finalizare a cursurilor liceale.

— Aha. Bănuiesc, după cum te exprimi, că ai folosit prea multe cuvinte la tezele finale, nu? Şi prea multe semne de punctuaţie, probabil.

— Da, şeful comisiei de evaluare mi-a reproşat că am depăşit, cu mult prea mult, numărul mediu de pagini scrise de colegii mei.

— Şi, cum intrase în vigoare D.Ve., te-au trimis la noi să te învăţăm exprimarea adecvată!

— Aşa mi s-a spus, i-am răspuns cît de scurt am putut, mirîndu-mă, încă o dată, cum de reuşea B.O.ul, cum era poreclit, să folosească fără nici un efort cuvinte cu cel mult 10 litere. Le uitase deja, pe celelalte, mai lungi de atît?

— Şi nu vrei să te conformezi nici după doi ani de studii?

— Vă asigur că nu este vorba de rea-voinţă din partea mea, din contră, îmi dau toată silinţa să respect noile norme de comunicare, dar cred că este vorba, mai degrabă, de o predispoziţie genetică spre exprimarea complicată. Nu ...

— Ai dreptate, nu aşa ar trebui să vorbească un student la jurnalism. Dacă nu mă înşel, tocmai ai folosit un termen care depăşeşte limita de 10 litere per cuvînt! Pentru asta ar trebui să nu te primesc în examen. Ce ai de spus?

— N-am nici o scuză.

— Corect. Poţi lua loc.

B.O.ul tot bou, mi-am înghiţit cîteva înjurături în timp ce alunecam înapoi pe scaun. Înjurături, fix 10 litere, fir-ar să fie! Chiar am o dispoziţie să-l măscăresc în cel puţin 50 de cuvinte, mai lungi de 10 litere fiecare.

— Haideţi, dragi studenţi, cine îmi explică rolul avut de D.Ve, o simplă directivă, în reformarea scrierii, vorbirii şi, mai ales, a realităţii în care trăim azi? Haide, haide, sînt sigur că puteţi comenta pertinent pe acest subiect, numai să vreţi. Lena, dacă eşti drăguţă să răspunzi, poate trec cu vederea exprimarea nefericită de mai devreme.

Drăguţă sînt de la natură, nu fiindcă aşa zice un B.O.u, îmi venea să urlu, dar, cu gîndul la restanţele pe care le obţinusem deja, din cauza cuvintelor prea lungi, m-am ridicat, gata să-i fac pe plac.

— Insist, spre binele tău, să vorbeşti cît mai la obiect, laconic, lapidar, scurt, succint, sintetic. Înţelegi ce vreau?

— Nu doriţi o expunere concentrată?

11 litere din partea mea, dedicaţie pentru un B.O.u!

— Chiar vrei să repeţi anul? Mă sfidezi pe faţă!

— Nicidecum (uff, am fost la limită cu ăsta), nu am vrut decît să le arăt colegilor cît de necesară era o lege precum D.Ve.

— Zi mai departe.

— D.Ve, sau Directiva 5 roman (V, că doar sîntem intelectuali şi nu putem lăsa nesancţionată incultura redactorilor de la Monitorul Oficial), a fost gîndită ca o măsură imperios necesară depoluării limbajului public şi privat.

— Mai concis, te rog.

Şi fără paranteze incomode, nu?

— D.Ve obligă orice persoană să se exprime corect, coerent şi cît mai concis posibil, în orice ocazie.

— Cu alte cuvinte, dragi studenţi, D.Ve a pus capăt exprimării haotice care definea societatea noastră. În acest sens, Directiva interzice folosirea unor cuvinte ale căror rădăcini au mai mult de 15 litere. Regula se aplică tuturor cuvintelor, inclusiv celor compuse. Vă mai spun o dată, în calitate de specialist, că aceasta nu ar trebui să pună mari probleme unui vorbitor căci, oricum, termeni precum *metalingvistică* erau utilizaţi destul de rar şi înainte. Totodată, directiva nu permite decît, citez: „utilizarea unor propoziţii dezvoltate cu maximum 5 atribute şi 5 complemente, precum şi a unor fraze cu cel mult 5 propoziţii coordonate şi 5 subordonate. Acestea..."

— Ăăă, mi-e teamă că trebuie să mergem la următorul curs, domnule profesor.

— Desigur, Lena. Ai văzut că dacă faci un mic efort reuşeşti să respecţi limita celor 10 litere pe care v-am impus-o spre binele vostru? Aşa! Dar nu vă las să plecaţi înainte să aflaţi tema pe care trebuie s-o pregătiţi. Vreau să-mi aduceţi pînă data viitoare un articol, scris după regulile predate de mine şi de colegii mei, despre o situaţie cotidiană afectată de D.Ve. Haideţi, că e uşor. Puteţi să vă grupaţi maximum 2 persoane pe un proiect. Atît. Să scrieţi cum trebuie!

Am plecat cît am putut de repede din gaura aceea de şobolani, îngreţoşată pînă în fundul stomacului de atîta

ipocrizie. Trăiam într-o lume de analfabeți în devenire, croită cu biciul de limitații de la conducere, mărginiți nu doar în exprimare, cît, mai ales, în gîndire. Oare B.O.ul chiar crede în ce ne spune de doi ani încoace? Cum rămîne cu cele cinci cărți pe care le-a scris înainte să apară D.Ve? Ultima, culmea ironiei, avea un titlu interzis de noile norme – „Sociolingvistica". Nu știu el cum suportă, dar eu simt uneori că am ajuns la capătul răbdării.

Alexandru, pe care îl cheamă Alex acum, conform normelor impuse de idioții de la Evidența Populației „în sprijinul spiritului și literei D.Ve", crede că nici un om întreg la cap nu poate fi de acord cu așa ceva, dar toți se conformează de frică. Pînă și B.O.ul, mai ales în calitate de autor al unei cărți cu titlu mai lung de 15 litere.

Amicul meu zice că de aceea a și ales să folosească inițialele B.O. și nu numele pe care i l-au dat părinții lui – Bobe Octavian. Așa au făcut toți cei care vor cu tot dinadinsul să dea bine în fața conducerii, din instinct de supraviețuire, spune Alex, iar eu îmi doresc să-i dau dreptate, nu atît din convingerea că așa stă situația, cît, mai ales, în speranța că societatea în care trăiesc nu a pornit pe drumul involuției. Către exprimarea sintetică sau ideogramatică din paleolitic.

— Lena, ai scăpat de B.O.u? aud vocea jovială a lui Alex pe holul facultății. Hai, nu vreau să mă vadă. Dau o cafea dacă-mi zici cum a fost!

— Ce-ți pasă ție, tînăr aflat în luna de miere? Abia te-ai ridicat din pat, așa-i?

— Doar nu voiai să vin să ascult un B.O.u, la doar o săptămînă după nuntă? A fost chiar așa de rău?

— Era să-l conving să nu mă primească în examen.

— De ce?

— I-am spus de predispoziția mea genetică de a folosi cuvinte și structuri gramaticale inaccesibile unor spirite inferioare...

— Şi-n loc să-şi dea seama că-l faci prost, ţi-a numărat literele!

— Ce putea face un B.O.u? Dar ia mai lasă-l încolo. Vestea cu adevărat proastă e că ne-a dat temă. Vii data viitoare, nu? Poimîine?

— N-am încotro. Ina începe munca de mîine şi n-am de ce să stau singur pe-acasă. Zi-mi ce avem de făcut.

— Un articol despre o situaţie din viaţa cotidiană care a fost influenţată de Legea Prostirii în Masă. Acceptă doi autori la un singur material.

— Super tare.

— Mă laşi cu superul acesta!

— De ce? E un termen uzual, plin de semnificaţii...

— Da, sigur! Atîta îmi mai lipsea pe ziua de azi, să vorbeşti şi tu ca-n paleolitic!

— Măi, dar rău te-a mai întors cursul! Nu vrei o cafea fără cofeină?

— Să nu zici cumva decofeinizată, că te raportez, să ştii.

Toată starea de nervi mi-a trecut după doar cîteva înghiţituri din licoarea aromată. Alex era într-o mare vervă şi îmi povestea hazliu cîte năzbîtii făcuseră el şi Ina în călătoria pe care le-o oferisem cadou la nuntă. O convinsese pe nevastă-sa, şi cea mai bună prietenă a mea, să facă un copil înainte să împlinească un an de căsnicie şi era fericit din cale afară. Pe cînd îmi explica, foarte detaliat, cum a păcălit-o, la masa noastră s-a oprit vecinul meu de apartament, pe care îl admiram nespus pentru succesul său în carieră.

— Ce mai face C.E.O.ul meu preferat?

— Bună, Lena. Alex... Îmi permiteţi să mă alătur vouă? Masa mea este ocupată.

— Cum să nu? Şezi. Tocmai îmi povestea Alex cum a fost în vacanţa de după nuntă, iar eu îi spuneam ce teme am căpătat cît a lipsit.

— Lasă-l, măi Lena, să-şi revină. Merită şi el.

— Ea mă lasă, cum să nu?! Dar cînd trebuie să scriem un articol pînă poimîine, şi încă n-am găsit subiectul...

— Ia spuneţi voi care-i tema şi vă rezolv eu. Nu degeaba sînt cel mai tare creativ din oraş.

— Păi, tema e o întîmplare cotidiană din care să reiasă cît mai clar influenţa pe care D.Ve o are asupra vieţii noastre, i-am răspuns eu repede, convinsă că C.E.O. nu ne lasă la greu.

— E foarte simplu. Mai aveţi vreun curs astăzi?

— Nu. Şi dacă am avea, nu mai calc pe-acolo. Mi-a ajuns pe ziua de azi, i-am zis, dar n-am intrat în detalii.

În general evit să fac asta, cu oricine, căci nu pot fi sigură niciodată dacă nu cumva interlocutorul meu e suporter al D.Ve. Mă, rog, toţi sînt suporteri, pe faţă, dar nu toţi te şi reclamă.

— Foarte bine. Mergeţi cu mine. Un subiect mai bun decît cel pe care îl veţi vedea astăzi pe viu, nici că se poate. Distracţie garantată.

— Mergem, am răspuns amîndoi entuziasmaţi, mai ales că ştiam din experienţă că C.E.O. nu putea decît să ne ducă într-un loc super-tare căci, lucrînd în publicitate, avea acces la cele mai bune cluburi şi spectacole.

— Totuşi, nu-i cam devreme să mergem în club? a întrebat Alex.

— În club, dacă doriţi, ajungeţi pe seară. Sînteţi invitaţii mei. Acum vă propun să mă însoţiţi la o întîlnire cu un client foarte important. Veţi avea ocazia să vedeţi, la faţa locului, cum a evoluat limbajul publicitar. Dacă nu vă place, măcar primiţi ceva cadouri la plecare.

Uneori am impresia că există o forţă supranaturală care face în aşa fel încît să îndrepte răul făcut cuiva nevinovat, iar după ce am ajuns la clientul lui C.E.O., părerea mi s-a rigidizat de-a dreptul. Dar, parcă, scîrba provocată de B.O.ul de dimineaţă era cu mult mai mică decît încîntarea de a mă afla în sediul companiei Papier, cunoscută şi ca „raiul cosmeticelor".

Ca un copil scăpat în prăvălia cu dulciuri, pipăiam toate mostrele aşezate frumos pe rafturile unui cub de sticlă ce

umplea mijlocul anticamerei sălii de conferințe, unde ne rugase C.E.O. să-l așteptăm cîteva clipe.

— Uită-te și tu, Alex. „InstantB" (body bronz spray cu strălucire de aramă), „D.rma SL" (gel de duș divin, cu aromă de ciocolată), „Placentor KRM" (cremă pentru tenul cuperos, ca al meu, recunosc), „Label.D" (șampon pentru părul degradat), „E.nox" (creion antirid), „Mascara.R" (rimel Roșu, ultima fiță), „CllActiv" (set complet pentru îndepărtat celulita), „MonRV" (cea mai completă posibil trusă de machiaj, am văzut niște demonstrații de nu-ți vine să crezi), „Na.ils" (trusă de unghii din oțel de Ils, impermeabilă la orice tip de microbi), vopsea de păr în nuanțe care nu știu dacă există în natură...

— Ei, vă pare rău că ați venit cu mine? Mai ales ție, Lena? ne întrebă C.E.O. Uite ce e, îmi pare rău, dar nu puteți participa la prezentare. Chestii de confidențialitate, dar nu-i problemă, tot ce discut cu ei acum o să vedeți diseară, la petrecerea de lansare.

— Ce produs lansați? a întrebat repede Alex, mare amator de petreceri.

— Lasă că aflați diseară. Nu pot să vă spun decît că e primul de pe piață care merită cu adevărat să i se spună „produs cu dublă utilizare".

— Conceptul „2 în 1"? am sărit eu, curioasă.

— Exact. Vedeți diseară. Acum eu trebuie să încep. Să nu credeți că vă las baltă cu tema. În scurt timp va veni cineva de la Papier să vă prezinte efectele pe care le-a avut D.Ve asupra companiei. E un subiect super, nu?

— Sper să vă fie de ajutor ceea ce voi prezenta, ne-a luat în primire un tip destul de searbăd, înainte să apucăm să ne dăm cu părerea. Vă rog să poftiți în biroul meu, și mă privea cu un zîmbet absolut dizgrațios.

Pe care l-am înțeles abia cînd ne-a arătat unde avea biroul. Într-o cămăruță așezată exact în mijlocul vitrinei la care mă zgîisem cu poftă mai devreme. Nici n-am apucat să mă rușinez că a și început să turuie. Fără să se prezinte măcar.

Probabil era mulțumit că nu e nevoie să se întindă la vorbă cu noi. Părea, dacă-l priveai atent, un tip de acțiune.

— Voi fi succint. Vă dau un simplu exemplu, dar foarte sugestiv, despre ce a însemnat pentru compania Papier aprobarea Directivei Ve. Domnișoară, am impresia că ne cunoașteți bine produsele!

— Da, am reușit să zic înainte să se răstească din nou.

— Vă amintiți care era sloganul nostru în urmă cu trei ani?

Dar nu m-a lăsat nici să apuc să mă gîndesc cît de cît, că a răspuns tot el.

— „Splendoare și sănătate într-un singur pachet". Cîtă risipă de cuvinte făceam, nu vi se pare? Poate și de aceea nu ne mergea atît de bine ca acum. În sfîrșit, imediat după adoptarea D.Ve, acționarii au decis că trebuie un slogan adecvat și, cu ajutorul lui C.E.O., l-au găsit: „Papier la pachet". Oricum, pentru consumatori, numele Papier este de mult sinonim cu excelența în domeniul cosmeticelor, nu? Ce credeți că ne-a adus noul slogan, imediat ce l-am adoptat? Reducerea cheltuielilor de publicitate cu 32,15% numai pentru primul semestru. Cifra exactă este confidențială. Dacă vă întrebați de ce, vă spun imediat: din reducerea numărului de litere. Vă dați seama, de la 39 de litere, la numai 14? Ca să nu pun la socoteală spațiile goale și cratima! Reclamele scrise cum se plătesc? La semn. Reclamele audio-video, cum? Unitatea de timp, nu? Care este mult redusă dacă rostești doar 14 litere în loc de 39! Se fac și mai puține pauze de respirație, actorul nu trebuie să rețină replici prea lungi, scade riscul să rostească greșit, nu se trag atît de multe duble. Nu are sens să o lungim. Cred că acest exemplu este perfect pentru a scrie un articol foarte bun.

— Da, vă mulțumim din suflet, a înțeles Alex că trebuie să plecăm.

Eu eram puțin năucită și încercam să estimez cam cîte sutimi de secundă îți ia să pronunți o literă, înmulțit cu 39-14 rezultă o economie de timp de aproximativ...

— Dacă doriți, puteți să-l așteptați pe C.E.O. la cofetăria de la intrarea în sediul companiei.

Și ne-a întins, fără vorbe de prisos, cîte o pungă de protocol fiecăruia.

M-am forțat să nu par prea nerăbdătoare să aflu ce conțineau pungile destul de voluminoase, pînă cînd ne-am așezat în fotoliile comode din incinta recomandată.

— Mamă, ce de bunătăți! N-am primit în viața mea un cadou atît de prețios! Uită-te și tu, creme, șampoane, trusă de unghii! Ție tot asta ți-au dat? Cred că Ina o să leșine cînd ajungi cu ele acasă.

— Eu mă gîndeam c-ar fi mai bine să i le dau pe rînd. Așa o să am cadou pregătit pentru orice ocazie îi trece ei prin cap, glumi Alex, amuzat peste măsură de încîntarea mea. Mai bei o cafea?

— Da, comandă tu, nu vezi că am treabă? i-am răspuns cu mîinile pînă la coate în punga lui, îngrijorată să nu fi primit mai multe produse decît mine, recunosc.

— Păi, chiar că avem treabă, că tot veni vorba. Tot n-am găsit un subiect tare pentru articol. Sper că n-ai înghițit găluștele pe care ni le-a aruncat nenea mai devreme. Auzi idioțenii pe el! Decretul Ve ajută la creșterea profitului producătorilor de cosmetice! Chiar ne-a luat de proști?

— Nătărăi, nerozi, tonți, prostănaci, mototoli, tăntălăi, l-am completat eu, lămurită că cele două pungi aveau același conținut. Chiar și un redus ca el și-a dat seama că ne interesa un subiect incitant, provocator, în exclusivitate. Așa că ne-a dat unul să ne sature.

— Știu. Poate-l rogi pe C.E.O. să ne dea cîteva exemple concrete cu efectele negative ale D.Ve în limbajul publicității. Dacă nici lor nu le-a stricat afacerile...

— Mă scuzați că intervin, l-a întrerupt un tip slăbuț care stătea la masa vecină. Nu m-am putut abține să nu aud despre ce discutați și, dacă îmi permiteți, aș dori să vă ajut cu articolul

dumneavoastră. Dar numai sub promisiunea că-mi asigurați anonimatul.

N-am apucat să-l invităm să ni se alăture, ocupați cum eram să-l cercetăm din priviri, că a şi făcut-o din proprie inițiativă, mutîndu-se cu tacîmuri cu tot la masa noastră.

— Bună ziua, mă numesc M.endel, şi de profesie sînt specialist în eredobiologie. În prezent, din cauza D.Ve a trebuit să mă reprofilez. Am lucrat ca tester în mai multe companii producătoare de cosmetice, ultimul loc de muncă fiind chiar la Papier.

— Ne pare bine, i-am răspuns, prezentîndu-ne pe rînd.

Nu ştiu ce figură aveam eu, dar pe a lui Alex se citea surpriza şi neplăcerea de a fi abordat atît de agresiv. L-am lăsat să spună ce avea de spus, convinşi că C.E.O. va sosi curînd şi ne va scăpa de el.

— După cum spuneam, vă pot ajuta cu o temă absolut incendiară despre nocivitatea directivei respective, dar vă rog solemn să-mi promiteți că mă citați doar ca sursă anonimă. Insist pe acest aspect deoarece nu vreau să-mi pierd libertatea. Mi-ajunge că am schimbat o meserie onorabilă cu una de muncitor nespecializat, din cauza nenorocitei D.Ve.

— Dacă nu vă supărați, de ce ați renunțat la profesia dumneavoastră? l-am întrebat, curioasă, de fapt, ce făcuse el înainte.

Nu reținusem decît că a avut o specializare de 13 litere, în domeniul biologiei.

— Ca eredobiolog studiam fenomenele eredității şi variabilității organismelor vii, un domeniu super interesant şi solicitant. Din păcate, aparatul conceptual cu care operează această ştiință este conceput, în mod intrinsec, din expresii complicate, extrem de specializate, compuse, în general, din mai mulți termeni ce nu suportă prescurtări sau sinonime cu o formă care să respecte limitările impuse de D.Ve. Pur şi simplu, din momentul adoptării acestei directive, eu şi colegii mei nu am mai putut lucra folosind termenii consacrați de decenii în biologie, chimie şi genetică. Să nu credeți că noi nu folosim prescurtări, dimpotrivă. Mi-am bătut capul vreun an încercînd

să traduc expresiile mai lungi de 15 litere în cuvinte mai scurte, dar m-am lăsat păgubaş. Mi-a ajuns!

Aici a făcut o pauză, pentru o gură de cafea.

— Spuneţi-ne un astfel de termen, vă rog, a intervenit Alex, care notase cu atenţie tot ce auzise.

— *Susceptibilitatea*, spre exemplu. Articulat sau nu, acest termen semnifică, din punctul de vedere al ştiinţei pe care o studiam, „Sensibilitatea organismului faţă de acţiunea negativă a factorilor de mediu, condiţionată genetic sau parţial genetic". Găsiţi-mi dumneavoastră un termen mai scurt de 15 litere, care să exprime definiţia de mai sus, în integritatea ei. Şi asta fără să inventaţi un cuvînt nou-nouţ, că altfel vorbim altă limbă.

— Ne gîndim şi vă spunem mai tîrziu, l-am oprit, anticipînd că urma un monolog plictisitor despre efectele dezastruoase pe care le are D.Ve asupra terminologiei majorităţii domeniilor cunoaşterii umane.

Acest subiect fusese amplu dezbătut în presă, în ultimii trei ani, dar fără nici un rezultat. Puţin le păsa celor de la conducere că nu mai aveau fizicienii cum să-şi numească experimentele, pe care, oricum, nimeni (în afară de ei) nu le înţelegea.

— Aţi spus că ne puteţi ajuta cu un subiect despre un efect concret, din viaţa cotidiană, a decretului V, nu? Puteţi aprofunda? a intervenit şi Alex.

— Prea bine. Dar fără prea multe litere, că altfel cad sub incidenţa legii, figurativ vorbind, nu-i aşa?

Aici a încercat să rîdă, dar nu prea i-a ieşit.

— Vă rog foarte serios să vă angajaţi că nu mă veţi raporta pentru pronunţarea unor termeni mai lungi de 15 litere!

I-am promis solemn şi ne-am apropiat instinctiv de scaunul lui.

— Ca tester pentru Papier, verificam dacă exista concordanţă între specificaţiile produselor companiei (ştiţi voi, cele care sînt trecute şi pe ambalaje) şi standardele prevăzute de legile care protejează sănătatea consumatorilor. Ca să evităm să ieşim pe piaţă cu ceva dăunător, înţelegeţi?

S-a uitat la noi ca pentru a se asigura că înțelegeam și a continuat:

— Ei bine, la ultimul produs testat am constatat o mică nepotrivire. Dar cu efecte la care mi-e greu să mă gîndesc. Am făcut, după cum vă imaginați, un raport complet al situației, dar nu sînt sigur că acesta a ajuns unde trebuie căci, începînd cu azi-dimineață, am fost concediat. Fără preaviz și fără salariu compensatoriu. Ba mi s-a spus că ar trebui să fiu recunoscător că nu am fost raportat pentru încălcarea D.Ve sau acuzat că am încercat să sabotez compania.

— Despre ce produs este vorba? l-am întrebat eu, mirosind imediat că, pînă la urmă, n-am făcut rău să-l ascultăm pe tip.

— Produsul care va fi lansat diseară. Ați primit invitații, nu?

— Da, dar nu am aflat ce e.

— Puțin îmi mai pasă de angajamentul de confidențialitate. Na, că tot am fost concediat pentru cuvinte prea lungi. Este vorba despre o cremă de corp foarte hidratantă, care poate fi folosită și pe post de colorant de păr.

— Cum adică? nu m-am putut abține, la auzul unui concept atît de revoluționar.

— O folosești ca și cum ar fi un balsam de păr sau o mască ce nu necesită clătire. Odată intrate în firul de păr, substanțele active din cremă modifică pigmentul tău natural, făcîndu-l reactiv la lumina ambientală. Asta înseamnă că părul tratat cu această cremă va avea mai multe culori, în funcție de lumina la care este expus. Înțelegi?

— Păi asta e super-tare, nu m-am putut abține. Vor rupe piața cu așa ceva!

— Probabil c-o să fie foarte scumpă, nu? a întrebat și Alex cu îngrijorare, cunoscîndu-și prea bine proaspăta nevastă

— Foarte scumpă, vă garantez. Dar nu vă îngrijorați. Diseară va fi la super-ofertă. Cu toate acestea, tot va genera infertilitatea femeilor care-o vor folosi. Și asta încă de la prima aplicare.

— Ce? aproape că am strigat, la unison, amîndoi.

— Văd că nu v-ați plictisit aşteptîndu-mă, l-am auzit pe C.E.O., care se apropiase pe nesimțite de masa noastră. V-ați găsit subiectul pentru articol? a mai spus, privind întrebător spre noua noastră sursă de informații.

— Da. Întîlnirea pe care ne-ai aranjat-o a fost exact ce ne trebuia. Iar domnul ne ajută să înțelegem mai bine cum funcționează compania, am încercat eu să nu spun prea multe.

— Văd că mai aveți treabă. Lena, crezi că apuci să treci pe acasă înainte de lansare?

— Cum să nu. Mergem împreună?

— Sigur! Succes la documentare, a spus C.E.O. înainte să iasă din încăpere.

Noi ne-am întors rapid la discuția cu fostul tester de la Papier.

— Domnule M.endel, tocmai ați făcut o acuzație extrem de gravă. Vă dați seama că nu putem publica așa ceva fără dovezi solide.

Ha, de parcă tema noastră avea să fie tipărită pe undeva! Totuşi, subiectul era exploziv. Cine ştie, poate îl impresionăm pe B.O.u şi ne dă articolul exemplu în revista universității.

— Ca să vă spun pe scurt, crema asta conține, printre multe altele, o enzimă numită kalactosidasaer-beta, care, dacă numărați, are mai mult de 15 litere.

— Corect, am răspuns după o scurtă socoteală în gînd.

— Ei bine, din această cauză, în specificațiile de produs, nu a putut fi inclus un termen atît de lung, preferîndu-se varianta prescurtată: kalactosidasaer. Care însă este diferită de kalactosidasaer-beta.

— Adică? A încercat Alex să-l facă să spună odată esența.

— Vedeți voi, kalactosidasaer fără beta din coadă nu afectează, în nici un fel, gameții. Ştiți, celulele speciale pentru reproducerea sexuală...

— Am înțeles ideea, i-am tăiat-o eu. Nu are sens să intrăm în detalii despre genetică, fiindcă oricum nu înțelegem nimic,

nici noi, nici cititorii noştrii. Deci kalactosidasaer-beta este o derivată nocivă, în sensul că produce infertilitate în gameţii...

— Feminini, da.

— Şi cum a putut scăpa aşa ceva într-o cremă de corp pe cale să fie scoasă pe piaţă?

— Eroare umană combinată cu Directiva prostirii, ce ştiu eu? Ideea e că, după ce am făcut un raport de 10 pagini pe tema asta, bine structurat, cu concluzii şi recomandări, m-au dat afară. Managerul mi-a spus că enzima (de 19 litere) despre care am scris încalcă flagrant prevederile D.Ve. Este convins că această enzimă e interzisă, deci nu poate fi menţionată, nici pe ambalajul produsului, nici în rapoartele de testare, nicăieri. După părerea lui nici nu există aşa ceva.

Îl priveam siderați.

— Şi cei care au dat acceptul scoaterii produsului pe piaţă, funcţionarii de la Protecţia Consumatorului?

— Doar nu voiai ca tocmai aceştia să încalce D.Ve? Măcar voi, o veţi face? Puteţi publica un articol înainte de lansare? Sau măcar să spuneţi despre ce e vorba conducerii companiei?

Timp de cîteva ore am rămas acolo, încercînd să scriem un material cît mai concis despre pericolul scoaterii la vînzare a unui asemenea produs. Ne-am hotărît că trebuie să-l aducem în faţa şefilor de la Papier şi să-i facem să-l ia în serios cu ajutorul lui C.E.O..

Aşa că ne-am grăbit cît am putut de mult să ajungem în timp util în apartamentul meu. Aici ne aşteptau C.E.O. şi Ina. Convinsă că un mesaj precum cel pe care tocmai îl scrisesem trebuie transmis într-o ţinută cît mai atractivă, l-am lăsat pe Alex să-i explice situaţi lui C.E.O. şi am intrat cu Ina val-vîrtej în dormitor.

— Fată, spune-mi ce s-a întîmplat? Nu l-am văzut niciodată atît de crispat soţul meu. Se uita la mine, dar parcă nu mă vedea. Nici n-a observat că m-am vopsit!

Tocmai îmi trăgeam bluza peste cap cînd mi-a zis asta, dar m-am oprit, îngrozită, la jumătatea gestului.

— E o vopsea super, își schimbă culoarea în funcție de lumină. La lansarea ei mergem. C.E.O. a primit cîteva cutii la prezentarea de azi. Mi-a zis că vrea să-ți facă un cadou, că tot păreai stresată de tema pe care v-a dat-o B.O.u. Hei, unde ieși așa? am mai auzit, înainte să ajung în fața celor doi bărbați.

Alex era mai alb ca peretele de care se sprijinea, iar C.E.O. stătea așezat pe un fotoliu cu plicul în care pusesem raportul lui M.endel tremurîndu-i în mînă.

— Știi ceva, Lena, nu mai am chef să merg nicăieri, mi-a spus Alex cu glas spart.

— Dar raportul? Trebuie să veniți amîndoi, să-i convingeți împreună... Îi fac eu să vă asculte. Nu se poate. Măcar să amîne, să verifice. Dacă-i dau drumul pe piață e ca și cum ar vinde moarte la cutie. Apocalipsa la super-ofertă, asta ar fi trebuit să spun la prezentare! bîiguia, cuprins probabil de remușcări.

Îmi venea să-l omor cu mîna mea.

— C.E.O., a-po-ca-lipsa a început acum 3 ani, am auzit vocea sacadată a lui Alex. Și-o să se termine cu o nouă Directivă – Vi sau 6 roman, depinde de redactor, care să aprobe numai cuvinte de maximum 5 litere.

Copyright © Narcisa Stoica, 2011

Cu un roman inedit, o culegere de publicistică, precum și două reeditări esențiale, anul 2011 a fost unul fast pentru Mircea Opriță, coordonatorul seriei *Metatexte* de la Millennium., care își continuă incursiunile în istoria genurilor F&SF de la noi cu un triptic dedicat marilor înaintași.

Mircea Opriță
DIPTIC

I. O distopie exemplară: Felix Aderca

Prozator, dramaturg, poet, estetician și publicist, Felix Aderca (pseudonimul lui Zelicu Froim Adercu) s-a născut la 13 martie 1891 în comuna Puiești, județul Vaslui. A urmat studii liceale la Craiova (Liceul „Carol I"), fără să le termine însă. O încercare de a se stabili la Paris, la începutul Primului Război Mondial, eșuează, așa că tânărul avea să revină la Craiova. Stabilit ulterior la București, vreme de două decenii (1920-1940) a fost funcționar în Ministerul Muncii. Îl vom găsi, în toată această perioadă, prezent în paginile unui mare număr de ziare și reviste, între care *Flacăra, Cuvântul liber, Realitatea ilustrată, Contimporanul, Viața Românească, Facla, Revista Fundațiilor Regale, Bilete de papagal.* A participat la cenaclul „Sburătorul", fiind o figură importantă în grupul scriitorilor moderniști de

sub îndrumarea lui Eugen Lovinescu şi colaborator la revista ce purta numele cenaclului. A debutat editorial cu un eseu polemic (*Naţionalism? Libertatea de a ucide*, 1910), urmat de volume de versuri în avalanşă: *Motive şi simfonii, Stihuri venerice, Fragmente – Romanţe, Reverii sculptate, Prin lentile negre*, ultimele patru fiind publicate, toate, în 1912. Mai importantă este contribuţia autorului în proză: romanele *Ţapul* (1921), *Omul descompus* (1925), *Revolte* (1945), culegerea de nuvele *Femeia cu carnea albă* (1927). Între 1941-1944) a predat estetică la Colegiul pentru studenţii evrei „M. Onescu" din capitală, folosindu-se şi de propria sa carte, din 1929, *Mic tratat de estetică sau Lumea văzută estetic*. După cel de-al doilea Război Mondial, a scris şi tipărit îndeosebi literatură pentru copii şi tineret, pe subiecte istorice: *Amiralul oceanului, Cristofor Columb* (1957), *Un călăreţ pierdut în stepă. Din vremea lui Petru cel Mare* (1961), reluând preocupări similare mai vechi (*Vreţi să descoperim America? Fantasticele călătorii ale lui Cristofor Columb*, 1936, *Magellan. Întâia călătorie în jurul lumii*, 1939 şi 1945, precum şi *Petru cel Mare, întâiul revoluţionar, constructorul Rusiei*, 1940). *Mărturia unei generaţii* (1929) este o cunoscută carte de interviuri. A scris studii de critică literară şi a tradus mult, inclusiv din Henri Barbuse, Romain Rolland, Stefan Zweig şi Karel Čapek (din ultimul, piesa *R.U.R.*, care are legătură cu genul nostru). A murit la 12 decembrie 1962, în Bucureşti.

Într-o bibliografie enormă, derutantă prin diversitatea ei surprinzătoare, există şi un roman de science-fiction, pe care G. Călinescu, în *Istoria literaturii române de la origini până în prezent* (1941), îl considera cea mai bună lucrare a autorului. Aderca şi-a editat romanul cu titlul *Oraşele înecate* (1937), schimbându-l ulterior în *Oraşele scufundate*, sub care scrierea a şi fost reeditată în 1966. Fragmente din lucrare s-au tipărit întâi în foileton, în *Realitatea ilustrată* din toamna anului 1932, cu titlul mai comercial *X – O, romanul viitorului* şi sub pseudonimul Leone Palmantini. Autor imaginar, bineînţeles, pe care materialele redacţionale menite să deschidă calea spre public

pentru o fantezie considerată „cea mai frumoasă evocare a viitorului, aşa cum va fi în realitate, cu maşinismul şi cu dragostea lui, cu ambiţiile şi dezamăgirile lui", îl tratează drept scriitor „cunoscut" pe aiurea, dar publicat pentru prima dată în România. Datat 14 mai – 16 iulie 1932, romanul apărea simultan cu *Aventurile d-lui Ionel Lăcustă-Termidor,* unde Aderca, în capitolul *Pastorală,* prefigura tema *Oraşelor...*, oferind un cadru general al viitorului şi un conflict posibil, chiar dacă – deocamdată – la modul vag schiţat, ironic şi parodic. Personajul însuşi, Ionel Lăcustă-Termidor, apare ca încarnare terestră a unui spirit cosmic „pribeag", iar în această calitate, familiarizat întrucâtva şi cu alte secvenţe din povestea în desfăşurare a societăţii omeneşti decât momentul provizoriu al secolului XX, timpul „adoptat" de erou. Scenariul proiectat de Lăcustă-Termidor pentru scena Teatrului Naţional ar fi o „tragedie fantezistă" cu localizare în anul 8000, când urmaşii degeneraţi ai civilizaţiei actuale ajung, ca efect al evoluţiei şi al specializării extreme, de nerecunoscut. Locuitorii unei Atlantide plutitoare, prizonieri ai coliviilor lor de bambus, şi-au pierdut picioarele prin atrofiere şi, cantonaţi temeinic într-o meditativă vegetare, seamănă cu nişte „fructe ovale, cu ochi mari şi frunte înaltă". Continentalii, în schimb, întrucât n-au abandonat obiceiul abrutizant al muncii fizice, au sufletul dur şi aspectul unor „ciomege însufleţite". Pe când primii dezvoltă o cultură rafinată, a imaginilor expresive şi a muzicii compuse cu artă, ceilalţi trăiesc într-o primitivitate ce le reduce până şi graiul la un limbaj rudimentar, bolovănos. Cele două „specii" devenite în timp divergente se completează, totuşi, în cadrul unei diviziuni economice mai mult simbolice şi care le-ar face încă dependente una de alta: aristocraţia artistică a „atlantizilor" captează energia solară şi o livrează continentalilor sub formă de curent electric, pretinzând lucrătorilor imbecili ai pământului continental alimentele pe care aceştia le produc. Conflictul declanşator al „tragediei fanteziste" este unul de clasă, susţinut de teama reciprocă şi de invidie. El se termină

prin spectaculoase demonstrații de forță, în urma cărora atlantizii pier sub năvala ghețarilor eliberați de răzbunarea continentalilor din lanțurile unde stătuseră până atunci prinoniți.

Romanul *Orașele scufundate* reia tema viitorului decăzut și chiar unele motive figurate în *Pastorală*. Deși își menține abordarea ironică, noua construcție epică nu mai prezintă pregnantul aspect bufon al situațiilor descrise mai sus. Subiectul este lăsat să se dezvolte firesc între reperele stabilite de Aderca pentru un viitor marcat de răcirea astrului solar și de dispariția treptată a vieții de pe Pământ. Perspectiva aceasta nu era nouă, ea circula inclusiv în mediile științifice de la sfârșitul secolului al XIX-lea. Ion Hobana dezgroapă dovezi semnificative: între alții, renumitul chimist Marcelin Berthelot prezicea inevitabila răcire a Soarelui și, ca o consecință, scufundarea civilizației umane în adăpostul scoarței terestre. *Revue Internationale de Sociologie* publica la un moment dat, sub titlul *Fragment de istorie viitoare*, o „fantezie sociologică" inspirată de aceleași temeri. În formă literară, ideea era prelucrată de H.G. Wells în sugestivele imagini ale „viitorului foarte îndepărtat" din *Mașina timpului*. Felix Aderca își coboară însă *sub ape* omenirea alungată de la suprafața devenită neprimitoare a planetei. Refugiul urmașilor noștri îl constituie patru structuri imense, cristaline, de formă geometrică, implantate în profunzimea încă protectoare a oceanelor. În configurația lor stilizată estetic, orașele acestea sugerează o măreție decadentă, sunt scena fanuloasă a unui apoteotic declin. În interiorul lor sumbru și rece, omenirea își trăiește într-un fast melancolic ultimele zile, premergătoare stingerii întregii vieți de pe Pământ.

„În Hawai, Capitala ca un glob, lăcașul studiilor științifice, în Cap-Verde cuburile, reședința Generatorilor electrici și în Ceylan paralelipipedul parfumurilor alimentare, viața era într-adevăr ușoară și plăcută. Oamenii

privilegiați, ei au pierdut aproape orice atingere cu materialele brute ale pământului. Şi dacă n-ar fi fost studiile istorice, ar fi uitat cu totul că au trăit câteva milioane de ani pe scoarța tare a planetei. Copiii află din cărți despre ogoare, despre mine de cărbuni care se prăbuşeau peste muncitori, de puțurile de petrol incendiate în care trupurile omeneşti se prăjeau ca viermii – şi se minunează ca de un basm închipuit doar pentru plăcerea minții lor.

Cu cât e mai uşoară viața de acum! În Hawai locuitorii împărțiți pe secții ştiințifice fac cinci ore studii teoretice şi calcule, lucrări de laborator şi experiențe cu unelte delicate. În restul vremii au pentru plăcerea lor toate artele, îndeosebi muzica şi dansul, care nu se realizează în materiale grele niciodată. În Hawai mai sunt şi cele două mari Teatre care pot cuprinde totalitatea oamenilor din cele patru Oraşe. În primul Teatru, nu departe de apartamentele Preşedintelui, au loc din două în două ore spectacole de dans şi muzică, iar în partea opusă a Oraşului, în al doilea Teatru, se reprezintă filme şi drame.

Curentul electric vine în Capitală din Cap-Verde. Fiolele cu alimente şi arome – din Ceylan. Căci Hawai, Capitala, e oraşul de lux locuit de aristocrația Omenirii.

În Cap-Verde din Oceanul Atlantic, oamenii din cubul superior supraveghează patru generatori electrici, puşi în mişcare de valurile de la suprafața apelor în zilele de lună plină. Ghețarii au atins de mult limita zonei subtropicale, Mexic – insulele Canare pe linia de sus, Uruguay – Africa de Sud pe linia de jos. Prin Oraşul electricității a început să treacă mai de mult fiorul morții. Dar îl simt abia câțiva ingineri.

Mai fericiți decât locuitorii din Cap-Verde – dar nu ca cei din Hawai – sunt parfumierii din Ceylan, Oraşul paralelipiped, unde se prelucrează, în laboratoare tot atât de grațioase ca sticle de parfum, un material care face totdeauna plăcere: mirezme şi substanțe alimentare în stare gazoasă.

Mariana însă, Oraşul piramidă, e aşezat între insulele Japoniei şi arhipelagul Australian pe o temelie vulcanică. Oraşul e străbătut de reflexul unor flăcări roşii nevăzute care îi luminează centrul şi lasă marginile în întuneric. Locuitorii sunt fierari, mineri, turnători. Ei cară în vagoane nesfârşite minereurile de la temeliile Filipinelor, Sumatrei, Carolinelor, Japoniei şi Noii Guinee, insule pe care le dărâmă şi pulverizează fără întrerupere ca ocnaşi, cu dinamită şi ciocane electrice. Tot oraşul răsună, fierbe şi duduie de zgomotele atelierelor unde metalul e ales, topit, turnat. Reziduurile sunt fierte, filtrate în etajele superioare unde vacarmul de iad răzbate în cutremur cu vuiet ne-ntrerupt de cataclism şi prăbuşire – iar din vârful piramidei pornesc în pantă vertiginoasă spre Ceylan, spre Cap-Verde şi Hawai trenurile de materiale brute ale oraşului infernal.

Spre deosebire de celelalte trei Oraşe privilegiate, în Mariana lucrul nu încetează niciodată. Oamenii muncesc câte opt ore, în trei echipe pe care le înlocuiesc în tăcere – căci nu se ştie cât va mai ţine focul din Craterul care fierbe sub uriaşele topitoare. Omenirea nu vrea să piară odată cu stingerea vulcanului – şi adună rezerve, cât mai multe rezerve de gaze, minereuri şi metale."

În această poziţionare polarizată a societăţilor ce populează oraşele subacvatice, se întrevede deja opoziţia conflictuală figurată în capitolul *Pastorală*, înainte discutat. Nici acum omenirea nu este biologic unitară, ci divizată în rafinaţi şi vulgari. Asemeni continentalilor lui Ionel Lăcustă-Termidor, marianii reprezintă o „rasă de salahori, cu muşchi şi instincte grosolane". Fracţiunea aceasta anacronică e tolerată de nevoie, întrucât munca sa dură întreţine viaţa uşoară a rafinaţilor din celelalte oraşe submarine. Şi asta în ciuda obiceiurilor oribile ale marianilor, care îşi suplimentează cu pământ hrana eterică a privilegiaţilor şi se înmulţesc la ruşinosul mod ancestral,

conform propriei lor eredităţi şi nu după regulamentele severe ce se impun pentru restul omenirii civilizate. Spre deosebire de ei, „normalitatea" fiinţelor submarine presupune un tipar corporal mai apropiat de forma peştilor decât de grosolana alcătuire a oamenilor „de odinioară", cu braţe delicate ce tind să devină aripioare, cu ochi mari şi lipsiţi de pleoape, cu pielea depigmentată şi, în fine, cu obiceiuri pe măsura acestui gen de transformări realizate sub semnul subtilităţii şi al devitalizării progresive. Sexualitatea se reduce la nişte apropieri ritualice, cu efect iluzoriu, naşterile urmează cicluri din ce în ce mai reduse, de câteva luni sau chiar săptămâni. Speranţa de viaţă coboară continuu, iar cei ce ajung spre 40 de ani, asemeni de curând decedatului preşedinte Pi, trec drept veritabil Matusalemi. Avem, ca la Wells, două „rase" derivate din vechiul trunchi al omenirii. Cu deosebirea că aici, mai bine ancoraţi în utopia lor subacvatică, „eloii" hawaieni ai lui Aderca sunt în avantaj faţă de „morlocii" mariani, aflaţi departe de pârghiile puterii şi expuşi în orice moment unei decizii de exterminare, ca grup atavic şi dizgraţios, veritabilă „ruşine a Omenirii civilizate".

Conflictul latent dintre cele două populaţii va izbucni, într-adevăr, dar nu înainte de a se fi epuizat resursele de ameninţare ce privesc specia în general. O conştiinţă a sfârşitului vieţii pe planetă se face simţită tot mai acut în spiritul pervertit al omului submarin. Dinaintea unui astru care se stinge, proiectând giulgiul morţii asupra întreg universului înconjurător, pesimismul sumbru şi cinic al unora ca doctorul Harwester are motive întemeiate să se manifeste. Sub sclipirile ei înşelătoare, civilizaţia e putredă şi agonizantă, subminată de înseşi achiziţiile ei de după marea imersiune, degradante pentru formele de odinioară ale vieţii:

„Bolile oamenilor submarini nu mai pot fi lecuite. Cum să redau viaţa protoplasmei care intră în descompunere din loc în loc, fără vreo pricină văzută sau ştiută,

chiar în trupul ființei vii?... Cum să creez oamenilor o înfățișare cumsecade, când vin și îmi arată că li se usucă un braț, ca o algă, li se răsucește un picior ca un șarpe și începe ochiul să le curgă din cap, ca un melc? A mai părăsit vreun bolnav clinicile noastre? De la 36 de grade, temperatura sângelui omenesc a scăzut la 25 și scade cel puțin o jumătate de grad cu fiecare generație. Urcarea temperaturii artificiale a Orașelor nu ajută câtuși de puțin păstrării sângelui – cel mult creează o și mai mare diferență de căldură și de-aci numeroase cazuri de asfixie, care par atât de inexplicabile. Sângele nostru era roșu pe pământ, de mult e trandafiriu și tinde aici, în fundul apelor, să devie alb, ca puroiul. Oamenii de odinioară ai progresului au părăsit scoarța tare și s-au mutat în oceane: ei au crezut că viața e o forță care, spre deosebire de toate celelalte ale Universului, nu se va subția și nu va pieri niciodată. Am ocolit însă aproape toată circumferința vieții și ne apropiem de punctul de unde am pornit: de amoeba din adâncul apelor mării. E fatal! Întocmai ce spuneai adineauri, inginer Whitt!... Ce puteau prevedea oamenii crescuți pe scoarță tare și, prevăzând, ce puteau face? Am cugetat adesea în fața pacienților mei întinși pe targă și care deveneau în câteva ceasuri reptile și moluște cu sânge alb și rece că nici o prevedere n-ar fi folosit la nimic. Să fi luat oamenii cu ei în fundul mărilor câteva herghelii de armăsari, elefanți, hipopotami și alte animale mari, cu sânge mult, fierbinte?... Sângele lor, oricât de roșu, după câteva secole s-ar fi răcit și albit și el. Să fi cultivat pe trupul viu al acestor monștri colonii de milioane de ploșnițe care au însușirea de a păstra și înmulți globulele roșii?... Dar cât putea ține în orașele noastre de sticlă această șmecherie și această dobândă?"

Convins de inutilitatea vreunui gest de rezistență în fața destinului implacabil, Harwester flutură steagul abandonului

total. Dar nu în sinucidere, ca leac împotriva disperării, ci într-o dezlănțuire orgiacă, cu valoare anestezică și, totodată, capabilă să transforme momentul sfârșitului într-o imensă voluptate a simțurilor:

„— Să ne sinucidem? Hahaha!... Ar fi o prostie și mai tristă decât nebunia bătrânului Pi. Dimpotrivă, să trăim, domnișoară Olivia! Să trăim! Să ne mișcăm, să cântăm, să dănțuim!... Alegem Președinte numaidecât pe cineva dintre noi, care să nu mai fie torturat de viitorul Omenirii niciodată, întrezărit sau ghicit de închipuirea lui înfierbântată, halucinată – ci să vegheze numai la ordinea muncii Orașelor. Domnișoară Olivia, dumneata, la Teatru, îți vei relua locul în fruntea baletului. Să lărgim dreptul la dans, ca toate fetele Orașelor să danseze cu rândul, în balete noi, pe scena teatrului din Hawai. Muzica să devină obligație universală: toți bărbații să alcătuiască orchestre parțiale pe laboratoare și ateliere, care să poată fi reunite în orchestra universală a Omenirii. Toate Orașele să devie scenele aceluiași teatru, viața întreagă – o simfonie și un dans. Iar pentru ultimele clipe, când vom simți că scade și luciditatea inteligențelor noastre, să împărțim tuturora fiolele cu esență și opium și morfină – ca murind să ne topim în cel mai voluptos vid de viață. Ar fi singurul sfârșit demn de oamenii care au preschimbat acest glob de stânci și noroi într-o bijuterie cerească, ei care au dat protoplasmei inițiale virtuțile gândirii electrice. Cunoașteți, cineva dintre dvs., un mai savuros sfârșit de bal biologic și solar?..."

Romanul *Orașele scufundate* este construit relativ simplu, pe un subiect liniar, însă în strâns raport cu cadrul convențional descris mai sus. Dispariția președintelui Pi stârnește tulburare, fiindcă ultimele sale cuvinte fuseseră un neașteptat rechizitoriu la adresa evoluției submarine a civilizației umane. Dezgustat de

propria sa nevolnicie, muribundul îndemnase la ieşirea de sub „Clopotele Pneumatice" şi la o evadare spre stele mai tinere, lângă care omul să-şi poată făuri un nou destin. În ciuda faptului că defetistul doctor Harwester i-a distrus notiţele ultimei invenţii, i se găseşte „lampa cu opt conuri" prin care bătrânul Pi spera să poată descompune atomul, obţinând astfel energia capabilă să învingă gravitaţia planetară şi să permită zborul cosmic. Succesiunea la funcţia de decizie supremă întâmpină serioase dificultăţi, întrucât inginerul Xavier, favoritul defunctului Pi, nu pare interesat de viaţa politică, iar contracandidatul său, inginerul Whitt, deşi extrem de interesat, se loveşte de diverse formalităţi birocratice, menite să amâne decizia. Conflictul nu e legat doar de putere, el are şi un caracter tehnic, „ingineresc". Whitt vede salvarea în vecinătatea miezului încă fierbinte al Pământului, spre care, cu autoritatea dobândită, orientează toate energiile. Sacrificând fără milă Oraşele subacvatice, devenite inutile planului său, el îşi atrage răzbunarea marianilor, care distrug noul oraş Formoza, proiectat de inginerul Whitt ca refugiu subteran al omenirii. Xavier îşi pune speranţele, dimpotrivă, în lumile îndepărtate şi proaspete de pe firmament. Finalul romanului îi găseşte pe fiecare împlinindu-şi în felul său chemarea, cu ajutorul invenţiei lui Pi, desăvârşite de inspiraţia oportună a lui Xavier.

Pe Felix Aderca, la fel ca şi pe alţi reprezentanţi ai literaturii române „clasice" (Cezar Petrescu, Ion Minulescu, Victor Papilian, Mircea Eliade), o critică tradiţionalistă se obstinează să-l ferească grijuliu de eticheta SF, de teama unor prejudicii ce i-ar putea fi aduse dinspre un gen înconjurat încă de ignoranţă „savantă" şi de persisitente prejudecăţi. Din acest punct de vedere, romanul *Oraşele scufundate* s-a descris ca o performanţă a fantasticului românesc, născocirile autorului pentru lumea viitorului îndepărtat fiind atribuite astfel unei fecunde imaginaţii a iraţionalului fabulos, străină de un tratament exact, ştiinţific, cu care ar opera în mod statornic SF-ul. În realitate, dincolo de lejeritatea ironică rezervată în

roman nu doar științei, ci mai tuturor motivelor ce compun universul anticipat, există destule argumente pentru a vedea aici o scriere aparținătoare mai degrabă genului nostru: distopia cea mai pregnantă și mai bine construită literar din perioada de până la cel de-al doilea război mondial.

II. La porțile legendei: Adrian Rogoz

Figură importantă în procesul renașterii postbelice a SF-ului românesc, Adrian Rogoz s-a născut în București, la 19 aprilie 1921. Prozator, poet, publicist și traducător, a fost soțul prozatoarei Georgina Viorica Rogoz. Preocupări pentru misterele spațiilor extraterestre se transmit, în cazul său, pe linie paternă, întrucât inginerul Radu Sommer, tatăl autorului, publicase în 1924, sub pseudonimul Raoul Vera, broșura *Problema comunicării cu Marte și enigma marțiană*. Între 1944 și 1948, a frecventat cursurile Facultății de Filozofie a Universității din București, luându-și însă licența mult mai târziu, în 1971. După mai multe profesii modeste (laborant, muncitor la Căile Ferate, funcționar la Societatea de telefoane), în 1955 s-a angajat în redacția revistei *Știință și tehnică*, în calitate de reporter și redactor. În luna octombrie a aceluiași an, revista își lansează suplimentul SF, intitulat *Colecția „Povestiri științifico-fantastice"*, pe care Adrian Rogoz o va conduce aproape două decenii, până la sistarea ei în aprilie 1974. A debutat editorial cu piesa de teatru *Martin Rogers descoperă America*, scrisă împreună cu C. Constantin, o lucrare încununată cu Premiul de Stat, marcată însă puternic de spiritul ideologic și pamfletar al anilor '50. Ca poet, își făcuse deja „ucenicia" în preajma lui Ion Barbu (căruia îi fusese prezentat de Oscar Lemnaru), încât un întreg ciclu de versuri poartă semnele influenței barbiene. Prima scriere lirică publicată de autor a fost un poem în hexametri intitulat *Nimfaunesca* (1944, în *Revista Fundațiilor Regale*). Singurul său volum de versuri, *Inima rezistentă*, a apărut relativ târziu, în 1981, însă cuprinde versuri

scrise pe parcursul mai multor decenii, inclusiv cele compuse într-o formulă personală înrudită cu geometria: „poezia invariantă". Din mărturii proprii, aflăm că prima povestire SF a autorului se numea *Astrul principal* şi fusese scrisă în 1934. Debutul veritabil în gen şi-l face cu povestirea *Inimă de ciută*, scrisă împreună cu Cristian Ghenea, lucrare publicată în numărul 5/1955 al *CPSF*. I-au urmat romane (*Uraniu, Omul şi năluca*), o culegere de nuvele şi povestiri (*Preţul secant al genunii*), precum şi traduceri ale unor lucrări importante pentru formarea gustului în domeniu: romanul *Nebuloasa din Andromeda* de Ivan A. Efremov (tradus în colaborare cu Tatiana Berindei), nuvela *Cor Serpentis* de acelaşi (colaborare în traducere cu F. Ionescu) şi romanul *Solaris* de Stanislaw Lem (colaborare cu Teofil Roll). Un premiu naţional şi unul internaţional au încununat lucrări de-ale autorului: Premiul II (*ex aequo* cu C. Ghenea) la primul concurs naţional de literatură SF, pentru povestirea *Inimă de ciută* (1955) şi Premiul special la primul Congres european de science-fiction (Eurocon I, ţinut la Trieste, Italia, în 1972), pentru povestirea *Altarul zeilor stohastici*. Din 1989 a trăit în Germania, unde Georgina Viorica Rogoz se stabilise cu puţin timp înainte. A murit la Bad Nauheim, în 28 iulie 1996.

Natură pasională şi influenţabilă, Adrian Rogoz ne prezintă o succesiune de feţe ale talentului său, inegale valoric şi uneori chiar contradictorii. După experienţa modernistă a poeziei sale de început, scrierile din anii '50 trădează o vertiginoasă cădere în ideologia proletcultului. Autorul s-a lăsat sedus de imperativele politice şi culturale ale epocii, răspunzând, cum s-a văzut deja, la modul conformist orientărilor dogmatice impuse de partid. Turnura apare atât în creaţia proprie, cât şi în publicistica de promovare a SF-ului. O publicistică pe care Rogoz a întreţinut-o din pasiune sinceră, cu un sentiment al responsabilităţii pentru gen, dar şi tributar în opiniile sale propagandei oficiale. Când asemenea convingeri partizane şi sociologizante nu invadează prim-planul, materialele rămân citabile ca texte de împătimită susţinere a unei formule literare pe care autorul tocmai o

dezvolta la *CPSF*, publicația preluată într-o gospodărească și afectuoasă custodie. Un articol publicat în *Informația Bucureștiului* din 1956 este o pledoarie *pro domo* și, indirect, o invitație la colaborare: *Putem contribui la dezvoltarea literaturii științifico-fantastice!* Suprafața și limitele genului sunt doar aproximate și vor mai pluti o vreme în incertitudine teoretică. Dar Rogoz nu face greșeala să reducă SF-ul exclusiv la aventura polițistă, ca Ovidiu Râureanu, la manualul de factologie savantă, ca I.M. Ștefan, ori să-l limiteze la Jules Verne, ca Max Solomon (cum pretindeau contribuțiile acestora la ancheta deschisă în 1957 de ziarul *Scânteia tineretului*). Articolul *Împotriva mâinii-deget* cere anticipației rigoare, fantezie, vigoare epică, umor și pregnanță stilistică, toate aceste calități găsindu-le exprimate, în ordinea citării, la Verne, Wells, Alexei Tolstoi, Karel Čapek și Edgar Poe. Revendicare maximalistă, fără îndoială, și aproape absurdă în contextul măruntelor încercări românești cunoscute de epocă. Dar absurdul însuși e recunoscut de autor ca valabil pentru SF, când îl descoperă până și la rigurosul Jules Verne, care îngăduia unei bucăți din Africa, smulsă de o cometă, să circule prin spațiile interplanetare și să se întoarcă după o vreme exact în spațiul de unde plecase (*Hector Servadac*). Absurdul acesta își poate găsi, așadar, loc pe palierul științific al anticipației. Ceea ce un I. M. Ștefan, de pildă, n-ar fi admis niciodată, cum nu admitea în romanele genului să se circule cu viteze mai mari decât cea a luminii. Adrian Rogoz este și el un promotor al SF-ului *hard*, cel puțin în textele publicate de *CPSF* în primii săi ani de existență. El nu merge, însă, cu un asemenea gust până la a-l decreta condiție absolută a scrisului anticipativ. Dimpotrivă, sesizează pericolul tehnicismului, curent dezumanizant, în virtutea căruia urmașii noștri ar urma să-și descopere – cum stilizează el metaforic – mâna transformată într-un singur deget specializat în apăsarea butoanelor. Observații interesante pentru o incipientă discuție referitoare la problematica SF-ului se găsesc și în alte articole: *Filoane ale anticipației* (1966), despre resursele pe care genul își poate baza evoluția; *Introducere în studiul regnurilor*

fantastice (1969), despre speculațiile posibile în imaginarea alienilor, a „regnurilor cosmice"; *Laboratorul mitului* (1965), despre limitele admise fanteziei în raport cu cunoașterea științifică. Toate acestea sunt tratate în regim gazetăresc, fără vreo adâncire teoretică veritabilă, iar ideile valabile plutesc de multe ori pe un val umflat de generalități conjuncturale, locuri comune agreate de propaganda oficială. Dovadă și sugestiile acestui citat extras din *Împotriva mâinii-deget:*

> *„...să ne apropiem cât mai mult de literatură, să stârnim ceva din magica aventură a științei nu prin anodine însăilări belfereşti ci prin puternice și admirabile biografii umane și mai cu seamă să încercăm, fiecare cum poate și cum știe, să deschidem cititorilor noștri o mare poftă de informare științifică, o nezdruncinată încredere în forța transformatoare a științei"* etc.

Atât elanul cu care sunt rostite, cât și ele însele, prin conținutul lor convențional, asemenea imperative sunt contaminate de dogma utopiei socialiste și erau adresate, în epocă, literaturii în general. Le regăsim aici adaptate prompt la SF. Alteori autorul se lansează cu și mai multă determinare prin atmosfera cu rare concepte profitabile, dar bogată în formulări ideologice îmbâcsite. Articolul *Demonstrația prin absurd în science-fiction* (1967) aplică unor motive pregnante ale genului judecăți politice înguste, din perspectiva cărora, la H.G. Wells, seleniții din romanul *Primii oameni în Lună* și Oamenii-Animale din *Insula doctorului Moreau* ajung să ilustreze nimic altceva decât „imperfecțiunile lumii capitaliste". Un alt articol, *De la stăpânii visului la sclavii coşmarului* (1961), publicat în numărul dedicat cuceririi Cosmosului de revista *Secolul 20*, este și mai găunos sub aspectul ideilor colportate. Rogoz face acolo o nefericită paradă de loialitate marxistă, aruncând peste bord scriitorii care nu acceptă în anticipațiile lor perspectiva comunismului și înghesuind între „sclavii coşmarului" destule nume importante din utopia și

SF-ul occidental. Aldous Huxley, de pildă, priveşte viitorul dintr-un unghi „alterat de malthusianism, freudism şi de alte teorii burgheze cu aparent luciu ştiinţific". Cei ce cultivă, în Vest, tema roboţilor s-ar afla, cu interpretările lor, într-o gravă eroare, corectată dincoace de Cortină, deoarece „problema automatizării, care pentru proletariatul occidental este un motiv de adâncă îngrijorare, pentru clasa muncitoare din lagărul nostru devine sinonimă cu comunismul". Luat în ansamblu, SF-ul occidental e suspectat de parşivenie politică: „Ideea principală a tuturor acestor lucrări [...] este aceea de a împiedica pe cititori să ajungă la concluzia că orânduirea existentă poate fi schimbată". Până şi în cazul unui film tratat cu o undă de îngăduinţă, ca *Ultimul ţărm* de Stanley Kramer (după romanul australianului Nevill Shute), creatorii lui vor fi amendaţi pentru că „n-au reuşit totuşi să se desprindă de optica lor burgheză" etc.

Romanele autorului se dezvoltă tot sub umbrela unor asemenea concepţii păguboase. *Uraniu*, semnat împreună cu Cristian Ghenea, s-a publicat în 1956, în mai multe broşuri (numerele 8-14) din *CPSF*. Scrierea ilustrează destul de bine relaţia SF – literatură de aventuri, fiindcă Rogoz însuşi, deşi încerca o deschidere teoretică mai cuprinzătoare, considerase în articolele sale că aventura rămânea „o cale sigură şi fecundă". Apelând la aventură, anticipaţia îşi putea atinge mai uşor obiectivul instructiv-educativ: va ajunge astfel „să placă, să captiveze" în special un public tânăr, căruia genul i s-ar adresa cu prioritate. Din prea mult zel, *Uraniu* dezvoltă arborescent un mănunchi întreg de aventuri: exotică, poliţistă (varianta spionaj-contraspionaj), de explorare savantă (expediţia din roman caută minereuri radioactive în Tibet, după o „hartă" trasată pe seama miturilor străvechi, dar şi un hominid primordial, giganthropul, din care ar descinde Omul Zăpezilor). Apare, concomitent, o aventură a neastâmpărului adolescentin-pionieresc şi, peste toate, aventura internaţionalist-utopică, în care se revarsă, purtat de o intrigă previzibilă şi antrenând o cohortă de personaje schematice, un subiect desfăşurat pe aproape toate meridianele

globului pământesc. Prin ambiția sa de a cuprinde și ilustra simultan toate temele genului, romanul se înrudește cu *Sahariana* de I. M. Ștefan și Max Solomon, concurându-o de altfel și la nivel valoric, întrucât ambelor producții le lipsește calitatea artistică. *Omul și Năluca* (1965) este unicul roman pe care Adrian Rogoz l-a semnat de unul singur. Aici se imaginează o aventură venusiană, complicată și ea de comandamentele utopiei politice. Astfel, spre planeta în cauză zboară, în paralel, două expediții: una internațională, menită să demonstreze public foloasele multiplei cooperări socialiste în atingerea obiectivelor cosmice, cealaltă încredințată lui Dutch Learmonth, un pilot solitar, scârbit de lume, și care acceptă să fie trimis în spațiu – la modul precipitat și chiar fără speranță de întoarcere – din simpla ambiție a marelui capital american de a ieși pe primul loc în cursa cosmică. Din fericire, romanul se smulge uneori din încâlceala unor conflicte false, tratate rudimentar, ca și din calmul plat al secvențelor ce acumulează masiv pagini de știință popularizată. Pe Venus, Dutch întâlnește creatura vegetală pe care o va numi Daphne și, într-un elan de poezie sentimentalistă, se îndrăgostește de ea. Pierderea iubirii extraterestre îi rătăcește mințile, încât uciderea lui din final, într-o scenă de coșmar tehnologic și spectacular, nu mai era necesară decât pentru a se demonstra până unde poate merge răzbunarea imperialismului înșelat în calculele sale mafiote.

Dincolo de acest subiect, pe care îl scoate din mediocritate doar extravaganta experiență venusiană a personajului, există în roman unele argumente ce ne permit să-l conectăm pe autor la coarda sa lirică jucăușă și chiar la exercițiile de poezie invariantă pe care le făcuse tot timpul în secret, dar abia volumul din 1981, *Inima rezistentă*, avea să le scoată într-un târziu la lumină. Pentru extraterestra umanoidă, de o frumusețe muzical-picturală în ton cu lumea exotică unde trăiește, Rogoz inventează un esperanto vocalic capabil să mijlocească dialogul ființelor despărțite de genuni cosmice. *„Hile ili lie? Hilâia helai... Alea eleá... Orerer yori waru... aeri ahu... E a lay yori rhela yori Ra... Lilla lilia eelelo lião*

lalía... Oriori irai your' ra'e oru u wee 'irl": acestea nu sunt doar înşiruiri întâmplătoare de sunete, ci rezultatul unor probe de virtuozitate pe care poetul le impune anticipatorului, desenând cuvintele din mai multe limbi ale Pământului în subtile variante aeriene ce fac punți peste locurile de unde s-a scurs „balastul" lor consonantic, pe care delicata Daphne nu-l poate pronunța.

Scrisul lui Adrian Rogoz a evoluat în timp, încât culegerea de povestiri şi nuvele intitulată *Prețul secant al genunii* (1974) ajunge să includă câteva piese de rezistență ale SF-ului românesc de azi. Nuvela cu titlul de mai sus transferă în decor cosmic ideea dezvoltării geniale, dar şi maniacale a jocului de şah. O planetă-robot, Tehom, este programată în aşa fel încât să rezolve în favoarea sa orice problemă ivită pe tabla de şah, indiferent de complexitatea partidei. Dav Bogar, un şahist înnăscut, acceptă să înfrunte sfidarea acest Sfinx tehnologic pripăşit în profunzimi astrale. Pentru el, lupta cu inteligența mecanică are ceva voluptuos: o „voluptate sacră", dată de sentimentul competiției cu însăşi „genunea":

> *„Deşi cunoscuse pentru prima oară în viață înfrângerea, nu simțea niciun fel de frică ascultând glasul ce-l ademenea în adâncuri. Oricând era în stare să egaleze monstrul dar ceva îi şoptea că-l şi putea la rându-i învinge. De ce să reziste acestei chemări pentru a cărei împlinire de fapt se născuse? Nu-i declarase Kim Kerim că, în realitate, el îi fusese adversar? «Şahul nu trebuie să-ți devină un scop în sine» îl apostrofă peste ani ultima voință a lui Gregory Bogar. Dar tot el îi spusese: «Şahul să fie pentru tine o cale de desăvârşire!». Cum să se desăvârşească însă mergând împotriva propriei sale naturi?"*

În figura lui Dav Bogar, autorul concentrează genialitatea şi obstinația unui căutător de absolut, din familia de personaje a căpitanului Ahab, cel lansat de Herman Melville în înfruntarea cu Moby Dick, „Balena Albă". Planeta Tehom, în colosala ei

inteligență combinativă, a „rezolvat jocul de șah", trecându-l dincolo de limitele finitudinii umane, în nemărginire. Cu îndârjirea sa orgolioasă, Dav își ruinează viața și va pierde tot ce iubește natura sa omenească, pentru bucuria efemeră de a-i fi smuls „monstrului cosmic" victoria într-o singură partidă. Ceea ce intriga nuvelei avea să îngăduie în cele din urmă, aducând astfel absolutul la îndemâna vânătorului său neobosit. Explicația acestei performanțe ieșite din comun este în ton cu motivele circulate de SF. Pe parcursul îndelungatei lor lupte șahiste, adversarii evoluează în sensuri diferite: nooplaneta cunoaște un proces de „umanizare", care introduce în perfecțiunea mecanică un factor de turbulență și de greșeală, așadar de „normalitate" omenească, pe când omul, în finalul unei experiențe mistuitoare, își „automatizează" stilul, depășind normalul și permițând geniului propriu să tindă spre infinitul combinatoriu și să atingă, fie și efemer, nivelul infailibilității. O povestire, *Altarul zeilor stohastici,* are și ea în atenție o formă de manifestare a absolutului, prezent aici în miraculoasa salvare a unui ins care, pe parcursul căderii sale dintr-un vehicul aerian accidentat, trece fulgerător printr-o serie întreagă de alte accidente, fiecare în sine fatal și fiecare dându-i, la conjunctura cu pura întâmplare, o șansă imposibilă. Norocosul supraviețuitor al atâtor circumstanțe favorabile cumulate va fi, totuși, condamnat la moarte și executat de zeii stohastici, în virtutea faptului că personajul le contrariază universul rece și calculat.

„– Ce caut eu aici? Ce vreți de la mine? se lamenta ciudat glasul lui Homer; părea că sufletul i se dezlipise de trup.

— Te-a adus probabilitatea care tinde spre zero, urui liniștitor și cu o umbră de admirație zeul din mijlocul altarului. Ești un caz cu totul extraordinar!

— Coliziunea a doi bolizi în traficul rutier actual poate avea loc o dată la zece ani, explică amabil Zeul Vitezei. Coliziunea unui bolid cu alți doi, în decurs de câteva secunde, se poate întâmpla o dată la un secol. Probabilitatea ca același

vehicul să se ciocnească în clipele următoare cu un alt aparat zburător nu poate surveni decât o dată la un mileniu, iar tăierea capsulei tale de elicea elicopterului reprezintă un miracol ivit numai la zece milenii. Împrejurarea că emisfera cabinei a perforat perdeaua de aer protectoare – un milion de ani. Hazardul că n-ai fost ucis – zece milioane. Revenirea ta din leşin în timpul căderii – o sută de milioane. Faptul că ţi-ai putut trage pelicula de protecţie – un miliard de ani. Şansa că ai căzut în apă şi nu pe uscat – zece miliarde...

— Ai şi atins existenţa unui sistem solar, comentă Zeul Concentrării.

— Norocul să fii proiectat de jetul din fundul fluviului – o sută de miliarde...

— Cât viaţa unei galaxii.

— Şi probabilitatea să ajungi viu până la noi – o mie de miliarde de ani...

— Cât suflul universului! murmură ca o încheiere Zeul Neantului."

În *Alambai sau arcanele artei* avem de-a face cu o „nebunie arhitectonică" realizată pe seama unor ecuaţii topologice revoluţionare, la limita dintre urbanistică şi artă. Aparenţele sunt însă înşelătoare, fiindcă rezultatul final este o suprapunere de oraşe „invizibile", în care viaţa evoluează plicticos, printre simulacre de artă aproximativă.

„În copilărie mă fascina tot ceea ce era legat de viaţa pe care o duceau oamenii importanţi ai planetelor. Auzeam că ei locuiesc în mirifice palate, care ajung la altitudini de mii de metri, că datorită unor tehnici revoluţionare aceste metropole stratosferice erau invizibilizate. Tu, care te-ai născut într-un asemenea loc, nu-ţi poţi închipui ce gânduri pot trece prin capul unui copil dintr-un sordid oraş-vierme. Ce lucru extraordinar! Să nu vezi în jurul tău decât cerul şi doar uneori, sub covorul norilor, Pământul

înnobilat de distanță... Aș fi vrut să admir un oraș diafan, și când mi s-a spus că pretind ceva absurd – cum să vezi într-adevăr nevăzutul? –, obiectul râvnit mi s-a părut de o și mai tulburătoare magie, dorința – și mai arzătoare. [...] Auzisem că, pentru a coborî pe pământ de la etajul două mii, ciudații locuitori ai orașelor invizibile intrau în cabine de conversie, erau transformați în propria lor undă și, după o fracțiune de secundă, se preschimbau din nou în oameni aievea. [...] Cum te simți în leagănul tău nevăzut? Există ceva mai sublim!?"

Povestirea consemnează istorisirile de un comic sumbru ale lui Alamogordo Baikonur, inventatorul picturii sonore și al altor efecte plastice, stranii, utilizate în arhitectura de tip „văzut-nevăzut" de care are parte o secvență (anticipată) a viitorului. Culegerea din 1974 adună și povestiri mai vechi și mai convenționale: *Fugă în spațiu-timp, Mai mult ca perfectul crimei, Oriana, eu și Gemmi 1, 2, 3...* Aceasta din urmă, scrisă în 1964, urmează vechiul ideal tehnicist al SF-ului, imaginând un investigator microscopic destinat medicinii practice și capabil să exploreze interiorul corpului uman, de unde trimite pe ecrane secvențe filmate.

Unele poezii din volumul *Inima rezistentă* (1981) lasă să circule prin substanța lor motive SF, „distilate, trecute prin retorte esențializate", așa cum observa Ovid S. Crohmălniceanu în prefața cărții. La trei decenii distanță de piesa dedicată tribulațiilor lui Martin Rogers prin America maccarthystă, Adrian Rogoz a mai scris o piesă de teatru, de altă factură însă: *Privire din pom asupra realității* (1984). „Realitatea" pe care o cercetează la modul tragicomic cele două personaje devenite cuplu adamic prin forța împrejurărilor este o lume post-atomică, un infern radioactiv. Lucrarea completează în felul său bibliografia tematică a „sfârșitului lumii", într-un registru dramatic ilustrat și de Horia Lovinescu (*Jocul vieții și al morții în deșertul de cenușă*), sau de I.D. Sârbu (*Arca bunei speranțe*).

Fără îndoială, opera proprie i-ar fi fost mai extinsă şi, poate, mai profundă, dacă energia autorului nu s-ar fi consumat imens în activitatea de animator al fenomenului SF. A redactat de unul singur *CPSF* pe durata celor aproape două decenii de existenţă a acestei tribune a anticipaţiei româneşti, unică în epocă. A început construirea Colecţiei cu materialul modest ce-i stătea la îndemână în anii '50-'60 ai secolului trecut, străduindu-se să-i asigure în timp necesara creştere valorică şi diversitatea tematică, ambele menite să dea SF-ului românesc o faţă complexă şi convingătoare. Diligenţele sale tenace şi un devotat fanatism promoţional pus cu diplomaţie în serviciul genului anticipativ au atras spre acesta din urmă numeroşi scriitori care iniţial se manifestaseră în formule ale literaturii tradiţionale (de la Vladimir Colin şi Horia Aramă, la Miron Scorobete şi Leonida Neamţu). În destule cazuri această migraţie de talente marchează un real câştig şi pentru autorii în cauză, şi pentru SF. Preocupat până la uitarea de sine de imperativul formării unui cerc de colaboratori utili *CPSF* şi anticipaţiei în general, a ostenit ca nimeni altul la noi să descopere şi să încurajeze tineri cu înclinaţie pentru gen, pentru creaţia specifică. Mulţi dintre cei intraţi în cenaclurile de profil apărute după 1969 în întreaga ţară i-au acceptat cu bucurie autoritatea cuceritoare, iar unii şi-l recunosc public drept mentor, producând mărturisiri vibrante, cu puternică trăire sentimentală, precum aceste rânduri scrise în 1977 de Alexandru Mironov:

„L-am întâlnit prima oară pe sălile Casei Scânteii şi, fără să-l cunosc, am ştiut că-l am în faţă pe Adrian Rogoz. Înalt, adus de spate, cu ochii buni, fluturând din mers o geantă uriaşă, plutea cu capul în nori cufundat în cine ştie ce bătălii cu mori de vânt buclucaşe. Zâmbea tuturor, mie, portarului, uşii de la lift şi soarelui de pe fereastră. Citisem tot ce scrisese, ştiam că publicase sute de tineri, l-am oprit, m-a ascultat, ne-am despărţit prieteni pe viaţă. Anii au

trecut, ne cunoaştem acum bine, dar eu încă de atunci nu încetez să mă întreb: oare în ce grad de rudenie s-o afla Adrian Rogoz cu un erou al unui oarecare Cervantes?"

Pentru SF-ul românesc, omul a fost o prezenţă tinzând cu adevărat spre condiţia legendară şi nu e de mirare că se aud până astăzi voci care afirmă că, dacă s-ar dori şi la noi un premiu similar Premiului Hugo din Statele Unite (de la o altă figură legendară a SF-ului, Hugo Gernsback), distincţia aceasta ar trebui să primească neapărat numele lui Rogoz.

♦♦♦♦♦

Copyright © Mircea Opriţă, 2011

REPERE BIO-BIBLIOGRAFICE

Născut în Texas şi crescut în Oregon, scriitorul american **John Shirley** este în egală măsură un remarcabil muzician (a cîntat şi a compus pentru Sado-Nation, Blue Oyster Cult, Obsession şi alte grupuri aparţinînd curentului *punk rock*). În calitate de scenarist al filmului *The Crow*, regizat de Alex Proyas, şi-a făcut un nume la Hollywood, unde a mai semnat scenariile unor episoade din *Star Trek: Deep Space Nine* şi *Poltergeist*. Marea sa pasiune rămîne însă literatura.

S-a făcut remarcat în anii optzeci în calitate de exponent principal al mişcării cyberpunk, cu romane precum *City Come A-Walkin'* (1980), trilogia *A Song Called Youth* (publicată între 1985 şi 1990 şi recent reeditată sub forma unui omnibus masiv). În acelaşi gen se încadrează şi *Black Glass* (2008).

Povestirile şi romanele sale horror au contribuit la naşterea unui curent extrem-violent, visceral, în acest gen literar, numit *splatterpunk*. A scris numeroase novelizări şi romane ce se petrec în universul ficţional al unor francize cinematografice sau din industria jocurilor pe computer.

Dintre culegerile sale de povestiri se cuvin menţionate *Black Butterflies* (1998), care i-a adus premiul International Horror

Guild şi un premiu Bram Stoker, *Darkness Divided* (2001) *Living Shadows* (2007), *In Extremis: The Most Extreme Short Stories of John Shirley* (2011). Cele mai recent roman al său este *Everything Is Broken* (2011), o poveste post-apocaliptică marcată de un ton politico-polemic accentuat.

Horia Nicola Ursu

AERUL TROSNEȘTE
Florin Pîtea în dialog cu John Shirley

Florin Pîtea: Mai întîi, aş dori să vă mulţumesc pentru că acordaţi acest interviu revistei *Galileo*. Există cîteva întrebări pe care vreau să vi le pun referitor la diverse aspecte ale carierei dumneavoastră.
John Shirley: Sper că răspunsurile nu sînt *prea* stînjenitoare.

FP: Un aspect vizibil al lui John Shirley ca persoană publică este numărul mare de anecdote care vă înconjoară. Din memorie, aş menţiona un schimb de vociferări cu „albinele ucigaşe" ale literaturii hard SF (Greg Bear, David Brin, Gregory Benford), un duel cu Harlan Ellison, o rol major în prezentarea lui William Gibson lui Bruce Sterling pentru a porni mişcarea literară cyberpunk şi o preferinţă pentru purtatul zgărzilor decorate cu piese metalice la un anumit moment din viaţa dumneavoastră. Care dintre aceste anecdote sînt adevărate, care sînt inventate şi în legătură cu care v-ar plăcea să le împărtăşiţi mai multe amănunte cititorilor noştri?
JS: Duelul cu Harlan nu a fost un duel, nu unul adevărat; a sugerat odată să avem un duel scris, ca să vedem care dintre

noi era mai bun, fiindcă credea că îl criticam. Nu îl criticam la modul serios şi „am îngropat securea războiului". Cred că i l-am prezentat pe Bill Gibson lui Bruce, mda, iar Bill obişnuia să doarmă pe canapeaua mea cînd era în vizită în oraşul meu. Acum îşi poate permite cele mai bune hoteluri. Chiar l-am ajutat să publice în *OMNI* şi l-am îndemnat pe Terry Carr să-i ceară un roman – care a fost *Neuromantul*. Dar el ar fi ajuns acolo, oricum, pentru că era atît de deştept şi de talentat. Am purat zgărzi pentru cîini şi curele la gît uneori pentru că am fost în formaţii punk rock. Ca să audiaţi muzică făcută de mine în acea perioadă (şi mai tîrziu) mergeţi la *www.myspace.com/johnnyparanoid* – eram tînăr şi îmi plăcea să-i epatez pe „cetăţenii" din lumea bună a literaturii ştiinţifico-fantastice. Chiar am vociferat în contradictoriu cu Benford şi cu prietenii lui la o masă rotundă, dar totul a fost un fel de teatru spontan. Am fost în diferite formaţii, am avut probleme cu narcoticele, uneori am avut recăderi (de-acum nu am mai avut aşa ceva de ani buni), am fost puţin traumatizat din cauza unor incidente din copilărie, am avut foarte puţin autocontrol. Aşa încît aceste lucruri poate că mi-au stînjenit 'socializarea'. Am descoperit că, paradoxal, să am autocontrol îmi creează posibilitatea de a trăi cu mai multă libertate.

FP: Dacă tot discutăm despre elementul "punk" din cyberpunk, am găsit informaţii că aţi cîntat în formaţii precum Sado Nation şi The Panther Moderns, dar şi că aţi scris versuri pentru Hawkwind şi pentru The Blue Öyster Cult. Aţi putea să le oferiţi cititorilor noştri cîteva detalii despre activităţile şi realizările dumneavoastră muzicale?

JS: Îi îndemn să viziteze situl menţionat mai înainte, unde fişiere MP3 pot fi descărcate gratuit, şi voi spune că... Hawkwind?! Mi-aş dori să fi scris pentru Hawkwind, dar acela a fost Michael Moorcock! Atît Moorcock cît şi eu am scris versuri pentru The Blue Öyster Cult. Albumele LP ale formaţiei The Blue Öyster Cult pentru care am scris versuri au fost *Heaven*

Forbid şi *Curse of the Hidden Mirror* (albume care pot fi achiziţionate pe amazon.com şi aşa mai departe). Am fost într-o formaţie numită The Panther Moderns şi am făcut un LP cu ei intitulat *Red Star* – dar au fost două formaţii cu acel nume! Am fost solistul vocal al formaţiei Sado Nation vreo doi ani, am făcut în registrări cu ei, am scris cea mai mare parte a versurilor, dintre care pe unele încă le mai interpretează. M-am distrat: nişte motociclişti mi-au spart o sticlă în cap, tăietura mi-a făcut o frumoasă mască de sînge; i-am pus pe cap un tomberon unui cîntăreţ rival în Seattle, iar apoi formaţia lui m-a bătut în culise; eram destul de agitat, îmi rupeam hainele cu dinţii; am cîntat la CBGB (cu o formaţie diferită, Obsession), am făcut un album la Celluloid Records (încercaţi să vedeţi dacă-l găsiţi) şi credeam că sînt destul de dur. (Nu eram, dar e în regulă.) În cele din urmă, am învăţat să cînt destul de bine. Am avut şansa să cînt cu John Hammond senior la Columbia şi am dat-o în bară, în primul rînd din cauza atitudinii mele punk rock şi din lipsă de maturitate, şi niciodată nu mi-am iertat asta cu adevărat. Dar încă mai îmi place muzica punk rock, încă o mai apreciez. Am fost puternic influenţat de The Sex Pistols, The Ramones, The Clash, The Vibrators, Iggy and the Stooges şi de Lou Reed (cu Velvet Underground şi cu cariera solo). Am încercat să găsesc o cale pentru a transmite acea energie în proză.

FP: Poate că cea mai populară realizare a dumneavoastră, însă, este o contribuţie majoră la scenariul cunoscutului film *Corbul* (1994), regizat de Alex Proyas şi avîndu-l în rolul principal pe regretatul Brandon Lee. Există amintiri speciale legate de perioada în care aţi scris scenariul acela sau de momentul în care *Corbul* a fost lansat?

JS: Totul este întrucîtva întinat de moartea lui Brandon Lee – care s-a întîmplat fiindcă producătorii nu preţuiau destul siguranţa – şi de divergenţele mele cu unii dintre producători. Cred că este un film bun cu o coloană sonoră grozavă şi

influentă, şi mai cred că Proyas este un regizor cu adevărat talentat. Ne-am întîlnit cu Julien Temple (căruia i-a plăcut mult scenariul meu) şi cu Kathryn Bigelow (regizoarea filmelor *Near Dark* şi *The Hurt Locker*), dar Proyas a fost acela pe care l-au acceptat ca regizor. Îmi amintesc că eu însumi am găsit banda desenată şi i-am oferit-o producătorului Jeff Most şi i-am spus că era un film, că era atît de cinematică – asta pentru că banda desenată a lui O'Barr, *Corbul*, a fost parţial inspirată de filme, precum filmele cu samurai... şi a fost de asemenea inspirată de rock'n'roll.

FP: Lucrările dumneavoastră timpurii erau atît de inovatoare la sfîrşitul anilor 1970 încît editorii nu ştiau în care categorie pentru distribuţia pe piaţă să le încadreze, iar publicul cititor avea dificultăţi în a le interpreta sau accepta. Cu toate acestea, cel puţin un set de episoade din *City Come A-Walkin'* (1980), în care un protagonist cu ochelari de soare reflectorizanţi, puternic înarmat, şi prietena lui intră într-o circă de poliţie, doboară fiecare poliţist de la parter, urcă cu un lift, apoi fac noi victime la un etaj superior, a fost reprodus în film de fraţii Wachowsky în *Matrix* (1999), după aproape două decenii. A fost acesta un semn că un public mai larg era pe cale să vă înţeleagă temele şi personajele, sau a fost o simplă coincidenţă?
JS: Oh, nu ştiu cît din *City Come A-Walkin'* a ajuns în *Matrix*, dar cred cu adevărat că romanul acela şi povestiri precum *Wolves of the Plateau* şi romanul meu *Eclipse* i-au influenţat pe cineaşti într-un fel. Deşi filmul *Total Recall* s-a bazat pe o nuvelă de Philip K. Dick, există o parte a filmului care cred că a fost „împrumutată" din *Eclipse*. *City* ar putea încă să fie o bază interesantă pentru un film. (Există producători care încearcă să transforme romanul meu *The Other End* într-un film.) Cred că eu şi Gibson şi Sterling am fost avansaţi pentru vremea noastră, iar cineaştii s-au inspirat de la noi toţi şi de la mulţi alţi autori de literatură ştiinţifico-fantastică. Cei din Hollywood au senzaţia că pot fura idei berechet – dacă fură

poveştile, prea mult, pot fi daţi în judecată, dar pot să scape basma curată dacă fură idei. Se pare că *Avatar* a fost inspirat de o povestire de Poul Anderson. E posibil să fi fost un împrumut subconştient, totuşi. *Matrix* împrumută de la Philip K. Dick, sînt sigur. Şi se pare că şi din scenariul unei femei... dar filmele sînt adesea o mixtură de influenţe, o confluenţă de surse.

FP: În legătură cu *City Come A-Walkin'*, romanul conţine un exemplu timpuriu de uniune liber-consimţită între un personaj masculin şi unul feminin care sînt atît iubiţi cît şi parteneri de activităţi subversive. Asemenea uniuni libere au ajuns să abunde în literatura cyberpunk. Cu toate acestea, în *Black Glass: The Lost Cyberpunk Novel* (2008), o asemenea uniune liberă se încheie cu o propunere de căsătorie, ceea ce este foarte atipic, dacă nu chiar de-a dreptul unic, în subgenul cyberpunk. Cum aţi comenta frecvenţa uniunilor libere în literatura cyberpunk şi episodul atipic menţionat anterior?

JS: Nu m-am gîndit niciodată la asta. N-am mai auzit pînă acum termenul de uniune liber-consimţită. Dar presupun că este o chestiune legată de cultură; rock'n'roll şi punk rock sînt forme culturale, ca şi muzicale, sînt tribale, au propriile paradigme sociale. Relaţiile deschise, sau monogamia non-maritală, ar fi fireşti pentru oamenii din acea cultură. Personajele din *City* fac parte dintr-o cultură a cluburilor de noapte şi a muzicii rock (aceeaşi cultură care se află la baza romanelor din seria *Eclipse*). Personajul din *Black Glass* este un fost poliţist – provine dintr-o cultură diferită. Am fost căsătorit de *cinci ori.* De asemenea, am avut o mulţime de „uniuni liber-consimţite". Dar cea mai recentă căsătorie a mea cu soţia mea, Michelina, durează de mai bine de douăzeci de ani. Pe măsură ce o persoană se maturizează, stabilitatea devine mai atrăgătoare. Căsătoria este numai o formă de contract social, printre atîtea altele. Nu-mi pasă dacă o căsătorie este legală sau nu (a mea este, din întîmplare) – ceea ce contează este dacă oamenii îşi iau un angajament şi dacă îl pecetluiesc cumva. Sînt un

susținător al căsătoriei între persoane de același sex, oricum, și sper să schimbăm legile de aici, din America, pentru a sprijini asta. Căsătoria evoluează...

FP: Pe de altă parte, fundalul romanelor cyberpunk pare dominat de corporații multinaționale, oligarhii, armate private și mercenari de toate felurile. De regulă, personajele obișnuite speră să supraviețuiască și să treacă neobservate, în cel mai bun caz. Și totuși, în romanele pe care le-ați creat, precum *Eclipse* (1985) și continuările sale, personaje obișnuite se opun cu îndrăzneală unor asemenea regimuri oligarhice, ba chiar reușesc să le doboare. Un optimism asemănător e perceptibil în paginile finale din *Black Glass*, un sentiment persistent că oamenii obișnuiți vor triumfa împotriva oligarhiilor. Cum ați comenta pe marginea acestei viziuni optimiste din romanele dumneavoastră?

JS: O mulțime de oameni ar vedea aceste romane ca fiind destul de sumbre și pesimiste avînd în vedere cum descriu starea lumii în ele. Dar este adevărat că sînt un susținător al ideii de a nu renunța și cred cu convingere că societatea evoluează. Văd procesul ciclic, da, și văd opresiunea endemică, da, și cred că vom trece printr-un paroxism al schimbării din cauza catastrofei mediului înconjurător și convulsiilor sociale, însă cred că există un arc de direcție de ansamblu și că dinamismul schimbării sociale se va reafirma întotdeauna. Sîntem construiți în acest fel. Există întotdeauna rezistență. Teză, antiteză, sinteză; teză, antiteză...

FP: Avînd în vedere că literatura cyberpunk a evoluat de la o mișcare literară la scară redusă la un fenomen cultural global, unele dintre manifestările sale sînt extrem de optimiste în legătură cu postumanismul, încărcarea minților umane sub formă numerică în sisteme informaționale și alte concepte legate de singularitatea tehnologică. Atît dumneavoastră cît și colega dumneavoastră, Pat Cadigan, ați exprimat o viziune

considerabil mai sceptică asupra acestor subiecte. Atît în trilogia *Eclipse* cît şi în *Black Glass*, conştiinţele umane încărcate în sisteme informaţionale au o soartă oribilă. Cum aţi comenta această atitudine sceptică?

JS: Cred că noţiunea obişnuită a „singularităţii" şi ideea că poţi să îţi „încarci în calculator" conştiinţa în indiferent ce fel sînt noţiuni neştiinţifice şi practic psihotice. Unii dintre oamenii aceştia au luat prea multă dimetiltriptamină sau ceva. Conştiinţa însăşi este un cîmp discret, holografic, esenţial, centrat asupra unei scîntei care nu poate fi transferată astfel. Poţi *simula* o personalitate, poate, într-o formă oarecare, însă nu poţi cu adevărat să *trimiţi* una sub formă numerică sau electronică sau de semnal. Vom fi în stare să facem lucruri fantastice cu tehnologia şi cu biologia, vom fi capabili să conectăm mintea la maşinării, probabil vom stăpîni nanotehnologia (deşi este destul de periculoasă şi ne-ar putea distruge dacă nu vom fi precauţi), dar există limite. În fond, sîntem tot nesemnificativi şi ar trebui să ne amintim dimensiunile cosmosului – aceste închipuiri despre singularitatea tehnologică sînt în esenţă megalomanie. Tehnologia este bună – cînd este folosită în mod inteligent. Adesea nu este folosită în mod inteligent. Sîntem în pericol să ne pierdem echilibrul.

FP: În legătură cu originile mişcării cyberpunk, există unele aspecte emoţionante, precum frecvenţa cu care autorii cyberpunk iniţiali creau opere în colaborare în anii 1980, introducerile pe care le-aţi scris unii pentru cărţile altora, participarea la diferite antologii, felul în care v-aţi dedicat unii altora lucrări literare (*Black Glass* probabil conţine cel mai recent exemplu) şi poreclele pe care le-aţi creat unii pentru alţii, ca de exemplu „Ioan Botezătorul al mişcării cyberpunk" sau „Moderatorul Bruce". Aveţi amintiri speciale legate de acele zile şi evenimente pe care aţi dori să le evocaţi pentru cititorii noştri?

JS: Să îmi petrec timpul în compania lui Rudy Rucker şi a lui Bruce Sterling în Austin, Texas, oraşul de reziden̦ă al lui Bruce,

a fost încîntător. Rudy scrie o carte de memorii şi descrie o parte dintre acele evenimente acolo. Bruce era prietenos; Rudy era mai puţin morocănos; eu abia mă puteam controla la orice oră şi eram destul de volatil (o caracteristică cu două tăişuri, avea meritul ei, dar putea fi dăunătoare). Dar acel nivel al energiei şi creativităţii şi sentimentului că eram „noi" împotriva „ălora" (curentul dominant de hard SF tehnofetişist fad) era dătător de putere. Ascultam cu toţii The Sisters of Mercy şi King Crimson şi alte formaţii de muzică progresivă (Gibson de asemenea, dar lui îi plăcea mult şi Leonard Cohen) şi citeam William Burroughs şi Hubert Selby – aşa încît ne delectam cu faptul că din punct de vedere cultural eram „în afara" curentului principal din literatura ştiinţifico-fantastică. Eram minoritatea la modă şi ne-am bucurat de asta împreună... Lui Rudy şi mie ne-au plăcut The Ramones... Dar Rudy şi cu mine ne-am simţit bine recent ducîndu-ne să-l vedem pe Bob Dylan în concert!

FP: Un alt aspect proeminent al lucrărilor dumneavoastră literare este că, în trilogia *Eclipse*, aţi descris în mod convingător o conspiraţie de dreapta, o confederaţie de teleevanghelişti, firme de securitate privată, politicieni conservatori şi criptofascişti al cărei scop este să subvertească democraţia şi să instituie în locul ei un regim totalitar. Avînd în vedere modurile în care societatea americană s-a schimbat din anul 2000, cum aţi comenta pe marginea viziunii din trilogia dumneavoastră?
JS: O parte din ea aproape s-a adeverit. Cu siguranţă că firme care oferă mercenari pentru „siguranţă" precum Blackwater (cunoscută şi drept Xe) au apărut ca o putere, alături de puteri corporatiste ca Halliburton şi KBR. Şi am prevăzut fuziunea acelei dinamici corporatiste cu dreapta religioasă, cu creştinismul fundamentalist, iar într-o mare măsură acest fenomen a avut loc. Rasismul descris în acele cărţi se adevereşte cu „mişcarea patriotică a băutorilor de ceai" împotriva lui Obama. Oamenii aceia sînt destul de rasişti. Ascensiunea miliţiilor a făcut parte de asemenea din cărţile mele. (Acele cărţi din seria

Eclipse în ediția preferată de autor sînt disponibile acum de la Editura Babbage.) Bush a fost un fundamentalist creştin, iar acel grup, „Familia" din Washington, a fost foarte asemănător cu ceva din romanele mele. Manipularea mass-media din viitor descrisă în romanele mele mai vechi este în mare măsură o realitate acum la Fox News. Am spus de asemenea că un fel de „nouă Uniune Sovietică" s-ar putea ivi din Rusia, o nouă agresivitate care ar putea crea contextul pentru un nou război mondial, iar asta cel puțin amenință să se întîmple acum...

FP: *Silicon Embrace*, pe de altă parte, fuzionează gnoza, ozenologia, SF-ul postapocaliptic, teoria conspirației şi satira politică. Avînd în vedere că susțineți viziuni foarte raționale, sceptice, exprimate spre exemplu în rubrica „The Skeptical Believer", cum v-ați hotărît să includeți asemenea elemente diverse în *Silicon Embrace*?

JS: *Silicon Embrace* este un fel de roman fantastic. Este ficțiune. Folosesc în literatura pe care o scriu tot felul de elemente distractive în care nu cred literalmente. Nu cred în demoni, dar unul dintre cele mai de succes cărți ale mele este romanul *Demons*. Cînd am scris *Silicon Embrace*, treceam printr-o perioadă de interes pentru întreaga mitologie a farfuriilor zburătoare – am tras de timpuriu concluzia că nu era reală în mod obiectiv, că nu există dovezi ştiințifice că extratereştrii ne-au vizitat. Dar mitologia OZN-urilor, ca să spunem aşa, este extem de distractivă ca să te joci cu ea, iar extratereştrii erau simboluri puternice ale unor entități asemenea unor zei. Ca şi pe Philip K. Dick, m-a interesat dintotdeauna o formă de gnoză... Deşi cred cu tărie în scepticism, de asemenea am o minte deschisă şi am cel puțin idei ipotetice care sînt congruente cu unele tradiții spirituale ezoterice. Însă cred că scepticismul face parte din „cale".

FP: O altă latură a operei dumneavoastră literare o reprezintă literatura horror, un domeniu în care ați fost asociat cu un

grup numit „splatterpunk" în anii 1980. Cum se combină această carieră alternativă cu activitatea dumneavoastră ca autor de literatură ştiinţifico-fantastică şi cum se face că, pe măsură ce trece timpul, păreţi să creaţi mai multe romane horror şi mai puţină literatură cyberpunk, spre exemplu?

JS: Bănuiesc că i-am influenţat pe aşa-numiţii autori „splatterpunk" cu unele romane precum *Cellars* şi *In Darkness Waiting*, dar nu am avut o legătură directă cu acei autori în cea mai mare măsură. Literatura cyberpunk în sine poate că, pentru mine cel puţin, şi-a trăit traiul, dar literatura ştiinţifico-fantastică uneori îmi stîrneşte interesul – tocmai mi s-a publicat o nouă povestire în *Asimov's Science Fiction Magazine*. Răspunsul scurt este că aleg genul unei povestiri bazîndu-mă pe ce mesaj doresc să transmit – unele genuri sînt metafore ideale pentru anumite tipuri de mesaje. Mă atrage literatura horror din cauza intensităţii ei. Să fim cinstiţi, totdeauna m-au atras intensitatea, energia înaltă, puterea confruntării. De asemenea, reacţionez la redactori şi la forţele pieţii. Sînt profesionist.

FP: La treizeci de ani după apariţia Mişcării, atît de multe dintre temele acesteia s-au transformat în realitate, de la calculatoarele ubicue pînă la dominaţia globală a corporaţiilor multinaţionale, de la chirurgia plastică larg răspîndită la realitatea virtuală, de la pirateria datelor la o nouă dezordine mondială. Aveţi un sentiment că dumneavoastră şi colegii dumneavoastră „aţi nimerit-o"? Credeţi că o parte dintre lucrările dumneavoastră nu au fost numai ştiinţifico-fantastice, ci şi vizionare? Vă simţiţi răzbunaţi pe autorii SF din Epoca de Aur a căror viziune cu astronave şi roboţi nu a reuşit să se materializeze? Sau aveţi un sentiment cu totul diferit despre modurile în care lumea s-a schimbat din anii 1980?

JS: Nimeni nu are absolută dreptate cînd prevede viitorul. Am prevăzut tranzacţiile prin bancomate şi supremaţia banilor electronici; cred că am prevăzut nişte modele sociale care s-au adeverit. Am convingerea că societatea noastră este mai

aproape de modelul cyberpunk (distopic, de stradă) decît de modelul Epocii de Aur. Dar principala mea orientare a fost întotdeauna înspre critica socială şi înspre încercarea de a crea un fel de artă (în maniera mea asemănătoare cu literatura de consum, nu întotdeauna sofisticată), mai degrabă decît înspre previziunea viitorologică. Chiar şi în cazul multor autori din epoca de Aur, mare parte din SF-ul de cea mai bună calitate a fost întotdeauna despre satira socială şi despre crearea unei oglinzi pentru timpurile noastre prin imagini plasate în viitor. E ceva din amîndouă.

FP: O întrebare finală: Mişcarea a început ca o reacţie împotriva unei generaţii mai vîrstnice de autori SF care tot reciclau idei din anii 1930 şi 1940, cum ar fi imperii galactice şi călătorii peste viteza luminii. În anii 1980, literatura cyberpunk a adus o boare de aer proaspăt, a creat un sentiment de emoţie intensă şi a făcut literatura SF *cool* din nou. Cu toate acestea, a fost însuşită rapid de imitatori, apoi temele ei au fost re-revizitate pînă cînd s-au transformat în clişee. Astăzi, după ce imaginile Mişcării au devenit răspîndite pe scară largă, de la desenele animate *Ghost in the Shell* la trilogia cinematografică *Matrix*, ce sfat le-aţi da tinerilor scriitori rebeli care vor să zguduie lucrurile din temelii şi să reinventeze genul ştiinţifico-fantastic?
JS: Nu le-aş spune în ce direcţie să meargă, dar i-aş sfătui că sînt vremuri dificile pentru făcut orice fel de inovaţie – din cauza modului în care cărţile se produc şi se distribuie pe piaţă în ziua de azi. Cărţile sînt mai distribuite pe "nişe" de piaţă ca niciodată; există mai multe cărţi care sînt conectate cu alte produse mass media decît au existat vreodată. Dar presupun că există persoane precum China Miéville care găsesc o cale pentru a inova – dacă eşti destul de talentat poţi să îţi creezi propria nişă. Găseşti o cale. De asemenea, cînd publicul începe să se plictisească de scrisul plin de şabloane, standardizat, după reţetă, redactorii vor căuta pe cineva care să spargă şabloanele. Aşa încît e o chestiune de alegere a momentului

potrivit. Oricum, oamenii ar trebui să încerce să găsească un echilibru între profesionalismul de piață și o dorință de a scrie ceea ce simt cu adevărat că vor să exprime. Dacă te înclini prea tare în tentativa de a-i face pieței pe plac, descoperi că piața nu te răsplătește în mod semnificativ pînă la urmă. Dacă ai darul inovației, folosește-l. E posibil să trebuiască să găsești metode alternative de publicare pentru o vreme... Romane pe telefoanele mobile? Publicarea literaturii e pe cale să fie redefinită.

FP: În numele cititorilor revistei *Galileo*, aș dori să vă mulțumesc pentru timpul și pentru bunăvoința dumneavoastră, domnule Shirley.

JS: Primesc semnalul dumneavoastră. Răspund. Aerul trosnește.

♦♦♦♦♦

Traducere din limba engleză: Florin Pîtea

Copyright © Florin Pîtea, 2010

John Shirley
ISOLATION POINT, CALIFORNIA

Gage deschise uşa cabanei cu piciorul, aşa cum făcea întotdeauna, aruncînd ocheade înăuntru, dreapta şi stînga, fără a intra, pentru a se asigura că nu se ascundea cineva acolo, aşteptîndu-l. Se uită în jur, văzu doar priciul său, singurul, aranjat cum se cuvine, cu lampa cu energie solară pe o noptieră mică alături, strălucind slab în semiîntunericului apăsător, de după-amiază tîrzie. Chipuri se uitară totuşi la el: fotografiile cu oameni zîmbitori din reviste vechi, majoritatea fete, de pe peretele de deasupra patului. Scaunul de lemn stătea exact unde îl lăsase, tras ceva mai în spate de la masa de metal cu cele două căni de cafea, demult golite, şi colecţia sa de creioane, agende cu spirală puse una peste alta şi radioul pe ea. Deasupra mesei erau rafturile cu cărţi de tot felul, multe înnegrite pe la margini, şterpelite dintr-o bibliotecă din Sweetbite căzută pradă focului. Toporul era sprijinit de grămada de lemne de lîngă vatra din pietre de rîu, faţă în faţă cu soba veche, pe care se aflau două oale.

Era obositor să-ţi duci traiul oprindu-te şi uitîndu-te prin cabană şi anexă, înaintea să intri, zi după zi. Dar pe cînd intra,

el îşi spuse că prima oară cînd va neglija să o facă, cineva îl va aştepta să-i împrăştie creierii cu propriu-i topor.

Închise şi bară uşa după el, observă că focul se stinsese, dar se duse imediat la masa de scris şi stătu acolo, uitîndu-se pe geam afară. Fereastra era bătută în cuie şi acoperită cu o draperie – simpla prezenţă a ferestrei reprezenta un risc – dar se întrevedea că lumina scădea, norii îngrămădindu-se unii în alţii, aducînd ploaie. Bateria lămpii era pe terminate, aşa că el îi vîrî ştecherul în priza legată la panoul solar de pe acoperiş şi indicatorul de încărcare al lămpii arătă imediat încărcare aproape completă. Gage mări intensitatea luminii şi se uită la radio, dar decise să nu încerce. Era de obicei deprimat pentru o vreme după ce asculta la radio şi nu voia să-şi alunge dispoziţia optimistă.

Îşi sprijini puşca de perete, la îndemînă, puse binoclul pe un teanc de carnete şi se aşeză la masă. Potrivi icul de sub piciorul mai scurt al mesei pentru a o împiedica să se mişte, luă un creion şi făcu o nouă însemnare de jurnal. Deşi degetele îi erau înţepenite de frig, voia să-i spună jurnalului ce se întîmplase mai mult decît voia să aţîţe focul.

1 NOIEMBRIE 2023

Am văzut-o din nou astă după-amiază, acum aproximativ patruzeci şi cinci de minute. Stătea pe ce a mai rămas din vechiul debarcader, ieşind din toate clădirile alea arse de-a lungul lui San Andreas Spit, dincolo de gura de vărsare a rîului. Stătea exact acolo unde rîul întîlneşte curentul mareic al oceanului. Asta, mie întotdeauna mi se pare sugestiv, felul cum rîul se varsă în ocean; felul cum oceanul îl împinge înapoi, cele două forţe ajungînd cumva să se combine. „Ţine nişte aluviuni" şi „Ba ţine tu nişte sare". Aluviuni şi sare, niciodată nu m-am gîndit că aceste două cuvinte au ceva în comun.

Am privit-o prin binoclu şi, cînd a observat ce fac, a depărtat braţele şi a zîmbit, ca pentru a spune: „Uită-te la

mine!" Nu că aş fi putut vedea mare lucru din ea, cu toate hainele acelea. E destul de frig afară, acum, pe coasta de nord în acest moment al anului, cînd vîntul bate din larg, iar ea purta o jachetă umflată şi verde de schi, fes pe cap, jeanşi şi ghete. Avea o puşcă de vînat căprioare sprijinită de o stîncă. Nu se îndepărta niciodată de ea. Are păr castaniu lung şi buclat, iar chipul ei, atunci cînd îl pot desluşi, pare întrucîtva plăcut. Nu e înaltă. Judecînd după forma picioarelor, pare slabă. Nu că ar mai fi rămas vreun obez, nu pe continentul acesta, în orice caz. Pare energică, încrezătoare. Mă întreb dacă n-a găsit cumva o nouă ladă de aprovizionare paraşutată pe undeva? Dacă ea a găsit-o prima, probabil îi merge bine. Uite încă un motiv pentru a lua contact.

Dar cine ştie ce pune la cale? Ar putea să ţină legătura cu oameni la o distanţă sigură pe tot cuprinsul ţinutului. Convingîndu-i să-i lase daruri sau ceva. Dar asta ar fi riscant. O vor ucide, pînă la urmă. Doar dacă nu găseşte cineva un leac pentru FacAg curînd. Şi asta nu-i deloc probabil, la naiba.

În orice caz, mi-a făcut bine să vorbesc cu ea. Strigînd, am răguşit destul de tare, desigur, însă ea era la cîteva sute de metri de mie. A spus că e din San Francisco. Că a plecat fix la timp. I-am spus că eu sînt din Sacramento. A rîs cînd i-am zis că pensula aceasta mică a mea se numeşte „Promontoriul Izolării". A trebuit să jur pe roşu că dintotdeauna s-a numit aşa. Ea a spus că a fost profesoară de engleză de liceu. I-am zis: „Hei, asta-i minunat, eu am fost licean!" A rîs. Abia i-am auzit rîsul peste rîu.

M-a întrebat cu ce mă ocupam înainte. I-am spus că gestionam cîteva restaurante. Voiam să fiu jurnalist, să scriu despre America. Dar cînd a venit subiectul cel mare, n-am mai avut cui să-l prezint. Ea a spus că pot încă să scriu. Eu am spus pentru ce? Ea a spus pentru oameni – laşi paginile pe undeva şi alţi oameni le vor găsi. „Eu le-aş

citi!" a spus. Am zis bine. Nu aveam de gînd să scriu pentru cîte o persoană odată, mi-am spus, dar acum îți redimensionezi visele. Mult.

Începeam să rămîn fără suflu şi mă lăsa vocea, după atîta strigat, aşa că am întrebat-o de nume. I l-am spus pe al meu. Ne-am spus şi vîrstele, eu 43, ea 34. Am încercat să mă gîndesc la un mod de a-i cere să vină mai aproape, poate la gard. Să îi cer fără să o sperii. Dar nu mi-a venit nimic în gînd şi atunci ea a fluturat din mînă, şi-a luat puşca şi a plecat.

O cheamă Brenda.

Întorcîndu-mă la cabană, fredonam întruna ca un idiot „Brennn-da! Brennn-da!". De parcă aş avea doişpe ani. Nu-i de mirare după doi ani de singurătate aici, presupun. Mi-a priit şi numai să văd pe cineva care nu încearcă să mă ucidă.

Mi-aş dori să vină cățelul înapoi. Cineva probabil l-a mîncat, însă. Trebuie să verific iarăşi gardul. Asta am să fac acum. Ar putea să plouă. Poate se întunecă pînă vin eu înapoi. Poate va fi cineva acolo. Am puşca. Nu că mi-aş permite să folosesc gloanțele. Vederea armei îi ține pe oameni la distanță, totuşi, dacă rămîn dincolo de Nouăsprezece. Plec, acum. Ar trebui să rămîn aici... Sînt prea agitat...

Gage puse creionul jos şi luă puşca.

— Aşa-i, rosti el cu voce tare. Pune creionul jos, ia pişca.

Era o necesitate să vorbească cu voce tare, destul de des, şi numai ca să audă o voce omenească. A Brendei era prima pe care o auzise, cu excepția zgomotului de avertizare, de trei luni.

— Aşa este, zise el, auzind asprimea glasului său după atîta strigat.

Nu era momentul să facă laringită. Nu era momentul să facă nimic – fusese cît pe ce să moară de pneumonie atunci.

Nicăieri nu se găseau medicamente. Dacă întîlneai un doctor, acesta încerca să te omoare. Îi părea rău după aceea, dar asta nu te ajuta pe tine cu nimic.

Gage trase drugul de la uşă şi ieşi, închizînd atent uşa după sine. Încă mai era ceva lumină. Se duse pînă la marginea pădurii ca să arunce o privire fugară spre Pacific, dincolo de marginea falezei, cincizeci de metri mai încolo. Era oţelit sub nori. Se uita după ambarcaţiuni şi spera să nu vadă niciuna. Nu era nimic acolo, decît poate dreptunghiul acela lucios, apărînd şi dispărînd – o balenă. Măcar animalelor le era mai bine acum.

Alesese acel mic pinten de pămînt, cu singura lui cabană intactă, în parte datorită faptului că nu permitea acostarea cu uşurinţă. Cel mai adesea, oceanul era agitat în jurul lui. Puteai intra, poate, dinspre mare pe gura rîului, să te tîrăşti pe stîncile alunecoase pe care fojgăiau crabii şi care mărgineau malul rîului, dacă îţi puteai lega barca în aşa fel încît să nu ţi-o ia apele, însă curentul era suficient de puternic acolo şi nimeni nu încercase isprava aceasta, după ştiinţa sa. Cabana era destul de bine ascunsă de copaci, în definitiv, şi nu părea că s-ar afla cine ştie ce acolo. Şi sigur, ei erau speriaţi de el la fel de tare ca el de ei. Dar apoi, asta-i spusese tatăl lui şi despre şerpii cu clopoţei.

Se întoarse şi îşi croi drum printre pini spre gard, o jumătate de kilometru înapoi, observînd, pentru prima dată după un an sau mai mult, mirosul acelor de brad amestecîndu-se cu izul viu al mării. Ciudat cum, după ce vezi o fată, începi să te trezeşti şi să observi din nou lucrurile din jurul tău. Să-ţi pese de cum miros şi arată şi se simt lucrurile la atingere.

Adierea din larg se infiltra printre copaci şi îi făcea părul de pe ceafă să se ridice. Îşi încheie cu mîna stîngă gulerul jachetei groase, albastre, de iarnă, cu cealaltă ţinînd Remington-ul calibru 12 strînsă la subsioară, lipită de corp, cu închizătorul în căuşul palmei. Era abil cînd trebuia să proptească arma iute în umăr pentru a trage. Pînă acum nimeni nu

observase ce trăgător jalnic era. Cei doi indivizi pe care îi ucisese de cînd venise în zona aceea – la distanță de patru luni unul de celălalt – încasaseră glonțul de aproape, din plin. Asta făcea FacAg din tine. Dacă oamenii te doborau prin lunetă, o făceau din disperare, nu din pricina FacAg.

Simți cum vîntul îl trăgea de barba încîlcită, de părul lung, grizonant.

— Probabil devin destul de lățos, îi spuse el unei veverițe roșcate, care îl privea cu ochi ca de mărgele de pe o creangă joasă. Dar singurul obiect care mi-a rămas cu care să îl tai este un cuțit și acesta e foarte bont... Mai am doar o singură bucată de săpun. O jumătate de bucată, de fapt...

Vreme de doi ani, conștient că nimeni de pe continent nu mai producea săpun, se spălase doar atunci cînd nu-și mai putea suporta propriul miros.

Veverița zgrepțănă cu ghearele pe copac în sus, căutînd un loc ferit de vînt unde să se culcușească, și Gage merse mai departe, cinci minute mai tîrziu intersectînd vechea cărare a căprioarelor care îl ducea la gard. După alte zece minute, ajunse la destinație: un gard anti-uragan înalt de opt metri cu sîrmă ghimpată pe deasupra, montată într-un cadru în formă de Y. Gardul și locul de la rîu unde-și prindea peștii și crabii erau două dintre principalele motive pentru care alesese locul acela. Gardul nu era prevăzut cu nici o poartă – folosiseră o platformă de aterizare pentru elicoptere, din asfalt crăpat, aproape de marginea falezei în partea de sud a promontoriului. Acolo, cîndva, existase un fel de stație militară de monitorizare prin satelit, iar gardul, își făcea el socoteala, fusese ridicat pentru a împiedica accesul civililor. Împiedica totodată și accesul urșilor și lupilor. Clădirea postului se prăbușise în mare după o furtună cumplită – se putea vedea antena satelit ițindu-se din apă la reflux, toată ruginită; cabana era tot ce rămăsese. Găseai te miri ce obiecte, dacă știai unde să cauți; aveai apă de rîu pe care să o filtrezi; exista o cale de a ocoli gardul, pe sub capătul lui dinspre sud, pe care o folosea atunci cînd era dispus să-și încerce

norocul pentru a verifica răspîntiile de la Sweetbite Point în căutare de provizii paraşutate. Nu mai fusese însă la răspîntii de şapte luni. Ultima dată, cineva aproape că pusese mîna pe el. Aşa că plănuia să stea la locul lui cît de mult putea. Era un loc minunat unde să supraviețuieşti, dacă voiai să supraviețuieşti. El mai că încetase să-şi dorească asta.

Gardul părea perfect vertical, intact, din cîte vedea el de acolo, neatins de rugină mai tare ca ultima dată. Sigur că da, o persoană hotărîtă putea trece peste el – sau pe după el, dacă nu te deranja să te cațeri peste o rîpă abruptă – însă era lucru rar ca cineva să vină pe promontoriu. Nu mai rămăseseră mulți care să vină.

Merse de-a lungul gardului spre sud, întrebîndu-se ce îl adusese acolo. Avea un fel de instinct, deosebit de ascuțit după FacAg, care îl ținea în viață – şi, de obicei, avea motivele lui pentru ce îl punea să facă.

Auzi-l. Sunetul unui cîine care lătra. Spera să fie Gassie.

— Hei, Gassie! strigă el, începînd să grăbească pasul de-a lungul gardului. Hei, frumosule!

Ar fi o zi minunată, să-ntîlnească o femeie... într-un fel... şi să-şi recupereze şi cățelul.

— Gassie!

Atunci îi trecu prin gînd să se întrebe la cine anume lătra cățelul. Poate la un raton. Sau poate nu.

Îşi reținu un alt strigăt, supărat pe sine fiindcă se lăsase purtat de val. Să strige. Să dea de veste oamenilor unde se găsea.

Ocoli o stîncă îngălbenită de licheni mare cît el şi dădu peste Gassie şi străin... care se afla la doar cîțiva paşi dincolo de Nouăsprezece. Gassie era de o parte a gardului, omul de cealaltă, holbîndu-se, cu gura căscată, la gaura pe care cățelul o săpase pe sub gard ca să intre...

În ciuda pericolului pe care îl reprezenta prezența unui străin, Gage clătină admirativ din cap spre isprava cățelului. Era acelaşi loc pe unde ieşise el – vreo vietate, raton sau sconcs,

săpase o gaură pe sub gard acolo unde pământul era moale şi cățelul o lărgise şi trecuse prin ea şi plecase haihui, în urmă cu mai mult de o lună. Gage aşteptase o săptămînă, după care hotărîse să umple groapa la loc. Uite-l acolo, Gassie, cu coastele proeminente, şchiopătînd niţel, dar altminteri ca nou – un mix de pit-bull cu pete cafenii şi limbă lungă, cu cap în formă de ic, şi o altă rasă de care Gage niciodată nu fusese sigur.

Străinul – un bărbat costeliv şi emaciat, în zdrenţele unei uniforme de armată, care îşi lăsase părul să crească şi să cadă în şuviţe neglijente – se holba tîmp la groapă, apoi ridică brusc capul cînd Gage se apropie de cățel.

Gage îl măsură pe străinul care ţinea în mînă o coadă de topor modificată, la distanţă de douăzeci şi unu de paşi, despărţindu-i gardul. Nu la Nouăsprezece încă. Toţi cei în viaţă pe continent se pricepeau să estimeze imediat distanţele. Nouăsprezece paşi, pentru majoritatea oamenilor, era distanţa de avertizare FacAg. Era posibil să rămîn de-o parte a psihozei – precum de partea aceea a gardului – la mai mult de nouăsprezece paşi de altă fiinţă umană. Nouăsprezece sau mai puţini, şi te năpusteai spre ei cu tot ce aveai, hotărît să-i omori; şi ei se năpusteau spre tine, la rîndul lor. Motiv pentru care majoritatea oamenilor din America de Nord muriseră în ultimii cîţiva ani. Două propoziţii din unul dintre primele – şi ultimele – articole de ziar îi veniră în gînd: *Configuraţia însăşi a creierului modificată din interior... Acea porţiune a creierului atît de diferită, încît victimele devin o altă specie...*

— Eşti în afara marjei, amice, zise Gage. Încă te mai poţi retrage.

Ştia că, probabil, trebuia să-l ucidă pe individ fie că se retrăgea, fie că nu, din principiu. Pentru început, tipul probabil avea de gînd să-i omoare şi să-i mănînce cățelul. Apoi, acum, că jigodia ştia că cineva era campat de cealaltă parte a gardului, avea să vină să fure şi să omoare – sau, mai degrabă, să omoare şi să fure.

Te agăţai însă de toată demnitatea de care puteai. Asta făcea Gage, în orice caz. Să omori oameni atunci cînd nu e absolut nevoie era lipsă de demnitate, în concepţia lui Gage.

— Nu te mai apropia, zise omul.

Ridică prevenitor coada de topor. Lama lipsea, însă individul găsise undeva o lamă de cuţit de bucătărie şi o înfipsese într-o crăpătură dintr-un capăt al cozii şi o legase acolo, să stea, cu bandă izolatoare neagră.

— Ai fost soldat, observă Gage. Unde ţi-este arma?

— O am, e foarte aproape, răspunse bărbatul. După ce se gîndi intens un moment, adăugă: Partenerul meu o ţine îndreptată spre curul tău chiar acum.

Gage rîse.

— Nimeni nu are parteneri. Am văzut nişte oameni încercînd schema asta, înainte să vin aici – i-am urmărit de pe un acoperiş două zile. Au încercat să se grupeze ţinîndu-se la douăzeci de paşi distanţă unul de altul. Dar într-un final s-au încurcat, s-au apropiat prea tare... şi ştii ce s-a întîmplat. Aşa e de fiecare dată. N-ai tu niciun partener... şi nici o armă.

Omul ridică din umeri. Nu avea de gînd să-şi mai irosească forţele pe alte minciuni. Se uită la cătel, se linse pe buze. Într-un final, spuse:

— Dai cîinelui ăluia una în cap, îl împingi aproape de unde să-l pot lua şi nu mă mai vezi niciodată.

— Cîinele ăla e mai bun ca zece oameni ca tine, răspunse Gage.

Ajunse la o concluzie. Ar fi destul de comic dacă efectul FacAgg s-ar fi risipit, în sfîrşit, şi el şi Brenda păstrau distanţa fără motiv. Desigur, nu avea niciun temei să creadă că efectul se va risipi vreodată. Însă toată lumea, din cîte ştia el, spera să se întîmple asta, într-un sfîrşit. Nu ştiau care era cauza, exact – existau multe teorii – aşa că poate avea să se risipească la fel de misterios cum apăruse. Fără vreun motiv temeinic, creierul îşi revenea la normal.

Mda, sigur. De dracul Brendei, totuşi, păşi mai aproape de străin, în limita a Nouăsprezece, pentru a vedea dacă FacAg era încă prezent în el.

Îl simţi imediat. Crisparea simţurilor, gheizerul fiert ţîşnindu-i din spatele ţestei, căldura întinzîndu-i-se pe faţă, pe braţe. Încleştarea mîinilor, a maxilarelor, zumzetul din fundal; concentrarea asupra Duşmanului. Şi modificarea felului în care arătau lucrurile – devenind aproape incolore. Nu alb şi negru, ci un ton bolnăvicios de sepia şi gri, cu umbre adînc, ca de cerneală.

De cînd Gage pătrunse în Nouăsprezece, străinul fu şi el prins în ghearele FacAg şi se făcu roşu ca racul fiert la faţă, cu venele de la tîmple umflîndu-i-se. Împins parcă de la spate, se năpusti spre Gage, oprit doar de gard, lovind plasa cu ochiuri cu mînerul de topor, scoţînd acel *Eeeee* din adîncul gîtului pe care îl scoteau toţi – sunetul pe care probabil îl scotea şi Gage, nu-şi dădea niciodată seama de asta. Lovind cu coada de topor de să o faţă ţăndări, Gage vîrî ţeava puştii printr-un ochi de gard şi apăsă pe trăgaci de la mică distanţă...

Străinul căzu la pămînt, dîndu-şi duhul cu un ultim geamăt. Efectul FacAg se scăzu. Lumea îşi primi înapoi culorile.

Gage auzi cîinele lătrînd şi îl văzu zbughind-o spre gaura din gard. Voia să ajungă la corpul străinului.

— Nu, Gassie, spuse Gage, simţindu-se ostenit şi golit şi pe jumătate mort şi el.

Prinse căţelul de coada lui scurtă şi îl trase înapoi pînă nu apucă să treacă prin gaură. Mîrîi la el, dar se lăsă tras. Gage bloca gaura cu pietre, apoi porni spre celălalt capăt al gardului, unde acesta atîrna peste faleză. Trebuia să coboare pînă la stînci, cam la cincizeci de paşi sud de capătul gardului, să-şi croiască drum, să urce pe cealaltă faleză, să ia cadavrul şi să-l tragă pînă la mare. Mult de muncă.

Nu voia totuşi să lase corpul neînsufleţit însîngerat acolo, să-l găsească Brenda. Voia ca femeia să vină la gard...

Aşa că porni cu paşi grei spre faleze.

2 NOIEMBRIE 2023

Mă doare faţa după cum am frecat-o cu cuţitul acela. Am folosit mult săpun în loc de spumă de ras. Sper ca zdreliturile să treacă înainte să mă vadă ea de aproape. Nu foarte de aproape, desigur.

Va veni, oare? Ar fi neroadă să vină. Nu mă cunoaşte. Poate vedea gardul din cealaltă parte a rîului, dar nu ştie dacă îi va oferi siguranţă faţă de mine. Din cîte ştie ea, aş putea avea o poartă. Ea n-a fost niciodată pînă pe promontoriu.

Spune că vine. Am convenit la prînz, fix. Ea are o armă mai performantă decît a mea. Nu pare neghioabă. Va acţiona inteligent. Se va apropia destul cît să aprecieze situaţia, cu arma aceea sprijinită în umăr, dar nu destul cît să o pot ataca.

Cred că înţelege, într-adevăr, că, în afară de FacAg, nu sînt cine ştie ce asasin ori violator. S-ar putea decide totuşi să nu-şi asume riscul. Sau cineva o poate ucide înainte să ajungă aici. Cred că e aproape la prînz...

— Bună! Mă vezi bine? strigă Gage, depărtînd braţele astfel încît ea să vadă că nu era înarmat.

Ea era încă la vreo sută de paşi distanţă, de cealaltă parte a gardului, estimînd situaţia din ascunzătoare, aşa cum el ştiuse că va face, cu puşca sprijinită pe vîrful unui ciot mic de copac şi aţintită spre el.

Periculos, să nu aducă puşca de vînătoare. Era însă un gest grăitor. Amîndoi ştiau asta. A nu veni înarmat era ca a veni, în zilele de demult, cu un buchet de flori.

Chiar şi aşa, aceasta putea fi o înscenare. Ea putea fi interesată de bunurile lui. Urmărea, poate, să-i ia cabana. Îi putea împuşca, pe el şi pe Gassie, dacă avea muniţie. Să-l împuşte din siguranţa locului în care se afla. Nimic nu o putea

opri. Două gloanțe, unul ar trece prin gardul acela. La pămînt cu el...

Îşi ținu brațele depărtate. Stătea la loc liber, într-un luminiş mic cu pămîntul presărat doar de cîteva pietre, astfel încît ea să poată vedea că nu avea puşca nicăieri în apropiere – ascunsă în spatele vreunei stînci din preajmă, de exemplu. Arma lui putea fi undeva într-un tufiş, desigur. Însă măcar nu era la îndemînă.

Încet, femeia ieşi de după ciot şi veni spre el. Se uita de la stînga la dreapta, din cînd în cînd. Se uită la cățel, care stătea acolo, lîngă el, şi dădea din coadă. Femeia zîmbi.

— Bună, Brenda, salută el cînd ea ajunse la aproximativ douăzeci şi unu de paşi şi se opri.

Încetişor, femeia lăsă arma jos, ținînd-o ca pe un copil în brațe.

Apoi se aşeză cu picioarele încrucişate, hotărît să aibă atîta încredere în el. Gage se aşeză la rîndul lui, de partea lui a gardului. Cîinele îşi puse capul în poala sa.

— Mi-e ruşine să-ți spun numele lui, rosti Gage, mîngîind cățelul. Îl cheamă Gassie.

— Gassie!* rîse ea. După Lassie, corect?

Femeia avea toți dinții în gură, lucru neobişnuit în sine. Fața sa pierduse toate rotunjimile, însă nu era tocmai uscată. Avea ochi de-un brun închis, observă el, şi forma lor sugera că avea oarece sînge amerindian în vene. Îşi prinsese părul sus într-un fel simplu. Părea o persoană curată.

— Şi acum? întrebă el, cît mai blînd, cît mai degajat şi cît mai relaxat putu.

— Nu ştiu, răspunse ea. Voiam doar să văd pe cineva cît se poate de aproape şi tu păreai de treabă.

Ridică din umeri.

— Atît cît este posibil pentru oricine, urmă ea, cu... ştii tu.

El încuviință, hotărînd că trebuia să fie, la fel, întru totul sincer cu ea.

---

* „Băşinosul", prin extensie.

— Am încercat, ieri, cînd a venit un străin la gard. M-am apropiat în mod intenționat, doar ca să văd. Mereu sper că va dispărea la un moment dat.

— N-am auzit să fi dispărut vreodată.

— Nu. La radio se spune că n-a dispărut pentru nimeni. Copiii nu scapă cu vîrsta, bătrînii nu se leapădă prin voință. M-a lovit la fel ca înainte.

Ea dădu afirmativ din cap, neavînd nevoie să întrebe ce se întîmplase.

— Nu regret foarte tare, adăugă el. Tipu' încerca să-mi mănînce cîinele.

Ea încuviință din nou. Asta înțelegea şi ea, ambele laturi.

— Pescuieşti?

— Sigur.

Discutară mult timp despre lucruri practice precum acesta. El îi spuse de filtrul lui pentru apă, de crabi, peşti, plante sălbatice pe care le cunoştea – le cunoştea şi ea – şi despre drumurile la locurile de paraşutare a proviziilor.

— Ne paraşutează hrană uneori, străinii ăia, zise ea, dar se pare că au renunțat pur şi simplu... să o conserve. Doar dacă... spuneai că ai un radio? Ai auzit ceva?

El clătină din cap.

— Nimic nou. Un tip – e greu de prins semnalul, cred că era din Insulele Virgine, a trebuit să mă tot fîțîi cu radioul – a spus că japonezii cred că este o creație nanotech scăpată de sub control, un fel de virus artificial, care ar fi trebuit să modifice structura creierului într-un fel bun, dar care a făcut-o într-unul rău, şi sare de la om la om. Apoi mai este teoria războiului biologic, teoria virusului mutant...

— Mie mi-a plăcut cea despre virusul schizofreniei. În trecut, în secolul al XX-lea, unii oameni au crezut că multe boli ale minții sînt provocate de un virus care pătrunde în creier. Se crede că aceasta este o mutație a virusului schizofreniei. Odată, se credea că schizofrenia era ceva cu care te poți îmbolnăvi de la rahatul de mîță.

— Am ştiut întotdeauna că există un motiv pentru care nu-mi place pisicile.

Ea rîse.

— Orice ar fi, continuă el cu răsuflarea întretăiată, te-ai aştepta ca cineva să fi înregistrat naibii vreun progres pînă acum. Ioc vaccinuri, ioc curat. E ca şi cînd ar aştepta doar ca noi să murim. Nu permit nimănui să intre în ţărişoarele lor perfecte. Baricada aia din Panama... ne-a doborît avioanele...

— Îi poţi învinui? întrebă ea.

Ştia la ce se referea femeia. Lumea asistase cum „Factorul de Agresiune" cuprinsese o emisferă întreagă, cum milioane de oameni se omorîseră reciproc: oameni din America de Nord şi Mexic, hăt pînă la zona de geo-carantină de la Canalul Panama; lumea asistase cum milioane de vecini de-o viaţă se omorîseră reciproc; asistase cum un număr inimaginabil de soţi îşi uciseseră soţiile, iar soţiile soţii lor; cum incredibil de mulţi copii fuseseră omorîţi de părinţi, de fraţi şi surori, de prieteni; cum *alţii* le ucideau părinţii. Cum femei sufocau bebeluşi abia scoşi din pîntece – şi apoi plîngeau, neconsolate. Îşi amintea un băiat plimbîndu-se printre ruinele din Sacramento, smiorcăindu-se: „De ce am ucis-o pe mami? De ce am ucis-o pe mami?" Şi atunci băiatul ajunsese la nouăsprezece paşi şi... fără intenţie, Gage îi curmase chinul.

— Nu, nu-i învinuiesc. Doar că...

Nu era nevoie să o spună. Ea zîmbi trist şi se înţeleseră reciproc.

— E plăcut să nu trebuiască să strigi.

— Mda. Am... nişte peşte uscat pentru tine, dacă îţi trebuie. Îl voi lăsa în gard. Mă gîndeam, totodată, să-ţi împrumut radioul meu solar, dacă vrei. Cîinele a săpat o groapă pe sub gard ceva mai încolo. L-aş putea împinge pe acolo... să-l las ca să-l iei tu mai tîrziu. De acolo mă poţi vedea pe o distanţă de un kilometru bun.

— Eşti foarte amabil. Arăţi ca şi cînd te-ai fi zgîriat rău pe faţă...

— Doar atît am putut face cu ce aveam.

— Rămîi totuşi un tip frumos.

Probabil nu şi atunci cînd se instalează FacAg, gîndi el. Dar spuse doar:

— Mersi.

— Iau radioul şi promit să ți-l aduc înapoi...

6 NOIEMBRIE 2023

Am văzut-o zi de zi, mai puțin ieri – am fost foarte îngrijorat ieri, cînd nu a venit, dar a trebuit să fenteze un tip care îi dăduse de urmă. O urmărea. A reuşit pînă la urmă să-l atragă sus pe un deal pe care îl cunoştea foarte bine şi l-a împuşcat din ascunzătoare. Deşteaptă şi cu capul pe umeri fata asta. Sînt nebun după ea. Desigur, nu mă pot apropia la mai puțin de nouăsprezece paşi de ea, dar... tot sînt nebun după ea.

Mi-a povestit despre o fată care locuia mai încolo pe strada ei, discutam de pe acoperişuri uneori. Fata se lăsa văzută goală de către băieții care veneau pe acolo, se lăsa văzută goală la un balcon de la primul etaj. Avea o armă cu ea, în caz că băieții voiau să urce. Aceştia îi lăsau hrană şi alte chestii şi se uitau la ea goală şi se masturbau. Un timp a mers asta, dar apoi, desigur, un prădător a prins de veste, un tip care a fost întotdeauna mai mult sau mai puțin FacAg, chiar înainte de eveniment, şi a dat buzna înăuntru şi a atacat-o. A ucis-o, sigur, FacAg nu face excepții, însă mă gîndesc că trupul ei a rămas cald după aceea. Multe cadavre sînt violate acum.

De ce mi-o fi spus Brenda povestea asta? Sugera oare să ne încredem unul în altul destul cît să ne dezbrăcăm, fie şi numai de la distanță? Sînt prea ruşinat să mă masturbez, chiar dacă o face şi ea. Nu-s eu aşa disperat.

I-am scris o poezie pe care i-o voi lăsa. Poate că-mi va da papucii de-a binelea după ce o citeşte, dacă are cît de cît gusturi...

— Am impresia că va ninge, zise Brenda, luîndu-se în braţe în ceaţa dimineţii, atinsă cînd şi cînd de palele vîntului rece.

— E destul de răcoare. M-aş putea duce înapoi, să iau o pătură şi să ţi-o arunc peste.

Stăteau în locul obişnuit, despărţiţi de gard.

— O, probabil că ar rămîne agăţat în sîrmă, zise ea.

— L-aş putea trimite iarăşi pe Gassie să-ţi ţină de cald.

— Ultima dată cînd a venit, mi-a călărit piciorul.

— Serios? N-am văzut.

Se simţi doar pentru o clipă tentat să spună: Nu-l învinuiesc. Chiar şi acum putea fi mai galant decît atît.

— Vreau să vorbesc cu tine despre ceva, spuse ea.

Îşi morfoli buza un moment, apoi continuă:

— Uite... ai auzit ca cineva să se fi vindecat vreodată de o fobie, înainte de FacAg, prin obişnuirea cu ceea ce le făcea team, puţin cîte puţin? Dacă te temeai de zbor, te puneau să mergi la aeroporturi, să stai într-un avion, dar să cobori înainte de decolare, să te uiţi la poze făcute pe hubloul unui avion, pînă cînd erai pregătit să zbori... genul ăsta de lucruri. Ştii?

— Da, am uitat cum se zice la asta. Dar... doar nu crezi că FacAg ar funcţiona în felul ăsta? Nu e o fobie.

— Nu este, într-adevăr. Este însă un soi de aversiune compulsivă faţă de oameni... cînd se apropie din punct de vedere fizic. Aşa-i? Dacă o persoană s-ar putea deprinde cumva cu prezenţa unei alte persoane la nouăsprezece paşi... puţin cîte puţin? Să obişnuieşti creierul cu cealaltă persoană... să aclimatizezi la ea circuitele minţii?

— Cum? E atît de puternic, încît şi cu ochii închişi, imediat ce-ţi dai seama de apropierea unei persoană, FacAg îşi intră în drepturi şi o ucizi. Orice ai face, reflexul crimei iese la suprafaţă. Adică... eu probabil că aş putea găsi o modalitate de a mă ţine în frîu, cumva, pentru o vreme, ca să nu mă scap aşa uşor. Şi tu să te poţi apropia... dar apoi, să fim sinceri, *tu* m-ai ucide pe *mine*. Pînă la urmă, mame şi-au ucis copiii pe care i-au iubit de cînd au venit pe lume...

— Sigur. Totuşi... să presupunem că ne controlăm amîndoi cumva. Ne legăm cu frînghie sau ceva, aruncăm armele undeva, rămînem de-o parte şi de alta a gardului la început... dar ne apropiem, în principiu, cît să ne putem atinge. Nu cred că te-aş putea mușca, măcar, prin plasa asta. Dar am putea avea un fel de contact...

Ideea îi tăie lui Gage răsuflarea. Numai să se gîndească la asta, şi-i creştea pulsul. Dar apoi scutură din cap.

— Şi dacă nu ne-am face unul altuia nimic... ne-am urî, odată ajunşi la Nouăsprezece. N-ar fi pic de plăcere în asta, ci doar furie.

— Asta ar simți creierele noastre – la început. Dar trupurile? Trupurile noastre ar... eu cred că ar rezona. Ar fi un soi de... contra-greutate în creier. Poate suficientă, după un timp, să... O, Gage, nu mai suport mult distanța asta față de oameni. Am... sufăr de foame de atingere. E grav. Trebuie să încerc ceva.

— Hei, şi eu. Şi-mi place tare, tare mult de tine. Mi-ar fi plăcut de tine şi înainte de evenimentele astea, ți-o jur. Dar... chiar dacă nu ne-am putea face rău unul altuia, cum s-ar sfîrşi întîlnirea noastră? Am tot lovi unul spre altul prin gard!

— Ăsta este riscul. Trebuie să existe un risc. Întotdeauna a existat un risc. Dar, Gage – vreau să încerc. Cred că... dacă începe să mă doară să mă lovesc de gard, voi reuşi pînă la urmă să dau în spate şi FacAg se va disipa. Apoi putem încerca din nou. Ne putem *deprinde*. Ne putem *obişnui*. Ne putem... adapta. Poate vei înceta să mă mai vezi ca pe... altcineva. Poate că voi fi, cum să zic, o extensie a ta, după o vreme, aşa că FacAg nu va mai apărea, cel puțin cînd e vorba de mine.

— Adică... vrei să ne dezbrăcăm, fiecare de partea lui de gard...

— Mda. Păi, eu voi ține haina pe mine şi ghetele. Nu va arăta prea elegant, dar... ard să te ating. Vreau să te iubesc. Vreau să mă iubeşti...

Acum plîngea. În cele din urmă, el acceptă.

11 NOIEMBRIE 2023

Vremea s-a mai îmbunat şi, parţial dezbrăcaţi, am făcut o încercare. Ne-am pus fiecare armele la distanţă, dar unde celălalt să le poată vedea. Ea avea nişte frînghie şi lăsase o bucată pentru mine – o împinsese prin plasa gardului, centimetru cu centimetru, cît mă aştepta. Am făcut cu rîndul, măsurînd distanţa cu băgare de seamă. Frînghia se întindea de la un copac din spatele meu pînă la gard, suficient ca să mă pot întinde în ea, însă împiedicîndu-mă să trec uşor peste ea. Braţele îmi erau legate de corp. Asta a fost dificil. A trebuit să ne ajutăm de dinţi, să ne folosim de o crăcană dintr-un copac ca să strîngem bine nodul şi alte năzbîtii de felul acesta. Am rîs mult amîndoi în timp ce căutam soluţii, fiecare singur, de partea lui de gard. Sigur că ştiam că era încă posibil să ne desfacem din frînghie, însă ar fi luat timp şi celălalt putea să scape sau să pună mîna pe armă... Ne făceam socoteala că pofta de-a ucide sau de-a ne contopi ar fi prea mare ca să ne gîndim cum să-l atacăm pe celălalt, împiedicaţi fiind de atîtea lucruri. Dumnezeu mi-e martor, FacAg nu îţi permite să gîndeşti sau să faci planuri.

Am folosit şi ultima bucată de săpun, pregătindu-mă pentru asta. Şi ea se curăţase...

Ne-am apropiat. Gardul era între noi, frînghia ne strîngea. FacAg ne-a lovit şi memoria nu păstrează cum am spus că ne iubim, cît ne doream să avem încredere...

El încercă să o muşte de nas prin plasă, închipuindu-şi cum o sfîşia cu dinţii, dar nu reuşi să ajungă la ea. Ea încercă să-l muşte de bărbie şi nu ajunse.

Pielea lor se atinse, totuşi, prin ochiurile de plasă, iar el chiar avu erecţie sub frînghie – mădularu-i era înfăşurat pînă la pîntece, nici nu se gîndea să-l lase să pătrundă prin gard, ea cu siguranţă i l-ar fi rupt cu dinţii. Se zvîrcoliră şi mîrîiră şi dădură să muşte şi apoi ea izbuti să se tragă în spate...

Şi totuşi, jur, ceva a răzbătut prin FacAg, un alt sentiment – într-adevăr răzbătut. Abia. Suficient.

Ne-am însîngerat amîndoi, lovindu-ne de gard, dar vom încerca din nou. Avem un plan, o modalitate de a-l pune în aplicare în cabană.

Inima îi bubuia în piept atît de tare, încît o auzea în liniştea din cabană. El stătea acolo, pe prici, şi nu făcea nimic, ci doar îşi asculta inima şi încerca legăturile, sperînd că sistemul pe care îl gîndise îl va ţine legat suficient de mult. Putea să iasă din legături, după aceea, dar avea să necesite timp. Cîinele era legat în pădure. Era pregătit pentru venirea ei. Poate că nu avea să vină. Avea să zacă acolo ca un idiot şi cine ştie ce nenorocit se va căţăra peste gard şi îl va găsi acolo, înainte să se poată el desface, şi va fi neputincios. Apoi mort.

Mare risc, să încerce în cabană, în felul acela. Un risc şi pentru ea. Spunea că începea să aibă un oarecare control asupra FacAg, dar cît timp va ţine asta la o aşa mare apropiere?

Gage ştia că n-ar fi suportat dacă ar fi ucis-o. Dacă ea l-ar fi ucis pe el, ei bine, atunci n-ar mai fi contat.

Uşa se deschise şi el ridică privirea şi o văzu acolo, la mai puţin de Nouăsprezece, aproape goală-puşcă. Mîinile îi erau acoperite complet, legale laolaltă şi îmbrăcate în mănuşi de box mari şi groase, artizanale, iar în gură avea căluş, şi-l pusese singură ca să nu îl poată muşca.

Culorile se scurseră din încăpere. Acel *Eeeee* creştea în fundul gîtului său; încerca să-i iasă şi ei pe gură. Gage o vedea cum se străduia să îl reprime. Cealaltă treabă însă, distanţarea faţă de FacAc la care lucraseră, pe care o dobîndiseră lucrînd prin gard, era prezentă şi ea. Era capabil să se uite la ea, să se uite ca un om aflat aproape de perdeaua de flăcări dintr-o pădure incendiată – simţea căldura dureros, dar nu atît de aproape încît să-l ardă.

Ea aşteptă acolo un moment, studiindu-i frînghiile. Apoi porni spre el. Gage încercă să se agaţe de amintirea atingerii ei,

prin gard, de dorința pe care o simțise pentru ea, însă FacAg se intensifică. Se zbătu în frînghii.

Brenda îl atacă, chipul înroşindu-se de la FacAg, sări peste el, încălecîndu-l...

Ciudat cum cele două ființe au fost acolo, aşa de aproape, atît de deosebite. Ucide. Iubeşte. Aproape îngemănate. Dar nu combinate. Alternînd, cumva. Mă străduiam întruna să-ți aduc mintea înapoi la sentimentul de iubire. M-am uitat în ochii ei şi am văzut că şi ea făcea la fel. Momente întregi de luciditate inimă, de apropiere, fiecare dintre ele... imposibil de explicat cît de prețioase au fost. Imposibil.

FacAg era tot acolo, însă cumva, pentru cîteva momente, ei se aflată într-o binecuvîntată stare de comuniune. Brenda era acolo, atît de aproape, răsuflarea ei pe obrazul lui, senzația apropierii ei ca o masă caldă după o săptămînă de foamete.

Ceva în el, ceva ce adormea în timpul Factorului de Agresiune, se trezi palpitînd şi aduse culorile înapoi în încăpere... Privirile lor se întîlniră... A ei se limpezi... Ea se opri din tremurat...

Nu mai lovi cu pumnii în el... şi îl strecură înăuntrul său, pompă din şolduri, scoțîndu-şi căluşul din gură, îndepărtîndu-şi cu dinții mănuşile de pe mîini ca să îl poată atinge.

Urmară clipe de intimitate; după o privațiune atît de îndelungată, a urmat rapid orgasmul comun. Atunci el se trase de lîngă ea, instinctiv, în timp ce ejacula, şi FacAg se întoarse, şi el începu să se zvîrcolească în legături, încercînd să o ucidă. Ca reacție, se declanşă şi Agresiunea ei şi femeia începu să-i scurme ochii cu unghiile, să-l muşte de gît. Îl muşcă tare, rupse, sîngele lui începu să curgă...

O parte din legăturile lui cedă. Suficient.

O prinse de gît şi – numai pentru a-i lua mîinile de la ochii săi – o aruncă de pe el, la podea. În timp ce ea se împleticea în picioare, întorcîndu-se mîrîind spre el, Gage se eliberă. Întinse

o mînă, culese scaunul şi îl aruncă în ea – îl simţi uşor ca de carton în clipa aceea. O nimeri în lateralul capului şi femeia căzu pe spate, strigînd. El încă mai avea legături la glezne şi se eliberă din ele, uitîndu-se după altă armă cu care să o termine. Năucă şi confuză, ea se tîrî spre uşă...

Brenda se întoarse şi îl privi ameţită. El se lăsă pe vine, gata să sară asupra ei. Gîfîind, se priviră reciproc cu privirea. Ea era la mai puţin de Nouăsprezece. Gage voia să o omoare. Trecu însă o secundă şi el nu sări. Nu sări nici ea. Comuniune i se citea în ochi. Nu avea totuşi să dureze, nu acum.

— Fugi! reuşi el să spună răguşit.

Ea ezită, însă...

Şi atunci momentul trecu.

2 FEBRUARIE 2024

Am întîlnit pe altcineva. O cheamă Elise. Nu peste mult timp am să-i spun despre gard şi despre proces. Voi încerca din nou. Trebuie să încerc din nou.

A fost acea secundă cînd am fost liber şi n-am atacat. Cînd am văzut, pentru o clipă, umanitatea din ochii ei. Asta mi-a dat speranţă. Acea secundă poate duce la o viaţă trăită cu stăpînire de sine...

Într-o bună zi voi căpăta controlul şi atunci voi putea fi sincer cu Elise. Şi-i voi arăta mormîntul Brendei.

♦♦♦♦♦

Traducere din limba engleză: Mircea Pricăjan

Titlul original: „Isolation Point, California"
copyright © John Shirley, 2007
Text apărut iniţial în Horrors Beyond II: Stories of Strange Creations, *antologie editată de William Jones, Elder Signs Press, 2007 şi reluat în culegerea* Living Shadows. Stories: New and Preowned, *Prime Books, 2007.*

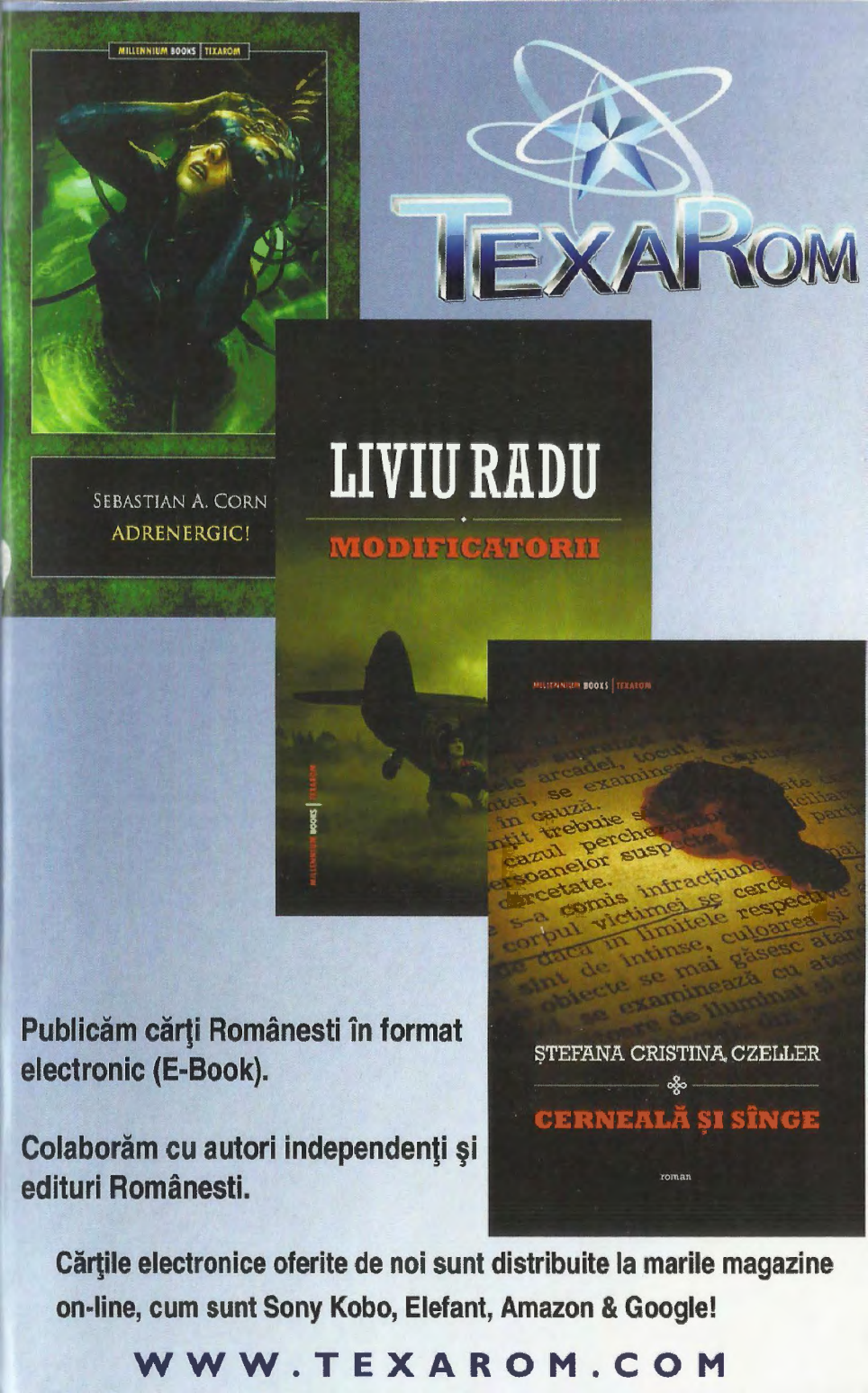

Publicăm cărţi Românesti în format electronic (E-Book).

Colaborăm cu autori independenţi şi edituri Românesti.

Cărţile electronice oferite de noi sunt distribuite la marile magazine on-line, cum sunt Sony Kobo, Elefant, Amazon & Google!

WWW.TEXAROM.COM

MILLENNIUM BOOKS

MARTIE 2012

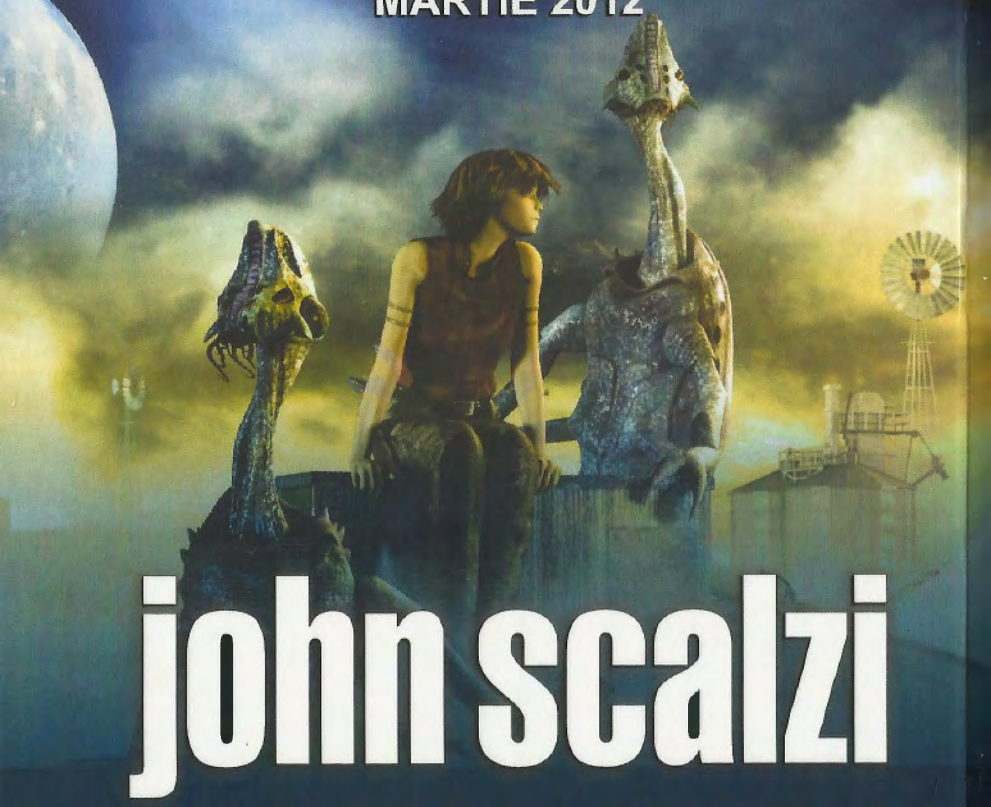

john scalzi

POVESTEA LUI ZOË

GALILEO SCIENCE FICTION & FANTASY
o publicaţie trimestrială editată de
MILLENNIUM BOOKS / Satu Mare

Ilustraţia copertei: IOAN DUMITRESCU
WWW.IOANDUMITRESCU.COM
e-mail: jononespo@yahoo.com

ISSN 2067-7553

PENTRU COMENZI ŞI ABONAMENTE VIZITAŢI **WWW.MILLENNIUMPRESS.RO**